



Comuna Gârleni
județul Bacău



*STRATEGIA DE
DEZVOLTARE
LOCALA A COMUNEI
GARLENI, JUDEȚUL
BACĂU ÎN PERIOADA
2022-2027*

*STRATEGIA DE
DEZVOLTARE LOCALA A
COMUNEI GARLENI,
JUDETUL BACAU IN
PERIOADA 2022-2027*



Mesaj din partea primarului

Misiunea Primăriei comunei Gârleni este de a soluționa și gestiona, în numele și în interesul colectivității locale pe care o reprezintă, treburile publice, în condițiile legii, de a asigura respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a prevederilor Constituției, precum și punerea în aplicare a legislației în vigoare.

Prioritatea mea și implicit a echipei mele, vor fi mereu oamenii, cetățenii acestei comune, bunăstarea și confortul lor. Vom munci pentru ca Gârleni să devină comuna de altădată: frumoasă, curată și mult mai modernă!

Nu putem afirma că obiectivele noastre sunt unele simple de atins, dat fiind faptul că permanent ne dorim mai mult pentru comuna noastră, pentru cetățenii acestei comune și în acest sens ne oferim în continuare, întreaga energie, dar ne putem declara mulțumiți de activitatea desfășurată, cu atât mai mult cu cât condițiile socio-economice existente nu au fost dintre cele avantajoase.

În acest sens, doresc să aduc mulțumiri tuturor celor care au sprijinit demersurile inițiate, care au înțeles și au susținut strategia noastră de dezvoltare, tuturor celor care au fost activ implicați în ceea ce încercăm să rezolvăm și să construim.

Viitorul comunei va fi asigurat de o echipă de oameni implicați, fiecare cu o vastă experiență pe diverse direcții. Cu multă muncă, răbdare și perseverență vom duce, împreună, mai departe destinele acestei frumoase comunități.

În acest context întreaga activitate desfășurată și toate demersurile demarate, reprezintă o vădită preocupare a administrației publice locale pentru bunăstarea cetățenilor comunei Gârleni, precum și a generațiilor viitoare deoarece:

"Viitorul de mâine, începe de azi!"

***Viceprimar cu atribuții de Primar,
Ștefan Constantin - Gabriel***



DATE DE CONTACT PRIMĂRIE:	
LOCALITATE: <u>GÂRLENI</u>	 Cod poștal: 607201
JUDEȚ: BACĂU	 Telefon: 0234/269263
ȚARĂ: ROMÂNIA	 Fax: 0234/268985
E-MAIL: primaria.girleni@yahoo.com	

Realizat de:

S.C. EURO CONSULTING S.R.L.

Iași, Municipiul Iași, Șoseaua ARCU, nr. 3, bl. F4, sc. A, PARTER, ap. 4, C.P. 700132

tel, fax: 0332/439107

e-mail: office@euconsultanta.ro



CUPRINS

Capitol	Denumire capitol	Pagină
	Mesaj din partea primarului	
1.	Contextul elaborării Strategiei de Dezvoltare Locală	5
1.1.	Planificare strategică	8
1.2.	Participare	10
1.3.	Principii de dezvoltare locală	11
1.4.	Context european, național și regional	12
2.	Descrierea Regiunii	25
2.1	Prezentarea generală a Regiunii de Nord-Est	26
2.2	Priorități și măsuri strategice pentru Regiunea Nord-Est	30
2.3	Prezentarea generală a Județului Bacău	33
3.	Profilul comunității	39
3.1	Localizarea comunei Gârleni	39
3.2	Repere istorice și demografice	40
3.3	Elementele cadrului natural	40
4.	Populația, ocuparea și nevoile sociale	47
4.1	Populația comunei Gârleni	47
4.2	Educație, cultură și artă	51
4.3	Sănătate și servicii sociale	57
4.4	Infrastructura de utilități	61
4.5	Viața religioasă și turismul din comuna Gârleni	64
5.	Analiza SWOT	67
5.1	Prezentarea metodologiei analizei SWOT	67
5.2	Analiza SWOT a comunei Gârleni	70
6.	Strategia de Dezvoltare socio-economică a comunei Gârleni	75
6.1	Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Gârleni	75
6.2	Obiectivele Strategiei de Dezvoltare Locală	77
6.3	Proiecția financiară	82
6.4	Surse de finanțare specifice identificate a fi accesate pentru perioada 2022-2027	83
7.	Bibliografie	155

CAPITOLUL 1: CONTEXTUL ELABORĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Din punct de vedere al dezvoltării, zonele rurale înregistrează un decalaj semnificativ față de zonele urbane și se caracterizează prin: deficiențe structurale persistente (numărul mare al populației ocupate în agricultură, îmbătrânirea populației, un număr mare de exploatații de subzistență, etc.); valoare adăugată scăzută a produselor agro-alimentare; randamentele și productivitatea muncii scăzute în special în agricultura de semisubzistență; spirit antreprenorial slab pentru dezvoltarea activităților economice, acces redus la credite; o piață a terenurilor nefuncțională; o modestă orientare către export; investiții insuficiente în cercetare și dezvoltare; accesul la servicii și infrastructură cu mult în urma zonelor urbane; creșterea continuă a disparităților regionale; o pondere ridicată a populației expuse riscului de sărăcie și excluziune socială; o administrație publică ineficientă; o serie de riscuri pentru oameni.

Spațiul rural este expresia efortului îndelungat al omului pentru a opune în serviciul său componentele fizico-geografice ale spațiului, ale naturii. Este un spațiu pe care omul l-a modelat în funcție de nevoile sale, pe care l-a creat prin munca sa și l-a umplut cu creațiile sale de natură antropică, fiind deci, o adevărată “capodoperă rustică” a omului.

Dezvoltarea este, în esență, o acțiune cu caracter strategic, care are ca scop creșterea durabilă a productivității individuale, comunitare și instituționale, ceea ce poate duce la asigurarea unor venituri mai mari pentru indivizi. Programele de dezvoltare au în vedere schimbarea condițiilor fundamentale, ceea ce necesită un timp îndelungat, iar problemele rurale sunt foarte complexe și nu pot fi rezolvate prin acțiuni pe termen scurt. Sunt necesare programe succesive, cu efecte durabile.

Realizarea acestui document strategic este rezultatul voinței comunității locale din Gârlești, care are la bază colaborarea dintre membrii comunității și reprezentanții administrației publice. Obiectivul acestei Strategii este de a susține eforturile viitoare de dezvoltare ale comunei, prin stabilirea unor direcții strategice care au la bază analiza a 4 factori importanți: resurse, puncte slabe, oportunități și amenințări cu care se confruntă localitatea.

Datorită proceselor de globalizare, comunitățile locale sunt supuse unor schimbări majore. Întregul proces birocratic, al cărui beneficiar este cetățeanul, este influențat din ce în ce mai mult, de creșterea complexității actului decizional. Datorită lipsei de cunoaștere și inițiativă din cadrul administrației, comunitățile riscă să devină din ce în ce mai dificil de organizat.

Relațiile dintre diverse funcțiuni economice din interiorul comunității devin din ce în ce mai formale. Transformarea comunității, din satul în care toți locuitorii se cunosc și se înrudes, într-un punct de intersectare al întâlnirilor social-economice indispensabile creșterii calității vieții, este tot mai vădită.

Din dorința de a oferi celor care își îndreaptă cu speranță privirile spre noi, un viitor plin de speranță, suntem datori să răspundem atât provocărilor trecutului, cât și celor ale viitorului.

Toate acestea în spiritul tradiției în care am crescut noi și în care dorim să crească și copiii noștri. Pentru înfăptuirea acestor deziderate și provocări totodată, conștientizăm necesitatea abandonării mentalităților rigide și a unei abordări pe baza de competențe.

Rolul administrației publice este acela de a găsi și valorifica acele competențe în beneficiul comunității.

Strategia de dezvoltare locală, este un instrument de management. Acest instrument este utilizat pentru a aborda problemele și oportunitățile cu care se confruntă o comunitate, reprezintă, astfel, o condiție esențială pentru asigurarea dezvoltării durabile a unei localități. Prezenta strategie de dezvoltare locală a fost elaborată în urma analizelor situației actuale. Pentru formarea viziunii clare ale localității s-a pornit de la următoarele elemente: importanța regională a localității din punct de vedere economic, importanța construcției unei comunități primitive, a unui mediu local plăcut pentru locuitori și pentru vizitatori (creșterea calității vieții), necesitatea structurării unei administrații locale eficiente, transparente și responsive la nevoile comunității, importanța activismului la nivelul cetățenilor, și, în fine, dezvoltarea unui mediu de afaceri bazat pe antreprenoriat, dinamism și implicare în viața comunității.

Strategiile de dezvoltare fac posibilă coordonarea activă a proceselor de dezvoltare care au loc în teritoriu, luarea în considerare a caracteristicilor locale, a schimbărilor din mediul exterior și fac posibilă abordarea proactivă, realizată într-un mod inovativ, a proceselor de dezvoltare teritorială.

Elaborarea strategiilor de dezvoltare locală reprezintă unul din pașii cei mai importanți care susțin procesele de dezvoltare locală. În esență, acest tip de strategie clarifică pe termen mediu și lung care sunt direcțiile și domeniile spre care se orientează efortul de dezvoltare al comunității.

Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă un demers integrator cu privire la direcțiile de urmat pentru realizarea dezideratului de dezvoltare durabilă în comună.

Această strategie va ajuta la stabilirea unei direcții unitare pentru comunitate în termenii obiectivelor sale operaționale și furnizează baza alocării resurselor necesare pentru orientarea acestora spre atingerea acestor obiective.

Strategiile de dezvoltare locală sunt caracterizate de cel puțin șapte trăsături:

1. imagine asupra viitorului

2. creativitate

3. flexibilitate

4. activitate

5. creativitate pentru acțiune

6. orientare spre schimbare

7. orientare spre un câștig durabil

Orice strategie de dezvoltare locală trebuie să includă:

- 📎 prezentarea principalelor programe internaționale și o scurtă prezentare a zonei țintă. Prima parte cuprinde prezentarea principalelor programe/strategii europene și naționale în domeniul dezvoltării comunitare: dezvoltare regională și dezvoltare locală;
- 📎 încadrarea unității administrative pentru care se realizează strategia în spațiul geografic-istoric național și regional. Aceasta este necesară deoarece orice strategie elaborată trebuie integrată în alte documente programatice existente la nivele superioare.

Necesitatea elaborării strategiei de dezvoltare locală la nivelul comunei este dată de condițiile de mai sus dar și de:

- stabilirea scopurilor și criteriilor de dezvoltare,
- identificarea posibilităților de acțiune,
- dezvoltarea unei strategii pe obiective operaționale de dezvoltare.
- îmbunătățirea nivelului de trai.

Având tot mai multe responsabilități, autoritățile locale trebuie să demonstreze că sunt capabile să le îndeplinească, să-și demonstreze creativitatea, eficacitatea și eficiența. Reprezentanții locali trebuie să se bucure de încrederea celor care i-au ales. Comunitățile locale trebuie să identifice noi instrumente și strategii pentru a determina colaborarea între cetățeni, instituții și reprezentanți ai diferitelor sectoare de activitate, în vederea planificării viitorului comunității.

Scopul acestei lucrări este aceea de a face o diagnoză a spațiului rural la nivelul comunei, în vederea identificării principalelor probleme cu care se confruntă această comunitate, precum și definirea unei strategii de dezvoltare rurală. Diagnoza acestui spațiu a fost realizată pe mai multe nivele, printre care:

- nivel statistic;
- evaluarea activității administrației publice locale.

Necesitatea realizării acestui document rezidă din faptul că este un instrument tehnic de utilitate publică, o paletă largă de actori fiind interesată de existența, eficacitatea și beneficiile acestuia. Acesta poate fi utilizat în corespondență cu mediul căruia i se adresează, astfel:

-  pentru Comunitate și Societatea civilă - un document care furnizează informații cu privire la dezvoltarea unității administrativ-teritoriale;
-  pentru Mediul de Afaceri - un instrument pragmatic, prin care investitorii își pot construi strategia de dezvoltare la nivelul arealului geografic utilizând resursele de care dispune UAT-ul;
-  pentru Autoritatea Publică Locală - un ghid de lucru permanent, care conține direcțiile de urmat;
-  pentru factorii de decizie locali - un îndrumător, care conține acțiunile clare ce pot fi întreprinse pentru atingerea obiectivelor strategice.

Dezvoltarea durabilă înseamnă **“A gândi global și a acționa local”**. Dezvoltarea durabilă mai înseamnă recunoașterea faptului că economia, mediul și bunăstarea socială sunt interdependente și anume faptul că un mediu afectat din punct de vedere al calității va influența negativ, mai repede sau mai târziu, dezvoltarea economică și mai ales calitatea vieții fiecăruia dintre noi. Dezvoltarea durabilă înseamnă și asigurarea satisfacerii nevoilor de bază ale oamenilor: locuințe, străzi sigure, oportunitatea de împlinire prin educație, informare, participare, sănătate și loc de muncă. Toate acestea necesită o economie robustă, sănătoasă, capabilă să creeze mijloacele necesare satisfacerii acestor nevoi, atât în prezent cât și pe viitor.

1.1 Planificarea strategică

Planificarea strategică este un proces/instrument de management care permite unei organizații să se concentreze asupra unei alinieri eficiente a resurselor sale cu misiunea și viziunea sa. Tot acest demers are ca țintă creșterea calității vieții.

Planificarea strategică urmărește să mențină o viziune clară a destinului comunității și a teritoriului, în termeni cât mai concreți și preciși. Aceasta are ca scop, concentrarea activităților, tuturor celor implicați în viața comunității, în beneficiul și în interesul acesteia. Strategia de Dezvoltare Locală se subscrisse cerințelor de dezvoltare ale Comunității Europene pe principii de Dezvoltare Durabilă.

Metodologic este indicat ca fiecare localitate să elaboreze o strategie proprie de dezvoltare economică și socială, pentru a avea o imagine clară privind situația inițială și punctul în care se dorește să se ajungă într-un anumit orizont de timp. Strategiile de dezvoltare se elaborează pe perioade bine determinate de timp, de la un an la patru, șapte sau chiar mai mulți ani.

În Uniunea Europeană se elaborează strategii pentru un ciclu de șapte ani, dar având în vedere faptul că aleșii locali își desfășoară activitatea în cicluri electorale de patru ani, pot fi alese și orizonturi de timp mai scurte.

Strategiile de dezvoltare ale localităților trebuie să fie integrate în strategiile județene și regionale, iar în același timp să țină cont de liniile directoare din cadrul Planului Național de Dezvoltare al României pentru perioada 2021-2027 pentru a găsi acoperire în instrumentele financiare disponibile pentru proiectele identificate ca fiind prioritare.

Etapile planificării strategice presupun luarea de decizii cu privire la:

- 📌 Ce trebuie făcut?
- 📌 Când trebuie făcut?
- 📌 Unde trebuie făcut?
- 📌 De către cine trebuie făcut?
- 📌 Cum trebuie făcut?
- 📌 Cu ce resurse trebuie făcut?

Pentru a răspunde la toate aceste întrebări într-o planificare strategică este necesară respectarea anumitor etape. De cele mai multe ori metodologia de lucru folosită la elaborarea unei strategii de dezvoltare locală se desfășoară pe baza a 4 mari faze:

- Redactarea Viziunii, Misiunii și principiilor de lucru
- Analizele diagnostic
- Analiza strategică și formularea Planurilor de Acțiune
- Redactarea documentului final.



Strategia de dezvoltare locală reprezintă un instrument participativ care implică întreaga comunitate și care are drept scop asigurarea dezvoltării economice. În cele mai multe cazuri, o strategie de dezvoltare locală este un demers pe termen lung, fiind o proiecție în viitor a comunității. Această viziune a comunității cu privire la dezvoltarea sa viitoare trebuie să fie împărtășită de toți actorii relevanți de la nivel local și transpusă într-un set de obiective specifice și un plan de acțiuni concret.

Strategia nu este altceva decât un instrument care permite luarea unei decizii la un moment dat pe baza evaluărilor anterioare cu caracter justificativ.

Planificarea trebuie văzută ca fiind un proces ciclic, repetitiv. Orice proces de planificare constă în stabilirea obiectivelor, planificarea propriu zisă pentru atingerea acestora, un proces de autocontrol și un sistem periodic de revizuire, urmat de o evaluare a rezultatelor și de decizia de a reîncepe exercițiul de programare.

Planificarea internă este un instrument de coordonare care ne poate ajuta să:

- definim orientările și obiectivele strategice ale comunității;
- determinăm prioritățile și cele mai potrivite acțiuni pe care la vom face pe termen scurt și mediu.

În ceea ce privește utilizarea procesului de planificarea strategică ca un mijloc de comunicare și motivare internă aceasta ne permite să:

- informăm membrii comunității despre problemele cu care aceasta se confruntă, dincolo de problemele personale ale fiecăruia;
- stabilim împreună cu membrii comunității calea optimă de utilizare a resurselor umane, materiale și de altă natură.

1.2 Participare

Dorința oricărei administrații, este de a guverna într-o manieră cât mai bună cu putință, fiind conștientă că resursele de care dispune aparțin colectivității, resurse de care se face direct răspunzătoare.

Valoarea implicării în acest proces devine evidentă atunci când trebuie răspuns unor dorințe publice ale colectivității. Această strategie reprezintă un prim pas pe care comuna noastră îl face, pentru a realiza un mediu, în care acțiunile locale să se întrepătrundă cu interesele regionale și de ce nu și internaționale, pentru a genera resurse și valori și pentru a face față problemelor comunității. În aceeași măsură, investiția în resurse umane și în tehnologii noi care să aducă calitate și bunăstare, precum și continuarea procesului de descentralizare, intră tot în acest deziderat de dezvoltare a comunității.

Odată cu momentul integrării României în Comunitatea Europeană, este de datoria noastră să inițiem și să implementăm politici și măsuri adecvate care să activeze productivitatea și prin aceasta să crească bunăstarea. Ca bază de plecare a unei noi imagini a comunei noastre, o constituie reorganizarea teritorială, proces care va genera noi atitudini economice, implicarea investitorilor români și străini în diversele sectoare de activitate, precum și dezvoltarea turismului și agroturismului. Această planificare strategică, ce ne integrează la nivel practic și nu doar legislativ, în Europa, reprezintă dorința de a ne regăsi în rețeaua turistică și culturală europeană.

Planificarea strategică este un proces de cooperare voluntară între factorii publici și privați care se implică să înlăduiască un plan de intervenție pe termen mediu și lung. Prezenta Strategie cuprinde un model inovativ de administrare locală, o modalitate decizională nouă care implică o rețea alcătuită dintr-o multitudine de factori reprezentativi.

Strategia de Dezvoltare Locală conține următoarele elemente:

- ✓ definirea zonei și a populației care fac obiectul strategiei;
- ✓ o analiză a necesităților de dezvoltare și a potențialului zonei, inclusiv o analiză a punctelor tari, slabe, oportunități și amenințări;
- ✓ o descriere a strategiei și a obiectivelor acesteia, o descriere a caracterului integrat și inovator de strategie și o ierarhie a obiectivelor, inclusiv ținte clare și măsurabile pentru realizări și rezultate;
- ✓ o descriere a procesului de implicare a comunității în elaborarea strategiei;
- ✓ un plan de acțiune care să demonstreze modul în care obiectivele sunt transpuse în acțiuni;
- ✓ o descriere a procedurilor de gestionare și monitorizare a strategiei, o descriere a procedurilor specifice de evaluare;
- ✓ planul financiar al strategiei.

1.3 Principii de Dezvoltare Locală

Față de etapele enumerate anterior, există o serie de principii ce trebuie respectate pe deplin în procesul de planificare a Strategiei de Dezvoltare Locală precum și în elaborarea de măsuri pentru a duce la îndeplinire obiectivele bine stabilite.

○ **SUSTENABILITATEA** – cu respectarea principiului durabilității, planificatorului Strategiei de dezvoltare locală poate asigura că proiectele implementate în baza măsurilor și obiectivelor Strategiei vor contribui la conservarea și dezvoltarea resurselor naturale și sociale locale, care oferă baza pentru economia locală pe termen lung.

○ **EGALITATEA DE ȘANSE** – integrarea socială și egalitatea de șanse constituie pilonul social al durabilității. În plus, oferind șanse egale, se pot genera oportunități de dezvoltare sporite pentru grupurile minoritare.

○ **INTEGRAREA** – este o consecință logică a unui proces transparent și deschis de planificare a dezvoltării locale. Conceptul justifică faptul că Strategia de dezvoltare locală este o strategie care acoperă un set complet de obiective de dezvoltare astfel cum sunt definite de o plajă largă de actori locali interesați.

○ **INOVAREA** - este un element esențial al planificării în care un plan de dezvoltare locală evoluează printr-o serie de consultări, discuții, dezbateri între actorii locali. Este o condiție prealabilă pentru măsurile de dezvoltare adaptată la nevoile societății rurale.

○ **PUBLICITATEA** – măsurile de publicitate și transparente de luare a deciziilor implică actorii locali în procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare locală, aceasta fiind un document care reflectă nevoile și prioritățile societății rurale.

○ **LEGITIMITATEA** – este strâns legată de conceptul de transparență și publicitate.

○ **CONTROL, MONITORIZARE ȘI EVALUARE** – stabilirea mecanismelor adecvate pentru monitorizarea și urmărirea punerii în aplicare a Strategiei de dezvoltare locală.

În ceea ce privește elaborarea unei structuri durabile trebuie avute în vedere următoarele principii ce vizează o dezvoltare durabilă și echilibrată din punct de vedere regional:

 **Promovarea coeziunii teritoriale prin intermediul unei dezvoltări socio/economice echilibrate și de îmbunătățire a competitivității.** Deciziile și investițiile cu efecte teritoriale se orientează prin rapoarte la un model de dezvoltare policentrică, atât la nivel european cât și la nivel național și regional.

 **Promovarea încurajării dezvoltării generate de funcțiunile rurale și de îmbunătățire a relațiilor dintre orașe și sate.** Parteneriatele oraș-sat au jucat și vor juca în continuare un rol important, mai ales în domeniul unei structuri echilibrate de dezvoltare a rețelelor de transporturi publice, al revitalizării și diversificării economiei zonelor rurale, al creșterii

productivității infrastructurilor, al dezvoltării spațiilor de agrement pentru populația urbană, al protecției și valorificării patrimoniului natural și cultural.

 **Promovarea unor condiții de accesibilitate mai echilibrate.** O politică de amenajare din punct de vedere regional trebuie să asigure o mai bună interconexiune și eliminarea curențelor în materie de legături intraregionale.

 **Facilitarea accesului la informație și cunoaștere.** Apariția societății informaționale este fenomenul cel mai semnificativ al remodelării societății globale și a structurilor sale teritoriale. Trebuie acordată o atenție deosebită tuturor regiunilor pentru ca accesul la informație să nu fie limitat de constrângeri fizice sau de altă natură.

 **Reducerea degradării mediului.** Politica de amenajare trebuie să acorde o atenție deosebită practicilor agricole și silvice mai puțin distrugătoare, promovării sistemelor de transport și de energie și reabilitarea acestora, regenerarea mediului din zonele afectate de activități industriale poluante.

 **Valorificarea patrimoniului cultural ca factor de dezvoltare.** Valorificarea patrimoniului cultural crește atractivitatea regională și locală pentru investitori, pentru turism și populație este un factor decisiv de dezvoltare economică și contribuie la omogenizarea identității regionale.

1.4 Context european, național și regional

Viziunea de plecare este reprezentată în sinteză, de diagnoza realității locale, baza pe care se sprijină orice acțiune și ipoteza fiind resursele culturale și sociale ale comunei.

Analiza diferitelor perspective și alternative deschise spre implementare, în raport cu realitățile specifice regionale și locale, precum și extrapolarea pe baza informațiilor prezente, a condus la construirea scenariului propus de prezenta strategie. Trecerea între situația prezentă și cea pe care ne-o dorim se va putea realiza prin implementarea obiectivelor care rezultă din această strategie. Reprezentanții diferitelor instituții publice, economice, culturale, sociale care au făcut parte din grupurile de lucru și au furnizat informații au contribuit la identificarea macro-obiectivelor și a direcțiilor de dezvoltare (axe prioritare).

Elaborarea strategiei de dezvoltare economică și socială a județului Bacău are scopul de a evalua și de a pune în valoare oportunitățile economice și investiționale care să contribuie la realizarea obiectivelor județene și regionale care țin de competența administrației publice, în conformitate cu liniile strategice europene, naționale și regionale și posibilitățile reale de acțiune ale Consiliului Județean.

Județul Bacău își propune să își păstreze și să consolideze poziția de dezvoltare în zona Moldovei, care va atrage investiții, va concentra cele mai noi rezultate în cercetare în domeniul agro-industrial și medical și va avea capacitatea de a forma specialiști în domeniu, fiind astfel în topul județelor din Moldova la dezvoltarea economică.

Strategia de dezvoltare reprezintă așadar atât un proces de planificare, cât și un produs care promovează parteneriatul în rândul diferiților actori locali și regionali: administrația publică locală, comunitățile locale, sectorul privat, reprezentanții societății

civile și, nu în ultimul rând, locuitorii județului Bacău, cu scopul de a analiza problemele legate de dezvoltare, de viziunea pentru viitor, de tendințele identificate, de mobilizarea resurselor, de elaborarea și coordonarea strategiilor sectoriale de dezvoltare, de propunerea și elaborarea proiectelor, precum și de implementarea, monitorizarea și evaluarea acestora.

De asemenea, documentul orientează programele sectoriale ale instituțiilor și organizațiilor locale, furnizează informațiile necesare sectorului privat și îi implică pe reprezentanții acestuia în planificarea dezvoltării economice locale, asigură fundamentarea solicitărilor de finanțare pentru proiectele prioritare. În același timp, se vizează orientarea comunității pe termen lung (pentru o perioadă de 7 ani) sau mediu (până în 5 ani) către competitivitate și valoare adăugată.

Obiectivele strategiei sunt în concordanță cu prioritățile de dezvoltare regională și națională. Rolul strategiei este și acela de a asigura un management mai bun în planificarea proiectelor și de a evita irosirea resurselor folosite, în special cele financiare.

Din punct de vedere al contextului european, strategia este orientată spre politicile de convergență, cooperare și competitivitate, stabilite la nivel comunitar, pentru aceeași perioadă.

Proiectarea opțiunilor strategice ale județului Bacău, din perspectiva calității României de stat membru al Uniunii Europene, trebuie să se sprijine pe strategiile naționale sectoriale de dezvoltare și strategia de dezvoltare regională și trebuie să fie reflectată de toate celelalte documente strategice subsecvente, în domenii precum asistența socială, educația, sănătatea, cultură, patrimoniul, turism, etc.

Cadrul operațional al elaborării și implementării Strategiei de dezvoltare economico-socială a fost determinat de contextul general al orientărilor strategice la nivel european și în contextul specific al Tratatului de Aderare a României la Uniunea Europeană și a cerințelor specifice legate de accesarea Fondurilor Structurale.

Prima dintre cele opt regiuni de dezvoltare, sub aspectul mărimii Regiunea de Nord-Est se situează pe ultimul loc în România în raport cu indicele de dezvoltare umană și produsul intern brut (PIB) pe cap de locuitor, datorită unei structuri neadaptate economiei de piață, cu o productivitate și eficiență scăzute.

Potențialul regiunii în domeniul resurselor umane, al turismului, al unor activități specifice și faptul că zona este încă o regiune curată, creează premisele pentru un proces de dezvoltare durabilă și, implicit, pentru creșterea standardului de viață al comunității.

Cadrul strategic general

Relansarea economică și accelerarea dezvoltării durabile reprezintă obiectivul esențial pentru asigurarea depășirii condiției actuale a Regiunii Nord-Est. Aceasta vizează crearea infrastructurilor necesare pentru favorizarea mediului de afaceri, precum și sprijinirea dezvoltării IMM-urilor, dezvoltarea accentuată a spiritului antreprenorial, dezvoltarea rurală și a agriculturii.

De o importanță strategică este prezervarea și dezvoltarea selectivă a potențialului industrial existent pentru promovarea amplasării în regiune a ramurilor cu o productivitate ridicată.

Analiza se structurează pe prezentarea principalelor obiective strategice identificate de fiecare document analizat, prezentarea celor mai importante măsuri de

punere în aplicare a obiectivelor, urmată de o secțiune de concluzii, recomandări sau observații generale din perspectiva elaborării strategiei.

Elaborarea strategiei de dezvoltare economică și socială a județului Bacău are scopul de a evalua și de a pune în valoare oportunitățile economice și investiționale care să contribuie la realizarea obiectivelor județene și regionale care țin de competența administrației publice, în conformitate cu liniile strategice europene, naționale și regionale și posibilitățile reale de acțiune ale Consiliului Județean.

Județul Bacău își propune să își păstreze și să consolideze poziția de dezvoltare în zona Moldovei, care va atrage investiții, va concentra cele mai noi rezultate în cercetare în domeniul agro-industrial și medical și va avea capacitatea de a forma specialiști în domeniu, fiind astfel al doilea mare județ, după Iași la dezvoltarea economică.

Strategia de dezvoltare reprezintă așadar atât un proces de planificare, cât și un produs care promovează parteneriatul în rândul diferiților actori locali și regionali: administrația publică locală, comunitățile locale, sectorul privat, reprezentanții societății civile și, nu în ultimul rând, locuitorii județului Bacău, cu scopul de a analiza problemele legate de dezvoltare, de viziunea pentru viitor, de tendințele identificate, de mobilizarea resurselor, de elaborarea și coordonarea strategiilor sectoriale de dezvoltare, de propunerea și elaborarea proiectelor, precum și de implementarea, monitorizarea și evaluarea acestora.

De asemenea, documentul orientează programele sectoriale ale instituțiilor și organizațiilor locale, furnizează informațiile necesare sectorului privat și îi implică pe reprezentanții acestuia în planificarea dezvoltării economice locale, asigură fundamentarea solicitărilor de finanțare pentru proiectele prioritare. În același timp, se vizează orientarea comunității pe termen lung sau mediu către competitivitate și valoare adăugată.

Obiectivele strategiei sunt în concordanță cu prioritățile de dezvoltare regională și națională. Rolul strategiei este și acela de a asigura un management mai bun în planificarea proiectelor și de a evita irosirea resurselor folosite, în special cele financiare.

Din punct de vedere al contextului european, strategia este orientată spre politicile de convergență, cooperare și competitivitate, stabilite la nivel comunitar, pentru aceeași perioadă. Proiectarea opțiunilor strategice ale județului Bacău, din perspectiva calității României de stat membru al Uniunii Europene, trebuie să se sprijine pe strategiile naționale sectoriale de dezvoltare și strategia de dezvoltare regională și trebuie să fie reflectată de toate celelalte documente strategice subsecvente, în domenii precum asistența socială, educația, sănătatea, cultură, patrimoniul, turism, etc.

Cadrul operațional al elaborării și implementării Strategiei de dezvoltare economico-socială a fost determinat de contextul general al orientărilor strategice la nivel european și în contextul specific al Tratatului de Aderare a României la Uniunea Europeană și a cerințelor specifice legate de accesarea Fondurilor Structurale.

Cadrul strategic general

Analiza se structurează pe prezentarea principalelor obiective strategice identificate de fiecare document analizat, prezentarea celor mai importante măsuri de punere în aplicare a obiectivelor, urmată de o secțiune de concluzii, recomandări sau observații generale din perspectiva elaborării strategiei.

Dezvoltarea durabilă a devenit un obiectiv politic al Uniunii Europene începând cu anul 1997, prin includerea sa în Tratatul de la Maastricht. În anul 2001, Consiliul European de la Goteborg a adoptat Strategia de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene, căreia i-a fost adăugată o dimensiune externă la Barcelona, în anul 2002.

În anul 2005, Comisia Europeană a demarat un proces de revizuire a Strategiei, publicând, în luna februarie, o evaluare critică a progreselor înregistrate după 2001, care punctează și o serie de direcții de acțiune de urmat în continuare. Documentul a evidențiat și unele tendințe nesustenabile, cu efecte negative asupra mediului înconjurător, care puteau afecta dezvoltarea viitoare a Uniunii Europene, respectiv schimbările climatice, amenințările la adresa sănătății publice, sărăcia și excluziunea socială, epuizarea resurselor naturale și erodarea biodiversității. Ca urmare a identificării acestor probleme, în iunie 2005, șefii de state și guverne ai țărilor Uniunii Europene au adoptat o Declarație privind liniile directoare ale dezvoltării durabile, care încorporează Agenda de la Lisabona, revizuită, pentru creșterea economică și crearea de noi locuri de muncă drept o componentă esențială a obiectivului atotcuprinzător al dezvoltării durabile.

După o largă consultare, Comisia Europeană a prezentat, la 13 decembrie 2005, o propunere de revizuire a Strategiei de la Goteborg din 2001. Ca rezultat al acestui proces, Consiliul UE a adoptat, la 9 iunie 2006, Strategia reînnoită de Dezvoltare Durabilă, pentru o Europă extinsă. Documentul este conceput într-o viziune strategică unitară și coerentă, având ca **obiectiv general** îmbunătățirea continuă a calității vieții pentru generațiile prezente și viitoare prin crearea unor comunități sustenabile, capabile să gestioneze și să folosească resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de inovare ecologică și socială al economiei în vederea asigurării prosperității, protecției mediului și coeziunii sociale.

Strategia UE pentru Dezvoltare Durabilă, ce reprezintă fundamentul Strategiei Naționale a României în domeniu, completează Strategia de la Lisabona și se dorește a fi un catalizator pentru cei ce elaborează politici publice și pentru opinia publică, în scopul schimbării comportamentului în societatea europeană și, respectiv, în societatea românească și implicării active a factorilor decizionali, publici și privați, precum și a cetățenilor în elaborarea, implementarea și monitorizarea obiectivelor dezvoltării durabile.

Responsabilitatea pentru implementarea Strategiei revine Uniunii Europene și statelor sale membre, implicând toate componentele instituționale la nivel comunitar și național. Este subliniată, de asemenea, importanța unei strânse colaborări cu societatea civilă, partenerii sociali, comunitățile locale și cetățenii pentru atingerea obiectivelor dezvoltării durabile.

În acest scop, sunt identificate patru **obiective-cheie**:

👉 **Protecția mediului**, prin măsuri care să permită disocierea creșterii economice de impactul negativ asupra mediului;

👉 **Echitatea și coeziunea socială**, prin respectarea drepturilor fundamentale, diversității culturale, egalității de șanse și prin combaterea discriminării de orice fel;

👉 **Prosperitatea economică**, prin promovarea cunoașterii, inovării și competitivității pentru asigurarea unor standarde de viață ridicate și unor locuri de muncă abundente și bine plătite;

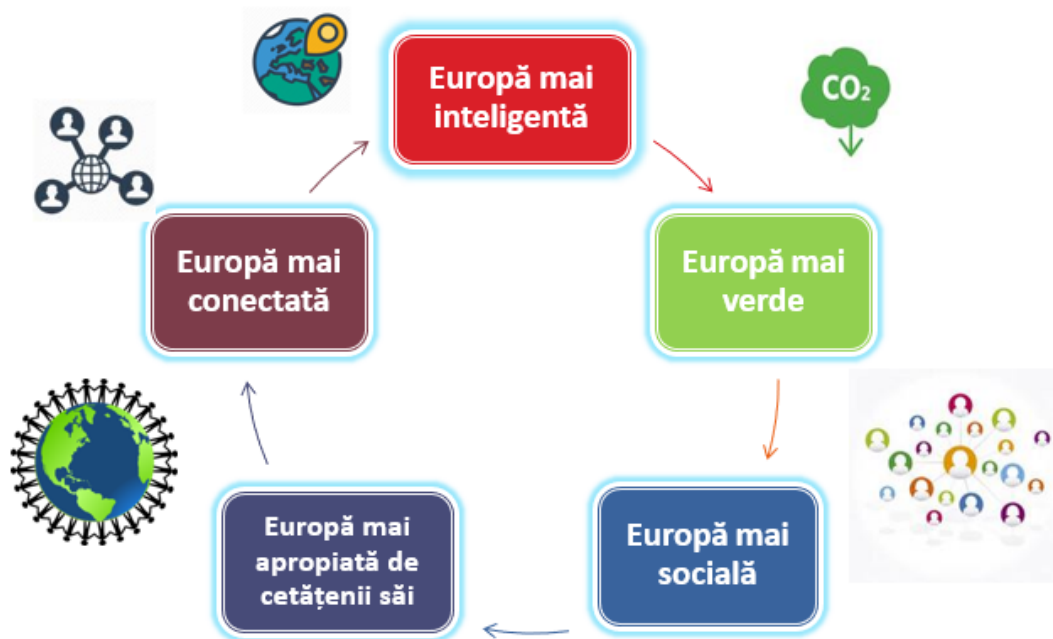
👉 **Îndeplinirea responsabilităților internaționale** ale UE prin promovarea instituțiilor democratice în slujba păcii, securității și libertății, a principiilor și practicilor dezvoltării durabile pretutindeni în lume.

Pentru a asigura integrarea și corelarea echilibrată a componentelor economice, ecologice și socio-culturale ale dezvoltării durabile, Strategia UE statuează următoarele principii directoare:

- ❖ Promovarea și protecția drepturilor fundamentale ale omului;
- ❖ Solidaritatea în interiorul generațiilor și între generații;
- ❖ Cultivarea unei societăți deschise și democratice;
- ❖ Informarea și implicarea activă a cetățenilor în procesul decizional;
- ❖ Implicarea mediului de afaceri și a partenerilor sociali;
- ❖ Coerența politicilor și calitatea guvernării la nivel local, regional, național și global;
- ❖ Integrarea politicilor economice, sociale și de mediu prin evaluări de impact și consultarea factorilor interesați;
- ❖ Utilizarea cunoștințelor moderne pentru asigurarea eficienței economice și investiționale;
- ❖ Aplicarea principiului precauției în cazul informațiilor științifice incerte.

Cadrul strategic la nivel european pentru realizarea strategiei în concordanță cu programele de finanțare este Politica de coeziune 2021-2027

Politica de coeziune 2021-2027 propune o abordare strategică ce cuprinde 5 obiective principale:



Strategia pentru Europa 2027 reprezintă un document de tip „viziune generală” privind modul în care Uniunea Europeană ar trebui să arate în viitorul apropiat – un spațiu comun cu o economie inteligentă bazată pe investiții în educație, cercetare și inovare, o economie durabilă, focalizată pe dezvoltarea unor surse „verzi” de energie și o economie favorabilă incluziunii sociale, prin reducerea sărăciei și dezvoltarea unor politici viabile privind crearea de locuri de muncă.

Cadrul strategic la nivel național – Programul Național de Reformă și rezultatele obținute

La nivel național, singurul document cu caracter strategic este *Programul Național de Reformă*. PNR a reprezentat un instrument intermediar de implementare la nivel național a unor măsuri în concordanță cu Strategia Europa 2027 și, totodată, platforma-cadru pentru definirea și aplicarea politicilor de dezvoltare economică a României, în concordanță cu politicile Uniunii Europene (UE). Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR) a fost documentul care a făcut legătura între prioritățile naționale de dezvoltare, stabilite în Planul Național de Dezvoltare, prioritățile la nivel european – Orientările Strategice Comunitare privind Coeziunea și Strategia de la Lisabona revizuită. În acest sens, au fost identificate patru priorități tematice și o prioritate teritorială:

- ✓ Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene;
- ✓ Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești;
- ✓ Dezvoltarea și folosirea mai eficientă a capitalului uman din România;
- ✓ Consolidarea unei capacități administrative eficiente;
- ✓ Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate.

Cadrul regional: abordarea Strategiei de Dezvoltare Regională Nord Est

Strategia de dezvoltare economică și socială a județului Bacău este formulată în acord cu și respectă cerințele Strategiei de Dezvoltare Regională a Regiunii Nord-Est.

La nivel regional, prin amplasarea și dotările sale infrastructurale, regiunea Moldovei îndeplinește un rol strategic, de cooperare transfrontalieră cu Republica Moldova și Ucraina și se face remarcată prin bogăția patrimoniului cultural.

Domeniile de excelență ale regiunii, care se disting prin potențialul lor inovativ, „dezvoltare tehnologică” și poziționarea pe piețele europene a produselor regionale sunt: agricultura, industria farmaceutică, industria alimentară și a bunurilor de consum (confecții), turismul și IT&C.

Regiunea dispune de un valoros capital uman, sistemele de educație ale adulților, de formare continuă a adulților și învățământul universitar fiind recunoscute la nivel național și internațional.

Prioritățile identificate completează acest scop strategic:

- Îmbunătățirea capitalului uman prin aplicarea de măsuri orientate către creșterea ocupării, accesului la educație, instruire și sănătate, promovarea incluziunii sociale;
- Dezvoltarea unei infrastructuri moderne care să asigure creșterea accesibilității, conectivității și atractivității Regiunii Nord-Est;
- Sprijinirea unei economii competitive și a dezvoltării locale;
- Optimizarea utilizării și protejarea resurselor și patrimoniului natural.

Pentru perioada de programare 2021-2027, Strategia de Dezvoltare Regională Nord-Est, la care trebuie să se alinieze și comuna Gârleni pentru perioada 2022-2027, are în vedere următoarele elemente de ordin strategic:

- Viziunea pentru anul 2030: Regiunea Nord-Est va fi un spațiu competitiv, durabil și incluziv unde îți vei dori să locuiești, să lucrezi și să investești.

- Obiectiv general: Derularea în regiune a unei dezvoltări echilibrate printr-un proces de creștere economică durabil, favorabil incluziunii sociale, care să conducă la creșterea standardului de viață și reducerea decalajelor de dezvoltare intra și inter regionale.
- Indicatori de monitorizare obiectiv general: produsul intern brut la nivel regional și județean; indicele de disparitate al produsului intern brut pe cap de locuitor la nivel regional și județean; indicele de dezvoltare umană la nivel local.

În anul 2015, Comisia Europeană a lansat o inițiativă care a vizat identificarea și analizarea factorilor care se constituie în obstacole în calea creșterii și investițiilor în regiunile de tip „venituri reduse (VR)-(lowincome)” și regiunile de tip „creștere redusă (CR)-(low growth)”.

Regiunea Nord-Est alături de regiunea Nord-Vest a fost aleasă ca regiune pilot din România, figurând în grupul regiunilor de tip „low-income regions”, caracterizate de un nivel al produsului intern brut pe locuitor inferior pragului de 50% din media comunitară, regiuni care sunt localizate în Europa Centrală și de Est, în România, Ungaria, Polonia și Bulgaria. Raportul surprinde o serie de factori, care au împiedicat atingerea nivelului așteptat al veniturilor și creșterii economice:

1. Cadrul macroeconomic are un impact semnificativ asupra creșterii economice: se consideră că pentru regiunile tip VR nivelul mai scăzut al datoriei publice și private poate permite menținerea unor ritmuri susținute ale investițiilor realizate. Este recomandată o creștere continuă a productivității însoțită de o creștere ponderată a veniturilor salariale cu efecte pozitive asupra evoluției exporturilor. Totodată, dezechilibrele macroeconomice provocate de lipsa unor politici de dezvoltare adecvate poate întrerupe pe termen lung procesul de convergență asigurat de-a lungul timpului de politica de coeziune a Uniunii Europene.

2. Regiunile rămase în urmă sunt caracterizate de nivele reduse ale productivității, a competențelor dobândite de indivizi și a ratelor de ocupare prin comparație cu alte regiuni din același stat. Se consideră că rigiditățile de pe piața muncii, cât și mediul de afaceri puțin dezvoltat au un impact semnificativ.

3. Sistemele de inovare regională subdezvoltate, absența abilităților cerute și un cadru instituțional de slabă calitate erodează potențialul existent în regiunile rămase în urmă. Sunt enumerate ca impedimente interacțiunile ineficiente/insuficiente dintre mediul academic și sectorul productiv, precum și deficitul de capital uman. Mai mult pentru regiunile tip VR sunt lipsuri semnificative la nivelul infrastructurii existente.

4. Reducerea semnificativă a populației, ca urmare a procesului de migrație economică derulat după anul 2000, și în special a persoanelor tinere, absolvenți de învățământ superior sau lucrători calificați, limitează perspectivele de creștere, de dezvoltare a regiunii.

5. Reducerea investițiilor publice și private, mai semnificative în regiunile de tip „CR”. Se precizează că în regiunile tip VR investițiile care au avut loc în industrie și comerț au determinat reechilibrarea deficitelor comerciale.

Planul de Dezvoltare Regională Nord-Est – Agenda 2030

Până în prezent, în România s-au elaborat Planuri de Dezvoltare Regională, pentru perioadele 2000-2004, 2004-2006, 2007-2013, 2014-2020 și 2021-2027. Experiența

procesului de planificare s-a îmbogățit la nivelul regiunilor din România, fiind puse în practică o varietate de mecanisme de parteneriat.

În comparație cu generația anterioară de planuri de dezvoltare regională, abordarea de formulare a noilor planuri presupune o adaptare către o nouă generație de politici integrate de dezvoltare. Acestea vor fundamenta atât structurarea programelor operaționale cu fonduri europene cât și programele cu finanțare națională de la nivel central și local. Această nouă abordare presupune nu doar o reformulare a obiectivelor și instrumentelor, ci și a structurii și cadrului de implementare a planurilor de dezvoltare regionale prin coordonarea acțiunilor politicilor sectoriale de dezvoltare.

Procesul de planificare a dezvoltării la nivel regional oferă o bază strategică esențială pentru includerea măsurilor și a proiectelor implementate la nivel regional în viitoarele programe de finanțare, indiferent de sursele de finanțare ale acestor programe. Într-o țară precum România, Planurile de Dezvoltare Regională, elaborate ca urmare a consultării în cadrul unor parteneriate regionale incluzive și reprezentative, precum și cu autoritățile naționale, legitimează aceste opțiuni strategice – chiar dacă nu există un nivel administrativ regional. Cu cât procesul de consultare este mai intens, cu atât sunt mai relevante măsurile și proiectele propuse de regiuni, dar, în același timp, cresc și șansele de a atinge obiectivele de dezvoltare identificate, prin asumarea lor de către toți actorii implicați.

Planurile de Dezvoltare Regională trebuie să reflecte politicile de dezvoltare economice, sociale, etc. relevante la nivel național în raport cu nevoile regionale și să ia în considerare, acele politici relevante pentru nivelul regional, indiferent de autoritatea publică care le gestionează.

În elaborarea Planurilor de Dezvoltare Regională o atenție deosebită trebuie acordată politicii de coeziune a Uniunii Europene, o sursă importantă de finanțare a investițiilor și priorităților de dezvoltare a regiunilor.

Planurile de Dezvoltare Regională trebuie să aibă în vedere dezvoltarea în ansamblu a regiunilor, nu numai acele politici care au ca scop reducerea decalajelor, sau cele pentru care în regiuni există deja Organisme de Implementare. Strategia de dezvoltare regională definită în cadrul fiecărui Plan ar trebui să urmărească implementarea priorităților prin toate sursele de finanțare potențiale – nu numai prin intermediul fondurilor UE, deși acestea reprezintă probabil o sursă cheie pentru fiecare regiune. De asemenea, Planurile de Dezvoltare Regională trebuie să aibă în vedere complementaritatea cu celelalte regiuni și să își propună sporirea sinergiilor regionale, acolo unde există potențial pentru acest lucru.

Principalele priorități de dezvoltare rurală pentru perioada 2021-2027:

- Modernizarea și creșterea viabilității exploatațiilor agricole prin consolidarea acestora, deschiderea către piață și procesare a produselor agricole;
- Încurajarea întineririi generațiilor de agricultori prin sprijinirea instalării tinerilor fermieri;
- Dezvoltarea infrastructurii rurale de bază ca condiție pentru atragerea investițiilor în zonele rurale și crearea de noi locuri de muncă și implicit la dezvoltarea spațiului rural;
- Încurajarea diversificării economiei rurale prin promovarea creării și dezvoltării IMM-urilor în sectoarele non-agricole din mediul rural;

- Încurajarea dezvoltării locale plasate în responsabilitatea comunității prin intermediul abordării LEADER. Competența transversală a LEADER îmbunătățește competitivitatea, calitatea vieții și diversificarea economiei rurale, precum și combaterea sărăciei și excluderii sociale;
- Promovarea sectorului pomicol, ca sector cu nevoi specifice, prin intermediul unui subprogram dedicat.
- Programul National de Dezvoltarea Rurală pentru investiții în infrastructura comunitara precum și alte surse de finanțare ulterior identificate/analizate
- Gradul de informare al persoanelor din grupurile dezavantajate cu privire la proiectele europene derulate la nivel local este în general foarte scăzut. Procesarea informației și interesul pentru acest tip de proiecte are loc prin raportarea la nevoile proprii. De pildă, interesul pentru programele de formare profesională este mult mai mare numai dacă se oferă un loc de muncă la absolvirea acestora sau dacă se oferă stimulente financiare pe durata participării la astfel de programe.

Obiectivele strategice de dezvoltare ale Municipiului Bacău și politicile aferente acestora vizează:

1. Dezvoltarea și consolidarea rolului Bacăului de nod logistic intermodal de importanță regională și națională - Operaționalizarea sistemului de transport intermodal și servicii aferente

2. Regenerarea, dezvoltarea și consolidarea economiei municipiului Bacău, ca pol regional și competitiv:

- ✓ Planificarea dezvoltării economice competitive pe baza parteneriatului intersectorial;
- ✓ Susținerea dezvoltării activităților economice existente la nivelul municipiului, pe linia promovării societăților și domeniilor performante și a susținerii celor cu potențial;
- ✓ Dezvoltarea sectorului IMM – urilor;
- ✓ Susținerea dezvoltării activităților de comerț și servicii;
- ✓ Dezvoltarea turismului în contextul protejării patrimoniului natural și construit;
- ✓ Dezvoltarea cooperării cu sectorul academic și de CDI;
- ✓ Politica privind dezvoltarea capitalului uman;
- ✓ Politica de atragere a investițiilor străine de capital și îmbunătățirea accesului la piețele pentru export.

3. Regenerarea, dezvoltarea și promovarea valorilor culturale pentru creșterea mândriei locale și a atașamentului comunității locale față de acestea

- Regenerarea identității locale băcăoane;
- Implicarea comunității locale în valorificarea și promovarea patrimoniului cultural;
- Regenerarea naturii urbane a Bacăului.

4. Alinierea standardelor privind mediul și calitatea vieții urbane, la exigențele Uniunii Europene

- Asigurarea locuirii urbane diversificate și de calitate;
- Asigurarea comunității locale cu utilitățile și serviciile necesare unei vieți urbane de calitate;
- Politica privind transportul urban durabil;

- Politica privind educația;
- Politica privind comunitatea urbană sănătoasă;
- Politica privind serviciile sociale;
- Politica privind cultura și cultele;
- Politica privind sportul și agrementul;
- Politica privind calitatea mediului urban;
- Politica privind managementul dezvoltării sustenabile urbane.

5. Dezvoltarea rolului regional și național al Bacăului, ca pol metropolitan competitiv, inovativ și sustenabil

- ❖ Operaționalizarea Zonei Metropolitane Bacău;
- ❖ Înlăturarea disparităților între localitățile rurale privind calitatea infrastructurii de acces și a serviciilor, precum și a ocupării;
- ❖ Configurarea clusterului economic regional Bacău;
- ❖ Configurarea parteneriatelor teritoriale și intrasectoriale pentru dezvoltarea turismului metropolitan și regional.

Prezentare sintetică a panelului de priorități, obiective și măsuri, precum și corelarea acestora cu obiectivele de politică a politicii de coeziune, respectiv politica agricolă comună, pentru următoarea perioadă în regiunea Nord-Est:

Prioritate	Obiectiv specific	Măsură	Corelarea cu politicile comunitare și obiectivele de politică aferente
1. Dezvoltarea unei economii competitive	1.1 Stimularea capacităților de inovare-cercetare și promovarea adoptării tehnologiilor avansate	1.1.1 Dezvoltarea inovării și promovarea transferului tehnologic	Politica de Coeziune OP 1 ”O Europă mai inteligentă – transformare industrială, inovativă și inteligentă”
		1.1.2 Sprijinirea cercetării private și publice pentru dezvoltarea și fructificarea de soluții integrate	Politica de Coeziune OP 1 ”O Europă mai inteligentă – transformare industrială, inovativă și inteligentă”
	1.2 Sprijinirea înființării de noi firme, competitive și sustenabile în domenii de interes local și regional	1.2.1 Sprijinirea tinerilor antreprenori și creșterea accesului firmelor înființate la servicii noi, de calitate	Politica de Coeziune OP 1 ”O Europă mai inteligentă – transformare industrială, inovativă și inteligentă”
	1.3 Îmbunătățirea competitivității firmelor prin creșterea productivității în domenii de valoare adăugată	1.3.1 Dezvoltarea domeniilor competitive, sistemelor productive integrate și internaționalizarea acestora	Politica de Coeziune OP 1 ”O Europă mai inteligentă – transformare industrială, inovativă și inteligentă”
	1.4 Îmbunătățirea competitivității prin creșterea accesului la serviciile tehnologiei informației și comunicațiilor	1.4.1 Folosirea avantajelor tehnologiei informației și comunicațiilor în economie	Politica de Coeziune OP 1 ”O Europă mai inteligentă – transformare industrială, inovativă și inteligentă”
	1.5 Creșterea competitivității și sustenabilității industriilor culturale și creative	1.5.1 Sprijin acordat pentru dezvoltarea și promovarea industriilor culturale și creative	Politica de Coeziune OP 1 ”O Europă mai inteligentă – transformare industrială, inovativă și inteligentă”

	1.6 Creșterea competitivității economice în mediul rural	1.6.1 Sprijinirea și dezvoltarea activităților economice alternative în mediul rural	Politica Agricolă Comună (PAC)
	1.7 Sprijinirea valorificării potențialului turistic existent	1.7.1 Dezvoltarea infrastructurii de turism și de agrement aferentă, promovarea potențialului turistic	Politica de Coeziune OP 5 ”O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale”
2. Dezvoltarea capitalului uman	2.1 Creșterea ocupării în rândul grupurilor vulnerabile și a tinerilor	2.1.1 Sprijinirea integrării pe piața muncii a grupurilor vulnerabile și a tinerilor	Politica de Coeziune OP 4 ”O Europă mai socială – Implementarea Pilonului european al drepturilor sociale”
	2.2 Îmbunătățirea accesului și participării la educație și formare de calitate	2.2.1 Creșterea participării la un învățământ de calitate, modern, corelat la cerințele pieții muncii, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente	Politica de Coeziune OP 4 ”O Europă mai socială – Implementarea Pilonului european al drepturilor sociale”
	2.3 Creșterea accesului la un act și sistem medical de calitate, eficient, modern	2.3.1 Extinderea și diversificarea serviciilor de sănătate, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente	Politica de Coeziune OP 4 ”O Europă mai socială – Implementarea Pilonului european al drepturilor sociale”
	2.4 Combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale și urbane aflate în declin	2.4.1 Sprijin adresat pentru integrarea socială și economică a comunităților marginalizate și defavorizate prin furnizarea de pachete integrate de servicii	Politica de Coeziune OP 4 ”O Europă mai socială – Implementarea Pilonului european al drepturilor sociale”
3. Protejarea mediului și optimizarea utilizării resurselor	3.1 Sprijinirea și promovarea eficienței energetice	3.1.1 Creșterea eficienței energetice și a utilizării energiei din resurse regenerabile în sectorul rezidențial, infrastructură publică și firme	Politica de Coeziune OP 2 ”O Europă cu emisii scăzute de carbon și mai ecologică – Tranziția către o energie nepoluantă și echitabilă, investiții verzi și albastre, economia circulară, adaptarea la schimbările climatice și prevenirea riscurilor
	3.2 Promovarea managementului durabil al apei	3.2.1 Dezvoltarea integrată a sistemelor de apă și apă uzată	Politica de Coeziune OP 2 ”O Europă cu emisii scăzute de carbon și mai ecologică – Tranziția către o energie nepoluantă și echitabilă, investiții verzi și albastre, economia circulară, adaptarea la schimbările climatice și prevenirea riscurilor
	3.3 Promovarea tranziției către economia circulară	3.3.1 Dezvoltarea sistemelor de management integrat a deșeurilor și	Politica de Coeziune OP 2 ”O Europă cu emisii scăzute de carbon și mai

		stimularea economiei circulare	ecologică – Tranziția către o energie nepoluantă și echitabilă, investiții verzi și albastre, economia circulară, adaptarea la schimbările climatice și prevenirea riscurilor
	3.4 Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor	3.4.1 Adaptarea la schimbările climatice, managementul riscurilor legate de climă și reducerea poluării	Politica de Coeziune OP 2 ”O Europă cu emisii scăzute de carbon și mai ecologică – Tranziția către o energie nepoluantă și echitabilă, investiții verzi și albastre, economia circulară, adaptarea la schimbările climatice și prevenirea riscurilor
	3.5 Îmbunătățirea protecției și conservării biodiversității și reducerea poluării	3.5.1 Prezervarea biodiversității și dezvoltarea infrastructurii verzi	Politica de Coeziune OP 2 ”O Europă cu emisii scăzute de carbon și mai ecologică – Tranziția către o energie nepoluantă și echitabilă, investiții verzi și albastre, economia circulară, adaptarea la schimbările climatice și prevenirea riscurilor
4. Dezvoltarea unei infrastructuri moderne, inteligente, reziliente și durabile	4.1 Creșterea accesibilității, conectivității și siguranței prin realizarea de investiții în infrastructura de transport	4.1.1 Dezvoltarea infrastructurii de transport feroviară, aeriană și rutieră	Politica de Coeziune OP 3 ”O Europă mai conectată – Mobilitate și conectivitatea regională a tehnologiei informației și comunicațiilor”
	4.2 Îmbunătățirea accesului la infrastructura de comunicații de mare viteză	4.2.1 Dezvoltarea infrastructurii de comunicații, în special în zonele rurale și comunicațiile izolate	Politica de Coeziune OP 3 ”O Europă mai conectată – Mobilitate și conectivitatea regională a tehnologiei informației și comunicațiilor”
	4.3 Reducerea emisiilor de carbon prin realizarea și implementarea planurilor de mobilitate urbană	4.3.1 Mobilitatea urbană durabilă	Politica de Coeziune OP 2 ”O Europă cu emisii scăzute de carbon și mai ecologică – Tranziția către o energie nepoluantă și echitabilă, investiții verzi și albastre, economia circulară, adaptarea la schimbările climatice și prevenirea riscurilor
	4.4 Asigurarea condițiilor de dezvoltare în mediul urban prin realizarea de investiții în infrastructura locală	4.4.1 Dezvoltarea durabilă a zonelor urbane funcționale 4.4.2 Sprijin pentru revitalizarea și regenerare orașelor mici și mijlocii cu funcțiuni socio-economice reduse	OP 1 + OP 2 + OP 3 + OP 4 + OP 5

	4.5 Asigurarea condițiilor de dezvoltare în mediul rural prin realizarea de investiții în infrastructura locală	4.5.1 Dezvoltarea spațiului rural, inclusiv integrarea funcțională cu zonele urbane	Politica agricolă comună (PAC)
--	---	---	--------------------------------

CAPITOLUL 2: DESCRIEREA REGIUNII

Conceptul de **regiune** a fost definit în numeroase moduri de-a lungul istoriei. Astfel, Parlamentul European definește regiunea drept: “Un teritoriu care formează, din punct de vedere geografic, o unitate netă, sau un ansamblu similar de teritorii în care există continuitate, în care populația posedă anumite elemente comune și dorește să-și păstreze specificitatea astfel rezultată, și să o dezvolte cu scopul de a stimula progresul

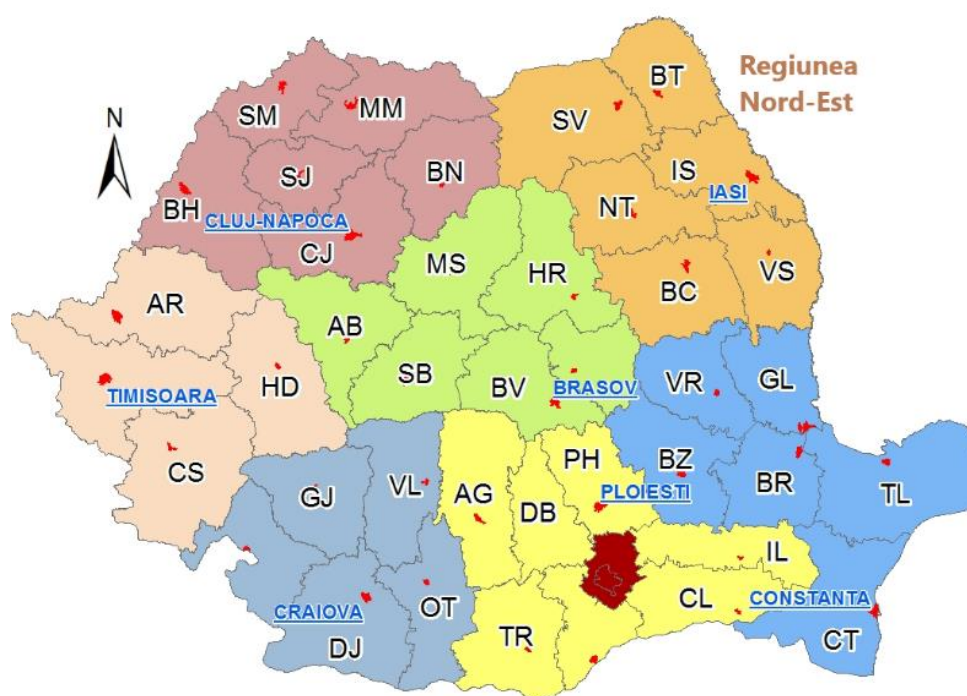
cultural, social și economic“. Din perspectiva Adunării Regiunilor Europei, **prin regiune se înțelege: “O entitate politică de nivel inferior statului, care dispune de anumite competențe exercitate de un guvern, care la rândul lui este responsabil în fața unei adunări alese în mod democratic”.**

În aplicarea legii dezvoltării regionale în România, în concordanță cu obiectivele de coeziune economică și socială ale României, precum și ale Uniunii Europene în domeniul politicilor de dezvoltare regională, pe teritoriul României sunt constituite opt regiuni de dezvoltare.

Nord-Est este o regiune de dezvoltare a României ce a fost creată în 1998.

Regiunile de dezvoltare din România nu sunt unități administrativ-teritoriale și nu au personalitate juridică. Regiunile, județele și/sau localitățile din județe care fac parte din regiuni diferite se pot asocia în scopul realizării unor obiective de interes comun, interregionale și/sau interjudețene.

Din punct de vedere teritorial – administrativ, Regiunea Nord-Est se învecinează la nord cu Ucraina, la est cu Republica Moldova, la sud cu Regiunea Sud-Est (județele Vrancea și Galați), la vest cu Regiunea Centru (județele Covasna, Harghita și Mureș) și Regiunea Nord-Vest (județele Bistrița Năsăud și Maramureș).



Harta regiunilor de dezvoltare din România

Regiunile de dezvoltare din România nu sunt unități administrativ-teritoriale și nu au personalitate juridică. Regiunile, județele și/sau localitățile din județe care fac parte din regiuni diferite se pot asocia în scopul realizării unor obiective de interes comun, interregionale și/sau interjudețene.

România respectă prevederile Regulamentului CE nr. 1059/2003 privind stabilirea unei clasificări statistice comune a unităților teritorial-statistice pentru regiunile NUTS II și NUTS III. România va menține actuala clasificare provizorie NUTS în perioada de programare 2014 – 2020. Pentru a asigura stabilitatea clasificării provizorii NUTS, Legea

nr.315/2004 privind dezvoltarea regională oficializează compoziția regiunilor NUTS II, prin precizarea județelor care compun regiunile respective. Ele reprezintă cadrul pentru elaborarea, implementarea și evaluarea atât a politicii de dezvoltare regională, cât și a programelor de coeziune economică și socială. Regiunile de dezvoltare reprezintă de asemenea cadrul pentru colectarea datelor statistice specifice în conformitate cu regulamentele europene elaborate de EUROSTAT pentru nivelul teritorial statistic NUTS II.

Parte a provinciei istorice Moldova, regiunea nord-estică a României este o zonă în care istoria, cultura și tradiția completează mediul natural, deosebit de atrăgător. Regiunea Nord-Est este cea mai mare regiune de dezvoltare a României sub aspectul numărului de locuitori și al suprafeței deținute.

Din perspectiva geografică, linia peisajului variază de la lanțurile muntoase împădurite din Vest, spre podișurile line din centru și apoi către câmpii în Est, cu lacuri, vii și zone agricole extinse. Beneficiind de o bogată tradiție istorică, culturală și spirituală, regiunea îmbină în mod armonios tradiționalul cu modernul și trecutul cu prezentul, potențialul acesteia putând fi folosit pentru dezvoltarea infrastructurii, a zonelor rurale, a turismului și a resurselor umane.

2.1 Prezentarea generală a regiunii de Nord-Est

Istoricul regiunii

Regiunea istorică a Moldovei – fostul Principat al Moldovei (1359 - 1859) a atins maximul de expansiune în timpul domniei lui Ștefan cel Mare (1457 - 1504), după care a pierdut de-a lungul timpului anumite regiuni (Bugeac în 1538 – redobândit parțial în 1856, Bucovina în 1775, Basarabia în 1812).

După unirea cu Țara Românească (1859), Bugeacul este din nou pierdut (1878) în schimbul dobândirii Dobrogei de către nou creată Românie. După Primului Război Mondial se realizează Marea Unire (1918), moment în care toate regiunile istorice ale Principatului Moldovei se reunesc în cadrul României Mari. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, România pierde nordul Bucovinei, Ținutul Herței, Basarabia și Bugeacul în favoarea URSS începând din 1940. După război este recunoscută definitiv anexarea acestor teritorii de către URSS, iar după destrămarea acesteia în 1991, nordul Bucovinei, Ținutul Herței și nordul Basarabiei formează oblastul Cernăuți, Bugeacul devine parte componentă a oblastului Odesa, ambele făcând parte din Ucraina, iar restul Basarabiei formează, împreună cu Transnistria - Republica Moldova.

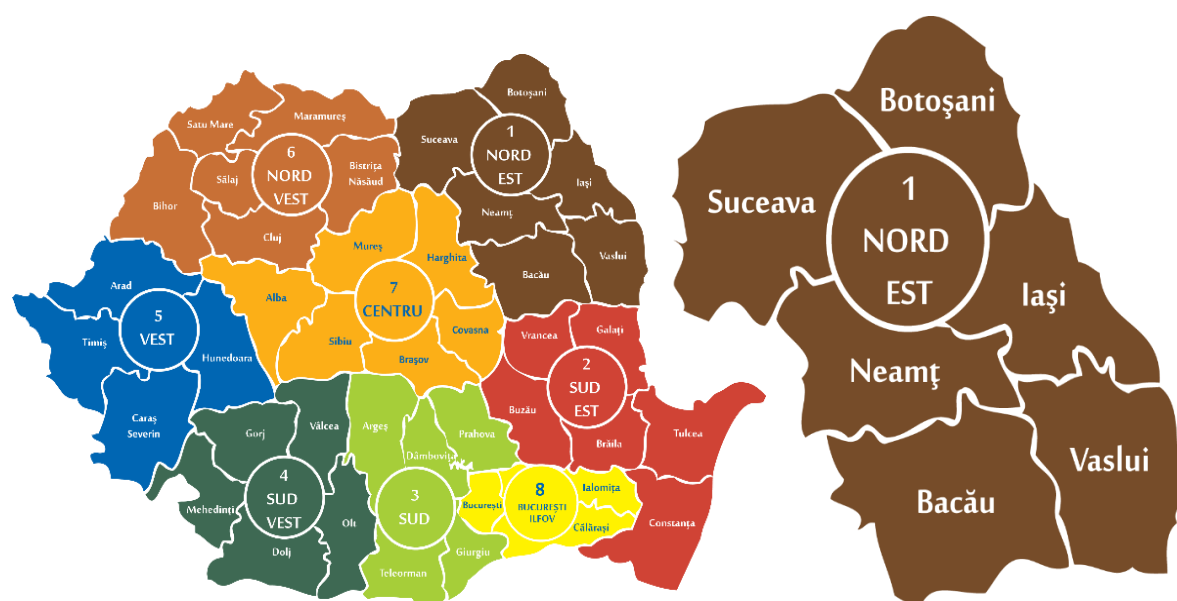
În urma ultimei reorganizări teritoriale, din 1968, teritoriul rămas în România a fostului Principat al Moldovei a fost împărțit în 8 județe: Botoșani, Bacău, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui, Galați și Vrancea.

Primele șase județe fac parte acum din Regiunea Nord-Est, celelalte 2 aparținând Regiunii Sud-Est.

Structura sistemului de așezări a regiunii Nord-Est – Unități administrative, componente ale regiunii (județe, municipii, orașe și comune).

Regiunea de Nord-Est este alcătuită din șase județe: Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava și Vaslui, cu o populație totală 3.707.600 locuitori (2010), 3302217 locuitori (conform rezultatelor Recensământului din octombrie 2011), situându-se din acest punct de vedere, pe primul loc între cele opt regiuni ale țării (17,3 % din populația totală a României). Ca întindere, regiunea acoperă o suprafață de 36850 km² (15,46% din

suprafața totală a țării), cele mai întinse județe fiind Suceava, cu o suprafață de 8553 km² și Bacău cu 6621 km².



Regiunea de Nord-Est

Geografic, regiunea se învecinează la nord cu Ucraina (oblastul/regiunea Cernăuți) – granița de 184,2 km lungime, la sud cu județele Galați și Vrancea (Regiunea Sud-Est), la est cu Republica Moldova (regiunile Nord, Centru și Sud) – granița de 562,3 km lungime, iar la vest cu județele Maramureș și Bistrița-Năsăud (Regiunea Nord-Vest) și județele Mureș, Harghita și Covasna (Regiunea Centru).

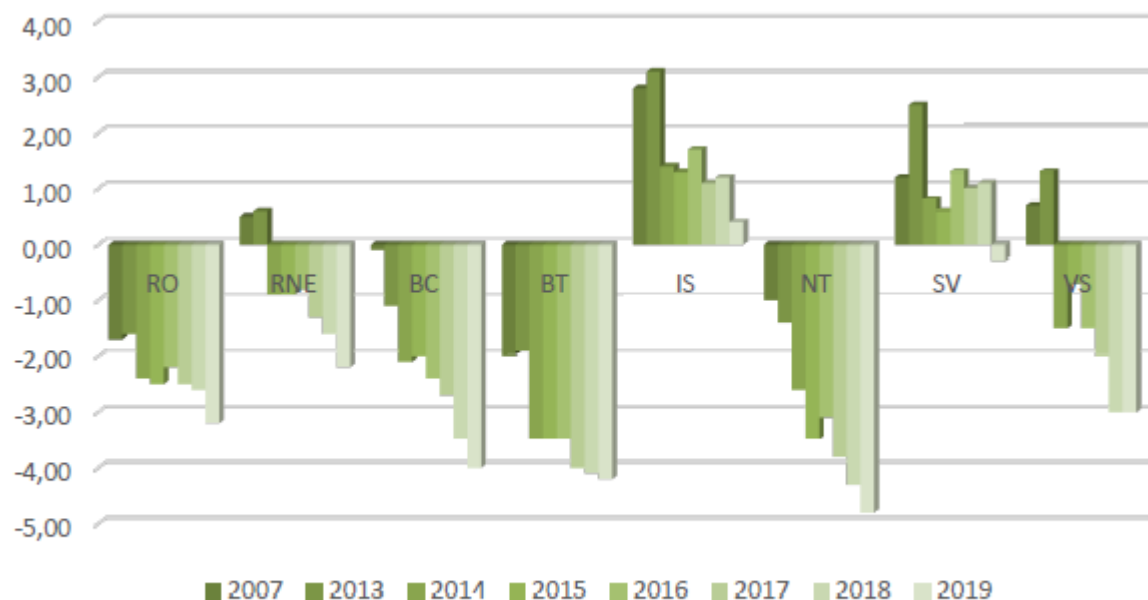
Un aspect cheie al localizării geografice al Regiunii Nord-Est este faptul că se constituie parte din frontiera estică a Uniunii Europene, cu implicații majore în ceea ce privește securizarea punctelor de trecere a frontierei, având o graniță de 184,2 km lungime cu Ucraina (terestră și fluvială) și de 562,3 km cu Republica Moldova (în întregime fluvială, formată din râul Prut).

Unitate teritorială	Suprafața totală (km ²)	Densitatea populației	Numar municipii	Numar orașe	Numar comune	Numar sate
BACĂU	6.621	107.9	3	5	85	491
BOTOȘANI	4.986	89.37	2	5	71	333
IAȘI	5.476	150.8	2	3	93	418
NEAMȚ	5.896	95.3	2	3	78	344
SUCEAVA	8.553	82.8	5	11	98	379
VASLUI	8.318	84.5	3	2	81	449
Regiunea Nord-Est	39.850	100.6	17	29	506	2414

Sursa: *Anuarul Statistic al României, INS*

Populația regiunii se concentrează în 46 centre urbane, 506 comune și 2.414 sate. Ponderea populației rurale în anul 2011 (conform INSS) din populația totală este de 56,87%.

În 2019, rata sporului natural în regiunea Nord-Est era de -2,2%, fiind al șaselea an consecutiv în care se înregistrează o valoare negativă. Analizând datele prezentate în următorul grafic, constatăm că doar județul Iași înregistrează, în mod constant, valori pozitive a ratei sporului natural, urmat de județul Suceava cu o scădere doar în anul 2019.

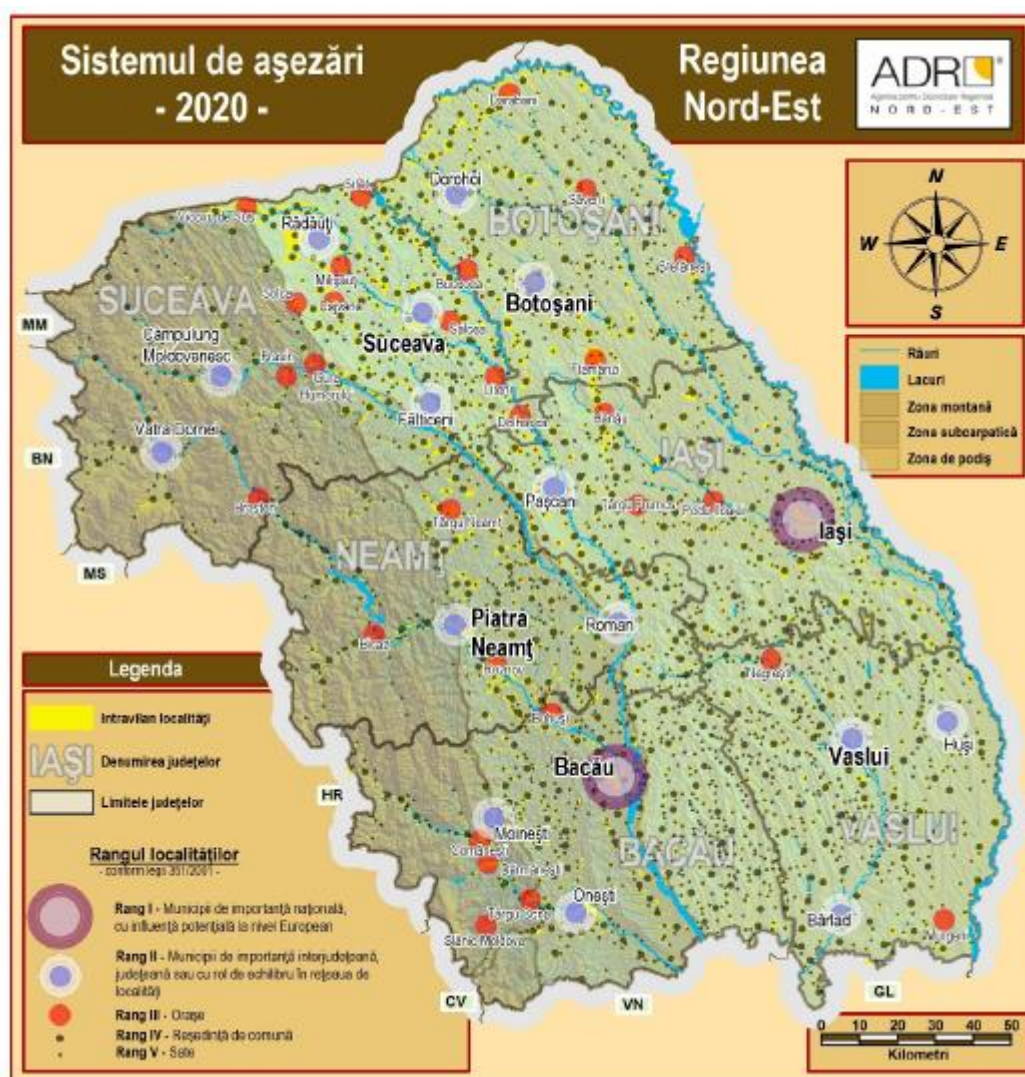


Sursa: prelucrări date din Baza de date TEMPO - online, INS

Rata sporului natural al populației domiciliare în Regiunea Nord-Est

Cele 46 de orașe ale regiunii sunt grupate astfel:

- 6 localități urbane mari, cu peste 100.000 locuitori: municipiile Iași, Bacău, Botoșani, Piatra Neamț, Suceava și Vaslui;
- 3 localități urbane mijlocii (50.000 – 100.000 locuitori): municipiile Bîrlad, Onești, Roman;
- 25 localități urbane mici (10.000 – 50.000 locuitori): 8 municipii și 17 orașe;
- 12 localități urbane foarte mici (sub 10.000 locuitori).



Sistemul de aşezări în Regiunea Nord-Est, 2020

Judeţul **Bacău** este situat în partea de sud-vest a Regiunii Nord-Est, în bazinul mijlociu al râului Siret. Amplasarea sa a contribuit la dezvoltarea zonei, beneficiind de avantajele drumului european E85 ce trece pe aici. Oraşe, precum Târgu Ocna şi Moineşti s-au dezvoltat datorită resurselor naturale (sare, petrol, etc.). Staţiunea turistică Slănic Moldova şi-a dobândit o faimă internaţională încă din secolul al XIX-lea, datorită apelor curative, bogate în săruri. Oraşul de reşedinţă, Bacău s-a dezvoltat ca centru comercial în secolele al XIV-lea şi al XV-lea antrenând relaţii de schimb între Moldova, Transilvania şi Ţara Românească.

Municipiul Bacău este municipiul reşedinţă al judeţului Bacău, fiind şi cel mai mare centru urban din judeţ (populaţia municipiului reprezintă 23,4 % din numărul total de locuitori ai judeţului). În plus, acest municipiu cu o suprafaţă de peste 41 de km², ce se află situat în nord – estul ţării, pe coordonatele de 46° şi 35' latitudine nordică şi 26° şi 55' longitudine estică, este unul dintre cele mai mari şi importante oraşe din zona Moldovei.

Judeţul **Botoşani** este situat în extremitatea de nord-est a regiunii, între cursurile superioare ale râurilor Siret la vest şi Prut la est. Oraşul Botoşani a apărut la o intersecţie favorabilă de drumuri comerciale, care i-au asigurat prosperitatea până în secolul al XIX-

lea. Județul este recunoscut mai ales prin geniile pe care le-a dat culturii românești precum Mihai Eminescu, George Enescu, Nicolae Iorga și mulți alții.

Județul **Iași** este situat în perioada central-estică a regiunii, în bazinele mijlocii ale râurilor Prut și Siret. Municipiul Iași, a deținut rolul de capitală a Principatului Moldovei din 1568 până în 1859. Este cel mai mare oraș din regiune, fiind un important centru universitar având 11 instituții de învățământ superior, aici funcționând și prima universitate din România (1860). Tot aici, este dezvoltat un important nucleu de cercetare-dezvoltare, orientat spre sectorul industrial, reprezentat în majoritatea ramurilor sale. În Iași se află cel mai mare lăcaș de cult ortodox din România – Catedrala Mitropolitană (1840-1880), precum și numeroase mănăstiri fortificate aflate pe lista monumentelor istorice de importanță națională.

Populația județului trăiește în proporție de 44,7% în mediul urban (dintre care 36,4% în municipiul Iași). Comunele cu cei mai mulți locuitori sunt: Holboca, Miroslava, Ciurea, Tomești, Belcești și Deleni.

Județul **Neamț** este situată în partea central vestică a regiunii, în bazinele Bistrița, Siret și Moldova. Orașul de reședință este Piatra-Neamț. Atestat istoric din anul 1392 sub numele de Piatra lui Crăciun, este situat în apropierea masivului Ceahlău, munte considerat sfânt în mitologia românească. Fiind situat la răscruce de drumuri turistice, orașul este un important obiectiv industrial și turistic, deținând monumente istorice și de arhitectură. Județul se bucură de numeroase obiective naturale și istorice precum Parcul Național Ceahlău, Parcul Național Cheile Bicazului-Hășmaș sau Cetatea Neamțului.

Județul **Suceava** este situat în partea de nord-vest a regiunii, în bazinele superioare ale râurilor Siret și Bistrița. Bisericele cu pictura exterioară din Suceava se bucură de o faimă mondială, 8 dintre ele fiind incluse pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO. Orașul Suceava a fost avantajat de faptul că aici a funcționat principala vamă a țării Moldovei, care deținea rolul de depozit. Prin aceasta, orașul avea privilegiul de a fi un mijlocitor pentru comerțul cu produse orientale atât către Polonia cât și către Ungaria.

Județul **Vaslui** este situat în partea de sud-est a regiunii, pe parcursul mijlociu al râului Bârlad. Vaslui, atât de bogat istoric, este mai puțin reprezentat prin monumente. Cele care au existat, nu au rezistat vitregiilor timpurilor decât refăcute. Bogăția naturală care face faima acestor locuri o reprezintă viile (remarcabilele vinuri de Huși). Tot aici, printr-un sistem de rafinare a vinului, experimentat perioadă îndelungată, se obțin coniacuri de foarte bună calitate.

2.2 Prioritățile și măsurile strategice pentru Regiunea Nord-Est

Relansarea economică și accelerarea dezvoltării durabile reprezintă obiectivul esențial pentru asigurarea depășirii condiției actuale a Regiunii Nord-Est.

Acesta vizează crearea infrastructurilor necesare pentru favorizarea mediului de afaceri, precum și sprijinirea dezvoltării IMM-urilor, dezvoltarea accentuată a spiritului antreprenorial, dezvoltarea rurală și a agriculturii. De o importanță strategică este prezervarea și dezvoltarea selectivă a potențialului industrial existent pentru promovarea

amplasării în regiune a ramurilor industriale noi, inovative, precum și a ramurilor cu productivitate ridicată.

Totodată, este necesară construirea unor infrastructuri de afaceri eficiente și flexibile, capabile să catalizeze și să susțină dezvoltarea unor activități profitabile atât pentru antreprenori cât și pentru comunitate. Ele ar urma să constituie adevărate „pepiniere” de afaceri de succes, care să beneficieze de diferite facilități (financiare, juridice) precum și de un sprijin pentru accesul la tehnologii noi, performante, nepoluante. Pentru asigurarea unei dezvoltări echilibrate a regiunii se impune cooperarea întreprinderilor în scopul integrării pe verticală și pe orizontală, dezvoltarea activităților de marketing și consultanță în vederea formării și dezvoltării unor abilități manageriale, antreprenoriale și de piață, precum și susținerea sectorului de cercetare-dezvoltare și transfer tehnologic, promovarea tehnologiilor curate și a celor bazate pe reciclarea materialelor. Este necesară dezvoltarea economiei alimentare într-o manieră integrată, pentru fabricarea produselor specifice prin înființarea unor întreprinderi regionale de prelucrare a materiilor prime agricole și extinderea celor existente.

Strategia vizează o valorificare a capitalului turistic al regiunii prin investiții productive în turism și stimularea sectorului de prestări servicii în turism și zona rurală. Agricultură și dezvoltarea rurală vor fi stimulate prin înființarea de ferme ecologice eficiente, crearea unor rețele de valorificare și colectare a produselor specifice, dezvoltarea serviciilor și valorificarea luciului de apă.

Promovarea regiunii

Esența obiectivului este depășirea condiției de izolare a regiunii ca și dispariția ideii de regiune improprie pentru mediul afacerilor, prin punerea în valoare a condițiilor naturale, umane și sociale. Acest obiectiv strategic își propune să valorifice în mod eficient atu-urile și specificul regiunii, prin crearea, promovarea și susținerea unei imagini reprezentative, care să atragă și să convingă atât potențialii investitori cât și pe turiști. O precondiție pentru „deschiderea” unei zone o constituie legăturile fizice sau de comunicație din interiorul ei și de acces în ambele sensuri. Dezvoltarea, modernizarea și reabilitarea infrastructurii rutiere și extinderea și modernizarea infrastructurii de comunicații (în special în mediul rural) sunt direcții strategice pentru perioada viitoare. Regiunea se confruntă și cu o acută nevoie de dezvoltare a infrastructurii de bază: apă, canalizare, energie, depozitare a deșeurilor urbane și industriale, cea existentă fiind insuficientă și uzată moral și fizic. Căile de relevare a potențialului de atractivitate a regiunii vizează animarea vieții economice, promovarea turismului și a comerțului, a zonei rurale și a produselor specifice, îmbunătățirea accesibilității în zonele montane, sensibilizarea, formarea și educarea populației în spiritul cunoașterii, respectării și susținerii valorilor naturale, istorice, culturale și de ambient. Spațiu cu bogate tradiții în multiple domenii, regiunea este cadrul propice pentru revigorarea meseriilor specifice, promovarea obiceiurilor tradiționale, a cadrului natural, a identității culturale și spirituale, cu beneficii economice pentru comunitate și care dau culoare locală pentru atragerea turiștilor.

Probleme, nevoi identificate în comunitățile locale – Regiunea Nord-Est

Regiunea Nord-Est este cea mai săracă regiune din România și una din cele mai sărace regiuni din Uniunea Europeană. Deși față de momentul aderării României la Uniunea Europeană a avut loc o scădere ușoară a riscului de sărăcie sau excluziune socială, nivelul înregistrat în prezent (45%) este foarte ridicat, superior față de cel național și comunitar. Deși nivelul de deprivare materială s-a redus continuu datorită creșterii nivelului de trai și remitențelor anuale importante transmise de populația care lucrează în alte State Membre, sărăcia relativă rămâne ridicată și constantă – la fiecare trei persoane din regiune există o persoană care se situează sub pragul de sărăcie.

Nivelul de marginalizare în mediul rural este ridicat, cel mai mare dintre toate regiunile României, cele mai afectate județe fiind Vaslui, Iași, Botoșani și Bacău. Totodată, marginalizarea din mediul rural este de peste două ori mai mare decât cea din mediul urban.

În caravana de monitorizare a Planului de Dezvoltare Regională Nord-Est 2014-2020, desfășurată în localitățile mici și mijlocii din Regiunea Nord-Est s-au identificat o serie de probleme, nevoi, provocări cu care se confruntă comunitățile locale. Tabelul următor prezintă, în mod sintetic, aceste aspecte identificate, menționând și localitățile unde, în urma discuțiilor cu reprezentanții administrației publice locale s-au semnalat problemele și provocările respective.

Domeniu	Principalele aspecte
Economia locală, mediul de afaceri	▪ <u>Diversitate redusă a activităților economice:</u> - Agricultură de subsistență ca activitate economică predominantă: Broșteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Milișăuți, Negrești, Siret, Ștefănești, Vicovu de Sus - Firme mici, activând în domenii fără valoare adăugată: comerț, prelucrarea inferioară a lemnului – Broșteni, Dărmănești, Dolhasca, Frasin, Rădăuți, Ștefănești ▪ Declin economic/industrial, restructurarea activităților industriale: Darabani, Dorohoi, Huși, Onești, Rădăuți ▪ Reducerea capacităților de producție a principalilor agenți economici: Buhuși ▪ Existența unui potențial agricol/zootehnic/legumicol insuficient exploatat în lipsa posibilităților de valorificare a acestuia – lipsa centrelor de colectare, depozitare, a unităților de prelucrare a produselor rezultate din activitățile agricole: Bârlad, Broșteni, Bucecea, Buhuși, Darabani, Dărmănești, Dolhasca, Dorohoi, Flămânzi, Hârlău, Huși, Liteni, Milișăuți, Murgeni, Negrești, Pașcani, Salcea, Săveni, Solca, Vatra Dornei, Vicovu de Sus ▪ Existența unei ramuri economice dezvoltate care asigură ocuparea unor segmente majoritare a forței de muncă locală: Vicovu de Sus (încălțăminte), Flămânzi, Liteni (agricultură), Hârlău (confecții), Podu Iloaiei (zootehnie și procesare), Cajvana (transporturi, depozitare), Vatra Dornei (ape minerale, lactate) ▪ Existența unor situri industriale/militare în proprietate privată: Bârlad, Bucecea, Dorohoi, Câmpulung Moldovenesc, Negrești, Onești, Podu Iloaiei, Solca ▪ Existența unor terenuri/construcții aflate în domeniul publici pe care autoritățile locale sunt dispuse să le cedeze potențialilor investitori: Bicăz, Bucecea, Buhuși, Dărmănești, Moinești, Solca

- | |
|--|
| <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nevoia identificată pentru crearea unor parcuri industriale/incubatoare de afaceri: Comănești, Dărmănești, Moinești, Onești, Pașcani, Roman, Săveni, Târgu Neamț |
|--|

Zonele rurale, în special cele din jumătatea estică a regiunii, sunt încă, caracterizate printr-un nivel redus de dezvoltare al infrastructurii de baza și tehnico-edilitare. Gradul redus de modernizare al drumurilor comunale, al drumurilor care asigură conectivitatea cu spațiul urban se constituie într-un obstacol, determinând o accesibilitate redusă a populației la serviciile publice de educație și sănătate, la locurile de muncă din orașe.

Infrastructura de utilități este insuficient dezvoltată - cantitativ și calitativ în raport cu populația existentă, o proporție ridicată de gospodării nefiind conectate la rețele de alimentare cu apă potabilă și rețelele de apă uzată.

2.3. *Prezentarea generală a județului Bacău*

În ceea ce privește contextul local, **Municipiul Bacău**, aflat la 9 km nord-est de confluența râurilor, Siret și Bistrița, este marcat de existența a patru trepte majore de relief: prima este formată din albia majoră a Bistriței și a Siretului 150-155 m, a doua terasă de 160-165 m, unde se găsește cea mai mare parte a localității, a treia 180-190 m și ultima 200-250 m.

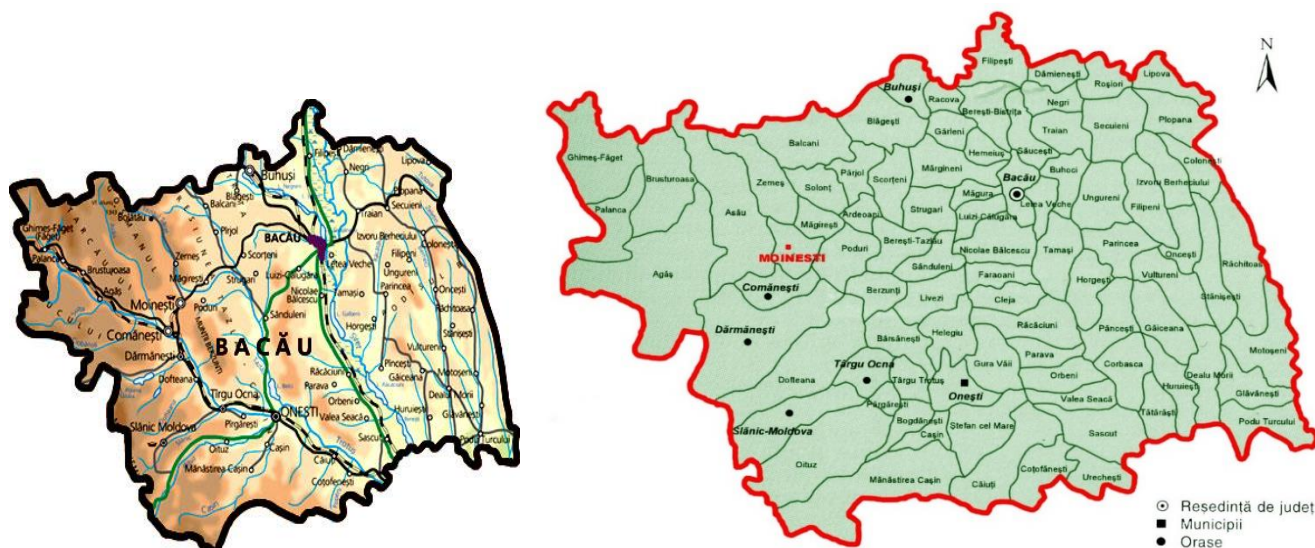
În plus, trebuie menționată și prezența ariei naturale protejate Lacul Bacău II, sit Natura 2000, cu o suprafață de 202 ha, ce adăpostește peste 147 specii de păsări, fiind o zonă extrem de importantă în cadrul culoarului de migrație est – european.

Primele atestări documentare datează încă din 1399. În arhivele Vaticanului, pe hărțile Evului Mediu precum și în alte documente latine, Bacăul apare sub numele de Bacovia, sau Ad Bacum. La sfârșitul secolului al XIV-lea, orașul Bacău era bine încheșat ca așezare urbană, una dintre cele mai prospere din întreaga Moldova, având atribuții militare și comerciale foarte importante. Localitatea era cunoscută în relațiile comerciale dintre Moldova, Transilvania și Țara Românească, fiind un important punct de vamă.

Municipiul Bacău este un important centru urban la nivel județean și regional care contribuie la dezvoltarea echilibrată a Regiunii Nord – Est prin rolul său de pol de dezvoltare. Pe plan local, atractivitatea municipiului a pornit de la accesibilitatea sa ridicată ca punct de intersecție a mai multor rute de interes național, însă acest lucru a avut și dezavantajul de a transforma Bacăul într-un oraș de tranzit, în care vizitatorii nu petrec foarte mult timp.

Județul Bacău ocupă suprafața de 662.052 hectare, adică 2,8 % din teritoriul României și face parte din categoria județelor mijlocii. Din punct de vedere al numărului de locuitori, județul Bacău ocupă locul opt, având o populație de 583.590 locuitori.

Amplasarea sa la est de vârful principal al Carpaților Orientali determină un climat temperat continental, caracterizat prin veri calde și relativ seci și ierni friguroase. Din punct de vedere administrativ, județul Bacău are **3 municipii**: Bacău, Onești și Moinești, **5 orașe**: Buhuși, Comănești, Dărmănești, Slănic-Moldova și Târgu Ocna și **85 de comune**.



Harta județului Bacău

Județul este acoperit în proporție de 48,5% de teren arabil și 39,8% de păduri (fag, stejar, pin, molid, brad). Variația reliefului arată distribuția egală a munților, dealurilor, platourilor și câmpiilor, scăzând în altitudine de la 1.664 m în vest (Munții Tarcăului) la 100 m în est (Valea Siretului). Rețeaua hidrografică este alcătuită în principal din apele din bazinul mijlociu al Siretului și din lacurile de acumulare construite pe cursurile inferioare ale râurilor Bistrița, Tazlău, Uz și Siret. Dacă în secolele XIV-XV Bacău era un important oraș manufacturier și comercial, în această regiune, în prima decadă a secolului al XIX-lea s-au pus bazele exploatării și prelucrării petrolului și a lemnului la scară industrială, cât și prima fabrică de hârtie, textile și încălțăminte.

Județul Bacău este distinct configurat pe harta culturală a țării datorită muzeelor și caselor memoriale, monumentelor istorice, de artă și arhitecturale, instituțiilor artistice, revistelor de cultură, bibliotecilor, editurilor, imprimeriilor și librăriilor proprii, celor două filiale ale uniunilor de creatori (U.A.P.), Casei de Cultură “Vasile Alecsandri” din Bacău și a celei din Onești. În plus, județul Bacău este gazda anuală a câtorva importante manifestări naționale și internaționale culturale.

Județul Bacău are o structură teritorială eterogenă, care cuprinde atât zone preponderent urbane (zona municipiului Bacău, conurbația de pe Valea Troțușului), cât și zone exclusiv rurale (de ex. la vest de Siret, în zona Colinele Tutovei), cu nevoi, provocări și prioritățile de dezvoltare diferite, care nu pot fi abordate de o strategie generală, care să ignore specificul local și oportunitățile (inclusiv de obținere a finanțărilor nerambursabile – de ex. Programul Operațional Regional, în zonele urbane, respectiv Programul Național de Dezvoltare Rurală în zonele rurale) distincte de dezvoltare a acestora.

În vederea creșterii importanței acordate dimensiunii teritoriale a politicilor de dezvoltare de la nivel județean și a apropierei acestora de nevoile specifice ale fiecărei zone din județ, s-au delimitat 4 unități de planificare sub-județene, cu rol de planificare strategică (identificarea nevoilor și a problemelor specifice respectivei zone și a soluțiilor la acestea, prin intermediul unor proiecte de investiții integrate).

Activitatea culturală a județului este susținută în principal de Centrul Internațional de Cultură "George Apostu" din Bacău, Centrul Internațional Rosetti Tescanu-George Enescu din Tescani, Teatrul Municipal Bacovia, Teatrul pentru Copii și Tineret "Vasile Alecsandri", Filarmonica "Mihail Jora", Complexul Muzeal "Iulian Antonescu", Complexul Muzeal de Științele Naturii "Ion Borcea", Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, Biblioteca județeană "C. Sturza".

Principalele zone turistice ale județului Bacău sunt **Slănic Moldova, Poiana Sărată, Măgura, Târgu Ocna, Poiana Uzului**, în general **Valea Oituzului, Cașinului și Trotușului**, care reprezintă în principal zona montană a județului. Pentru turismul de tratament, stațiunea Slănic Moldova este recunoscută pentru amplasare și pentru factorii terapeutici deosebiți, dispunând de 22 de izvoare cu ape cloruro sodice, ușor sulfuroase, atermale, deosebit de eficiente în tratarea bolilor digestive.

În județul Bacău turismul este dezvoltat pe trei paliere importante: turismul balnear, turismul montan și turismul cultural-ecumenic.

Rezervațiile naturale din plaiurile Nemirei, unde cresc specii rare precum floarea de colț, pinul oriental și arboretul de tisa, rezervația forestieră de la Părul Alb și Stejarul din Borzești sunt zone care înregistrează un intens flux turistic pe parcursul fiecărui an.

Trecutul istoric al Moldovei, reliefat prin biserici și mănăstiri unice prin construcție (mănăstirile Cașin și Ciolpani, biserica din Borzești), oferă numeroase oportunități de cunoaștere și recreere pentru vizitatori.

Monumente istorice, de arhitectură și artă, muzee și instituții culturale

În județul Bacău sunt înregistrate 364 monumente istorice de arhitectură și artă, cele mai semnificative fiind:

- ⇒ Ansamblul Curții Domnești, secolele XV-XVI – Bacău;
- ⇒ Ansamblul palatului Ghika, azi Muzeul de etnografie și artă „Dimitrie Ghika”, secolul al XIX-lea – Comănești;
- ⇒ Ansamblul conacului Rosetti-Tescanu, azi secția „Dimitrie și Alice Rosetti-Tescanu – George Enescu” a Muzeului Național „George Enescu” București, secolele XVIII-XX – Tescani;
- ⇒ Biserica Adormirea Maicii Domnului, 1776 – Cașin;
- ⇒ Biserica din lemn „Sf.Nicolae”, 1729 – Ciolpani-Buhuși;
- ⇒ Casa memorială George Bacovia, secolul al XIX-lea – Bacău.

Pe lângă muzeele amplasate în case memoriale și biserici, în județul Bacău mai funcționează:

- Complexul Muzeal de Științe ale Naturii Ion Borcea – Bacău;
- Complexul Muzeal „Iulian Antonescu” – Bacău;
- Galeriile de artă ceramică „Anton Ciobanu” – Bacău.

De asemenea, în județul Bacău își desfășoară activitatea două instituții de cultură:

- Direcția Județeană pentru Cultură Bacău, înființată în anul 2001, cu atribuții în domeniul culturii și artei, protejarea patrimoniului cultural, valorificarea și dezvoltarea elementelor ce definesc identitatea culturală a colectivității locale.

- Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Bacău, cu atribuții în realizarea de proiecte și programe culturale, cercetarea tradițiilor și creațiilor populare specifice fiecărei zone etnofolclorice a județului.

Personalități importante pe plan național și internațional

Din județul Bacău provin personalități care au contribuit substanțial la dezvoltarea unor domenii precum cercetarea, învățământul, cultura sau politica.

- **Vasile Alecsandri (1818-1890)** – născut la Bacău, studiază la Paris și revine în țară unde se evidențiază prin activitatea politică, culturală și diplomatică. În literatură se remarcă în domenii precum dramaturgie, proză, poezie.

- **Ion Borcea (1879-1936)** – născut în localitatea Burhoci, și-a dedicat viața cunoașterii

ecosistemelor marine, fiind fondatorul oceanografiei românești.

- **George Bacovia (1881-1957)** – născut la Bacău, își definitivează studiile de drept la Iași, fără a profesa avocatura. Se dedică poeziei, pentru care în decursul anilor obține importante premii.

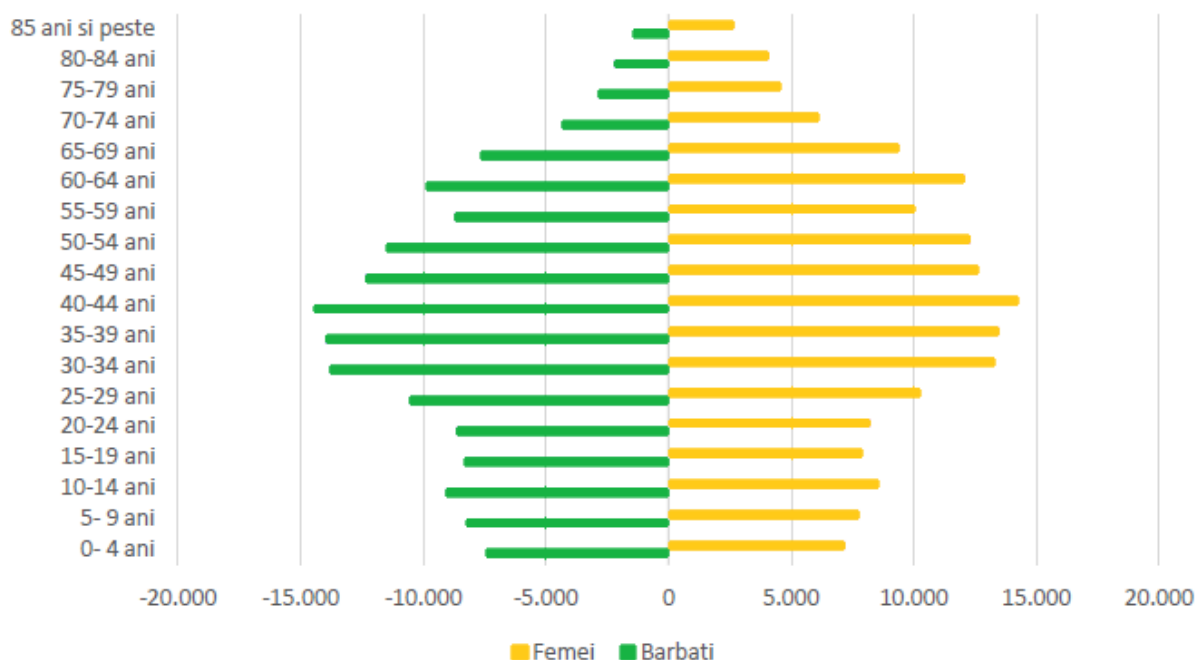
- **Constantin Drâmbă (1907-1997)** – născut la Borșani, astrolog și matematician, membru al Academiei Române. După doctoratul în astronomie obținut la Paris, a studiat singularitățile reale și imaginare ale celor 3 corpuri, rotația pământului și timpul astronomic.

- **Radu Beligan (1918 – 2016)** – născut la Galbeni, studiază dreptul, teatrul și filosofia la București și se remarcă în decursul anilor ca actor, regizor, eseist, cu o activitate de peste 74 de ani în teatru, film, televiziune și radio. Este membru al Academiei Române, bucurându-se de o unanimă apreciere pentru activitatea pe care a desfășurat-o, chiar și în comuna de unde a plecat – în acest sens, căminul cultural din comuna Filipești, îi poartă numele.

Municipiul Bacău, ca mărime demografică, este a doua la nivelul regiunii după Zona Metropolitană Iași, având o populație domiciliată de 319.668 locuitori (2019), din care aproximativ 68,74% în mediul urban și 31,26% în cele 22 comune membre. Populația zonei metropolitane reprezintă 43,33% din populația Județului Bacău. Cea mai mare parte a populației din mediul rural aferentă Zonei Metropolitane Bacău (între 2,2% și 3,14% din populația metropolitană) a fost înregistrată în comunele Mărgineni, Blăgești, Letea Veche și **Gârleni**. Cea mai scăzută valoare – 0,48% - a fost înregistrată în comuna Itești.

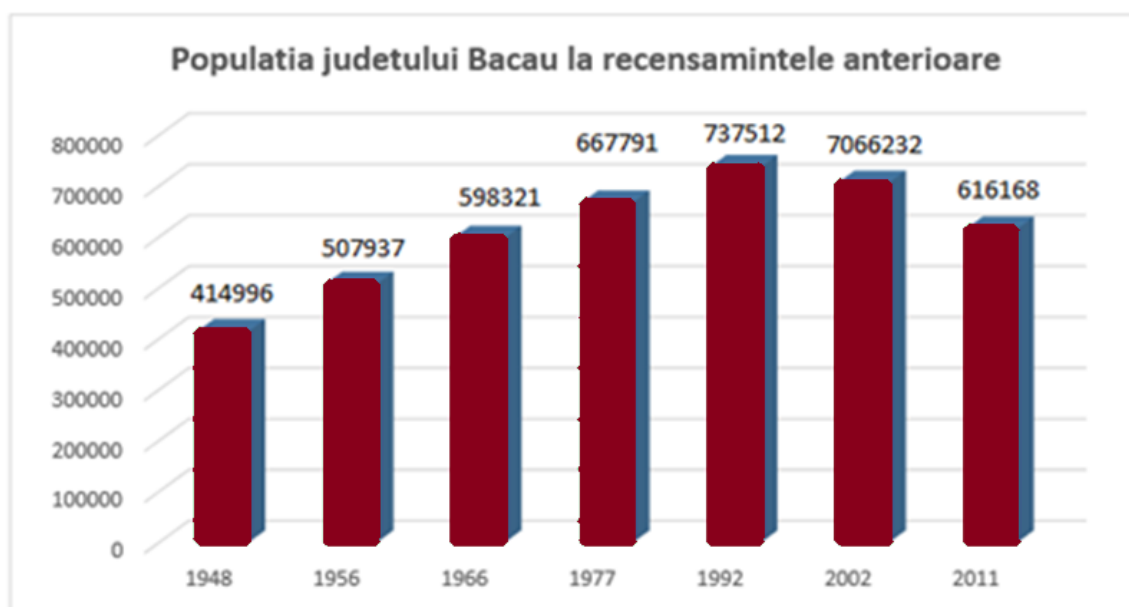
În ceea ce privește distribuția populației zonei metropolitane Bacău după sexe, 49% din populația totală sunt bărbați și 51% femei. Analizând structura populației pe grupe de vârstă, tinerii cu vârste cuprinse între 0-14 ani, au o pondere de 15,06% în totalul populației zonei metropolitane Bacău. Adulții, cu vârste cuprinse între 15-64 de ani reprezintă 70,81% din totalul populației, în timp ce vârstnicii acoperă 14,12%.

Pentru grupele de vârstă cuprinse în intervalul 0-44 ani, ponderea bărbaților în populația domiciliată totală, pe segmentul de vârstă aferent, depășește procentul femeilor, situația inversându-se pe segmentele de vârstă următoare.

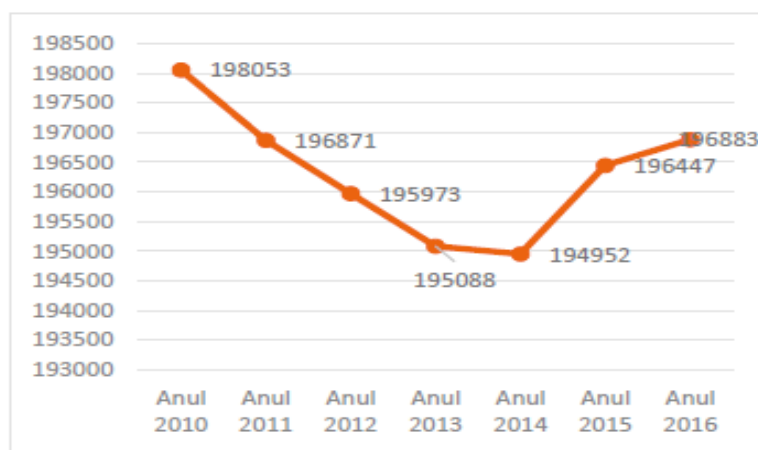


Distribuția populației din Zona metropolitană Bacău, după vârstă și sexe, anul 2019

Conform datelor publicate de Institutul National de Statistică, populația județului Bacău a variat de-a lungul timpului, cel mai mare număr fiind la recensământul din anul 1992 după care se observă o scădere relativ mică până în anul 2002 iar în anul 2011 o scădere destul de mare raportată la maximumul din 1977, de aproximativ 16%.



Evoluția populației stabile a județului Bacău în perioada 2007-2011 și dinamica populației în perioada 2010-2016



număr locuitori					
Indicatori	2007	2008	2009	2010	2011
Total populația județului	719 844	718 125	716 176	714 641	712 304
Populația urbană	329 129	326 073	324 493	323 163	320 849
Populația rurală	390 715	392 052	391 683	391 478	391 455

procente					
Populație urbană/populația județului	45,7	45,4	45,3	45,2	45,0
Populație rurală/populația județului	54,3	54,6	54,7	54,8	55,0

Sursa: Anuarul statistic al județului Bacău 2011, 2012; Anuarul statistic al României 2011, 2012

Stema județului Bacău

În aprilie 2008, în ședință de Guvern, a fost aprobată stema actuală a județului Bacău. Stema județului este reprezentată de un scut triunghiular cu marginile rotunjite, care cuprinde un munte de sare despăcat în două culori. În partea dreaptă se vede un soare stilizat, pe un fond de culoare argintie, în timp ce în stânga, în câmp roșu, se află o semilună argintie. Muntele de pe stemă reprezintă „cel mai vechi semn heraldic pentru ținutul și județul Bacău” și „evocă activitatea milenară de extragere a sării” în zonă. Soarele și luna semnifică „fertilitatea solului și, respectiv, credința în biruință”. Județul a folosit în timp de 18 ani o stemă provizorie ce înlocuia pe cea creată în anul 1957, care a fost utilizată până în luna decembrie 1989.



Stema actuală



Stema înainte de 2008



Stema în perioada comunistă



Stema în perioada interbelică



Stema înainte de Primul Război Mondial

CAPITOLUL 3: PROFILUL COMUNITATII

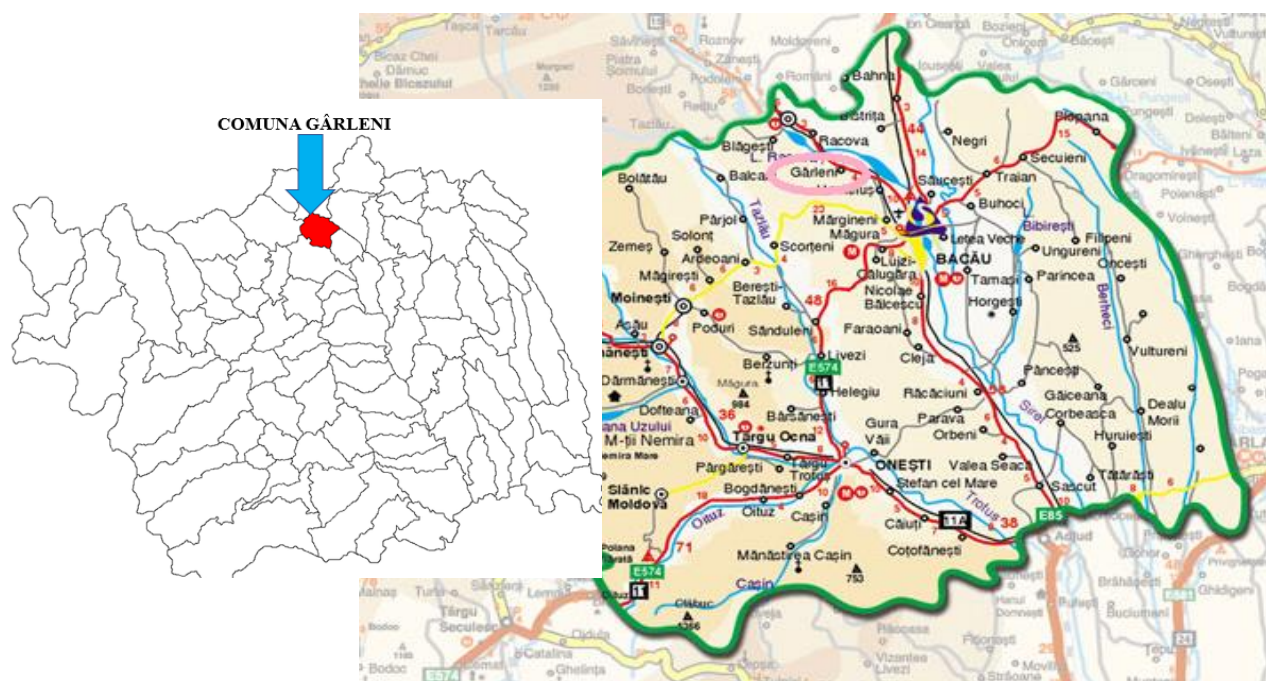
3.1 Localizarea comunei Gârleni

Comuna Gârleni se află în nordul județului, pe malul drept al Bistriței, unde râul formează lacul de acumulare Gârleni. Este traversată de șoseaua națională DN15, care leagă Bacăul de Piatra Neamț. Prin comună trece și calea ferată Bacău-Bicaz, pe care este deservită de stația Gârleni și de halta de călători Lespezi Bacău.

Se învecinează la nord cu comunele Racova și Berești-Bistrița, la sud cu comunele Hemeiș și Mărgineni, la est cu comuna Berești-Bistrița și la vest cu comuna Blăgești. Localitățile comunei s-au dezvoltat, în general, de-a lungul căilor de comunicație importante.

Satele componente ale comunei sunt:

- ❖ Gârleni de sus, reședință de comună
- ❖ Gârleni
- ❖ Lespezi
- ❖ Șurina



Amplasarea comunei în cadrul județului Bacău



Distribuția satelor componente pe teritoriul comunei

3.2. Repere istorice și demografice

Cercetările arheologice făcute în această zonă de istoricul băcăuan Viorel Căpitanul au demonstrat că aici erau așezări omenești încă din neolitic.

Prima atestare oficială a localității Racila are loc la 15 octombrie 1491. Locuitorii Racilei au participat alături de Ștefan cel Mare în mai multe bătălii, cum ar fi cea de la Orbic (1469), Vaslui (1475) și Războieni (1476). De asemenea, la 18 mai 1600, Mihai Viteazul a trecut prin acest sat.

În anul 1848, locuitorii comunei au luat parte la Revoluție. La Războiul de Independență din 1977 au luat parte și bărbați din Racila, Gârleni, Blăgești, Racova și Hemiuș, pe fronturile din Rahova, Smârdan, Vidin. La sfârșitul secolului al XIX-lea, comuna era reședința plășii Bistrița de Sus a județului Bacău și era formată din satele Gârleni, Racila, Lespezi și Șurina, având în total 1731 de locuitori ce trăiau în 434 de case. În comună funcționau trei biserici ortodoxe și una catolică (în Lespezi), și o școală întreținută din fondurile principesei de Wittgenstein și în care învățau 19 elevi (toți băieți). În Primul Război Mondial, țăranii din Racila, Gârleni, Racova, Valea lui Ion, Blăgești au luat parte la apărarea țării pe fronturile din Oituz, Cașin, Dărmănești, Palanca. Locuitorii de pe Valea Bistriței au trimis reprezentanți la Alba Iulia pe 1 Decembrie 1918, data Marii Uniri.

Anuarul Socec din 1925 o consemnează ca reședință a plășii Bistrița a aceluiași județ, având aceeași alcătuire și o populație de 2.252 de locuitori.

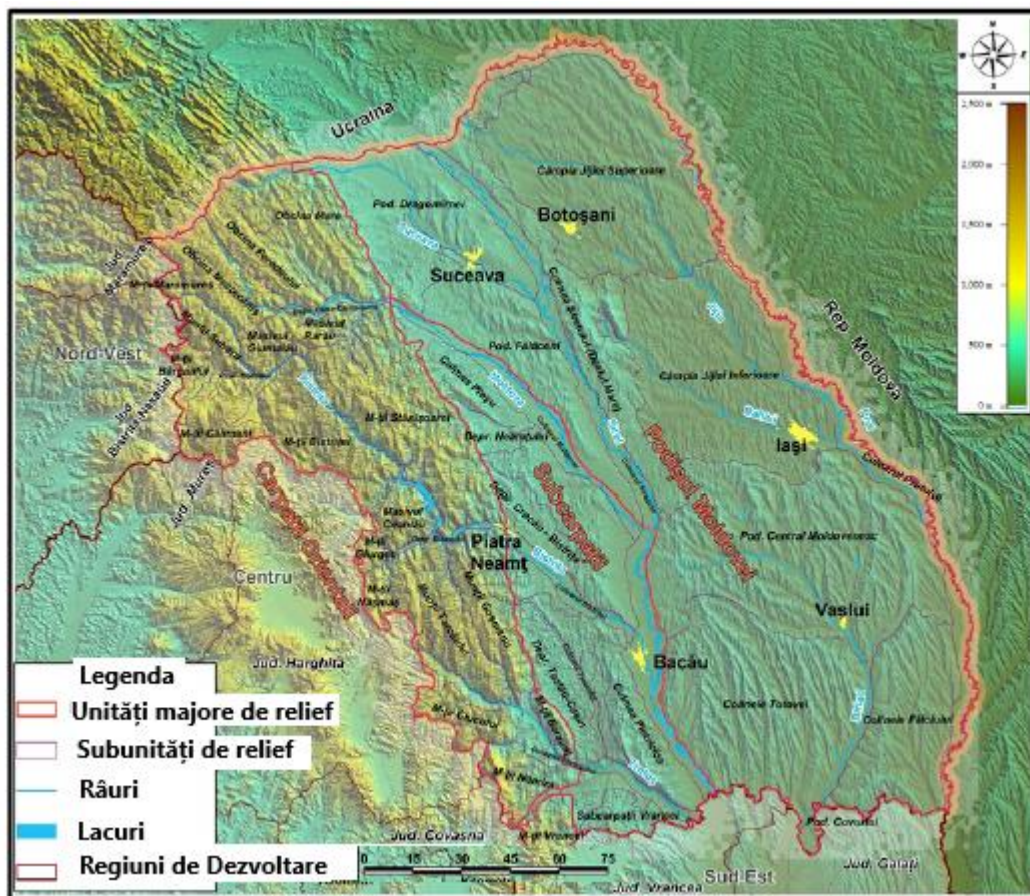
În 1950, comuna a luat numele de *Racila* până în 1965, după satul de reședință, și a fost arondată raionului Buhuși și apoi (după 1964) raionului Bacău din regiunea Bacău. În 1964, comuna a luat numele de *Gârlenii de Sus*, la fel ca satul ei de reședință. În 1968, comuna a revenit la județul Bacău, reînființat, și a fost rebotezată în *Gârleni*.

3.3. Elementele cadrului natural

Relieful

Analizând formele majore de relief din Regiunea Nord-Est, constatăm că regiunea este împărțită în 3 zone: zona montană carpatică în vest, ocupând 28% din teritoriu, zona subcarpatică în partea mediană spre sud, cu 12% din teritoriu și zona de podiș și câmpie în est, ocupând cea mai mare suprafață – 60% din teritoriu. Județele Botoșani, Iași și Vaslui se află integral în această ultimă zonă.

Zona montană este caracterizată de cele trei aliniamente geologice care creează un peisaj diferit de la o zonă la alta. Aliniamentul vestic, reprezentat în aceasta regiune doar de munții Călimani – 2100 m, oferă un peisaj vulcanic specific, prin prezența conurilor și craterelor vulcanice. Aliniamentul central, format din roci dure, cristaline, este caracterizat printr-un relief șters, monoton, excepție făcând munții Rarău – 1651 m și Hășmaș – 1792 m unde, datorită activității geologice au apărut elemente spectaculoase precum Pietrele Doamnei, Piatra Șoimului sau Piatra Singuratică, obiective care sporesc potențialul turistic al zonei.



Harta unităților de relief din Regiunea Nord-Est

Ultimul aliniament, situat în partea estică a Carpaților Orientali, este alcătuit din straturi sedimentare cutate și oferă un peisaj de culmi domoale, dintre care se remarcă Obcinile Bucovinei – cu altitudini de până în 1500 m, faimoase datorită monumentelor istorice aflate în zonă și a stațiunilor turistice. Tot din acest aliniament face parte și muntele Ceahlău – 1907 m, considerat muntele simbol al Moldovei, important punct turistic prin prezența stațiunii Durău, a cascadei Duruitoarea, a vârfului Toaca, dar și a lacului de acumulare Izvorul Muntelui din partea de est.

Subcarpații au înălțimi medii de 400-500 m (max. 911 m - Culmea Pleșu)-despărțindu-se de zona montană printr-o serie de depresiuni traversate de râurile Bistrița și Trotuș.

Din punct de vedere geomorfologic, teritoriul comunei Gârleni face parte din depresiunea Cracău-Bistrița, fiind reprezentată prin:

- Lunca inundată a râului Bistrița;
- Lunca înaltă a râului Bistrița;
- Versanți cu expoziție N-NE cu pantă ce variază între 10 și 30%;
- Văi înguste, nu prea adânci, cu versanți bine consolidați.

Altitudinea maximă a teritoriului comunei este de 300 m și cea minimă de 185 m.

Sub aspect hidrografic, teritoriul comunei aparține bazinului hidrografic Bistrița, rețeaua hidrografică fiind formată din cursuri de apă permanente și sezoniere. Fosta albie a râului Bistrița delimitează partea de nord a teritoriului administrativ iar partea de nord-est și est este delimitată de lacul de acumulare Gârleni și vechea albie a râului Bistrița.



Bazinul hidrografic Bistrița

În partea de est a comunei se află canalul de fugă al uzinei hidroelectrice (U.H.E.) Gârleni. Apele freatice sunt situate la nivele diferite, în funcție de relief, rocă, astfel, în lunca joasă este adâncime de 0,5-2,00 m, pe lunca teraselor de la 2,00 la 5,00 m iar pe versanți la 3,00-5,00 m.

Râul **Bistrița** (în germană *Bistritz*, *Bistritza*; la izvoare *Goldene Bistritz*) este un râu din România care izvorăște din Munții Rodnei de la 1850 m altitudine dintr-un circ glaciatic minor de sub vârful Gargalău (2159 m), străbate Carpații Orientali și se vărsă în Siret în aval de Bacău. Cursul său superior în amonte de confluența cu Râul Dorna (la Vatra Dornei), poartă numele de **Bistrița Aurie**.

În parcursul său, trece prin orașele Vatra Dornei, Bicăz, Piatra Neamț, Roznov, Buhuși și Bacău. Are cel mai lung sector montan dintre râurile românești.

Pe cursul său mijlociu și superior, se află un complex de amenajări hidroenergetice din carea cea mai mare este acumularea Izvorul Muntelui cu un volum de 1,12 miliarde m³.

Altitudinea medie a bazinului hidrografic este de cca. 920 m, iar relieful se caracterizează prin masivitate și altitudini mai mari în vest și în partea superioară a bazinului hidrografic, tot mai reduse spre est și sud-est.

Climatul este temperat cu influențe continentale. Regimul termic se înscrie în condițiile generale ale cadrului natural al bazinului, cu valori de temperatura medii cuprinse între -6°C și 20°C.

Canitățile medii anuale de precipitații sunt mai mari pe culmile mai înalte din zona de obârșie a bazinului hidrografic Bistrița și mai reduse pe sectorul sau inferior, situat în

zona de podiș. Lunile cele mai ploioase sunt, de regulă, iunie și iulie, în timp ce toamna și iarna precipitațiile au cele mai scăzute valori.

Regiunea este străbătută de opt cursuri importante de apă, care drenează teritoriul pe direcția Nord-Sud, întreaga hidrografie aparținând bazinelor hidrografice a Siretului (42.890 kmp) și Prutului (10.990 kmp). Acesta din urmă, reprezintă granița naturală cu Republica Moldova, pe o distanță de cca. 562,3 km.

O parte dintre cursurile de apă ale regiunii au beneficiat de ample lucrări de amenajare și regularizare. Pe râul Bistrița s-au construit din anii '70-80 șapte hidrocentrale și cel mai mare lac de acumulare al regiunii - Izvorul Muntelui, cu un volum la nivel normal de retenție de 1.130 mil.mc. În județul Neamț, se află și cel mai mare lac de baraj natural din România – Lacul Cueurdel, cu o suprafață de 13,9 ha. În județele Botoșani și Iași se află numeroase lacuri antropice, formate prin bararea văilor, care constituie o caracteristică a teritoriului câmpiei colinare a Jijiei (ex. lacurile Stânca-Costești, Dracșani din județul Botoșani și lacurile Chirița și Ezăreni).

Rețeaua hidrografică a comunei este reprezentată prin râul Bistrița, cu o lungime de 283 km, și afluenții săi. Debitul de apă pe Bistrița crește în lungul său, de la 7,39 m³/s la Cârlibaba până la 61,0 m³/s la Frunzeni.

După anul 1960, cursul mijlociu și inferior al râului Bistrița a fost amenajat hidroenergetic prin construirea unui număr de 9 lacuri de acumulare și a 13 hidrocentrale.

Administrativ, spațiul hidrografic Bistrița ocupă teritorii situate în județele Bacău, Neamț, Suceava și Harghita, având o populație de aproximativ 550.000 locuitori, din care cca. 55 % locuiesc în mediul urban. Din totalul de 54 de localități din cadrul bazinului numai 6 au stații de epurare (5 orașe și o comună).

Resursa teoretică anuală de apă este de 2.050 mil. m³ din apele de suprafață și 172 mil. m³ din apele subterane. Resursa totală utilizabilă este de 1.150 mil. m³ anual.

Temperatura medie anuală a comunei este de 9,2°C. Climatul este temperat continental cu veri calde și ierni răcoroase. Regimul precipitațiilor atinge maxima în lunile mai-iunie, media fiind de 516 mm. Caracteristic microclimatului din zonă este umiditatea persistentă, în tot timpul anului favorizând fenomenul de păclă și ceață.

- *Suprafața teritoriului pe care se desfășoară comuna*

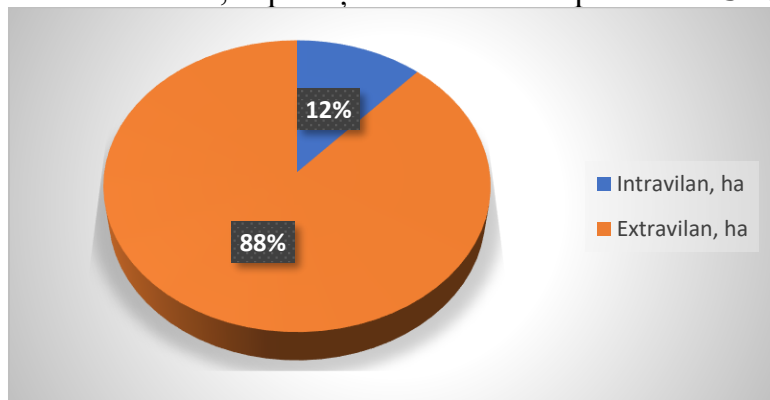
Suprafața comunei Gârleni are un total de 3582 ha din care, **terenuri agricole:** 1448 ha astfel:

- ✚ **Teren arabil:** 1001 ha
- ✚ **Vii:** 30 ha
- ✚ **Pășuni:** 270 ha
- ✚ **Fânețe:** 146 ha
- ✚ **Livezi:** 1 ha



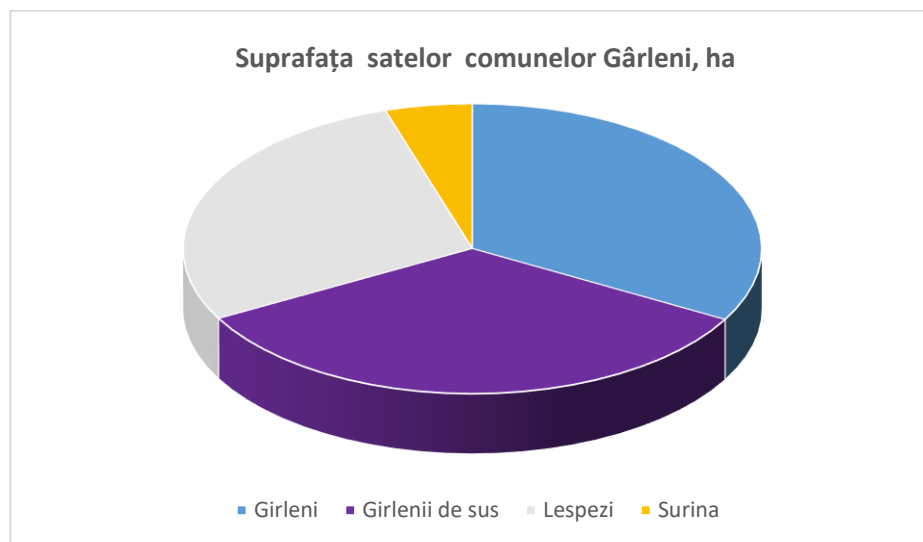
Suprafața totală a terenurilor ce aparțin comunei Gârleni, ha

Per total, suprafața comunei se împarte în 419 ha intravilan și 3174 ha extravilan.



Situația terenurilor intravilane a comunei se prezintă astfel:

- Satul Gârleni: 138,82 ha;
- Satul Gârlenii de sus: 141,87 ha;
- Satul Lespezi: 117,88 ha;
- Satul Șurina: 20,40 ha.



Amintim și faptul că, teritoriul comunei Gârleni face parte din Grupul de Acțiune Locală GAL "Plaiurile Bistriței" ce cuprinde comunele: Racova, **Gârleni**, Hemeiș, Mărgineni, Măgura, Luizi Călugara, Sărata.



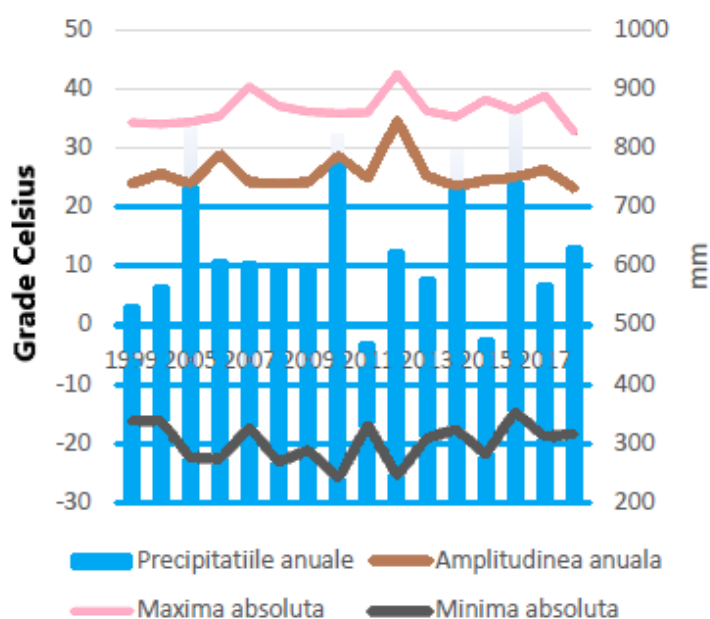
Harta teritoriului GAL Plaiurile Bistriței

Clima

Pentru a putea particulariza clima județului Bacău, trebuie să analizăm clima regiunii Nord-Est. Diferitele tipuri de relief creează zone climatice cu diferențe semnificativă între cele muntoase și cele de deal și de câmpie.

În zona montană, climatul este de tip montan, per ansamblu, cu temperaturi medii anuale de 7°C la 1000 m, fiind prezent însă și climatul alpin la peste 1800 m cu temperaturi medii anuale de 0°C.

În zona subcarpatică temperaturile medii anuale cresc de la nord spre sud, situându-se în jurul valorii de 8-9°C, iar precipitațiile nu depășesc 700 mm/an.



Valori pentru Județul Bacău

Zona de podiș este caracterizată în est prin influențe continentale estice, aride, cu temperaturi medii anuale de 9-10°C și precipitații de 400-500 mm/an, iernile fiind reci iar verile foarte călduroase și secetoase.

Analizând datele din ultimele două decade de timp, se constată o creștere a amplitudinii anuale a temperaturii aerului cu 2,4°C pentru județul Bacău.

Flora și fauna

Din punct de vedere biogeografic, fauna și flora regiunii de Nord-Est fac parte din:

- Regiunea alpină în partea de vest (vestul județelor Suceava, Neamț și Bacău)
- Regiunea continentală în partea centrală și de nord-est (estul județelor Suceava, Neamț și Bacău, Iași și parțial județul Vaslui)
- Regiunea stepică în estul și sudul județului Vaslui.

Existența diferitelor specii de plante și animale, precum și prezența diferitelor habitate specifice, a dus la crearea unor arii de protecție, fie a habitatelor, fie a păsărilor.

În județul Bacău există 4 clase majore de habitate, astfel:

- Pajiști și tufărișuri din zona temperată;
- Formațiuni ierboase naturale și seminaturale;
- Mlaștini oligotrofe, turbării și mlaștini alcaline;
- Păduri.

Statutul de conservare al habitatelor prezente este unul favorabil.

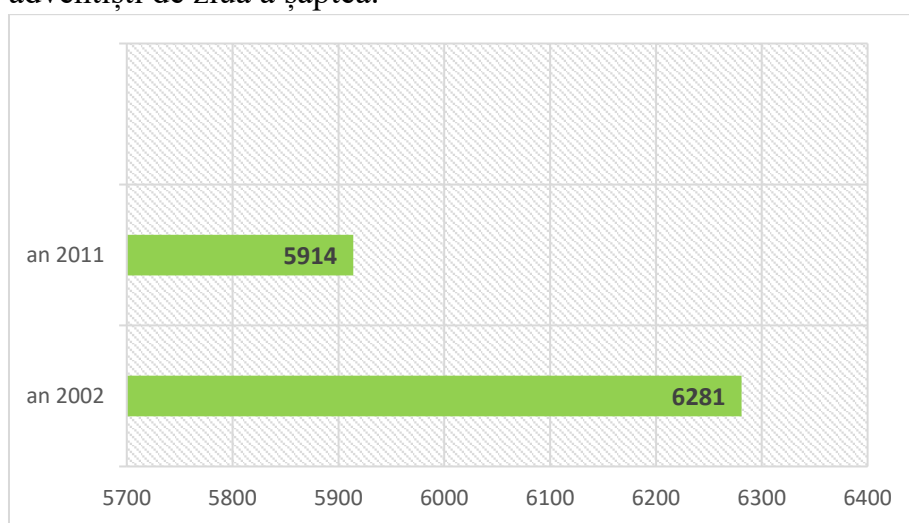
Fauna județului Bacău este diversă, pe teritoriul județului fiind evaluate următoarele specii de interes europeană:

- ✚ Mamifere: lup, urs brun, râs, vidra, popândău;
- ✚ Păsări: de zone umede (buhai de baltă, lopătar, cormoran mic) de pădure (ciocănitoare, bufnița, barza neagră) și de pe terenuri agricole (barza albă, vânturel de seară, cristel de câmp);
- ✚ Amfibieni și reptile: triton carpat, triton cu creastă, buhai de baltă, broasca țestoasă);
- ✚ Pești: zlăvoc, cicar, tipar, sabița, dunărița, fusar;
- ✚ Nevertebrate: coșășul, radașca, croitorul cenușiu.

CAPITOLUL 4: POPULAȚIE, OCUPAREA ȘI NEVOILE SOCIALE

4.1 Populația comunei Gârleni

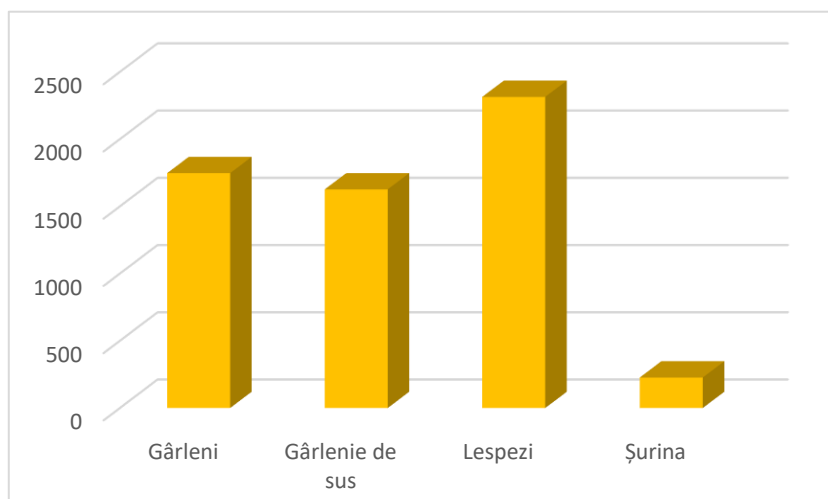
Conform recensământului efectuat în 2011, populația comunei Gârleni se ridică la 5.914 locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 6.281 de locuitori. Majoritatea locuitorilor sunt români (94,17%). Pentru 4,51% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută 0,8% din populație este maghiară, iar 0,5%, ceangăi. Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt romano-catolici (60,21%), cu o minoritate de ortodocși (34,36%). Pentru 4,46% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională, 0,3% din populație sunt penticostali, și tot 0,3%, adventiști de ziua a șaptea.



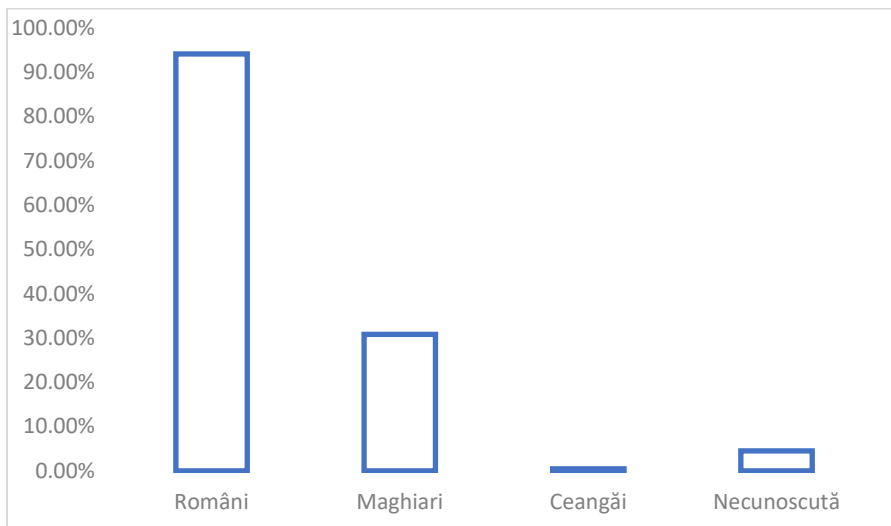
Populația comunei la recensământul din anul 2002 și 2011

Populația pe sate la recensământul din 2011, conform INS:

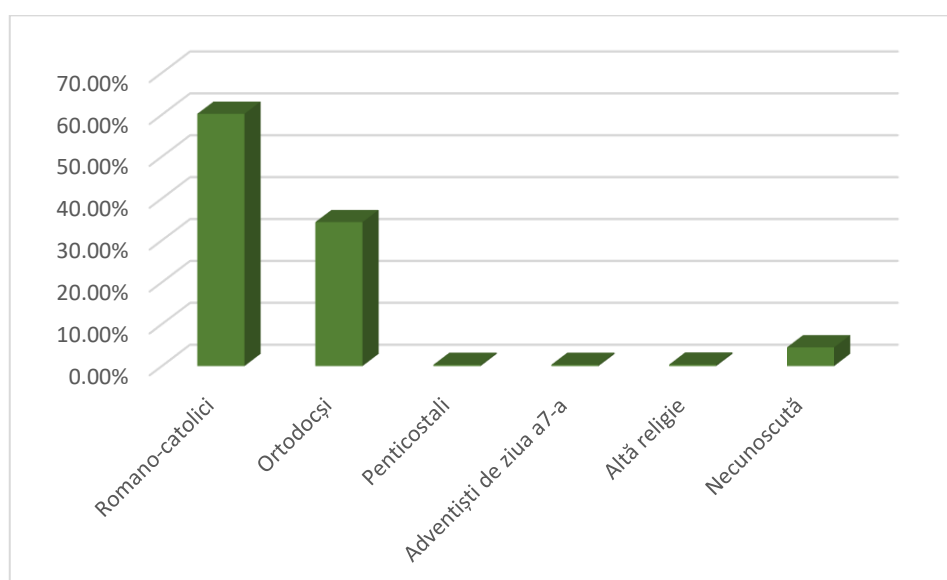
Denumire comună/sat	Nr. locuitori
Comuna GARLENI	5.914
sat GARLENI DE SUS	1626
sat GARLENI	1747
sat LESPEZI	2314
sat SURINA	227



PRIMĂRIA COMUNEI GÂRLENI



Componența etnică a comunei la recensământul din 2011

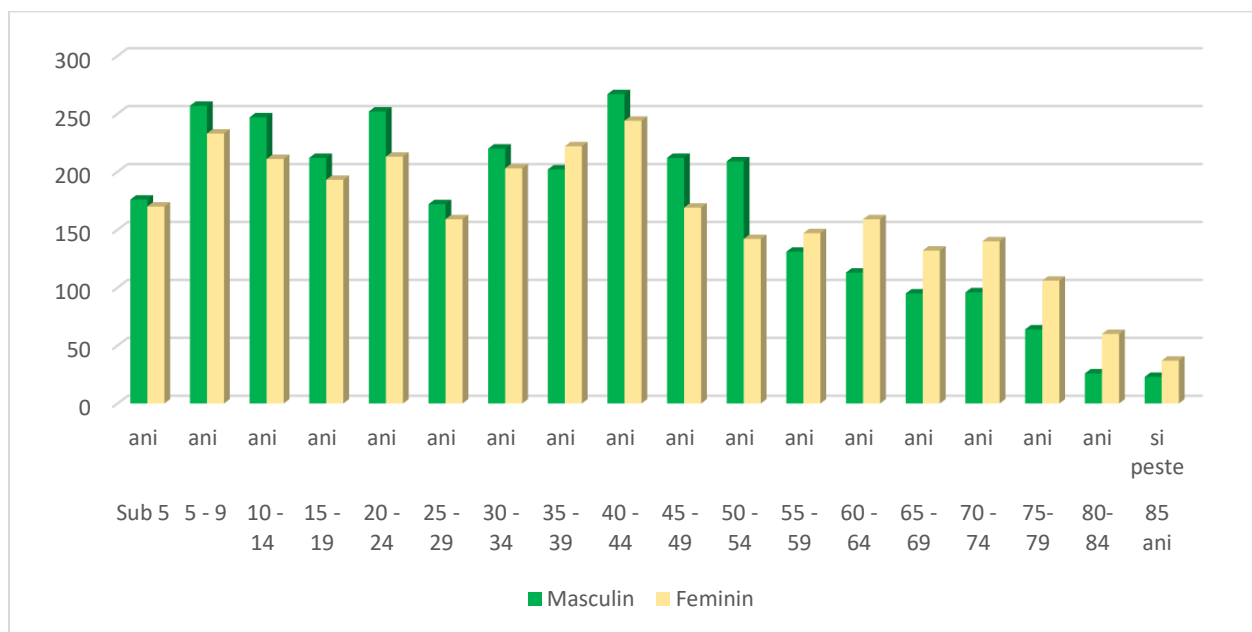


Componența confesională a comunei la recensământul din 2011

Conform rezultatelor recensământului din anul 2011 publicate pe <http://www.bacau.insse.ro>, populația comunei Gârleni pe categorii de vârstă (Tabel 3) se prezintă astfel:

POPULAȚIA STABILĂ PE SEXE ȘI GRUPE DE VÂRSTĂ

JUDEȚUL/comun a/ SEXE	POPULAT IA STABILA TOTAL	GRUPA DE VARSTA																	
		Sub 5 ani	5 - 9 ani	10 - 14 ani	15 - 19 ani	20 - 24 ani	25 - 29 ani	30 - 34 ani	35 - 39 ani	40 - 44 ani	45 - 49 ani	50 - 54 ani	55 - 59 ani	60 - 64 ani	65 - 69 ani	70 - 74 ani	75-79 ani	80-84 ani	85 ani si peste
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Gârleni																			
Ambele sexe	5914	346	490	458	405	465	331	423	424	511	381	351	278	272	227	236	170	86	60
Masculin	2974	176	257	247	212	252	172	220	202	267	212	209	131	113	95	96	64	26	23
Feminin	2940	170	233	211	193	213	159	203	222	244	169	142	147	159	132	140	106	60	37

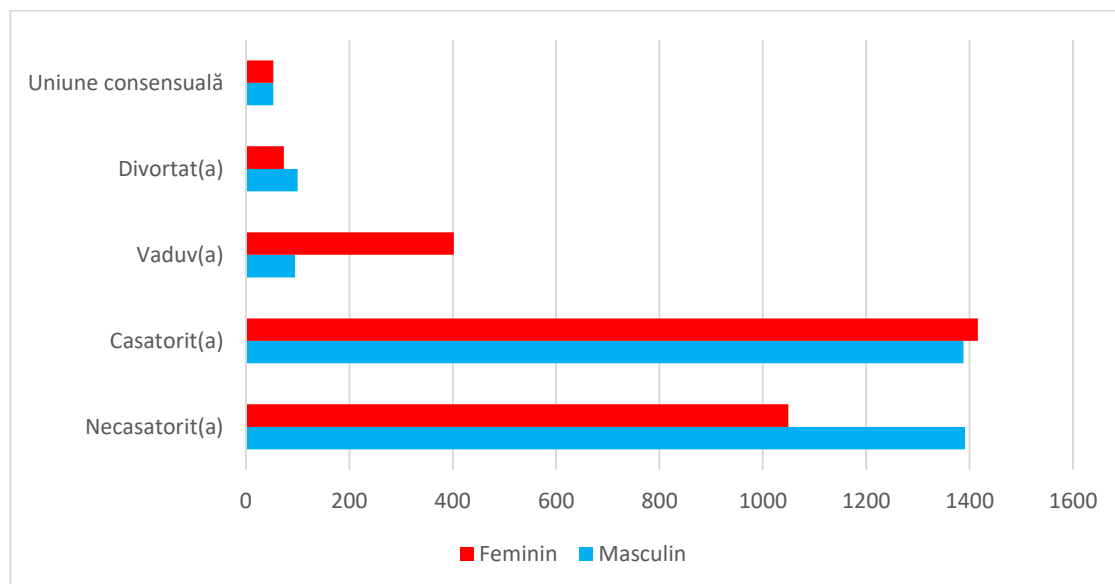


Populația stabilă pe grupe de vârstă

Populația comunei Gârleni pe sexe și stare civilă, conform aceluiași surse (Tabel 5), se prezintă astfel:

POPULATIA STABILA PE SEXE SI STARE CIVILA - JUDET BACAU, MUNICIPII, ORASE, COMUNE

JUDETUL MUNICIPII SI ORASE COMUNE	POPULATIA STABILA TOTAL	STAREA CIVILA LEGALA					STAREA CIVILA DE FAPT Persoane care traiesc in uniune consensuala
		Necasatorit(a)	Casatorit(a)	Vaduv(a)	Divortat(a)	Informatie nedisponibila	
A	1	2	3	4	5	6	7
BACAU							
Ambele sexe	616168	237303	295587	57602	25597	79	20126
Masculin	304000	133532	147058	11655	11713	42	10063
Feminin	312168	103771	148529	45947	13884	37	10063
Gârleni							
Ambele sexe	5914	2440	2804	497	173	-	106
Masculin	2974	1391	1388	95	100	-	53
Feminin	2940	1049	1416	402	73	-	53
- Număr redus de cazuri de observare (mai mic de 3)							



Populația stabilă a comunei pe sexe și stare civilă

Populația stabilă după etnie la nivelul comunei Gârleni (Tabel 8):

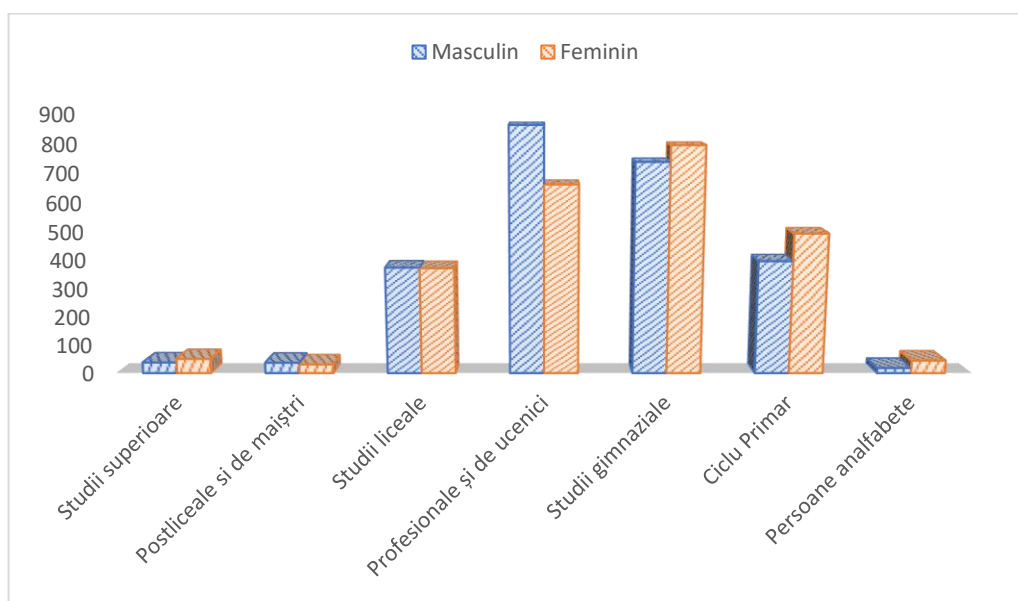
POPULATIA STABILA DUPĂ ETNIE – comuna Gârleni

JUDETUL MUNICIPII SI ORASE COMUNE	POPULATIA STABILA TOTAL	ETNIE								
		Români	Maghiari	Romi	Ucrainiei	Germani	Turci	Rusi - lipoveni	Ceangai	Alta etnie
Gârleni										
Ambele sexe	5914	5564	46	-	-	-	-	-	28	4

* Număr redus de cazuri de observare (mai mic de 3)

Populația stabilă după nivelul de educație la nivelul județului Bacău și al comunei Gârleni conform recensământului din 2011 (Tabel 16) se prezintă astfel:

POPULATIA STABILA DE 10 ANI SI PESTE PE SEXE, DUPA NIVELUL DE EDUCATIE - JUDET BACAU, MUNICIPII, ORASE, COMUNE											
MACROREGIONEA REGIONEA DE DEZVOLTARE JUDETUL	POPULATIA STABILA DE 10 ANI SI PESTE TOTAL	NIVELUL INSTITUTIEI DE INVATAMANT ABSOLVITE									
		Superior		Post- liceal si de maistri	Secundar				Primar	Fara scoala absolvita	
		Total	din care:		Total	Superior		Inferior (gimnazial)		Total	din care:
			Universitar de licenta			Liceal	Profesional si de ucenici				Persoane analfabete
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
BACAU											
Ambele sexe	544535	55431	47665	16833	364012	105090	103539	155383	88953	19306	8806
Masculin	267255	25570	22291	8780	187276	49555	65948	71773	37719	7910	3132
Feminin	277280	29861	25374	8053	176736	55535	37591	83610	51234	11396	5674
Gârleni											
Ambele sexe	5078	99	89	68	3794	746	1520	1528	858	259	63
Masculin	2541	42	38	37	1970	374	860	736	396	96	18
Feminin	2537	57	51	31	1842	372	660	792	462	163	45



Populația stabilă a comunei după nivelul de educație

Din analiza datelor privind nivelul de educație al comunei raportat la județul Bacău, observăm că din populația comunei Gârleni fac parte și oameni cu studii superioare, însă cea mai mare parte a populației o reprezintă sectorul studiilor liceale și gimnazial.

Analizând datele furnizate de INSS privind populația stabilă a comunei pe grupe de vârstă, observăm că, 28,72% din totalul populației comunei o reprezintă copii cu vârsta cuprinsă între 0 și 19 ani, 53,50% reprezintă populația activă a comunei cu vârsta cuprinsă între 20 și 59 ani, iar 17,78% din totalul populației o reprezintă pensionarii, cu vârsta cuprinsă între 60 și mai mult de 85 de ani.

Fondul locativ al comunei este reprezentat de 1978 de gospodării, repartizate într-un număr de 3239 locuințe.

4.2 Educație, cultură și artă

4.2.1 Educația

Unitatea școlară - reprezintă unitatea administrativă de învățământ cu personalitate juridică, înscrisă în Nomenclatorul Național SIRUES, în care funcționează unul sau mai multe niveluri educaționale, având o conducere unică; se înregistrează situația existentă la începutul anului școlar (universitar). Sunt considerate unități de învățământ: grădinițele de copii, școlile primare și gimnaziale; școlile speciale primare și gimnaziale; liceele; grupurile școlare (în cadrul cărora funcționează mai multe niveluri de educație), școlile de arte și meserii (profesionale), de maiștri, postliceale, instituțiile de învățământ universitar.

În conformitate cu Legea Educației Naționale nr.1/2011, sistemul educativ românesc este reglementat de către Ministerul Educației și Cercetării (MEC). Fiecare nivel are propria sa formă de organizare și este subiectul legislației în vigoare. Grădinița este opțională între 3 și 6 ani. Clasa pregătitoare, devenită obligatorie în 2012, începe în general la vârsta de 6 ani; școlarizarea este obligatorie până în clasa a zecea (de obicei,

care corespunde cu vârsta de 16 sau 17 ani). Învățământul primar și secundar este împărțit în 12 sau 13 clase. Învățământul superior este aliniat la Spațiul european al învățământului superior.

Încă de la Revoluția română din 1989, sistemul de învățământ românesc a fost într-un continuu proces de reorganizare care a fost atât lăudat cât și criticat.

În afară de sistemul oficial de școlarizare, la care s-a adăugat recent și sistemul privat echivalent, mai există și un sistem de meditații, semi-legal și informal. Meditațiile sunt folosite de cele mai multe ori în timpul liber ca o pregătire pentru diferitele examene, care sunt în mod notoriu dificile. Meditațiile sunt larg răspândite, iar acestea pot fi considerate ca o parte din sistemul de învățământ. Meditațiile existau și chiar prosperau în timpul regimului comunist.

Este cunoscut rolul învățământului pentru dezvoltarea oricărui neam și de aceea ar fi fost de prisos a argumenta necesitatea organizării lui într-o societate modernă. Cine se apleacă cu interes și cu migală asupra filelor istoriei neamului nostru va constata cu ușurință faptul că încă din Evul Mediu au existat preocupări pentru a asigura accesul la știință de carte, chiar dacă, pentru început, marea masă a populației nu putea beneficia de acest mijloc de iluminare a minții.

Primele forme organizate de învățământ apar în Moldova încă din secolul al XVI-lea, Școala de la Cotnari. În timpul domniei lui Vasile Lupu, a lui Constantin Mavrocordat și a lui Alexandru Ghica, învățământul face progrese remarcabile, dar anul școlar 1858-1859 constituie un moment cu totul deosebit pentru învățământul sătesc din Moldova.

Învățământul își are începuturile în Țările Române, legate de singura instituție de cultură din vechime, care era biserica. În biserici și mănăstiri au apărut primele manuscrise, primele cărți mai apoi, și aceste sfinte lăcașe asigurau contactul cu cuvântul scris.

Școala, ca o necesitate umană, s-a înființat în comună în urma Legii instrucției publice din anul 1864.



Școala gimnazială Ion Creangă

La momentul actual, în comună funcționează 3 școli și 3 grădinițe.



Terenul de sport al Școlii Ion Creangă

Prin eforturile comunității, starea școlilor și a grădinițelor din comună este una bună, unele sunt renovate, au termopan, au acoperișurile schimbate pentru a nu fi probleme în anotimpurile reci și ploioase.



Școala gimnazială Constantin Panaite, Gârleni



Teren de sport Gârleni



Grădinița cu program normal, Lespezi

Pentru construirea unei grădinițe noi s-au accesat fonduri europene finanțate prin Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale – proiect cu titlul: ”Construire grădiniță în sat Gârleni” cu o valoare totală de 2.056.253,23 lei, cu TVA.

La nivelul comunei Gârleni se înregistrează și situații de abandon școlar. Prevenirea situațiilor de abandon școlar se poate realiza prin intermediul serviciilor educaționale de tip after school. Reintegrarea școlară a copilului care a abandonat școala într-o anumită etapă trebuie să fie o prioritate la nivel comunitar.



Școala Mihai Eminescu, Lespezi



Școala cu clasele I-VIII, Lespezi

Educația formală pentru copii trebuie completată cu activități extracurriculare care să permită dezvoltarea copiilor în funcție de aptitudini și abilități, eventual și prin cuprinderea lor în centre vocaționale care să ofere un context civilizat și educativ de petrecere a timpului liber. Însă, având în vedere lipsa fondurilor cu care se confruntă majoritatea comunelor, practic această posibilitate, fiind cea mai la îndemână pentru autorități, este practic dată la o parte tocmai din lipsa fondurilor.

În ceea ce privește educația continuă, la nivelul comunităților rurale, lipsește infrastructura și lipsesc activitățile referitoare la educația adulților. În contextul actual, educația adulților și investiția în resursa umană este o prioritate, motiv pentru care, orice comunitate rurală trebuie să aibă în vedere un obiectiv care să vizeze crearea contextului favorabil exercitării activităților din acest domeniu. În acest fel membrii comunității, tinerii, șomerii, vor avea acces la informație, servicii de formare, calificare și recalificare.

Conform anuarului statistic al județului Bacău, ediția 2021 aferent anului 2019 – capitolul 9 – "Educație", în comuna Gârleni, situația se prezintă astfel:

9.14. Unitatile scolare pe niveluri de instruire, pe judet si localitati in anul 2019

	Unitati scolare total	din care						numar
		Prescolar	Primar si gimnazial (inclusiv special)	Licee	Scoli profesionale	Scoli postliceale	Invatamant superior	
Bacau	188	14	130	36	1	5	2	
Garleni	1	-	1	-	-	-	-	-

9.15. Populatia scolara pe niveluri de instruire, pe judet si localitati, in anul 2019

numar persoane										
	Total populatie scolara	Copii inscrisi in crese	Copii inscrisi in gradinite	Elevi inscrisi in invatamantul preuniversitar	din care					Studenti si cursanti
					Primar si gimnazial (inclusiv special)	Licee	Scoli profesionale	Scoli post liceale	Scoli de maistri	
Bacau	100.102	587	16.305	77.021	52.389	18.368	4.097	2.117	50	6.189
Garleni	618	-	127	491	491	-	-	-	-	-

9.16. Personalul didactic pe niveluri de instruire pe judet si localitati, in anul 2019

	numar persoane								
		din care							
	Total	Invatamant prescolar si antepresco lar	Primar si gimnazial (inclusiv special)	din care		Liceal	Profesional si de ucenici	Post liceal	Superior
				Primar (inclusiv special)	Gimnazial (inclusiv special)				
Bacau	6.712	1.063	3.726	1.441	2.285	1.607	64	61	191
Garleni	47	6	41	14	27	-	-	-	-

9.17. Sali de clasa și cabinete școlare, laboratoare și ateliere școlare pe județ și localități în anul 2019

	numar		
	Sali de clasa și cabinete școlare	Laboratoare școlare	Ateliere școlare
Bacău	4.692	626	111
Garleni	39	3	-

4.2.2 Cultură și artă

Cămin cultural - „Veșnicia s-a născut la sat”

Satul poartă în sine, de fapt, fenomenologia neamului și a țării. Chiar în vreme de restriște, când au lipsit cronicile, când condițiile obiective ale epocilor și valurilor vremii n-au dat răgaz românilor de a lăsa hrisoave de cancelarie ori inscripții despre viața din preajma Carpaților, datinile păstrate în sate au înscris în analele culturii orale a poporului istoria așa cum a fost și cum a trăit-o. În vatra de obârșie, sau mutat vremelnic din calea năvălirilor dușmane în adăpostul munților și al codrilor, satul a existat mereu la noi, ca semn al statorniciei, cu aceleași legi și datini, unde viața n-a putut fi stinsă nicicând și nicicum de vitregiile vremii. Chiar când unele sate au fost șterse din temelii în cursul istoriei, ele au renăscut ca pasărea Phoenix din propria cenușă, pentru că trăinicia lor le-a dat-o obștea neîngenunchiată în ființa sa etnică, spirituală, reconstruindu-și vetrele într-o neconținută devenire și înnoire, pentru că aici erau neamul, țara, credința sfântă, ogorul românului și toți cei dragi de acasă, ca și rădăcinile lor în cultul înaintașilor de sub glie.

De aceea, se poate spune că patria mică a fiecărui țăran a fost satul, locul de moșie și viață, încheiat cu șanțuri, delimitat în timp și spațiu, trăind în sine și prin sine, dar niciodată izolat, satele unindu-și adesea forțele pentru apărare sau participând ceremonial la înrudirile tradiționale, sărbători populare, nedei, târguri și alte manifestări etno-zonale, păstrând o legătură firească și durabilă.

Așezările rurale românești reprezintă, din îndepărtatele timpuri ale istoriei, vetrele cele mai autentice de viață ale neamului nostru. Legate inițial de civilizația, cultura și spiritualitatea poporului, ele sunt păstrătoare ale specificului etnic prin veacuri, marcat de datini și obiceiuri de mare frumusețe și originalitate. Matcă de tradiție și valori, satul constituie un mediu de referință în cercetarea istoriei noastre naționale.

Activitatea culturală, a reușit să valorifice frumoasele tradiții și obiceiuri folclorice care dăinuiesc de veacuri în frumoasa zonă a Bacăului, o zonă încărcată de istorie și tradiție. De altfel, este foarte bine cunoscut că în preajma sărbătorilor de iarnă, în zona Bacăului au loc foarte multe spectacole și activități de promovare a tradiției și pentru a transmite mai departe cultura și activitățile culturale.

Toate activitățile culturale ale comunei se desfășoară la căminul cultural.

Pentru renovarea căminului cultural din satul Lespezi s-au accesat fonduri europene finanțate prin Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale – proiect cu titlul: ”Modernizarea, renovarea și dotarea căminului cultural din sat Lespezi, comuna Gârleni, județul Bacău”, proiect cu o finanțare totală de 1.152.502 lei, cu TVA. Totodată, este în implementare și proiectul ce prevede ”Modernizare, renovare și dotare cămin cultural Gârleni de Sus, comuna Gârleni, Județul Bacău”, tot prin AFIR.



Cămin cultural Gârlești

Monumente istorice

Patru obiective din comuna Gârlești sunt incluse în lista monumentelor istorice din județul Bacău ca monumente de interes local, toate fiind clasificate ca monumente de arhitectură: dispensarul (sfârșitul secolului al XIX-lea) și școala (1908) din satul Gârlești, moara (1881) și școala (1906) din satul Lespezi, conform Monitorului Oficial al României partea I, nr. 670 bis/1.X.2020,

În satul Lespezi se află Monumentul Eroilor, proiectat de arhitectul M. Maica. A fost sfințit la data de 24 iunie 2001. La aceeași dată au fost sfințite și Capela Eroilor și Crucea Comemorativă din același sat.

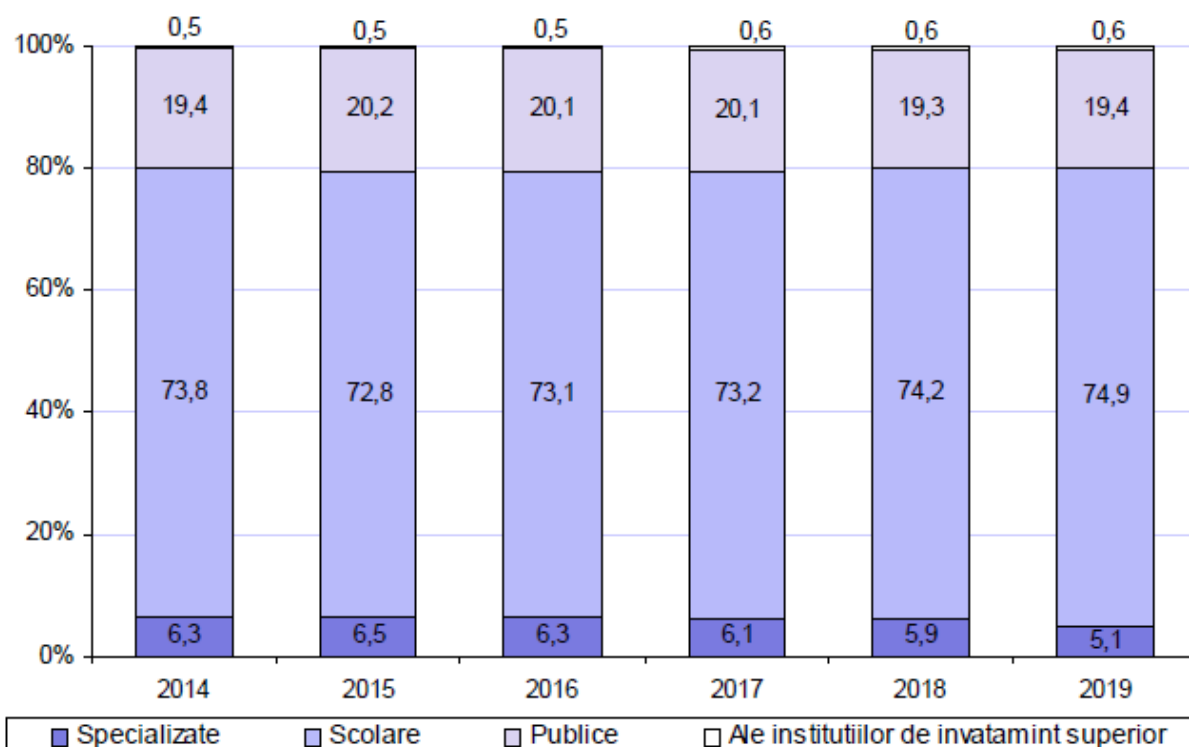
MINISTERUL CULTURII ȘI PATRIMONIULUI NAȚIONAL
INSTITUTUL NAȚIONAL AL PATRIMONIULUI

Nr. crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
225	BC-II-m-B-00837	Dispensar	sat GÂRLEȘTI; comuna GÂRLEȘTI		sf. sec. XIX
226	BC-II-m-B-00838	Școală	sat GÂRLEȘTI; comuna GÂRLEȘTI		1916
238	BC-II-m-B-00849	Moară	sat LESPEZI; comuna GÂRLEȘTI		cca. 1881
239	BC-II-m-B-00850	Școală	sat LESPEZI; comuna GÂRLEȘTI		1916

4.2.3 Biblioteca

Biblioteca este instituția, compartimentul sau structura specializată al cărei scop principal este de a constitui, a organiza, a prelucra, a dezvolta și a conserva colecții de cărți, publicații periodice, alte documente specifice și baze de date pentru a facilita utilizarea acestora de către persoane fizice (utilizatori) în scop de informare, cercetare, educație sau recreere: în cadrul societății informaționale biblioteca are importanță strategică. Sunt incluse bibliotecile proprietate publică și privată. Se înregistrează în seriile de date numai unitățile de bază, care au funcționat în anul de referință. Tipurile de biblioteci sunt: naționale, universitare, publice (județene, municipale, orașenești, comunale), școlare, specializate (ale instituțiilor academice și de cercetare, instituțiilor publice centrale și locale, instituțiilor de cultură și culte, ale operatorilor economici, sindicatelor, ale altor organizații asociative).

Conform anuarului statistic al județului Bacău, ediția 2021, structura bibliotecilor pe categorii, la sfârșitul anului 2019, se prezintă astfel:



10.1.1.2. Bibliotecile si bibliotecile publice, total tara, regiune de dezvoltare, judet si pe localitati, la sfarsitul anului

	2014	2015	2016	2017	2018	numar 2019
Biblioteci - total						
Romania	10.845	10.111	9.832	9.594	9.479	9.222
Regiunea NORD-EST	2.068	1.972	1.949	1.898	1.871	1.841
Bacau	382	371	364	358	357	350
Girleni	4	4	4	4	4	4

4.3. Sănătate și servicii sociale

Îmbunătățirea calității vieții reprezintă o preocupare permanentă a tuturor societăților. Performanțele obținute de ele în această privință devin, în ultimă instanță, criterii de ierarhizare a mediilor sociale și de măsurare a eficienței actelor de guvernare. Întrucât factorilor economici li s-au atribuit roluri decisive în funcționarea vieții sociale, multă vreme s-a crezut că mărimea PIB, multitudinea resurselor materiale disponibile, cantitatea veniturilor salariale, accesul la alimentația de calitate, mărimea proprietăților materiale acumulate de populație, varietatea dotărilor spațiilor locative ar reflecta direct proporțional calitatea vieții. În ultimele decenii, nici măcar economiștii nu se mai rezumă doar la indicatorii economici în judecarea calității vieții.

Sistemul de asistență socială, reglementat prin legea asistenței sociale nr. 292/2011, intervine subsidiar sau, după caz, complementar sistemelor de asigurări sociale și se compune din sistemul de beneficii de asistență socială și sistemul de servicii sociale. Asistența socială, prin măsurile și acțiunile specifice, are drept scop dezvoltarea capacităților individuale, de grup sau colective pentru asigurarea nevoilor sociale, creșterea calității vieții și promovarea principiilor de coeziune și incluziune socială.

Un rol important în consolidarea domeniului serviciilor sociale îl are parteneriatul public-privat prin implementarea inițiativelor de economie socială, cu sprijin din partea statului, în special din partea autorităților locale.

De-a lungul anilor se remarcă faptul că natura parteneriatului dintre autoritățile publice locale și furnizorii privați de servicii sociale a evoluat foarte mult, până la implicarea reală a autorităților în asigurarea sustenabilității serviciilor prin cofinanțarea acestora în baza unui acord de parteneriat sau prin acordarea de subvenții în baza legii nr. 34/1998.

La nivel de comună, pe lângă tot efortul pe care îl face autoritatea locală în sprijinirea serviciilor sociale, în satul Lespezi funcționează și un azil de bătrâni.



Azil de bătrâni „Bunul Pastor”, sat Lespezi

Aplicarea reformei sanitare, care a început în anul 1999, vizând inițial asistența medicală primară a determinat reorganizarea sistemului sanitar.

La nivelul comunei Gârleni există două *dispensare medicale*, cu sediul în satul Gârleni și Lespezi, cu medici de familie, subordonat Casei de Asigurări de Sănătate cu care are încheiat contract, un cabinet de stomatologie.

Medicul de familie asigură accesibilitatea continuă și nelimitată a pacienților la asistența medicală indiferent de vârsta, sex, religie sau altă particularitate individuală, precum și prevenirea apariției bolilor prin educația sanitară a bolnavilor, promovarea unui stil de viață corespunzător dar și prin efectuarea vaccinărilor specifice împotriva unor boli.



Dispensar sat Gârleni



Dispensar sat Lespezi

La nivelul comunei Gârleni funcționează două farmacii, una în satul Lespezi și una în satul Gârleni. Clădirea în care funcționează farmacia din satul Gârleni este o clădire de patrimoniu, destul de bine întreținută prin grija autorității locale.



Farmacie sat Lespezi



Farmacie sat Gârleni

În anul 2011, conform INSS, la nivelul comunei Gârleni erau înregistrați aproximativ 17,78% pensionari din totalul populației comunei (persoane cu vârsta cuprinsă între 60 de ani și mai mare de 85 de ani).

Serviciile sociale reprezintă activitatea sau ansamblul de activități realizate pentru a răspunde nevoilor sociale, precum și celor speciale, individuale, familiale sau de grup, în vederea depășirii situațiilor de dificultate, prevenirii și combaterii riscului de excluziune socială, promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții.

Beneficiază de servicii sociale toți cetățenii români care se află pe teritoriul României, au domiciliul sau reședința în România, precum și străinii și apatrizii care au domiciliul sau reședința în România, aflați în situații de dificultate.

După categoriile de beneficiari, serviciile sociale pot fi clasificate în:

- servicii sociale destinate copilului și/sau familiei,
- servicii sociale destinate persoanelor cu dizabilități,
- servicii sociale destinate persoanelor vârstnice,
- servicii sociale destinate victimelor violenței în familie,
- servicii sociale destinate persoanelor fără adăpost,
- servicii sociale destinate persoanelor cu diferite adicții, respectiv consum de alcool, droguri, alte substanțe toxice, internet, jocuri de noroc etc.,
- servicii sociale destinate victimelor traficului de persoane,
- servicii sociale destinate persoanelor private de libertate, persoanelor sancționate cu măsură educativă sau pedeapsă neprivativă de libertate aflate în supravegherea serviciilor de probațiune etc.

Responsabilitatea dezvoltării, administrării și acordării serviciilor sociale este partajată astfel:

- Ministerul Muncii și Protecției Sociale alături de autoritățile aflate în subordine sau coordonare (ex. ANDPDCA, ANES, ANPIS) - elaborarea politicilor publice, programelor și strategiilor naționale în domeniu, reglementarea, coordonarea și controlul aplicării lor, precum și evaluarea și monitorizarea calității serviciilor sociale
- autoritățile administrației publice locale prin serviciul public de asistență socială - organizarea, administrarea și acordarea serviciilor sociale. Aceste atribuții pot fi externalizate către sectorul neguvernamental, instituțiile de cult, alte persoane fizice și juridice de drept public sau privat, în condițiile legii.

Finanțarea serviciilor sociale se realizează din bugetul local, din contribuția beneficiarului și/sau, după caz, a familiei acestuia, bugetul de stat, precum și din alte surse.

În comuna Gârleni există și familii ce beneficiază de venitul minim garantat. O atenție deosebită din partea serviciilor sociale primesc și familiile în care cel puțin un părinte este plecat la muncă în străinătate.

Lista obiectivelor de investiție și a instituțiilor sociale și culturale la nivelul comunei, se prezintă astfel:

Sat Gârleni:

- U.M. + poligon de tragere Gârleni
- Gara Gârleni
- Depozitul de lemne Gârleni
- Politia Gârleni
- Magazin materiale construcții – Simon
- Dispensar medical Gârleni (C.M.I.)
- Farmacia Gârleni
- Stomatologia Gârleni
- Casa specialistului (poșta Gârleni)
- Sc. Gimnaziala Gârleni „prof. Panaite Constantin” + Grădinița cu program prelungit, finanțată prin AFIR
- Teren de sport Gârleni
- Biserica + cimitirul ortodox Gârleni
- Uzina Electrica Gârleni
- Biserica Catolică Gârleni
- Pensiunea Evelin
- Parc de joacă pentru copii
- Moara – „Tamaș”
- Centru de colectare fructe de pădure

Sat Gârlenii de sus

- Primaria comunei Gârleni (corp A + corp B)
- Căminul cultural
- Biblioteca comunală
- Biserica + cimitirul ortodox Gârlenii de Sus
- Șc. Gimnazială Gârlenii de sus „Ion Creanga” + grădiniță
- S.C. Tilegno S.R.L.
- Stația de betoane
- Stația de epurare
- S.C. AGRICOLA INTERNATIONAL – Bacău, Ferma Gârleni
- Pensiunea „Kitty Panzlo”
- Magazin mixt „Lili Cornel”
- Ocolul silvic Fântânele

Sat Lespezi

- Biserica catolică Lespezi
- Cimitirul catolic Lespezi
- Șc. Gimnazială Lespezi „Mihai Eminescu” + Grădiniță
- Farmacia Lespezi
- C.M.I. Iavorschi Liliana
- Centru îngrijire Bătrâni „Bunul Pastor”
- Căminul cultural Lespezi
- Halta Lespezi
- Centru de recreere pentru tineret Lespezi
- Depozite Materiale construcții
- Biserica ortodoxă Lespezi + cimitir

Poșta și Poliția

În comuna Gârleni încă mai funcționează și poșta, Oficiul Poștal Gârleni, într-o clădire ce necesită reabilitare. Poșta și poliția își desfășoară activitatea în clădiri aflate în administrarea consiliului local.



Poșta Gârleni



Postul de Poliție Gârleni

4.4. Infrastructură și utilități

4.4.1 Alimentare cu energie electrică

Numărul total al locuințelor de pe teritoriul comunei Gârleni este de 2300 și toate sunt racordate la rețeaua de curent electric. Toate satele aparținătoare comunei dispun de transformatoare care sunt alimentate din axul LEA 20 kV Buhuși.

Posturile de transformare sunt de tip aerian pe stâlpi din beton armat și sunt echipate cu transformatoare de 20/0,4 kV. Rețeaua electrică de iluminat public este executată pe stâlpi comuni cu rețeaua electrică de distribuție publică și este alimentată prin intermediul posturilor de transformare existente.

Pentru gospodăriile individuale, alimentarea cu energie electrică se face din rețeaua electrică de joasă tensiune, aerian, prin console pozate pe clădiri.

4.4.2 Alimentare cu apă

În prezent, nici unul din satele comunei Gârleni nu este deservit de o rețea publică de alimentare cu apă. Potrivit Master Planului Județului Bacău pentru alimentarea cu apă cea mai mare parte a investițiilor în comuna Gârleni a fost propusă a se realiza începând cu anul 2017, însă lucrările au avansat foarte greu.

4.4.3 Canalizare

Rețeaua de canalizare necesită modernizare și extindere la nivelul întregii comune.

4.4.4 Alimentarea cu gaze

Pe teritoriul administrativ al comunei nu există un sistem centralizat de alimentare cu gaze naturale a comunei. Prepararea hranei se realizează cu sobe de lemne sau cu combustibil lichid, precum și cu sobe tip aragaz, cu butelii de gaz lichefiat. Se dorește înființarea sistemului de distribuție inteligent a gazului prin Programul național ”Anghel Saligny”.

4.4.5 Alimentarea cu căldură

Energia termică este asigurată cu sobe cu lemne și cu centrale termice alimentate cu combustibil solid.

4.4.6 Gospodărire comunală

Această zonă este reprezentată de următoarele elemente:

Cimitire: cimitirele existente sunt amplasate lângă curtea bisericilor, de regulă în intravilanul localităților.

Pentru colectare deșeurilor, comuna Gârleni colaborează cu ADIS Bacău, comuna fiind membră a asociațiilor intercomunitare ADIS și ADIB Bacău..

4.4.7 Telefonie și cablu TV

Rețeaua telefonică la care sunt racordați abonații telefonici existenți este realizată aerian, pe partea carosabilă a străzii..

Având în vedere preocupările existente în acest domeniu, televiziunea prin cablu are o dezvoltare rapidă. Telefonie mobilă deține un procent de 90-95% din acoperirea localității. Peste 95% din gospodăriile sunt racordate la cablu TV și 90% la rețeaua de internet fie prin telefon, fie prin intermediul calculatorului.

4.4.8 Infrastructura de transport

Teritoriul administrativ al comunei Gârleni este străbătut pe direcția Nord-Sud de 3 căi de comunicație importante, acestea fiind: DN 15 Bacău – Piatra Neamț – Bicăz – Gheorgheni, calea ferată Bacău – Bicăz și DJ 156 A care se racordează la DN 15 și face legătura cu Municipiul Moinești prin comunele Blăgești și Balcani.

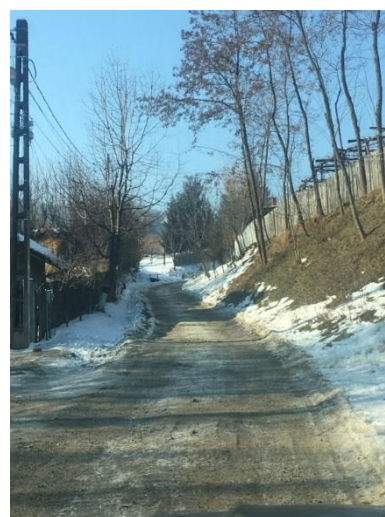


Gara Gârleni

Relația dintre localitățile componente ale comunei este asigurată de rețeaua de drumuri comunale și locale, astfel: DC 193A face legătura cu localitatea Gârlenii de Sus și DC 15, DC 4 între localitățile Gârleni și Surina.

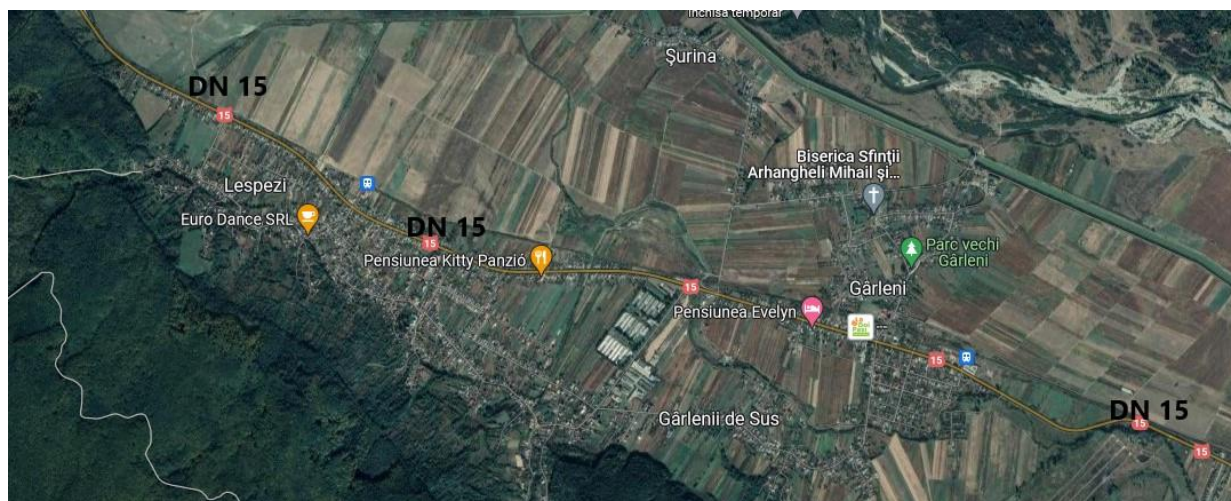
Rețeaua de drumuri comuna Gârleni	Total Km	47 km	
	Categorii de drumuri	Ulițe	27 km
		Drumuri comunale	20 km
	Calitatea drumurilor	Drum asfaltat	11,575 km
		Drum pietruit	28,425 km

Din totalul de 11,575 km de drumuri asfaltate, lungimea de 4,575 au fost modernizate/asfaltate prin Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale Iași, obiect de investiție "Modernizare drumuri de interes local în comuna Gârleni, Județul Bacău".



Drumuri sătești în comuna Gârleni

De asemenea, sunt în implementare, două proiecte care prevăd lucrări de întreținere și reparații / modernizare a drumurilor de interes local din comună cu susținute din bugetul local.



Traseu DN 15 ce traversează comuna Gârleni

4.5. Viața religioasă și Turismul din comuna Gârleni

Vatra de așezare a satului marcată în chip ritual era considerată un loc sacru și avea multiple semnificații în viața obștii întemeiate. Ca o continuitate de veacuri a semnului sfânt ce a marcat centrul satelor noastre a fost *Biserica*. Prezența sa reprezintă atât vizibil, cât și în plan spiritual, un *axis mundi* al spațiului românesc, de unde și importanța pe care a avut-o în cadrul tradițiilor de întemeiere și hotărnicire a așezărilor. De aceea, în vechime, casele sătenilor se grupau în jurul bisericii, care, fiind în centrul vetrei satești și uneori preceda întemeierea așezării propriu-zise, cum au fost locașurile de pe seliști ori cele de pe proprietățile de curte, însemna așezământul divin și locul cosmo-geografic principal al satului.

Teritoriul satului întemeiat se delimita în funcție de nevoile obștii și devenea vatră a așezării, împrejurul căreia se trăgea o brazdă cu plugul cu doi boi – zice tradiția – spre a fi feriți de boli, mai ales de holeră și ciumă. După unele informații etnografice, hotarele unui sat se întindeau până unde se auzea toaca de lemn a bisericii din mijlocul vetrei satești. În zonele de deal și de munte, hotărnicirea unui sat se făcea, încă din vremile voievodale, pe înălțimile ce-l înconjurau și pe cursurile de ape.

Teritoriul satului vechi a fost considerat dintotdeauna un spațiu „curat” de viață pentru locuitorii săi, unde fiecare își alegea poziția pentru casă în funcție de teren, dar și de anumite influențe spirituale, faste și nefaste. Erau considerate locuri „curate”, chiar „sfinte”, cele de lângă izvoare, fântâni, pâraie, vâlcele, la întâlnituri de ape și poienile cu anumite plante, în special *frăsinelul*, bune atât pentru construirea de locuințe, cât și pentru desfășurarea vieții satului. De asemenea, se cunoșteau locuri nefaste, bânuite de strigoi și alte „duhuri rele”, pe hotarul satului, la poduri și în fundături, ori unde s-au întâmplat sinucideri, moarte de om și alte evenimente tenebroase. Hotarul satului era nefast pentru amplasarea locuințelor, pentru somnul și odihna oamenilor; pe hotare se îngropau sinucigașii și bandiții; tot pe hotare se jura cu brazda în cap.

Satul este circumscris astfel unui *univers de tradiții* care-i devine propria sa conștiință și se reflectă profund în sufletul obștii, în credințele și cultura sa orală. Totodată, ca spațiu de viață comunitară, el grupează în sine vetrele de locuit, casele, care la rândul lor reprezintă un mediu spiritual al familiei, marcat de rosturi, credințe și datini specifice.

Nimic nu este la întâmplare în viața țaranului nostru. Datinile familiale și datinile satului sunt doi poli ai unei lumi de viață socială în care actele materiale și culturale stau sub semnul unor sensuri primordiale, pe care oamenii le trăiesc firesc, fără artificii, cu frumuseți emoționale, pe care le-au creat cu artă și poezie, le-au păstrat cu evlavie și s-au simțit cu ele plenar și siguri pe matca strămoșească.

Fiind o zonă cu tradiție istorică, turismul comunei se identifică în turismul ecumenic.

Turismul ecumenic, sau religios este o formă de turism care există, de secole și care mai păstrează încă unele trăsături, în privința pelerinajului propriu-zis, dar care a evoluat enorm. Astăzi turismul religios implică din partea turiștilor un nivel de instruire și un grad de cultură ridicate care să permită aprecierea obiectivelor cultural-religioase din punct de vedere al arhitecturii, construcției, valorii, semnificațiilor spirituale și conținutului de obiecte de artă. Se păstrează încă pelerinajele determinate de tradițiile religioase din diferite țări (pelerinajul obligatoriu la Mecca), sau cele legate de evenimente și manifestări specifice (moaște de sfinți, icoane făcătoare de minuni).

Turismul religios este un fenomen complex care se află în continuă transformare și diversificare, păstrându-și însă elementul de bază care l-a consacrat: religia.

Turismul de factură religioasă apare în a II-a etapă a evoluției turismului, numită etapa pseudo-turistică, ce coincide perioadei evului mediu timpuriu și mijlociu până în epoca renașterii. Turismul religios este acel tip de turism care are ca scop vizitarea edificiilor religioase cu implicații de ordin spiritual. Noțiunea de religios s-a dezvoltat de la înțelegerea motivațiilor turiștilor. Diferența dintre această formă de turism și altele o constituie motivația religioasă a turiștilor. Formele de manifestare ale turismului religios sunt diverse:

- vizite la lăcașurile sfinte;
- pelerinaje religioase;
- tabere religioase pentru tineret.

Pornind de la noțiunea de turism cultural religios se poate vorbi de două mari tendințe de călătorii:

- *Călătorie unifuncțională*, care are un singur scop de natură religioasă. Un exemplu foarte bun în cazul României sunt călătoriile religioase efectuate la lăcașuri cu icoane făcătoare de minuni. Participantul la acest gen de călătorie este strict pelerinul.

- *Călătorie plurifuncțională*, care îmbină aspectele religioase ale călătoriei cu cele strict culturale, și care permit vizitarea unui număr mai mare de obiective turistice. Atunci când elementul de atracție pentru turiști se află într-un monument sau altă formă a patrimoniului cultural de factură religioasă, se poate vorbi de turism în spațiu religios.

O altă tendință a ultimelor decenii ale secolului trecut este de a petrece un sejur în apropierea unor lăcașe de cult

Plecând de la apartenența confesională a populației comunei Gârleni, majoritatea populației este catolică, urmată de populația creștin ortodoxă, drept pentru care, în comuna există atât biserici catolice cât și biserici ortodoxe.

Din punct de vedere al arhitecturii bisericilor, putem concluziona că aceasta este specifică construcțiilor încă de pe vremea lui Ștefan Cel Mare, fiind compartimentate în pridvor, noas, altar iar cimitirele, de regulă, se regăsesc în jurul acestora.

Obiective turistice în comună:

- Conacul de la sfârșitul secolului al XIX-lea, azi dispensar în satul Gârleni
- Moara din 1900.



Biserica ortodoxă Sfânta Maria



Biserica Sfânta Parascheva, sat Lespezi



Biserica catolică Sf. Ana, sat Lespezi



Biserica Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril



Biserica catolică Gârleeni

5.1 Prezentarea metodologiei analizei SWOT

Strategia de Dezvoltare Locală trebuie fundamentată pe o analiză relevantă a stării comunității, analiză prin care sunt evidențiate cerințele, constrângerile și opțiunile de dezvoltare. O astfel de analiză, care va releva punctele tari și punctele slabe ale comunității și mediului acesteia, respectiv oportunitățile de dezvoltare și posibilele riscuri ce trebuie evitate, este analiza SWOT.

Provenind din acronimele cuvintelor englezești **Strenghts** (Puncte tari), **Weaknesses** (Puncte slabe), **Opportunities** (Oportunități), **Threats** (Riscuri), analiza SWOT este o metodă tot mai frecvent utilizată.

Analiza SWOT reprezintă o analiză a punctelor tari, a punctelor slabe (vulnerabile), a oportunităților și a amenințărilor care a fost creată și utilizată de întreprinderi ca instrument de formulare a strategiilor.

Acest instrument face posibilă analizarea rapidă a punctelor strategice cheie, precum și identificarea alternativelor strategice. Astăzi, analiza SWOT este aplicată în cadrul analizei teritoriului și este utilizată ca instrument pentru facilitarea planificării în cadrul administrațiilor publice.

Înainte de a începe o analiză SWOT este absolut necesară prezentarea unei descrieri a cadrului general a situației existente pentru ca în cadrul discuțiilor toți participanții să aibă o „bază comună”. Această etapă preliminară reprezintă un element fundamental din moment ce, de cele mai multe ori, persoanele active de la nivel comunității dispun de o informare asimetrică și au viziuni diferite asupra temelor de dezvoltare.

Tehnica SWOT de discuție/analiză și cercetare se bazează pe metoda „brainstorming”-ului, care s-ar traduce printr-o discuție între persoanele implicate în activitatea de elaborare a strategiei.

Analiza SWOT se bazează pe următoarele elemente: puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări.



Diagrama analizei SWOT

Ce înseamnă un punct tare pentru o comunitate? Aceasta este o întrebare fundamentală la care trebuie să se răspundă. Dintr-o analiză a indicatorilor comunității pot rezulta o întreagă gamă de puncte tari. Acestea pot fi „puncte tari-grele (hard)” și „puncte tari-ușoare (soft)”. Dacă, în mod normal, primele se identifică destul de repede, celelalte se conturează prin discuții ulterioare sau din activități de cercetare.

Al doilea parametru îl reprezintă punctele slabe. Aflate la polul opus față de punctele tari, acestea reprezintă slăbiciunile cadrului local. Și în cazul analizei punctelor slabe este posibil să facem distincția între „puncte slabe-grele” și „puncte slabe-ușoare”.

Al treilea parametru se referă la zona oportunităților. Acestea pot fi studiate și discutate doar dacă o alegere preliminară a fost proiectată. În acest stadiu, se impune o nouă descriere, mult mai clară persoanelor implicate. Ar putea exista probleme în cadrul analizei dacă punctele tari și oportunitățile se suprapun. Există o diferență clară între acești doi parametri. O regulă simplă, dar folositoare pentru o analiză SWOT corectă, este aceea de a verifica dacă există o distincție clară între punctele tari și oportunități.

Amenințările includ implicațiile negative ale măsurilor adoptate. Analiza oportunităților și a amenințărilor implică un melanj al efectelor interne și externe ale politicii. Efectele externe pot genera într-un fel amenințări.

În analiza SWOT nu există o corespondență exclusivă între puncte tari și oportunități, pe de o parte, și puncte slabe și amenințări pe de altă parte. Uneori, unele elemente de forță pot conduce la amenințări într-un scenariu „după politică”. Punctele tari și punctele slabe sunt concepte „statice”, bazate pe parametrii descriptivi ai unei zone, într-o perioadă determinată de timp CEEA CE EXISTĂ.

Oportunitățile și amenințările au în vedere viitorul și se referă la alegerile pe care le au de făcut persoanele implicate în procesul de planificare CEEA CE VA FI.

Cel mai puternic mesaj transmis de analiza SWOT este acela că, indiferent de acțiunile stabilite, procesul decizional ar trebui să includă următoarele elemente:

- *construiește* pe Punctele Tari;
- *elimină* Punctele Slabe;
- *exploatează* Oportunitățile;
- *îndepărtează* Amenințările.

PUNCTE TARI – aspecte generale

Situația socio-economică a mediului rural

- Pondere ridicată a zonelor rurale în cadrul teritoriului național.
- Resurse naturale aflate în general în stare bună de conservare.
- Patrimoniu cultural material și imaterial și patrimoniu natural bogat și divers.
- Experiență în actuala perioadă de programare în ceea ce privește dezvoltarea rurală locală bazată pe abordarea de jos în sus, prin constituirea și funcționarea grupurilor de acțiune locală (GAL).
- Intensificarea participării rezidenților din zona rurală la programe de instruire pentru dobândirea de noi competențe.
- O largă acoperire cu servicii de internet mobil în zonele rurale.
- Pondere ridicată a populației active în mediul rural.

PUNCTE SLABE – aspecte generale

Situația socio-economică a mediului rural

- Trend demografic negativ - populație rurală în scădere (în special tineri) și în curs de îmbătrânire.
- Slaba dezvoltare a activităților non-agricole generează dependența populației rurale de agricultura de subsistență.
- Nivel scăzut al productivității muncii.
- Nivel scăzut de absolvire a sistemului de învățământ primar și tentința crescută de abandon școlar din învățământul obligatoriu, comparativ cu zonele urbane, în special în rândul familiilor sărace.
- Cultură antreprenorială slab dezvoltată, caracterizată de lipsa cunoștințelor manageriale de bază.
- Nivel scăzut al venitului pe gospodărie.
- Calitatea slabă a infrastructurii turistice și a serviciilor turistice rurale.
- Infrastructură rurală de bază slab dezvoltată sau incompletă – infrastructura rutieră, de apă, canalizare, racordare la rețelele de electricitate și de comunicații în bandă largă.
- Acces limitat la serviciile sociale de bază (sănătate, îngrijirea bătrânilor, creșe/grădinițe etc.).
- Pondere crescută a populației rurale aflată în risc de sărăcie sau de excluziune socială.
- Degradarea așezărilor tradiționale cu valoare culturală și a monumentelor istorice.
- Acces scăzut la resurse financiare pentru micii antreprenori și a noilor inițiative de afaceri în mediul rural.
- Lipsa experienței manageriale, parteneriate public-private fragile și nivel scăzut de conștientizare a oportunităților din cadrul LEADER, în teritoriile satelor comunei.
- Strategiile locale ale GAL-urilor nu răspund în totalitate nevoilor părților interesate.
- Capacitate scăzută de a elabora și de a implementa în mod eficient proiecte viabile de dezvoltare locală.
- Costuri mari ale produselor de creditare.

OPORTUNITATI – aspecte generale

Situația socio-economică a mediului rural

- Sinergia (inclusiv teritorială) dintre programele de dezvoltare naționale și ale UE.
- Crearea de noi IMM-uri cu activități non-agricole, culturale, creative și de cooperare în zonele rurale, pentru crearea de noi locuri de muncă.
- Continuarea sprijinului pentru investiții în activități agricole și non-agricole locale și pentru servicii rurale.
- Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor de bază ca precondiție pentru creșterea nivelului de atractivitate a zonelor rurale.

- Utilizarea abilităților și activelor de capital de către persoanele care au activat pe piețe de muncă externe în domeniul agricol.
- Continuarea și consolidarea programelor de instruire de bază, a programelor de învățare pe tot parcursul vieții și de dezvoltare a abilităților antreprenoriale.
- Potențialul tehnologiei informaționale și al mijloacelor media de a sprijini dezvoltarea rurală.
- Continuarea sprijinului financiar pentru protejarea, conservarea și valorificarea resurselor locale (moștenire culturală, patrimoniu natural) ca bază pentru o dezvoltare rurală sustenabilă.
- Promovarea identității locale.
- Dezvoltarea pachetelor de instrumente financiare pentru sprijinirea micilor afaceri.
- Consolidarea parteneriatelor ca bază pentru întărirea strategiilor locale care pot facilita inovarea, promovarea cooperării și creșterea economică locală.
- Creșterea accesului populației la tehnologia informației și serviciile de comunicații pentru a conecta societatea rurală la progresele globale, facilitând o mai bună participare la creșterea economică.

AMENINTARI - aspecte generale

Situația socio-economică a mediului rural

- Scăderea populației rurale, în special în rândul tinerilor și al persoanelor calificate, îndeosebi în zonele montane.
- Adâncirea disparităților dintre zonele rurale și urbane, din cauza slabei capacități în asigurarea infrastructurii și a serviciilor de bază.
- Menținerea gradului ridicat de ocupare în sectorul agricol față de celelalte sectoare ale economiei rurale
- Resurse financiare limitate ale comunităților locale necesare întreținerii infrastructurii de bază.
- Pierderi materiale și umane datorate vulnerabilității comunităților rurale în fața manifestării, din ce în ce mai frecvente, a efectelor schimbărilor climatice și a fenomenelor meteorologice extreme.
- Alterarea și pierderea moștenirii culturale și a tradițiilor rurale.
- Eșecul în formarea de parteneriate locale puternice și în promovarea potențialului endogen al regiunilor.

5.2 Analiza SWOT a comunei Gârleni

Obiectivul analizei SWOT este de a recomanda strategiile care asigură cea mai bună coeziune dintre mediul extern și mediul intern. Acestea fiind spuse, **analiza SWOT sprijină planificarea strategică prin următoarele mijloace:**

-  este o sursă de informare pentru planificarea strategică;
-  construiește punctele tari ale teritoriului;
-  reversează punctele slabe ale teritoriului;
-  maximizează oportunitățile apărute din mediul extern;

- depășește amenințările mediului extern;
- ajută la identificarea specificului zonei;
- ajută la stabilirea obiectivelor pentru planificarea strategică;
- ajută la cunoașterea trecutului, prezentului și viitorului. Viitorul poate fi conturat prin valorificarea datelor din trecut și cele actuale.

Limitările analizei SWOT pot face ca Administrația Publică Locală să vadă unele circumstanțe ca fiind foarte simple. Mai mult decât atât, categorizarea aspectelor ca puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări implică un mare element subiectiv și se recomandă ca aceasta să fie folosită ca un ghid, ci nu ca o prescripție.

Totodată, pentru realizarea unei analize SWOT de succes trebuie să se țină cont de ceea ce dorește o localitate să obțină prin aceasta. Astfel că, o analiză SWOT trebuie să fie scurtă și simplă, dar să includă cele mai relevante detalii, prioritizând cei mai semnificativi factori care pot dezvolta, respectiv afecta, teritoriul. De asemenea, este important ca analiza SWOT să se realizeze pe sectoare distincte, astfel încât să nu se piardă din vedere aspecte importante, dar și pentru a avea o abordare structurată.

Orice comună trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa în viitor. Lipsa unei asemenea viziuni duce la o administrare haotică, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se consumă irațional resurse serioase. Experiența internațională arată că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru curent și când există o coordonare la nivel strategic.

Procesul de planificare strategică vizează definirea reperelor strategice de dezvoltare a comunității pe o perioadă cuprinsă între 5-7 ani. Etapele metodologice principale ale procesului de planificare strategică sunt următoarele: realizarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității, analiza sectorială a domeniilor strategice principale și articularea domeniului strategic.

Principiile care stau la baza procesului de planificare strategică sunt:

- ✓ Asigurarea validității științifice;
- ✓ Implicarea comunității;
- ✓ Transparența;
- ✓ Obiectivitatea;
- ✓ Coerența și
- ✓ Continuitatea demersului.

Pentru a avea rezultate, planificarea strategică trebuie să fie însoțită de promovarea la nivelul administrației publice, a unui management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice toate oportunitățile apărute în beneficiul comunității.

Analiza SWOT permite concentrarea atenției asupra zonelor cheie și realizarea de prezumții în zonele asupra cărora există cunoștințe mai puțin detaliate. Astfel, se poate identifica dacă o anumită zonă își poate îndeplini planul și în ce condiții.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Aspecte generale - Poziționarea geografică relativ avantajoasă în cadrul județului; - Accesibilitatea facilă a comunei (rutier, feroviar și aerian); - Clima și relieful favorabil; - Rețea hidrografică extinsă; - Densitatea populației scăzută și funcționalitatea agricolă a localității; - Tradiție îndelungată în zonă în agricultură și creșterea animalelor, soluri bogate, existența surselor de apă; - Existența căilor de acces pentru turism rural, chiar dacă necesită intervenții pentru modernizare; - Membră a unui Grup Acțiune Locală - Locuri de muncă create de investitorii existenți; - Potențial agroturistic al zonei; - Toate gospodăriile sunt racordate la rețeaua de energie electrică; - Comuna este membră a asociațiilor de dezvoltare intercomunitară ADIB și ADISS; - Existența în comună a Comitetului Local pentru Situații de Urgență.	Aspecte generale - Nevalorificarea corespunzătoare a resurselor naturale locale; - Nevalorificarea corespunzătoare a resurselor antropice locale; - Lipsa diversității activităților economice locale; - Riscurile naturale la care este supusă comuna și riscurile provocate de comunitate; - Dispariția treptată a meșteșugarilor; - Lipsa rețelei de alimentare cu apă și canalizare raportat la întregul teritoriu al comunei; - Lipsa rețelei de alimentare cu gaz; - Dotarea incompletă a Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență; - Trotuare neamenajate pe toată lungimea drumurilor publice; - Pe teritoriul comunei nu există agenți care să administreze terenurile luate în arendă.
Dezvoltare economică - Creșterea numărului de salariați din comună; - Potențial agricol local ridicat (soluri calitative/fertile); - Forța de muncă disponibilă pentru activități agricole; - Ponderea ridicată a fondului agricol în totalul fondului funciar; - Productivitate agricolă ridicată, comparativ cu alte comune din județ; - Evoluția agriculturii ecologice în plan local; - Distanță relativ mică față de Municipiul Bacău și accesibilitate facilă în zonă; - distanță foarte mică față de primul oraș din zonă, respectiv Buhuși; - Evoluția agriculturii ecologice în plan local.	Dezvoltare economică - Spiritul antreprenorial scăzut; - Productivitate scăzută a agenților economici locali activi; - Rata șomajului relativ ridicată, la nivel local; - Evoluția slabă a sectorului imobiliar/rezidențial local; - Infrastructură turistică slab dezvoltată; - Absența sistemelor de irigații; - Promovarea slabă a resurselor turistice locale; - Accesul limitat al populației la diverse servicii și activități recreative; - Număr redus a căminelor culturale existente; - Rețeaua de canalizare nu există la nivel de comună.

Conectivitate

- Accesibilitate rutieră facilă a comunei - Comuna este traversată de șoseaua națională DN15, care leagă Bacăul de Piatra Neamț. Prin comună trece și calea ferată Bacău-Bicaz, care este deservită de stația Gârleni și de halta de călători Lespezi Bacău;
- Accesibilitate rutieră facilă a comunei - Comuna Gârleni se afla la o distanță relativ mică de municipiul Bacău;
- Accesibilitate aeriană facilă prin localizarea Aeroportului Internațional Bacău;
- Conectivitate feroviară bună a comunei pentru accesul internațional;
- Acoperire bună a localității cu servicii de telefonie, internet și TV.
- Existența suprafețelor de teren în vederea construirii trotuarelor și/sau piste de biciclete

Conectivitate

- Starea precară a infrastructurii rutiere și necesitatea modernizării și reabilitării drumurilor satești din comună;
- Grad scăzut de funcționare iluminat public;
- Lipsa unui sistem de supraveghere video la nivelul întregii comune sau macar în proximitatea instituțiilor publice și aglomerate;
- Necesitatea sistemului de iluminare a drumurilor locale la nivel de comună;
- Starea necorespunzătoare a trotuarelor;
- Lipsa pistelor de biciclete în comună.

Domeniul social

- Evoluția pozitivă a efectivului populației;
- Spor natural pozitiv;
- Spor migrator pozitiv (stabiliri de domiciliu, inclusiv migrația externă);
- Condiții de locuire bune (suprafață locuibilă per locuință și per locuitor ridicate);
- Populația activă a comunei reprezintă 53,50% din totalul populației;
- Grad ridicat al absolvenților de învățământ liceal și chiar superior;
- Relații etnice bune la nivelul comunei.
- Existența unui număr corespunzător de școli și grădinițe la nivelul comunei raportat la numărul de copii;
- Prezența conexiunii la internet în școli;
- Starea generală bună a școlilor, și a sălilor de clasă pentru desfășurarea orelor de curs;
- Existența laboratoarelor în școli;
- Existența bibliotecilor în comună;
- Colaborare foarte bună și continuă între autoritatea publică locală și cadrele didactice.

Domeniul social

- Populație în curs de îmbătrânire din punct de vedere demografic;
- Lipsa infrastructurii de sprijinire a tuturor cazurilor sociale;
- Ponderea ridicată a pensionarilor (17,78% din populația stabilă);
- Plecarea la muncă în străinătate a locuitorilor;
- Slaba dezvoltare a infrastructurii de bază;
- Lipsa unui canal media propriu prin care să se poată media proiectele culturale și educaționale;
- Nevoie de deplasare a copiilor din satul Surina la școlile din celelalte sate;
- Lipsa unor parcuri de relaxare/spații amenajate pentru persoanele vârstnice/pensionare pentru nevoia de socializare.

Servicii publice

- Existența serviciilor de salubritate în comună – contract cu firmă specializată pentru ridicarea și transportul gunoierului menajer;

Servicii publice

- Scăderea numărului populației școlare – 28,72 % din populația comunei are vârsta cuprinsă între 0 și 19 ani;

- Gradul mediu de solicitare a personalului didactic; - Existența infrastructurii de sănătate în comună (dispensar medical cu medic de familie, 2 farmacii); - Existența unui cabinet veterinar în comună - Existența infrastructurii și activităților culturale în comună.	- Numărul redus de PC-uri din unitățile școlare locale; - Lipsa dotărilor performante la nivelul unităților de învățământ pentru desfășurarea orelor de curs în sistem on-line, așa cum a fost necesar în perioada stării de urgență/alertă provocată de pandemia de SARS-COV2.
Mediu și eficiență energetică - Calitatea ridicată a terenurilor agricole; - Existența unui fond forestier; - Întreprinderea de acțiuni din partea autorităților publice locale în vederea aplicării normelor legislative privind protecția mediului.	Mediu și eficiență energetică - Existența terenurilor neagricole; - Poluarea solului datorită defrișărilor excesive și a depozitării gunoierii de grajd în spații neadecvate.
Capacitate administrativă - Ponderea relativ ridicată a investițiilor din bugetul local – în funcție de disponibilul financiar al bugetului comunei; - Interesul crescut al administrației publice în dezvoltarea și implementarea de proiecte pentru dezvoltarea comunei.	Capacitate administrativă - Deficitul de personal calificat; - Necesitatea formării și instruirii resurselor umane; - Necesitatea modernizării primăriei; - Insuficiența echipamentelor / soluțiilor IT; - Necesitatea serviciilor de consultanță pentru managementul proiectelor implementate de autoritatea publică.
OPORTUNITATI	AMENINTARI
- Accesarea fondurilor europene și guvernamentale pentru modernizarea și reabilitarea drumurilor satești din comună; - Accesarea fondurilor puse la dispoziție prin Programul de Redresare și Reziliență; - Accesarea fondurilor puse la dispoziție prin Programul Național Strategic; - Crearea de produse și activități legate de calitatea factorilor de mediu; - Valorificarea produselor specifice locale prin investiții în domeniul agricol (realizări pentru creșterea legumelor, centru de colectare produse agricole – fructe, legume, lapte, centru de prelucrare produse agricole – fructe, legume, carne); - Investiții în infrastructura turistică locală (construcții structuri de primire turistică – pensiune sau agropensiuni); - Asocierea în domeniu agricol și atragerea fondurilor în agricultură;	- Schimbarea factorilor climatici; - Creșterea prețurilor la energie și combustibil; - Creșterea repetată a prețului la gaz; - Creșterea accelerată a prețului la carburant; - Insuficiența fondurilor locale pentru dezvoltarea investițiilor; - Presiunea exercitată de dezvoltarea imobiliară asupra factorilor de mediu și a biodiversității; - Presiuni asupra sistemului social prin îmbătrânirea populației; - Situația sistemului sanitar național – starea infrastructurii de sănătate și exodul personalului medical; - Schimbările continue ale sistemului de învățământ; - Atragerea investițiilor străine cu precădere în alte zone ale țării; - Inconsecvență și instabilitate politică;

- Evoluția pozitivă a consumului de produse agricole ecologice; - Prioritizarea sectorului agricol național pentru susținerea creșterii economice; - Relansarea Programelor Operaționale pentru dezvoltarea socio-economică a României; - Dezvoltarea rețelelor de transport; - Preocupările existente atât la nivel județean cât și la nivel național și european pentru reducerea disparităților între mediul rural și cel urban în privința calității vieții; - Preocupări la nivel național pentru stimularea turismului, mai ales a turismului rural și ecoturismului, precum și existența programelor pentru construirea/dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice, dar și pentru promovarea zonelor în scop turistic.	- Concurența de la nivel regional în domeniul turismului; - Blocarea sau accesarea foarte grea a finanțărilor pentru programele de mediu; - Modificarea normelor și legislației din domeniul agro-alimentar în defavoarea comercializării produselor agricole locale; - Întârzierea alinierii la standardele UE de către producătorii agricoli; - Menținerea sistemului agriculturii tradiționale cu slabă productivitate – ferme de subzistență; - Atractivitatea scăzută a mediului rural pentru forța de muncă specializată; - Faptul că refacerea și extinderea sistemelor de irigații, care implică costuri ridicate, nu reprezintă o prioritate la nivel național; - Posibilitatea producerii de calamități naturale; - Prezența, din ce în ce mai des, a fenomenelor meteorologice extreme ce afectează atât sănătatea umană cât și întregul ecosistem și chiar infrastructura; - Accentuarea fenomenelor sociale negative, așa cum a fost în perioada pandemiei provocată de SARS COV2; - Migrarea tineretului spre mediul urban sau spre alte țări; - Noile destinații turistice în alte zone rurale sau chiar alte țări constituie o amenințare la adresa turismului local.
---	--

CAPITOLUL 6: STRATEGIA DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONIMICA A COMUNEI GÂRLENI

6.1 Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Gârleni

Prezentul document este realizat la solicitarea reprezentanților Primăriei Gârleni, județul Bacău și reflectă atitudinea locuitorilor cu privire la prioritatea de dezvoltare a Administrației Locale pe următorii șapte ani.

Odată cu intrarea României în Uniunea Europeană este necesar să ajungem la un nivel de trai similar celorlalte țări integrate, prin atingerea unui produs intern brut (PIB - indicator macroeconomic care reflectă suma valorii de piață a tuturor mărfurilor și serviciilor destinate consumului final, produse în toate ramurile economiei în interiorul unui stat în decurs de un an) de 55%. Pentru atingerea acestui obiectiv, România va beneficia în continuare, în perioada 2021 – 2027 de finanțări pe diverse domenii.

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Gârleni reprezintă instrumentul de lucru al administrației publice locale și este agreat de întreaga comunitate locală. Astfel se va orienta gândirea, decizia și acțiunea către obiective superioare sau către premisele obiectivelor. Totodată prin acest mijloc se vor evita abaterile datorate urgențelor, avantajelor și dezavantajelor ce pot interveni în anumite momente. În aceste condiții, toți factorii interesați de progresul economico-social al comunei vor beneficia de acest ghid de prezentare a tuturor obiectivelor de dezvoltare, prin care se indică atât direcțiile de dezvoltare specifice, cât și acțiunile punctuale ce se vor constitui ca viitoare proiecte ale administrației publice locale.

Utilizarea instrumentelor de consultare a comunității locale a determinat adaptarea tuturor propunerilor de acțiuni pentru că se dorea ca la final **Strategia de Dezvoltare Locală** să fie în consens cu aspirațiile locuitorilor comunei Gârleni. Importanța acestui aspect este dată atât de certitudinea implicării viitoare a comunității în implementarea **strategiei de dezvoltare locală**, cât și de posibilitatea asumării depline și conștiente a acesteia.

În procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare, administrația publică locală lansează procedura de consultare a comunității din localitatea Gârleni asupra propunerii finale.

Metodologic, prezenta strategie are la bază și se fundamentează pe următoarele instrumente și proceduri de lucru:

-  *analiza de conținut;*
-  *analiza de date statistice din surse organizate și realizate de consultant;*
-  *comparații de date statistice înseriate și pe scale evolutive;*
-  *interviuri în profunzime cu factori decizionali și de opinie din structura domeniilor cheie analizate în cadrul studiului;*
-  *analiza SWOT;*
-  *interpretări aferente unor studii, rapoarte, cercetări, documente de politică, strategie și norme acționale europene, naționale, regionale, județene și locale.*

La fel de importantă în procesul de cercetare este validitatea internă și externă pentru că se prezintă concluziile din datele colectate și se preocupă de ideea dacă fenomenul cercetat este reprezentativ.

6.2 Obiectivele Strategiei de Dezvoltare Locală

Strategia de dezvoltare economică durabilă reprezintă cadrul pentru o viziune pe termen lung asupra dezvoltării durabile, în care creșterea economică, coeziunea socială și protecția mediului merg mână în mână și se sprijină reciproc. Strategia de dezvoltare economică durabilă a județului Bacău reprezintă un demers pe termen lung, un instrument care urmărește stabilirea într-o manieră unitară a principalele obiective de dezvoltare la nivel județean, acțiunile prioritare pentru atingerea acestora și principalii actori și rolurile acestora. Abordarea integrată a acestor aspecte va conduce la o mai bună coordonare a actorilor locali și intervențiilor acestora și rezolvarea mai eficientă a problemelor de dezvoltare economico-sociale.

Principalele probleme cu care se confruntă județul Bacău sunt reprezentate de către disparitățile de dezvoltare socio-economică dintre mediul urban și cel rural distribuția teritorială a centrelor urbane, respectiv concentrarea acestora în zona centrală și vestică precum și declinul sectorului industrial care a afectat în mod grav anumite zone. Pe de altă parte, județul Bacău dispune de resurse naturale și antropice variate și bogate: soluri favorabile agriculturii, resurse hidrografice, izvoare de ape minerale și terapeutice, resurse minerale (hidrocarburi, combustibili solizi, zăcăminte nemetalifere, sare gemă, săruri de potasiu), roci utile și materiale de construcții, fond forestier.

Ținând cont de aceste aspecte, dezvoltarea viitoare a județului se va baza pe valorificarea superioară resurselor locale, susținerea, dezvoltarea și afirmarea rolului de catalizator al dezvoltării socio-economice al centrelor urbane și pe regenerarea zonelor industriale și valorificarea tradiției în domeniu. Susținerea activităților cu valoare adăugată mare, respectiv din domeniul cercetării, dezvoltării și inovării va permite atragerea și valorificarea resurselor umane înalt calificate și afirmarea municipiului Bacău.

În cazul strategiilor pe termen lung trebuie să se ia în considerare, cu foarte mare atenție, viitoarele rezultate trebuie luat în calcul și faptul că rezultatul real nu poate fi prevăzut deoarece situațiile neprevăzute pot și ele să exercite o influență importantă asupra lor.

Obiectivele de dezvoltare ale comunei Gârleni se pot realiza numai în condițiile unei strategii care să stabilească cu claritate alternativele de dezvoltare ale comunei, în funcție de aceasta, să se stabilească și structura cursurilor de calificare.

Alternativele de optimizare ale proceselor Strategiei de Dezvoltare Locală sunt legate de adoptarea unui anumit model de funcționare, care să poată fi luat ca sistem de referință în evaluarea continuă a rezultatelor, astfel încât procesul de implementare a acestora să poată fi monitorizat și evaluat de către toți partenerii implicați:

- cetățenii și societatea civilă;
- comunitatea economică și componentele ei majore (administrația, infrastructuri urbane, sisteme financiar-bancare, etc.);
- tehnocrații (experti, evaluatori, auditori, tehnologi).

Cele trei procese de bază principale: *social, economic și mediu* vor fi completate de alte procese caracteristice comunei Gârleni, procesele de urbanism și infrastructură, conturând un proces comunitar integrat, alcătuit din procesele paralele realizând un ansamblu funcțional, cu o viziune unitară integrată. Acestea corespund domeniilor și sectoarelor definite încă din faza de evaluare a situației existente și a potențialului local.

Capacitatea strategiei și a planurilor de acțiune de a răspunde nevoilor actuale, utilizând eficient resursele existente și adaptându-se viziunii generațiilor tinere reprezintă, de asemenea, un criteriu fundamental de realizare a obiectivelor majore descrise în acest capitol.

Pentru fiecare domeniu planificarea strategică se face pe 3 niveluri:

- nivel strategic - pe termen lung;
- nivel tactic - pe termen mediu;
- nivel de proiecte - pe termen scurt, eșalonat.

În acest fel se acoperă complet aria de dezvoltare strategică a comunei și se prefigurează tendințele pentru perioada următoare.

Această strategie se adresează, în special, comunității locale, care și-a arătat interesul pentru obiectivele ei și pe care le susținem, așa cum reiese din consultarea locuitorilor comunei.

Principalele obiective ale dezvoltării durabile ale comunei Gârleni constau în:

- dezvoltarea infrastructurii de bază a comunei;
- protecția mediului;
- întărirea coeziunii sociale și reducerea sărăciei;
- regenerare rurală.

Redactarea strategiei pornește de la următoarele premise:

- ✓ îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației comunei (locuințe și locuri de muncă la standarde europene);
- ✓ ridicarea standardului calitativ al designului comunei, al construcțiilor, serviciilor și al imaginii în general;
- ✓ oferirea de oportunități pentru intervenția sectorului privat în operațiunile comunei, fie sub forma investițiilor directe în proiecte izolate, fie sub forma parteneriatelor sau consultărilor permanente între parteneri;
- ✓ adaptarea la inevitabilele schimbări ce au loc în comună. De aceea, procesul de planificare trebuie să fie creativ, participativ și anticipativ.

Conform premiselor de formulare a strategiei și a perspectivelor de dezvoltare a comunei Gârleni, conceptul strategic trebuie formulat astfel încât transpunerea sa într-un plan strategic să asigure un pachet de acțiuni ce vor duce la creșterea economică, creșterea bazei de impozitare, crearea de locuri de muncă și îmbunătățirea calității mediului de viață al comunității.

Conceptul strategic de dezvoltare se traduce astfel printr-o dezvoltare economică datorată poziției geostrategice a comunei, determinată de atragerea de firme/activități economice/investiții. În acest sens, trebuie urmate două puncte prioritare: *creșterea gradului de atractivitate a comunei* (prin îmbunătățirea imaginii, a calității vieții, prin revitalizare rurală) și *facilități de atragere a firmelor private* (prin investiții în infrastructură, oferta de terenuri și clădiri, servicii strategice, facilități fiscale, etc.)

Luând în considerare faptul că o comună nu este un sistem închis, iar realizarea obiectivelor generale se întemeiază pe aplicarea unui management care să conducă la dezvoltare și/sau regenerare rurală, politicile, planificarea strategică rurală, precum și realizarea programelor și proiectelor se vor face cu respectarea următoarelor *principii*:

- dezvoltarea durabilă, în așa fel încât pe termen lung să se producă schimbări majore de cultură și atitudine în ceea ce privește utilizarea resurselor de către populație și operatorilor de piață;
- întărirea capacității instituționale: prin management eficient, definirea serviciilor publice în raport cu resursele financiare actuale, cu obiectivele dezvoltării durabile, precum și cu cerințele populației;
- realizarea programelor și proiectelor prin parteneriat public-privat;
- realizarea acelor programe și proiecte pe care sectorul privat nu le poate realiza;
- integrarea politicilor atât pe orizontală, pentru a se realiza un efect sinergic simultan între sectoare, cât și pe verticală, având în vedere corelarea și integrarea politicilor de dezvoltare a comunei cu politicile de dezvoltare ale județului Bacău și ale regiunii din care face parte;
- managementul resurselor, ce presupune integrarea fluxurilor de resurse energetice, materiale, financiare și umane, precum și integrarea fluxurilor de resurse energetice și materiale într-un ciclu natural;
- utilizarea mecanismelor de piață pentru a atinge ținta durabilității, respectiv emiterea de reglementări pentru ecotaxe și funcționarea utilităților publice în sistem de piață, evaluarea investițiilor după criterii de mediu, luarea în considerare a problemelor de mediu la întocmirea bugetului local;
- descentralizarea managementului în sectorul energetic;
- design-ul durabil arhitectonic în temeiul căruia se stabilesc reguli privitoare la materialele de construcții, design-ul unei clădiri, bioclimatul, densitatea clădirilor într-un areal, orientarea spațială a clădirilor, "structuri verzi" în jurul clădirilor, microclimat, eficiența energetică;
- realizarea unui program sau proiect fără a afecta cultura unei comunități, ori pentru a recupera moștenirea culturală a unei comunități și/sau tradițiile întregii comunități locale;
- evitarea multiplicării serviciilor publice, care nu servesc unei nevoi locale;
- fixarea regulilor de utilizare rațională a terenurilor pentru toate proiectele de dezvoltare în baza planului de urbanism general, ca instrument de planificare spațială;
- analiza capacității tehnice de execuție;
- evaluarea eficienței utilizării resurselor financiare și umane;
- evaluarea viabilității financiare a unui program sau proiect prin prisma veniturilor fiscale obținute;
- identificarea nevoilor comunității locale și a priorităților acesteia;
- corespondența între lansarea unui program sau proiect și nevoile comunității;
- evaluarea nevoilor comunităților sărace și a capacității municipalității de a asigura accesul acestora la locuința, locuri de muncă și serviciile publice de bază;
- protecția mediului;

- ✚ realizarea unui program sau proiect în parteneriat cu sectorul privat, ori realizarea unui program sau proiect de către sectorul privat, pentru a transfera costurile unei investiții, dacă există oportunitatea de a obține profituri viitoare;
- ✚ asigurarea publicității informațiilor cu impact în investiții (informații topografice, informații statistice privind economia locală și regională, regulamentul de urbanism, planul de urbanism general și planurile de urbanism zonal).

Obiectivul general - Creșterea calității vieții pentru toți locuitorii în conformitate cu standardele europene.

PRINCIPALELE OBIECTIVE ale strategiei de dezvoltare locală a comunei Gârleni sunt:

- Dezvoltarea climatului economic;
- Dezvoltarea infrastructurii de bază;
- Dezvoltarea resurselor umane;
- Îmbunătățirea calității mediului;
- Creșterea standardului de viață, reducerea sărăciei;
- Creșterea capacității administrative.

OBIECTIVE SPECIFICE

Dezvoltarea climatului social-economic:

- Restaurarea și valorificarea patrimoniului cultural;
- Promovarea turismului ecumenic;
- Promovarea, modernizarea și dotarea instituțiilor culturale;
- Înființarea de centre de colectare a produselor agricole (cereale, legume), precum și promovarea acestuia în lanțurile de furnizare;
- Sprijinirea activităților agricole și a IMM-urilor;
- Conservarea naturii și protecția mediului.

Dezvoltarea infrastructurii rurale, de bază:

- Modernizarea și reabilitarea drumurilor comunale, vicinale și satești la nivelul întregii comune
- Modernizarea și reabilitarea drumurilor de exploatare agricolă din comună
- Refacerea podurilor și podețelor la nivelul întregii comune
- Finalizarea proiectului "Construire pod peste pâraul Răcila, sat Gârlenii de Sus, comuna Gârleni", finanțat prin Programul Național de Dezvoltare Locală
- Sistem de alimentare cu apă la nivelul întregii comune
- Modernizarea rețelei de canalizare la nivelul întregii comune
- Înființare sistem inteligent de distribuție gaze naturale în comuna Gârleni, satele Gârlenii de Sus, Gârleni, Lespezi și Șurina, județul Bacău – prin Programul Național de Investiții "Anghel Saligny"
- Finalizare cămin cultural din satul Lespezi și satul Gârlenii de Sus, finanțate prin AFIR
- Finalizarea proiectului "Construire sediu primărie în comuna Gârleni, județul Bacău", finanțat prin Programul Național de Dezvoltare Locală

- Dotarea tuturor școlilor și grădinițelor din comună cu aparatură de birotică și aparatură IT (echipamente tehnologice digitale) în contextul predării on-line – proces datorat crizei medicale provocată de virusul SARS COV-2
- Reabilitare, modernizare Școala Gimnazială ”Prof. Panaite Constantin” din satul Gârleeni
- Reabilitare, modernizare și dotare grădiniță Lespezi, din satul Lespezi
- Înființare (construire) dispensar uman sat Gârleeni
- Stații de îmbarcare/debarcare călători
- Achiziția de utilaje pentru întreținerea drumurilor din comună
- Sistem de iluminat public la nivelul întregii comune cu becuri LED (economice și prietenoase cu mediul înconjurător) – Modernizarea sistemului de iluminat public prin creșterea eficienței energetice a infrastructurii de iluminat public în comuna Gârleeni
- Sistem de supraveghere video și monitorizare permanentă, la nivelul întregii comune
- Reabilitarea și modernizarea clădirilor aparținătoare domeniului public și privat al comunei Gârleeni atât din punct de vedere energetic cât și seismic, inclusiv reabilitarea/modernizarea corpurilor A și B ale primăriei, în care în prezent își desfășoară activitatea aparatul administrativ al comunei
- Construire terenuri de sport moderne, cel puțin în proximitatea școlilor
- Construire parcuri de joacă pentru copii și parcuri de recreere
- Construire capele mortuare în proximitatea bisericilor/cimitirelor
- Amenajare trotuare – acolo unde structura rutieră permite
- Amenajare piste de biciclete
- Achiziție microbuze școlare electrice
- Stații de reîncarcare pentru vehiculele electrice în comuna Gârleeni
- Construirea de săli de sport

Creșterea standardului de viață, reducerea sărăciei, creșterea capacității administrative:

- Elaborarea/revizuirea strategiilor de dezvoltare, planurilor urbanistice și de amenajare a teritoriului – extinderea spațiului intravilan și sistematizarea teritoriului;
- Formarea personalului din administrația publică;
- Dezvoltarea sistemului de servicii sociale;
- Creșterea accesului cetățenilor la utilități;
- Creșterea gradului de ocupare a populației comunei Gârleeni;
- Dezvoltarea și creșterea calității activităților în domeniul agricol;
- Combaterea excluziunii sociale;
- Înființarea și dezvoltarea capacității administrative și a structurilor asociative;
- Creșterea nivelului de informare și conștientizare a populației cu privire la problematica mediului;
- Implementarea sistemelor informatice integrate de tip e-Administrație: site dedicat îmbunătățit cu funcții publice de acces la documente de interes public, formulare etc.

Dezvoltarea resurselor umane

Obiectivul general în domeniul resurselor umane este dezvoltarea durabilă a resurselor umane, creșterea competitivității capitalului uman, conservarea tradițiilor, dezvoltarea meșteșugurilor ca instrument în integrarea pe piața muncii a persoanelor inactive, a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, a șomerilor, a persoanelor ocupate în agricultura de subzistență din comuna Gârleni, prin furnizarea de servicii de informare, formare și consiliere profesională inclusiv prin dezvoltarea și valorificarea competențelor antreprenoriale a cetățenilor comunei Gârleni și a zonelor limitrofe.

Proiectele în acest domeniu vor avea în vedere nevoile de dezvoltare la nivel local și vor fi adaptat acestor categorii de persoane, prin furnizarea serviciilor personalizate, care includ și componente de activare și motivare, programe de plasare la locul de muncă și alte categorii de intervenții care urmăresc facilitarea accesului pe piața muncii în sectoare/activități non-agricole. Participarea grupurilor țintă la programele de formare se va realiza în urma activității de informare și consiliere profesională sau de mediere.

Beneficiarii direcți

- Administrația Publică Locală a comunei Gârleni;
- Parteneri locali și instituții ale comunei Gârleni;
- Agenți economici și ONG-uri care acționează în comuna Gârleni;
- Locuitorii comunei Gârleni.

Principii și condiții

Pentru realizarea Planului Local de Acțiune, primarul comunei Gârleni, ca autoritate publică locală, trebuie să-și întărească capacitatea instituțională la toate nivelele de decizie și execuție, aceasta presupune atragerea și furnizarea de resurse financiare suficiente și mobilizarea resurselor umane, identificarea celor mai eficiente mecanisme de comunicare, dar și analizarea cadrului administrativ de alocare a responsabilităților.

Rezolvarea problemelor curente, cât și a celor ce vor apărea în viitor depinde în foarte mare măsură de gradul de competență al conducerii administrației publice locale.

Materializarea capacității instituționale este un proces de durată în care administrația publică trebuie să acționeze pentru schimbarea radicală a atitudinii funcționarului public față de accesul cetățenilor la activitatea administrației.

În acest sens o principală preocupare a managerului primăriei a fost de armonizare a procedurilor administrative cu cele ale Uniunii Europene.

6.3 Proiecția financiară

Un manager este interesat, în speță Primarul, de aspectele financiare ale proiectului în care se implică, oricât de interesantă și de inovatoare este realizarea unui proiect. De aceea, trebuie acordată toată atenția documentelor referitoare la aspectele financiare ale proiectului prezentate prin intermediul studiului de fezabilitate și proiectului tehnic (evoluția estimată a veniturilor și cheltuielilor pentru următoarea perioadă de timp). Un element cheie al oricărui proiect îl reprezintă modul de satisfacere al nevoilor comunității locale.

Volumul cheltuielilor trebuie previzionat cu atenție și monitorizat pe tot parcursul derulării proiectului. Cheltuielile care urmează să se efectueze în vederea realizării proiectelor nu vor avea o structura omogenă și, din acest motiv, trebuie să se facă distincția între diferitele destinații ale resurselor de care dispune primăria comunei Gârleeni.

O primă distincție importantă este cea dintre cheltuielile inițiale - care vor fi efectuate pentru a pune în mișcare noul proiect - și cele aferente realizării efective a proiectului. Primele trebuie efectuate de regulă, o singură dată, în perioada inițială. Cea de-a doua categorie de cheltuieli va avea un nivel mai stabil în timp, dar este și mai îndepărtată în timp față de momentul întocmirii studiului de fezabilitate și/sau proiectului tehnic. Este foarte important să existe un grafic al celor două categorii de cheltuieli și să se determine cu precizie momentul în care proiectul să se realizeze.

În cazul în care acest moment este mai îndepărtat în realitate decât s-a presupus inițial, s-ar putea ca rentabilitatea proiectului să nu mai fie cea scontată. Atunci când se previzionează cheltuielile cu activitatea curentă, va trebui să se determine și mărimea resurselor necesare. Un volum prea mare va ține resurse immobilizate în mod inutil, în timp ce un volum prea redus creează riscul unor întreruperi forțate ale realizării proiectului. Va trebui să se poată justifica nivelul pentru care s-a optat.

Datele referitoare la veniturile și cheltuielile previzionate vor da o imagine asupra rentabilității proiectului. În aprecierea acestei rentabilități este bine să se evalueze cum vor arăta rezultatele în cazul în care apar evenimente neprevăzute. De aceea s-a stabilit că planificarea strategică din punct de vedere financiar este greu de realizat datorită schimbărilor legislației. Din aceeași cauză, bugetul local pe următorii 5 ani nu se poate exprima exact.

Repartizarea veniturilor arată gradul mare de dependență față de bugetul de stat și necesitatea alocării unor sume care să permită măcar asigurarea unui buget minim de funcționare.

6.4 Surse de finanțare specifice identificate a fi accesate pentru perioada 2022-2027

România își propune să capitalizeze lecțiile învățate în două perioade de programare (2007-2013 și 2014-2020) și să schimbe paradigma cu privire la utilizarea asistenței tehnice.

Analiza efectuată relevă nevoia de a avea o abordare mai strategică în ceea ce privește utilizarea asistenței tehnice în special pentru acțiuni de consolidare a capacităților principalilor actori la nivelul fiecărui sector prin cartografierea nevoii de asistență tehnică, precum și prin maparea acestor nevoi cu sursele disponibile într-un mod eficient care să genereze impactul dorit.

Astfel, România a demarat elaborarea unui *Plan de acțiune* cu două componente, prima componentă dedicată fondurilor UE și cealaltă componentă dedicată acelor măsuri evidențiate în Raportul de țară/Recomandările specifice de țară, (alte sectoare economice cu necesități de reformă structurală, care implică sprijinul DG Reform).

Acest plan este structurat la nivel de domenii/sectoare prioritare (apa, apa-uzată, deșeuri, energie, riscuri, transport, dezvoltare, urbana, cercetare și inovare, IMM-uri și digitalizare, educație, piața muncii, sănătate etc), care abordează problemele și

deficiențele care afectează în cea mai mare măsură procesul de implementare a fondurilor europene la nivel de politica sectorială, dar și la nivel orizontal.

Elaborarea acestui plan reprezintă un angajament colectiv al Guvernului României alături de Ministerul Fondurilor Europene fiind implicat și Secretariatul General al Guvernului și ministerele de linie.

Astfel, în perioada aprilie-iulie 2020, cu participarea SGG, a ministerelor de linie, DG Regio, DG Reform și IFI s-au desfășurat reuniunile tehnice la nivel de domeniu care au evidențiat o analiză aprofundată a situației actuale, problemele cu care se confruntă și o serie de măsuri /acțiuni care au fost identificate în scopul eliminării sau reducerii semnificative a barierelor din calea absorbției și pregătirea actorilor care acționează în acel sector pentru exercițiul prezent cât și pentru perioada 2021-2027.

În baza concluziilor desprinse va fi elaborat Roadmap-ul privind creșterea capacității administrative care va reprezenta un tablou de bord cu măsurile și acțiunile avute în vedere pentru a întări și consolida capacitatea administrativă însoțit de asemenea de planuri de acțiune pe domenii care abordează problemele specifice și punctuale ale domeniului și de a căror rezolvare pe termen scurt depinde punerea în aplicare a măsurilor din Roadmap.

Măsurile și acțiunile propuse vizează stabilirea de responsabilități instituționale și termene de realizare, precum și asocierea unor surse sau furnizori de asistență tehnică. Impactul implementării măsurilor propuse prin acest plan este așteptat să se producă gradual pe parcursul perioadei 2020-2023, influențând atât perioada curentă 2014-2020 cât și exercițiul financiar 2021-2027.

În ceea ce privește propunerea de plan de acțiune în domeniul consolidării capacității administrative, Ministerul Fondurilor Europene are în vedere consolidarea capacității de implementare, împreună cu dezvoltarea abilităților și competențelor necesare, astfel încât beneficiarii să fie capabili să efectueze anumite activități de bază fără sprijinul unei echipe IFI / consultanți în viitor.

Concret, la nivelul Ministerului Fondurilor Europene, încă din anul 2019 a început această analiză detaliată pentru a putea identifica și propune măsuri sau acțiuni pentru anumiți beneficiari și anumite sectoare (autorități de management, organisme intermediare, potențiali beneficiari).

Procesul a demarat cu evaluarea nevoilor pentru următoarea perioadă concomitent cu inventarierea sprijinului actual 2014-2020, astfel încât să se asigure că există premisele că alocarea asistenței tehnice aferentă exercițiului 2021-2027 este disponibilă cât mai curând posibil în vederea capitalizării expertizei și dezvoltării capacității administrative a sistemului de management și control, dar și la nivelul solicitanților/beneficiarilor, cu scopul de a avea o implementare mai eficientă și judicioasă a fondurilor alocate noii perioade de programare 2021-2027.

România are în intenție o abordare dinamică prin care va adapta acțiunile la noile provocări propuse de noua perioadă de programare (fără proiecte majore, noi reguli de finanțare și implementare, constrângeri privind concentrare tematică, ținte privind schimbările climatice etc.)

Utilizarea expertizei IFI a fost și este considerată un instrument adecvat pentru a stimula și accelera utilizarea fondurilor UE dar care nu ar trebui să se substituie expertizei și competențelor acumulate la nivel național.

Prin acest exercițiu România va identifica acele sectoare cheie în care sprijinul IFI să ofere acțiuni personalizate, cu accent pe furnizarea de soluții pragmatice și operaționale sau/și instrumente pentru beneficiari, ușor de implementat ulterior.

Complementar, apreciem și sprijinul DG Reform prin SRSS/Technical Support Instrument (TSI) pentru elaborarea de strategii sau pentru reforme structurale.

PROPUNERI LEGISLATIVE UE

România, în calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Uniunii Europene (UE), și-a exprimat adeziunea la cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU, în cadrul Summit-ului ONU pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015. Concluziile Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, „Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă” reprezintă documentul politic asumat de statele membre ale UE privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.



Prin această strategie, România își stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD. Strategia susține dezvoltarea României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu. Strategia este orientată către cetățean și se concentrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat.

Dezvoltarea Durabilă reprezintă, în contextul românesc, dorința realizării unui echilibru, o sinteză între aspirațiile cetățeanului născut liber, societatea de care depinde și prin care se definește și contextul care permite realizarea de sine. Acest echilibru pornește de la om, actor central care caută un echilibru individual și condiții favorabile pentru a se realiza. Condițiile favorabile sunt influențate de societatea care trebuie să îl susțină și să îl motiveze și de mediul prin care se regăsește și își poate găsi echilibrul. Rolul statului în contextul dezvoltării durabile este să ajute la realizarea acestui echilibru, nu doar pentru cetățenii de acum, dar și pentru generațiile viitoare.

Dacă în ultimii zece ani țintele României erau stabilite în raport cu evoluția economiei mondiale și în concordanță cu politicile UE, acum atât România, cât și UE trebuie să-și reprojeteze prioritățile pe termen mediu și lung pentru atingerea obiectivelor din Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, adoptată în cadrul Summit-ului Organizației Națiunilor Unite, în septembrie 2015. Aceasta este o cale sigură prin care se poate realiza un viitor mai bun generațiilor viitoare.

România, alături de alte 192 de state, și-a asumat stabilirea cadrului național pentru susținerea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, care include un set de 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă și Agenda de Acțiune de la Addis-Abeba. Planul de acțiune global, pe care România alege să-l susțină în următorii ani, se adresează ameliorării sărăciei, combaterii inegalităților, injustiției sociale și protejării planetei până în anul 2030. Este un plan de acțiune pentru oameni, planetă și prosperitate, prin care se urmărește consolidarea unui climat de siguranță și libertate, în care „nimeni nu va fi lăsat în urmă”.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a rezultat în urma unui proces internațional îndelungat de analiză, care recunoaște că problemele globale se pot rezolva doar prin soluții la nivel global. Modificarea percepției și conștientizarea evoluției fără precedent a societății, creșterea natalității la scară globală, a accelerării economiilor țărilor în curs de dezvoltare și a disparităților sociale au pus în evidență limitele creșterii planetare.

Cei trei piloni prin care Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă se structurează au fost definiți în Raportul Comisiei Brundtland (1987):

1. ECHITATEA SOCIALĂ – prin care națiunile în curs de dezvoltare trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface nevoile de bază în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, alimentația, asigurarea energiei, apei și canalizării;

2. CREȘTEREA ECONOMICĂ – la nivelul națiunilor în curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vieții din țările dezvoltate;

3. MEDIUL – cu nevoia de a conserva și îmbunătăți baza de resurse disponibile prin schimbarea treptată a modului în care trebuie să se dezvolte și să fie folosite tehnologiile.

Cele 17 Obiective pentru Dezvoltare Durabilă (ODD) cuprinse în Agenda 2030 sunt:

♦ Obiectivul 1: Fără sărăcie



Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context

Strategia își propune reducerea numărului cetățenilor care trăiesc în sărăcie severă și relativă în toate dimensiunile acesteia, potrivit definițiilor naționale. Documentul are în vedere diminuarea numărului de persoane care trăiesc sub pragul de sărăcie, stimularea participării pe piața muncii a persoanelor apte de muncă, dezvoltarea sistemului de protecție și asistență socială.

Potrivit documentului, România înregistrează o pondere ridicată a persoanelor care suferă de deprivare materială severă, raportată la media UE. Conform datelor INS din 2016, procentajul de persoane încadrate în această categorie era de 23,8%. Rata sărăciei relative în perioada 2007-2016 (stabilită la nivelul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent) a fost evaluată de INS la 24,6%-25,3%, față de nivelul mediu din UE de 16,6%-17,3%. Conform Eurostat, în 2016, 49,2% dintre copiii din România, cu vârste cuprinse între de 0 și 17 ani, prezentau risc de excluziune socială, comparativ cu media UE de 26,4%, țara noastră înregistrând cel mai mare număr de astfel de cazuri. Coeficientul GINI, care măsoară gradul inegalității în societate, a fost, de asemenea, în creștere în România.

Tinte 2030:

- Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii;
- Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă;
- Consolidarea sistemului național unitar al serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme.

◆ Obiectivul 2: Foamete zero



Eradicarea foamei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi sustenabile

Strategia vizează dezvoltarea unui sector agroalimentar durabil și competitiv pentru îmbunătățirea calității vieții și asigurării unor condiții de viață în mediul rural apropiate de cele din mediul urban, promovarea producției autohtone și ecologice și valorificarea produselor tradiționale și montane cu valoare adăugată.

Tinte 2030:

- Finalizarea cadastrului agricol;
- Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018;
- Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și fructelor de pădure în zona montană. Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică.

◆ Obiectivul 3: Sănătate și bunăstare



Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă

Strategia are în vedere reducerea ratei mortalității materne și infantile, diminuarea incidenței îmbolnăvirilor de boli infecțioase și cronice, respectiv prevenirea și tratarea abuzului de substanțe nocive și a bolilor mintale.

◆ Obiectivul 4: Educație de calitate

Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți



Strategia se adresează, în principal, următoarelor domenii: accesul tuturor copiilor la educație timpurie, învățământ primar și secundar echitabil și calitativ, care să conducă la rezultate relevante și eficiente, creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe profesionale relevante, care să faciliteze angajarea la locuri de muncă decente și antreprenoriatul. Asigură faptul că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile.

Tinte 2030:

- Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional;
- Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale;

- Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat;
- Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor.

◆ Obiectivul 5: Egalitate de gen

Realizarea egalității de gen și întărirea rolului femeilor și al fetelor în societate



Strategia își propune prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și fetelor, în sfera publică și cea privată, asigurarea participării echilibrate și efective a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică.

◆ Obiectivul 6: Apă curată și sanitație

Asigurarea disponibilității și gestionării durabile a apei și sanitație pentru toți



Strategia vizează creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii de apă și canalizare și a serviciilor publice, alinierea României la cerințele și standardele UE privind gestionarea apei potabile, apelor uzate, deșeurilor și creșterea eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele.

Tinte 2030:

- Creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare;
- Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90%.

◆ Obiectivul 7: Energie curată și la prețuri accesibile

Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern



Pentru a susține pe termen lung așteptările consumatorilor, sectorul energetic românesc trebuie să devină mai robust din punct de vedere economic, mai avansat și mai flexibil din punct de vedere tehnologic și mai puțin poluant.

Tinte 2030:

- Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale;
- Decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ

cu scenariul de *status-quo*) și folosirea extinsă a schemei EU ETS în condiții de piață previzibile și stabile;

- Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi.

◆ Obiectivul 8: Muncă decentă și creștere economică

Promovarea unei creșteri economice susținute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți



Strategia urmărește susținerea creșterii economice pe locuitor și promovarea sectoarelor productive și diversificarea produselor cu valoare adăugată, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul, creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, modernizarea tehnologică și inovarea, asigurarea muncii decente pentru toți cetățenii, inclusiv pentru tineri și persoanele cu dizabilități, renumerarea egală pentru munca de valoare egală, accesul la finanțare. Se susține un turism durabil care creează locuri de muncă și promovează diversitatea culturală, produsele locale și respectul pentru tradiții și mediul în care trăim.

Tinte 2030:

- Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației;
- Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin start-up, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare.

◆ Obiectivul 9: Industrie, inovație și infrastructură

Construirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației



Strategia propune dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, sigure și durabile, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea pentru toți, integrarea întreprinderilor mici și mijlocii în lanțuri valorice și pe piețe externe, modernizarea infrastructurii și reabilitarea durabilă a industriilor pentru utilizarea eficientă a resurselor, prin adoptarea tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, întărirea cercetării științifice și colaborarea cu mediul privat, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale, încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare.

Tinte 2030:

- Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora;
- Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere.

◆ Obiectivul 10: Inegalități reduse

Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și între țări



Strategia propune reducerea decalajelor, eliminarea discriminărilor de orice fel și politici de realizare progresivă a unei egalități sporite, în special fiscale, salariale, educaționale și de protecție socială. Coeficientul GINI este indicatorul care măsoară gradul de inegalitate a veniturilor disponibile ale unei populații – când este 0% reprezintă egalitate deplină și când este 100% reprezintă inegalitate absolută. Conform Eurostat, în anul 2008, acest coeficient a fost de 35,9% pentru România, comparativ cu 31,0% media UE, iar în 2016 a fost de 34,7%, comparativ cu 30,8%.

În ceea ce privește inegalitățile între rural și urban, conform INS, 46,2% din cetățenii României trăiau în mediu rural în 2015. Potrivit Eurostat, media UE era de 28%. Pentru decalajul socio-economic dintre mediul urban și rural, indicatorul reprezentativ este „riscul sărăciei sau a excluziunii sociale”. Eurostat subliniază faptul că, în 2016, în România, în mediul urban, rata *riscului de sărăcie* era de 24,3%, în timp ce în mediul rural era la 51,7%. Media UE era de 23,6% în mediul urban și 25,5% în mediul rural.

◆ Obiectivul 11: Orașe și comunități durabile

Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile



Strategia vizează asigurarea condițiilor pentru o viață demnă a cetățenilor din comunitățile urbane și rurale prin accesul la locuințe și servicii de bază adecvate, sigure și la prețuri accesibile; accesul la transport public eficient, la prețuri echitabile și accesibile pentru toți; promovarea conceptului de smart-city; consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural; reducerea impactului negativ asupra mediului în orașe, inclusiv prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului și mediului în general.

Tinte 2030:

- Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislativ;

- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială;
- Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic.

◆ Obiectivul 12: Consum și producție responsabile

Asigurarea unor modele de consum și producție durabile



Strategia propune trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare prin introducerea unor elemente ale economiei circulare, creșterea productivității resurselor, reducerea risipei de alimente și a deșeurilor, prin: diminuarea generării, de consumuri la toate nivelurile sale; reciclare și reutilizare; încurajarea companiilor să adopte practici durabile și să integreze informațiile privind durabilitatea activităților lor în ciclul de raportare; promovarea practicilor durabile de achiziții publice; conștientizarea cetățenilor asupra a ce înseamnă un stil de viață în armonie cu natura.

Tinte 2030:

- Înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare;
- Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030;
- Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticlă 70%, hârtie și carton 75%) și 70% până în 2030 (materiale plastice 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticlă 75%, hârtie și carton 85%);
- Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025.

◆ Obiectivul 13: Acțiune în domeniul schimbărilor climatice

Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor



Strategia vizează consolidarea capacității de adaptare și reziliență a României pentru a combate pericolele legate de schimbările climatice și dezastrele naturale prin integrarea măsurilor de diminuare și de adaptare la acestea atât în strategiile, cât și în politicile naționale și în planificarea și creșterea nivelului de educație și conștientizare.

◆ Obiectivul 14: Viață acvatică

Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă



Strategia își propune prevenirea și reducerea poluării marine, gestionarea și protecția durabilă a ecosistemelor marine, conservarea zonelor costiere și asigurarea unui pescuit durabil.

◆ Obiectivul 15: Viața terestră

Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate



Strategia are în vedere conservarea și utilizarea durabilă a ecosistemelor terestre, managementul durabil al pădurilor, combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații, dezvoltarea infrastructurii verzi, conservarea și protejarea zonelor umede, asigurarea conservării ecosistemelor montane, susținerea cercetării în domeniu, gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea defrișărilor abuzive și a tăierilor rase, tranziția către o economie circulară.

◆ Obiectivul 16: Pace, justiție și instituții eficiente

Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile



Strategia are în vedere dezvoltarea capitalului social, promovarea toleranței, eradicarea violenței asupra copiilor și reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență, diminuarea corupției, dezvoltarea instituțiilor eficiente și transparente la toate nivelurile, asigurarea procesului decizional receptiv, inclusiv participarea și reprezentarea cetățenilor la toate nivelurile și asigurarea accesului public la informații și protejarea libertăților fundamentale.

◆ Obiectivul 17: Parteneriate pentru realizarea obiectivelor

Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă



În vederea sprijinirii acestui obiectiv, prin strategie, România înțelege să-și susțină angajamentele internaționale, aderarea la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică și să joace un rol proactiv pe plan european și internațional.

Pentru ca dezvoltarea durabilă să reușească în România și, prin urmare Agenda 2030, împreună cu angajamentele Uniunii Europene, această strategie este construită în jurul cetățeanului și nevoilor generațiilor viitoare.

PE PLAN ECONOMIC este nevoie de garantarea unei creșteri economice pe termen lung de care să beneficieze cetățenii României. Deși economia unei țări adeseori se măsoară prin cifre, care nu iau în considerare potențialul cetățeanului, transformarea economiei într-una durabilă și competitivă necesită un nou mod de acțiune care să se centreze pe inovație, optimism și reziliența cetățenilor. O asemenea abordare va crea o cultură a antreprenoriatului în care cetățeanul se poate realiza material și aspirațional.

SUB ASPECT SOCIAL este nevoie de o societate coezivă, care să beneficieze de îmbunătățirea sistemului de educație și sănătate, de reducerea inegalităților dintre bărbați și femei, dintre mediul urban și rural, care să conducă la promovarea unei societăți deschise, în care cetățenii se pot simți apreciați și sprijiniți. E nevoie de cultivarea rezilienței populației, în așa fel încât cetățeanul, într-un cadru instituțional echitabil, să își poată realiza visurile acasă. În același timp, statul trebuie să ajute la sporirea potențialului cetățeanului prin abordarea problemelor legate de sănătate, de educație și de limitele pieței libere, probleme la care se poate răspunde prin politici publice, rezultatul fiind un nivel de trai cât mai ridicat pentru toți cetățenii. Sporirea capitalului social – crearea unui simț civic definit prin încredere între cetățeni - va conduce la deblocarea potențialului cetățenilor români pentru a se realiza prin forțe proprii, asigurând totodată și dezvoltarea durabilă a comunităților lor.

CONȘTIENTIZAREA IMPORTANȚEI MEDIULUI a crescut semnificativ în ultimii ani, atât în ceea ce privește mediul natural, cât și la cel antropic. Protejarea naturii este responsabilitatea tuturor datorită impactului biunivoc om – mediu, dar și o oportunitate a cetățenilor de a se uni într-un scop nobil, prin conștientizarea acestei responsabilități. Realizarea unui mediu antropic durabil poate fi atins prin cultivarea unui sentiment de apartenență și de comunitate, care să elimine simțul singurătății cetățeanului, factor de risc în realizarea potențialului personal și, în ultimă instanță, a funcționării comunitare.

În perioada 29 – 30 mai 2018, Comisia Europeană a publicat propunerea privind [pachetul legislativ privind Politica de Coeziune \(PC\) 2012-2027](#). Acesta cuprinde:

- **Regulamentul privind prevederile comune (CPR)**
- **Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC)**
- **Regulamentul privind cooperarea teritorială;**
- **Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră;**
- **Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+).**

Regulamentul privind prevederile comune conține **un set unic de norme pentru 7 fonduri UE** implementate în gestiune partajată, respectiv: Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european+, Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM), Fondul pentru azil și migrație (FAMI),

Fondul pentru securitate internă (ISF) și Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF). Comparativ cu actuala perioadă de programare, CPR nu mai acoperă Fondul european pentru agricultură și dezvoltare rurală (FEADR).

Negocierile privind politica de coeziune la nivelul Consiliului au demarat în luna septembrie 2018, sub Președinția austriacă fiind finalizate aspectele privind abordarea strategică și programarea și management și control.

Pe durata Președinției române a Consiliului UE, s-au finalizat aspectele privind condiții pentru eligibilitate și cadrul de performanță, monitorizare, evaluare, comunicare și vizibilitate, sprijin financiar din fonduri, management financiar și obiectivele, definițiile, delegarea puterilor, implementarea, prevederile tranzitorii și finale ale CPR, precum și regulamentele specifice politicii de coeziune, respectiv FEDR, FC, FSE+ și CTE).



Sursă: Comisia Europeană

*Ajustat cu ocazia extinderii din 1995

Evoluția bugetară a celor mai importante direcții de politică

SIMPLIFICARE: REGULI MAI SCURTE, MAI PUȚINE ȘI MAI CLARE

Conform Comisiei Europene, pentru întreprinderile și antreprenorii care beneficiază de sprijinul UE, noul cadru oferă mai puțină birocrație și modalități mai simple de solicitare a plăților, prin utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acoperă în prezent 7 fonduri UE implementate în parteneriat cu statele membre („gestionare partajată”). Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare încredere în sistemele naționale și extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verificărilor.

UN CADRU MAI FLEXIBIL

Noul cadru reunește stabilitatea necesară planificării investițiilor cu nivelul corespunzător de flexibilitate bugetară, pentru a face față unor evenimente neprevăzute. O evaluare intermediară va determina dacă este nevoie de modificarea programelor pentru

ultimii doi ani ai perioadei de finanțare, pe baza priorităților emergente, a executării programelor și a celor mai recente recomandări specifice fiecărei țări.

În anumite limite, se vor permite transferuri de resurse în cadrul programelor fără a fi necesară o aprobare oficială a Comisiei. O dispoziție specifică facilitează mobilizarea de fonduri UE începând din prima zi, în caz de dezastru natural.

O LEGĂTURĂ MAI STRĂNSĂ CU SEMESTRUL EUROPEAN ȘI CU GVERNANȚA ECONOMICĂ A UNIUNII

Politica de coeziune sprijină reformele pentru crearea unui mediu favorabil investițiilor, în care întreprinderile pot să prospere. Se va asigura deplina complementaritate și coordonare cu Programul de sprijin al reformei, în forma sa nouă și consolidată.

În perioada bugetară, recomandările specifice fiecărei țări (RST) formulate în contextul semestrului european vor fi luate în considerare de două ori: la început, pentru conceperea programelor din cadrul politicii de coeziune, și apoi în cadrul evaluării intermediare. Pentru a stabili condițiile propice creșterii economice și creării de locuri de muncă, noile condiții favorizante vor contribui la înlăturarea obstacolelor din calea investițiilor. Aplicarea lor va fi monitorizată pe întreaga perioadă financiară.

MAI MULTE OPORTUNITĂȚI PENTRU SINERGII ÎN SETUL UE DE INSTRUMENTE BUGETARE

Cadrul de reglementare unic care acoperă fondurile politicii de coeziune și Fondul pentru azil și migrație vor facilita crearea de strategii de integrare a migranților la nivel local sprijinite prin resurse UE utilizate în sinergie; Fondul pentru azil și migrație se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migranților în momentul sosirii, în timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor socială și profesională. În afara cadrului unic de reglementare, vor fi facilitate sinergii cu alte instrumente UE, cum ar fi **politica agricolă comună, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus +**.

INTERREG: ELIMINAREA OBSTACOLELOR TRANSFRONTALIERE ȘI SPRIJINIREA PROIECTELOR INTERREGIONALE PENTRU INOVARE

Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni.

Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („Interreg”) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit Mecanismul transfrontalier european.

Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea Investițiilor interregionale pentru inovare. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea clusterelor paneuropene în sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

NORME CONSOLIDATE PENTRU INVESTIȚIILE UE CELE MAI PERFORMANTE

Toate programele își vor menține cadrul de performanță cu obiective cuantificabile (numărul de locuri de muncă create sau accesul suplimentar la rețele în bandă largă). Noul

cadru instituie un bilanț anual al performanței, sub forma unui dialog politic între autoritățile programului și Comisie. Performanța programelor va evaluată și cu ocazia evaluării intermediare. Din motive de transparență și pentru ca cetățenii să poată urmări progresele înregistrate, statele membre vor trebui să raporteze toate datele de implementare o dată la două luni, iar platforma de date deschise privind coeziunea va fi actualizată automat.

UTILIZAREA MAI INTENSĂ A INSTRUMENTELOR FINANCIARE

Conform Comisiei Europene, granturile pot fi eficient completate de instrumentele financiare, care au efect potențator și sunt mai apropiate de piață. În mod voluntar, statele membre vor putea să transfere o parte din resursele politicii lor de coeziune către noul fond Invest-EU gestionat la nivel central, ca să acceseze garanția furnizată de bugetul UE. Va fi mai ușor să se combine granturile și instrumentele financiare. Noul cadru include și dispoziții speciale pentru a atrage mai mult capital privat.

NOUL CADRU FINANCIAR MULTIANUAL 2021-2027

UN BUGET PENTRU O UNIUNE CARE PROTEJEAZĂ, CAPACITEAZĂ ȘI APĂRĂ

În miliarde EUR – prețuri curente

I. PIAȚA UNICĂ, INOVARE ȘI SECTORUL DIGITAL 187,4 EUR

- 1 Cercetare și inovare
- 2 Investiții strategice europene
- 3 Piața unică
- 4 Spațiu

COEZIUNE ȘI VALORI 442,4 EUR

- 5 Dezvoltare regională și coeziune
- 6 Uniunea economică și monetară
- 7 Investiții în capitalul uman, coeziunea socială și valori

RESURSELE NATURALE ȘI MEDIUL 378,9 EUR

- 8 Agricultură și politica maritimă
- 9 Mediu și politici climatice

MIGRAȚIE ȘI GESTIONAREA FRONTIERELOR 34,9 EUR

- 10 Migrație
- 11 Gestionarea frontierelor

SECURITATE ȘI APĂRARE 27,5 EUR

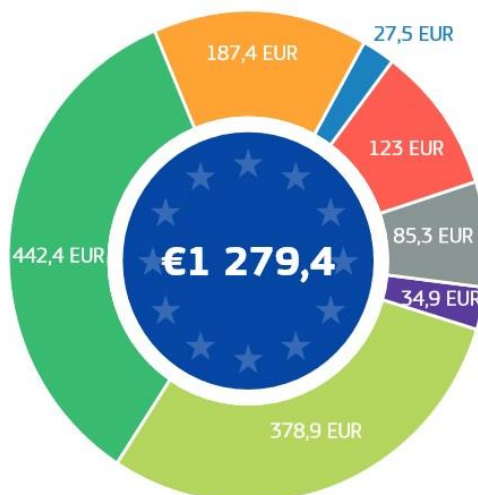
- 12 Securitate
- 13 Apărare
- 14 Reacția la situații de criză

VECINĂTATE ȘI RESTUL LUMII 123 EUR

- 15 Acțiuni externe
- 16 Asistență pentru preaderare

ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ EUROPEANĂ 85,3 EUR

- 17 Administrație publică europeană



Implementarea politicii de coeziune 2021 - 2027 în România se desfășoară sub egida celor 5 priorități investiționale stabilite la nivelul UE ce vor viza:

◦ **O EUROPĂ MAI INTELIGENTĂ:**

Componenta de *Cercetare și Inovare* va fi în continuare o prioritate de finanțare ce va presupune dezvoltarea și consolidarea capacităților de cercetare și inovare a organizațiilor prin crearea unor sisteme atractive de inovare (de ex. *Sisteme SMART în Sănătate*) și adaptarea tehnologiilor avansate pentru crearea unui sistem antreprenorial solid.



Dacă vom discuta despre *Competitivitate*, Autoritățile anunță că se dorește și în perioada următoare facilitarea accesului la finanțare a IMM-uri, sprijinirea acestora pentru internaționalizare și pentru investiții în noi tehnologii.

Digitalizarea va fi și ea un obiectiv ce va veni în beneficiul cetățenilor, a companiilor și autorităților statului.

În contextul unei economii bazată pe cunoaștere, vor fi dezvoltate la nivelul IMM-urilor competențele pentru *specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat*, inclusiv organizarea de stagii de pregătire practică, formare pentru implementarea standardului - sistem de Management a Inovării în companii. Totodată, vor fi dezvoltate și capacitățile administrative ale actorilor implicați în implementarea, monitorizarea, revizuirea strategiilor de specializare inteligentă.

Obiectivul de Politică 1 - O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente

România va contribui la acest obiectiv prin sprijinirea creșterii gradului de integrare a sistemului Cercetare, Dezvoltare și Inovare din România în European Research Area, întărirea cooperării dintre organizațiile CDI și întreprinderi, creșterii nivelului de investiții în CDI, digitalizării serviciilor publice prin modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale și centrale, dezvoltării unor competențe profesionale adaptate la economia cunoașterii în ceea ce privește procesul de descoperire antreprenorială la nivel național și regional.

România își propune să aloce fonduri europene atât pentru infrastructura de cercetare-dezvoltare, cât și pentru măsuri de consolidare a legăturilor dintre mediul academic și industrie. Astfel, sunt avute în vedere intervenții la nivelul dezvoltării facilităților pentru cercetare, în domenii relevante, conectate cu piața, având un efect de multiplicare asupra activităților de inovare, cu impact economic direct. Cercetarea pe teme de interes național, în domenii precum *inteligentă artificială, tehnologii avansate, resurse și combustibili alternativi, microbiologie, genetică și tratarea cancerului* este susținută prin dezvoltarea unor proiecte strategice.

Vor fi susținute întreprinderile inovatoare și creative, spin-off-urile și start-up-urile din domeniile de specializare inteligentă. Mai mult, este încurajată promovarea inovării prin cercetare aplicată, dezvoltare experimentală și transfer tehnologic, precum și inițiativele de îmbunătățire a capacității de inovare în întreprinderi. O componentă esențială a acestor acțiuni va consta în concentrarea eforturilor asupra proceselor inovative și a transferului de tehnologii vizând adaptarea la schimbările climatice, reducerea emisiilor și economia circulară. Totodată, este necesară dezvoltarea unor

mecanisme suport pentru facilitarea participării entităților CDI din România la rețele, consorții și proiectele europene / internaționale în domeniile de mare viitor.

Datorită expertizei deținute, institutele de învățământ superior joacă un rol important în dezvoltarea facilităților pentru cercetare, formare și educație, urmând a servi ca pepinieră de tineri cercetători, antreprenori și inovatori, și vor contribui la dezvoltarea proiectelor de cercetare la nivel regional și național. Totodată sunt sprijinite Institutele Naționale de Cercetare și Dezvoltare și Institutele de cercetare ale Academiei Române, dar și cooperarea între întreprinderile mari și IMM-uri.

România digitală presupune automatizarea proceselor, dar în același timp înseamnă și procese sigure, clare, ușoare și precise. Fondurile europene urmăresc finanțarea infrastructurilor critice necesare asigurării unor servicii publice esențiale și digitalizării principalelor evenimente de viață. Pot fi propuse și implementate proiecte care vizează procesul de luare a deciziilor în administrație sau întreprinderi bazat pe sisteme și soluții complexe, inclusiv măsuri de securitate a sistemelor de informații și răspuns adecvat la amenințările cibernetice în creștere.

Măsurile propuse mediului privat menite să stimuleze, cu ajutorul fondurilor europene, creșterea competitivității economice vizează accesul la finanțare și crearea condițiilor pentru funcționarea mai flexibilă a sectorului întreprinderilor pe piață, diseminarea de noi modele de afaceri și extinderea capacităților de producție, dezvoltarea antreprenoriatului și apariția de noi întreprinderi.

De asemenea, *creșterea activității internaționale și accederea pe noi piețe a firmelor românești* va fi susținută prin încurajarea participării în consorții și parteneriate europene, precum și prin inițiative de tipul identificarea potențialilor parteneri comerciali, pregătirea ofertelor și negocierea contractelor, dezvoltarea brand, misiuni economice, evenimente între companii.

Infrastructurile de suport pentru afaceri, de tipul incubatoare, acceleratoare, hub-uri, parcuri științifice și tehnologice, spațiile de co-working, dincolo de investițiile în infrastructură, trebuie să propună servicii noi, mai avansate.

Smart city - orașul inteligent este laboratorul de mâine, prin testarea și dezvoltarea tehnologiilor pentru promovarea și susținerea durabilității, securității și, în general, a unui stil de viață mai sănătos. Chiar dacă nu toate orașele din România sunt hub-uri dinamice, mare parte au cunoscut o dezvoltare accelerată în ultimii ani.

Astfel, sunt avute în vedere acțiuni referitoare la:

- Dezvoltarea capacităților de cercetare, dezvoltare și inovare atât în organizațiile de cercetare (institute de cercetare și institute de învățământ superior), cât și în întreprinderi
- Creșterea capacității organizațiilor CDI românești de a se integra în Spațiul European de Cercetare, creșterea participării românești la programele europene, precum și parteneriate și proiecte de cooperare interregionale și internaționale, aliniate domeniilor RIS3;
- Crearea unui sistem atractiv de inovare în economie, pentru toate tipurile de inovare, prin creșterea gradului de colaborare dintre organizațiile CDI și întreprinderi la nivel național și regional, inclusiv prin investiții în infrastructurile proprii ale organizațiilor de CDI/ întreprinderilor din domenii de specializare inteligentă, pentru a dezvolta nișe de specializare inteligentă a nivel național;
- Îmbunătățirea procesului de transfer tehnologic de la organizațiile de CDI către IMM-uri prin consolidarea capacității CDI, inclusiv a întreprinderilor și promovarea

- colaborării între Institutele Naționale CDI/ institute de învățământ superior și mediul de afaceri (pentru trecerea de la idee la piață), dar și între întreprinderile mari și IMM-uri, precum și prin crearea/dezvoltarea structurilor de transfer tehnologic și serviciilor;
- Continuarea dezvoltării și utilizării de infrastructuri mari CDI, de relevanță la nivel european și global, ca instrumente pentru transfer tehnologic;
 - Dezvoltarea oportunităților de afaceri prin utilizarea rezultatelor din cercetare și creșterea numărului de întreprinderi inovatoare, creșterea numărului de cercetători și investiții pentru trecerea de la concept la produs, sprijinirea dezvoltării și utilizării clusterelor cu accent pe exploatarea inovativă și completarea verigilor lipsă din cadrul lanțului de valoare;
 - Creșterea succesului și performanței proiectelor prin identificarea mix-ului de intervenții, a necesarului de formare asociat specializărilor inteligente și dezvoltarea capacităților administrative;
 - Susținerea implementării mecanismelor de economie circulară în companiile românești;
 - Utilizarea digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor;
 - Creșterea gradului de digitalizare al proceselor, produselor și serviciilor publice prin continuarea digitalizării proceselor și serviciilor publice aferente infrastructurilor critice (cum ar fi fiscalitate, pensii), evenimentelor de viață (EV) rămase neacoperite din perioada 2014-2020) și, asigurarea interoperabilității și a securității cibernetice, precum și prin creșterea gradului de digitalizare în domeniile educație, cultură și ocupare;
 - Digitalizarea în educație prin creșterea gradului de digitalizare în domeniu atât în ceea ce privește evenimentele de viață aferente, cât și în ceea ce privește utilizarea digitalizării ca instrument pentru învățare și creștere a gradului de cultură;
 - Îmbunătățirea procesului guvernamental de luare a deciziilor prin sisteme și soluții informatice complexe prin ameliorarea cadrului de interoperabilitate la nivelul serviciilor publice;
 - Digitalizarea administrației și serviciilor publice la nivel local (siguranța publică, servicii și utilități publice, monitorizare energie, mediu, iluminat public, sisteme GIS - intervenții de tip smart-city);
 - Transformarea digitală a companiilor prin adoptarea tehnologiilor și instrumentelor digitale care conduc noi modele de afaceri, sprijin pentru dezvoltarea Hub-urilor Inovative Digitale (DIH);
 - Digitalizarea în învățământul preuniversitar, profesional și tehnic/dual și universitar prin crearea și dezvoltarea unor platforme digitale, baze de date și biblioteci virtuale pentru studenți, live streaming etc;
 - Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor;
 - Introducerea investițiilor tehnologice (inclusiv tehnologii IT&C, IoT, automatizare, robotică, inteligență artificială), a investițiilor pentru servicii și echipamente necesare pentru transformarea digitală a IMM-urilor, precum și susținerea la nivel regional a Hub-urilor Inovative Digitale;
 - Suport pentru dezvoltarea și implementarea de noi modele de afaceri pentru IMM-uri, în special pentru internaționalizare, sprijinirea clusterelor, sprijin pentru crearea de noi întreprinderi și trecerea de la stadiul de start-up la cel de scale-up;
 - Stimularea accesului la finanțare al IMM-urilor prin utilizarea Instrumentelor Financiare;
 - Intervenții în cercetarea din domeniul medical;

- Acțiuni dedicate cercetării și/sau utilizării clinice: ex. producție de plasmă sau derivate, producție de vaccinuri;
- Cercetare în domeniul bolilor transmisibile/ netransmisibile;
- Realizarea unei infrastructuri de cercetare-dezvoltare în domeniul genomics;
- Intervenții pentru digitalizare în domeniul medical;
- Refacere și modernizare sistem informatic (CNAS), Observatorul național pentru date în sănătate, soluții digitale în infrastructura din sănătate (ex.: digitizare internă și externă a instituțiilor medicale), uniformizarea fluxurilor informaționale.

Complementarități între programe

În ceea ce privește domeniul cercetare/dezvoltare/inovare, există complementarități între POR-uri, POCIDIF, POEO, POTJ și POS.

Astfel, prin POR-uri se au în vedere investiții care vizează în principal IMM-urile în domenii de specializare inteligentă: dezvoltarea conexiunilor și sinergiilor pentru integrarea în structuri și rețele alinate domeniilor RIS3, cooperarea între întreprinderi, centre de cercetare-dezvoltare și sectorul învățământului superior; dezvoltarea structurilor CDI în folosul întreprinderilor și sprijinirea transferului tehnologic;; dezvoltarea capacității ecosistemului antreprenorial de inovare pentru crearea, maturizarea și internaționalizarea start-up / spin-off în domenii RIS3.

Prin POCIDIF se au în vedere investiții în domeniile de specializare inteligentă identificate la nivel național pentru creșterea competitivității economice prin cercetare și inovare și prin utilizarea/dezvoltarea de mari infrastructuri de CDI.

Totodată, prin POEO sunt propuse spre finanțare adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic.

Cercetarea și inovarea este avută în vedere și în POS, unde sunt propuse spre finanțare infrastructuri privind cercetarea din domeniul medical și măsuri de tip FSE+ care susțin cercetarea în sănătate.

Totodată, finanțarea unor activități privind cercetarea și inovarea de promovare a transferului de tehnologii avansate și sprijinirea cooperării dintre industrie și cercetători sunt avute în vedere și în POTJ în măsura în care planurile pentru tranziție Justă vor identifica acest tip de investiții ca fiind prioritare.

Tot în cadrul OP 1, domeniul digitalizare este vizat de mai multe programe, respectiv POR-uri, POCIDIF, POTJ și POS.

Astfel, prin POR-uri se vor susține acțiuni de tip smart city (siguranța publică, servicii și utilități publice, monitorizare energie, mediu, rețele de trafic și transport public, iluminat public, sisteme GIS, baze de date urbane etc.), creșterea eficienței administrației publice ca urmare a digitalizării, precum și transformarea digitală a companiilor prin adoptarea tehnologiilor și instrumentelor digitale care conduc la noi modele de afaceri.

Prin POCIDIF este avută în vedere dezvoltarea competitivității economice prin digitalizare fiind vizate investiții în creșterea nivelului de interoperabilitate al sistemelor informatice din administrația publică centrală pentru crearea unui sistem standardizat, interconectat și digital, încurajând reutilizarea informațiilor și a serviciilor care există deja și care sunt disponibile prin diferite surse.

Prin POS se va asigura finanțarea infrastructurii de informatizare a sistemului medical și măsuri FSE+ care susțin informatizarea și utilizarea metodelor moderne de investigare, intervenție, tratament.

Totodată, prin POTJ vor fi avute în vedere investiții în digitalizare și competențe digitale avansate în administrația publică locală și întreprinderi, pentru zonele vizate de acest program, în măsura în care aceste domenii vor fi identificate ca priorități în planurile de tranziție Justă.

În domeniul competitivitate/antreprenoriat, în procesul de programare s-a avut în vedere complementaritatea între POR-uri, POCIDIF, POEO și POTJ.

Astfel, prin POR-uri se are în vedere finanțarea sub formă de grant a antreprenoriatului și infrastructurii suport pentru afaceri și stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor, iar prin POCIDIF se va oferi sprijin prin instrumente financiare pentru întreprinderi, inclusiv în domeniile de specializare inteligentă la nivel național, pe baza Evaluării ex-ante pentru instrumente financiare, care va fi elaborată, conform cerințelor Regulamentului.

Totodată, prin POEO va fi asigurată adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic, precum și acțiuni de antreprenoriat și economie socială.

Prin POTJ vor fi finanțate investiții pentru crearea de noi întreprinderi, inclusiv susținerea acestora prin incubatoare de afaceri și servicii de consultanță, precum și investiții productive în IMM-uri, inclusiv în întreprinderi nou înființate, care conduc la diversificare și reconversie economică a zonelor vizate de acest program.

Complementaritatea între fonduri

Pe domeniul cercetare/inovare/dezvoltare, complementaritatea între fonduri este realizată între FEDR, FSE+ și FTJ. Din FEDR se va finanța dezvoltarea infrastructurilor de cercetare (inclusiv în domeniul medical) și competitivitatea, din FSE se va finanța adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic (inclusiv în sănătate). Totodată, prin FTJ se au în vedere investiții care vor viza transferul de tehnologii avansate și sprijinirea cooperării dintre industrie și cercetători.

În ceea ce privește digitalizarea, complementaritatea se va realiza între aceleași fonduri, investițiile din FEDR vizând infrastructura de digitalizare (inclusiv în domeniul medical), cele din FTJ digitalizarea și competențele digitale avansate în administrația publică locală și întreprinderi, iar cele din FSE vor susține informatizarea și utilizare metodelor moderne de investigare, intervenție și tratament în domeniul sănătății, precum și creșterea competențelor digitale și utilizarea resurselor educaționale deschise.

În ceea ce privește antreprenoriatul, complementaritatea este realizată tot între FEDR, FSE+ și FTJ. Astfel, din FEDR se va asigura finanțarea acestui domeniu pentru infrastructuri suport pentru afaceri, stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor, în timp ce din FSE se vor finanța măsuri privind adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic; creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic, precum și măsuri care vizează direct antreprenoriatul și economie socială. Totodată, din FTJ, în zonele vizate de planurile de tranziție Justă se are în vedere finanțarea creării de noi întreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri și servicii de consultanță, precum și investiții productive în IMM-uri, inclusiv în întreprinderi nou înființate, care conduc la diversificare și reconversie economică.

Complementarități și sinergii cu alte instrumente ale Uniunii Europene

Orizont Europa

Sinergia între fonduri și Orizont Europa va fi asigurată prin Strategia Națională de Specializare Inteligență 2021-2027. Monitorizarea și stimularea participării beneficiarilor români la Orizont Europa se va asigura de către Ministerul Educației și Cercetării, care este Punct Național de Contact pentru Orizont Europa.

În cadrul OP 1, POCIDIF va sprijini proiecte care contribuie direct la întărirea capacității administrative a entităților din domeniul CDI din România de a realiza aplicații pentru proiecte și apeluri la nivel european și mondial. Componenta CDI a POCIDIF va fi dezvoltată în condiții de sinergie și complementaritate cu Planul Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare IV (2021-2027) și, de asemenea, în sinergie cu programul Orizont Europa. La nivel regional, este susținută participarea la implementarea unor proiecte interregionale și atragerea de noi resurse pentru cercetare-inovare, intensificarea schimbului de cunoștințe și valorificarea infrastructurii/competențelor de cercetare regionale.

De asemenea, POS va lua în considerare realizarea de sinergii, în domeniul sau de intervenție, prin acțiunile de cercetare medicală sprijinite, atât cu PNCDI IV, cât și cu Programul Orizont Europa.

În complementaritate cu FEDR, programul **Europa digitală** va contribui la asigurarea faptului că beneficiile transformării digitale vor ajunge la toți cetățenii și la toate întreprinderile. Programul va oferi finanțare pentru proiecte în cinci domenii, respectiv: competențe digitale avansate, inteligența artificială (IA), supercomputerul, securitatea și apărarea cibernetică și asigurarea utilizării pe scară largă a tehnologiilor digitale în întreaga economie și societate.

Sinergiile dintre programe vor permite realizarea unor economii de scară și a unor investiții mai coerente și obținerea unei valori adăugate pentru cetățeni și actorii economici. Ele vor amplifica impactul pe teren al investițiilor digitale la nivelul UE, în timp ce investițiile digitale naționale și regionale vor fi mai în măsură să completeze acțiunea la nivelul UE.

Programul privind piața unică promovează sinergii și complementarități menite să sprijine IMM-urile și antreprenoriatul în cadrul fondului Invest-EU. Programul vine în completarea sprijinului acordat IMM-urilor și antreprenoriatului în cadrul FEDR. Programul urmărește sinergii cu programul „Orizont Europa” și cu Programul spațial în ceea ce privește încurajarea IMM-urilor să profite de soluții de inovare revoluționare și de alte soluții elaborate în cadrul acestor programe.

Programul Cooperarea în domeniul vamal (CUSTOMS) continuă și în perioada 2021-2027 să faciliteze coordonarea între autoritățile statelor membre și consolidarea capacității, inclusiv formarea și schimbul de bune practici, pentru a asigura o aplicare uniformă a legislației vamale a UE, alături de digitalizarea și modernizarea uniunii vamale. Din această perspectivă, un obiectiv principal al programului CUSTOMS va fi dezvoltarea, operarea și întreținerea în continuare a infrastructurii vamale IT.

Alături de celelalte fonduri (FEDR, FSE+, Fondul pentru gestionarea integrată a frontierelor), Programul Cooperarea în domeniul fiscal (Fiscalis) contribuie la activitatea de îmbunătățire a cooperării fiscale în UE prin: dezvoltarea și menținerea unor soluții informatice interoperabile și eficiente pentru a sprijini autoritățile fiscale în aplicarea legislației UE.

Programul Spațial European urmărește dezvoltarea unui sector manufacturier și al serviciilor inovativ și competitiv, care va include întreprinderile mici și mijlocii și start-up-urile, fapt ce va conduce la sinergii și complementarități cu acțiunea FEDR și a programului Orizont Europa în cadrul activităților de dezvoltare tehnologică și de cercetare ale Uniunii. În cadrul programului, vor fi încurajate progresele tehnice și științifice, vor fi sprijinite competitivitatea și capacitatea de inovare a industriilor din sectorul spațial al Uniunii, în special a întreprinderilor mici și mijlocii, a întreprinderilor nou-înființate și a întreprinderilor inovatoare. În complementaritate cu celelalte fonduri dedicate consolidării competitivității, Programul Spațial European va sprijini competențele și capacitatea de a inova ale persoanelor juridice și fizice din Uniune care activează sau doresc să activeze în acest sector, ținând seama în special de poziția și de necesitățile întreprinderilor mici și mijlocii și ale întreprinderilor nou-înființate.

o **O EUROPĂ MAI VERDE**

Dacă ne gândim la proiectele din **Energie**, ca și obiective specifice propuse menționăm promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, promovarea energiei din surse regenerabile și dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E (*Rețele Transeuropene de Energie*).



Având în vedere că trăim într-o perioadă în care *consecințele schimbărilor climatice și criza apei sunt principalele riscuri*, Comisia sprijină finanțarea proiectelor care promovează adaptarea la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor și care promovează gestionarea sustenabilă a apei.

Pentru promovarea tranziției către o *conomie circulară*, se vor face investiții pentru extinderea și îmbunătățirea sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea acestora, pentru a preveni generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșeuri.

Protecția naturii și a Biodiversității vor fi îmbunătățite prin dezvoltarea infrastructurii verzi (în special în mediul urban) și prin reducerea poluării.

În ceea ce privește obiectivul *mobilității Urbane*, vor fi selectate acele proiecte prin care se va facilita accesul mai rapid și mai ieftin al populației în zona urbană.

Obiectivul de Politică 2 - O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și Justă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor

România va contribui la acest obiectiv prin finanțarea nevoilor de dezvoltare din următoarele sectoare: adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare și a adecvanței sistemului energetic, prevenirea și gestionarea riscurilor, infrastructura de apă și apă uzată, economia circulară, conservarea biodiversității, calitatea aerului, decontaminarea siturilor poluate, regenerare urbană, mobilitate urbană, termoficare, pescuit și acvacultură.

Accelerarea investițiilor în eficiență energetică în clădiri, măsurile de consolidare și de utilizare a unor surse de energie alternativă pot fi luate în calcul pentru a reduce emisiile de carbon și pentru a face față mai bine unui climat în schimbare. România se confruntă cu o provocare majoră pentru renovarea fondului său de construcții și atingerea obiectivelor de emisii de carbon. Sunt încurajate măsuri de creștere a performanței energetice a clădirilor rezidențiale și publice, inclusiv clădiri de patrimoniu, care în final vor permite importante economisiri de energie și reducerea vizibilă a gazelor cu efect de seră.

La nivelul energiei, pot fi avut în vedere proiecte de modernizare și eficientizare a producției, inclusiv din surse alternative, alături de inițiative în domeniul transportului, distribuției și stocării. De asemenea, vor fi finanțate echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice, vor fi implementate soluții digitale pentru izolarea defectelor și realimentarea cu energie în mediul rural și urban și vor fi adresate măsuri de creștere a adecvănței rețelei naționale de energie electrică. Totodată, pot fi susținute proiecte demonstrative în întreprinderi, precum și măsuri de sprijin adiacente, inclusiv creșterea eficienței energetice a proceselor tehnologice.

Infrastructura de apă și apă uzată reprezintă una dintre cerințele primare pentru asigurarea adecvată a calității vieții. În România, gradul de acoperire cu această infrastructură este insuficientă și inadecvată în raport cu cerințele de conformare cu directivele de mediu. Pentru perioada 2021-2027, investițiile care vizează sectorul apă – apă uzată vor fi realizate conform Master Planurilor Județene urmând a continua politica de regionalizare în sector, demarată în perioadele anterioare de programare. Astfel, se are în vedere finalizarea implementării proiectelor începute în perioada 2014-2020, precum și dezvoltarea de noi proiecte prin care se urmărește conformarea cu prevederile directivelor în ceea ce privește colectarea și epurarea apelor uzate, precum și asigurarea accesului populației la apă potabilă. Totodată, aceste proiecte vor avea o componentă de management al nămolului rezultat în urma epurării.

Politica națională în domeniul gestionării deșeurilor se subscie politicii europene în materie de prevenire a generării deșeurilor și urmărește reducerea consumului de resurse și punerea în practică a ierarhiei deșeurilor. Investițiile în domeniul deșeurilor vor viza în primul rând prevenirea sau reducerea cantităților de deșeuri generate, reutilizarea și valorificarea deșeurilor prin reciclare sau alte operațiuni, precum și sistarea activității și reabilitarea depozitelor neconforme, astfel încât valoarea produselor, a materialelor și a resurselor să fie menținută în economie cât mai mult timp posibil. Prioritară va fi reciclarea deșeurilor municipale, respectiv pregătirea pentru reutilizare și reciclarea a 65% din masa deșeurilor municipale până în 2035. Proiectele promovate vor viza adaptarea sistemelor integrate de management al deșeurilor, precum și creșterea capacității actorilor din sector pentru asigurarea unui management durabil al deșeurilor.

Rețeaua Natura 2000 este instrumentul principal pentru conservarea patrimoniul natural pe teritoriul Uniunii Europene. 18% din teritoriul Uniunii Europene este parte a acestei rețele. România nu face excepție, peste 20% din teritoriul său fiind declarat sit Natura 2000.

Investițiile pentru conservarea biodiversității urmăresc asigurarea unui management eficient al ariilor naturale protejate, protecția diversității biologice, inclusiv refacerea ecosistemelor protejate degradate. Astfel, vor fi sprijinite elaborarea și implementarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000 și ariile naturale protejate, dezvoltarea de măsuri generale de cunoaștere (inclusiv studii), monitorizare și

conservare a diversității biologice, precum și acțiuni de reconstrucție ecologică a ecosistemelor degradate.

Premisele pentru protejarea sănătății umane și a mediului ca întreg sunt create inclusiv prin monitorizarea și evaluarea calității aerului, precum și prin monitorizarea și reducerea emisiilor de poluanți atmosferici. Investițiile demarate în actuala perioadă de programare privind dotarea sistemului național de evaluare și monitorizare a calității aerului în vederea dezvoltării și îmbunătățirii Evaluării Naționale a Calității Aerului vor fi continuate și diversificate astfel încât România să respecte cerințele de asigurare și control al calității datelor și de raportare a RO către CE. De asemenea, la nivel local va fi monitorizată constant calitatea aerului.

S-au identificat nevoile de investiții prioritare pentru a promova un răspuns flexibil în materie de schimbări climatice, prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență și de criză, inclusiv a impactului riscurilor naturale și antropice (inundații, secetă, incendii forestiere, alunecări de teren, cutremure), conform priorităților stabilite la nivel național și în cadrul coordonării și cooperării transfrontaliere și transnaționale.

În ceea ce privește siturile contaminate, Strategia Națională și Planul Național pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România (HG nr. 683/2015) au inventariat 1393 situri contaminate, dintre care 210 situri contaminate istoric și 1183 situri Potențial contaminate, ca urmare a desfășurării activităților economice. Aceste situri reprezintă zone în care s-au desfășurat în principal activități miniere și metalurgice, petroliere, chimice, alte activități industriale, prezentând posibil impact semnificativ asupra sănătății umane, a calității solurilor, apelor subterane și apelor de suprafață, ecosistemelor etc. Inventarul siturilor poluate /contaminate s-a realizat fără a se cunoaște însă gradul de poluare și fără a exista o ierarhizare din perspectiva riscurilor pe care acestea le incumbă asupra stării de sănătate a populației și, prin urmare, au fost identificate nevoile de finanțare în domeniu.

Prioritățile naționale pentru dezvoltarea urbană aferente perioadei 2021-2027 se grupează în jurul a trei piloni principali: conectivitate - rețele digitale, mobilitate urbană; atractivitate - locuire, spații publice, acces la servicii de calitate, infrastructură verde; competitivitate – mediu de afaceri dinamic, locuri de muncă, educație și competențe, tehnologie. Acestora li se adaugă dimensiunea identității locale și consolidarea comunității - oportunități egale, valorizarea patrimoniului, valorificarea oportunităților turistice.

Analiza sectorului pescuit și acvacultură a evidențiat starea de fapt a întregului sector prin identificarea problemelor, realităților și necesităților cu care se confruntă toți actorii în vederea transpunerii acestora în intervenții și direcții prioritare de dezvoltare în cadrul strategiei sectorului pentru perioada post 2020 în corelare cu obiectivele PCP. Astfel, este necesară sprijinirea pescuitului durabil și conservarea resurselor biologice acvactice, precum și sprijinirea activităților de acvacultură și procesare durabile și comercializarea produselor din pescuit și din acvacultură. Intervențiile acestea vor contribui la realizarea de investiții albastre, economie durabilă și adaptare la schimbările climatice.

Astfel, sunt avute în vedere acțiuni referitoare la:

❖ eficiență energetică;

- sprijinirea marilor întreprinderi, respectiv a IMM-urilor, în acțiunile de îmbunătățire a eficienței lor energetice, prin proiecte demonstrative și de eficiență

- energetică în IMM-uri și măsuri de sprijin adiacente și proiecte de eficiență energetică în întreprinderile mari și măsuri de sprijin adiacente;
- 🔧 îmbunătățirea eficienței energetice în clădiri publice și rezidențiale, inclusiv prin utilizarea unor surse alternative de energie, precum și consolidarea clădirilor, în funcție de riscurile identificate;
- 🔧 Îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul încălzirii centralizate pe baza de combustibili alternativi/SACET de condominiu;
- 🔧 sisteme și rețele inteligente de energie;
- 🔧 promovarea utilizării de echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice;
- 🔧 implementarea de soluții digitale pentru localizarea/izolarea defectelor și realimentarea cu energie în mediul rural și urban;
- 🔧 digitalizarea stațiilor de transformare și soluții privind controlul rețelei de la distanță;
- 🔧 măsuri de creștere a adecvanței SEN prin investiții în soluții de flexibilitate;
- 🔧 implementarea de soluții privind stocarea energiei “behind the meter”;
- 🔧 apă și apă uzată;
- 🔧 acțiuni integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată regionale, respectiv:
 - ✓ construirea și reabilitarea rețelelor de canalizare și construirea/reabilitarea/modernizare (treaptă terțiară) a stațiilor de epurare a apelor uzate care asigură colectarea și epurarea încărcării organice biodegradabile în aglomerări mai mari de 2.000 l.e. , inclusiv soluții pentru un management adecvat pentru tratarea nămolurilor rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate; sisteme individuale adecvate de tratare a apelor uzate pot fi finanțate, în cadrul proiectelor regionale integrate de apă uzată, ca soluții tehnice aplicate punctual și justificat, la nivelul anumitor aglomerări, ulterior stabilirii și implementării cadrului legal și metodologic de către autoritățile responsabile la nivel național;
 - ✓ construirea și reabilitarea și de sisteme de captare și aducțiune, stații de tratare, rețele de transport și distribuție a apei destinate consumului uman în contextul proiectelor integrate de apă și apă uzată;
 - ✓ măsuri necesare pentru eficientizarea proiectelor și sustenabilitatea investițiilor (automatizări, SCADA, GIS, contorizări, măsuri privind implementarea managementului activelor etc);
- 🔧 acțiuni de pregătirea și gestionarea proiectelor de investiții de apă și apă uzată;
- 🔧 acțiuni de consolidare a capacității actorilor implicați în sector;
- 🔧 economia circulară;
- 🔧 îmbunătățirea modului de gestionare a deșeurilor municipale în vederea asigurării tranziției spre economia circulară, respectiv:
 - 🗑️ Investiții în extinderea sistemelor de colectare separată atât în ceea ce privește colectarea din poartă în poartă a deșeurilor reciclabile și a biodeșeurilor, dar și colectarea deșeurilor textile și deșeurilor periculoase menajere (echipamente mobile de colectare, mașini pentru colectarea separată, infrastructura suport pentru colectarea, transportul deșeurilor și stocarea temporară, inclusiv centre de colectare prin aport voluntar);
 - 🗑️ Investiții privind valorificarea materială a deșeurilor (stații de sortare, stații de compostare și instalații de digestie anaerobă);
 - 🗑️ Investiții privind instalații de tratare a deșeurilor reziduale, inclusiv îmbunătățirea instalațiilor TMB existente

- investiții individuale suplimentare pentru închiderea depozitelor de deșeuri neconforme;
- întărirea capacității instituționale a actorilor din sector (MMA, ANPM, UAT, ADI-uri, ANRSC) în vederea accelerării tranziției spre economia circulară;
- biodiversitate;
- îmbunătățirea accesului administratorilor/custozilor siturilor Natura 2000 la servicii de asistență tehnică specializată pentru elaborarea sau revizuirea Planurilor de management a siturilor Natura 2000/ Planuri de acțiune pentru specii, pentru toate tipurile de habitate (inclusiv cele din mediu marin), prioritate la finanțare având planurile de management ale siturilor aflate în arealul proiectelor de infrastructură;
- menținerea/îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor prin măsuri de conservare specifice prevăzute în planurile de management al siturilor Natura 2000, planuri de acțiune pentru specii, și după caz a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate în afara ariilor naturale protejate;
- facilitarea accesului autorităților și entităților cu rol în managementul biodiversității la servicii de asistență tehnică, cercetare și echipamente pentru îmbunătățirea nivelului de cunoaștere a biodiversității și a ecosistemelor (ex. realizarea de studii științifice) și consolidarea capacității de management al rețelei Natura 2000 și al altor arii naturale protejate de interes național;
- calitatea aerului;
- dotarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului cu echipamente noi, prin înlocuirea sau up-datarea echipamentelor existente de măsurare a poluanților uzate din punct de vedere moral și tehnic, astfel încât să se continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a RO la CE, conform prevederilor directivelor europene;
- managementul riscurilor;
- amenajarea complexă a bazinelor hidrografice prin utilizarea infrastructurii verzi sau prin adaptarea, construirea ori reabilitarea infrastructurii existente de gospodărire a apelor și îmbunătățiri funciare adaptate la noile practici UE, inclusiv cele privind asigurarea conectivității laterale și/sau transversale a râului;
- dezvoltarea infrastructurii de monitorizare, avertizare și alarmare a fenomenelor hidro-meteorologice severe (inundații și secetă) pentru evaluarea și gestionarea durabilă a resurselor naturale, inclusiv activități în scopul conștientizării publice;
- consolidarea capacității administrative pentru asigurarea implementării directivelor europene în domeniu.
- continuarea măsurilor de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere
- sprijinirea măsurilor pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operațională;
- situri contaminate;
- sprijinirea procesului de inventariere și investigare preliminară și detaliată a siturilor Potențial contaminate, (în principal prin dezvoltarea unei baze de date și a unei platforme GIS care să permită actualizarea permanentă);
- remedierea siturilor contaminate orfane aflate în proprietatea autorităților publice sau puse la dispoziția acestora de către proprietar, asigurarea calității factorilor de mediu, în vederea protejării sănătății umane și mediului, inclusiv monitorizare postremediere a acestora.

❖ regenerare urbană

- regenerarea spațiilor urbane degradate prin investiții în infrastructura verde în zonele urbane și/sau reconversia funcțională a acestora;
- mobilitate urbană;
- dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi);
- dezvoltarea unor culoare de mobilitate;
- realizarea de infrastructuri specifice pentru combustibili alternativi;
- dezvoltarea și modernizarea rețelei de transport public;
- dezvoltarea transportului metropolitan precum și îmbunătățirea calității serviciilor pe calea ferată prin asigurarea unor mijloace de transport ecologice pentru transportul călătorilor, precum și infrastructură pentru transport public, sisteme inteligente de transport pentru transport public, ciclism și infrastructură de transport pietonal, dezvoltarea și optimizarea sistemelor de transport public, inclusiv: modernizarea, extinderea liniilor de tramvai, achiziționare, modernizare material rulant (tramvaie), achiziționare troleibuze, autobuze, modernizare, echipare depou, e-ticketing;
- pescuit și acvacultură;
- sprijinirea activităților de pescuit durabile din punct de vedere economic, social și al mediului;
- promovarea activităților sustenabile de acvacultură;
- promovarea marketingului, calității și valorii adăugate a produselor din pescuit și din acvacultură, precum și procesarea acestor produse;

Complementarități între programe

Complementaritățile între POR-uri și programele naționale vizează în principal domeniile eficiență energetică, riscuri, economie circulară, infrastructură verde, situri poluate și mobilitate urbană.

În ceea ce privește eficiența energetică, prin POR-uri se va finanța eficiența energetică în clădiri publice și locuințe (luând în considerare riscul la cutremur), precum și încălzire centralizată pe baza de combustibili alternativi/SACET de condominiu, iar prin PODD se va finanța eficiența energetică în IMM și întreprinderi mari. Totodată, prin POTJ sunt avute în vedere finanțări privind dezvoltarea de tehnologii și infrastructuri pentru o energie curată la prețuri accesibile și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în eficiența energetică și energia din surse regenerabile pentru IMM-uri și întreprinderi mari.

Din perspectiva riscurilor, prin POR-uri se va finanța riscul la cutremure în contextul investițiilor în clădiri prin prisma eficienței energetice. Prin PODD se va finanța riscul la inundații, secetă, eroziune costieră și sistemul de management al riscurilor.

Referitor la economia circulară, prin POR-uri și POTJ se va acorda sprijin pentru IMM-urile care prin activitatea lor contribuie la acțiunile de prevenire a generării de deșeuri și reducerea cantității acestora, precum și acțiuni de creștere a reutilizării eficiente și reciclării acestora.. Prin PODD se va acorda finanțare pentru autoritățile publice în vederea sprijinirii măsurilor pentru îndeplinirea obiectivelor de reciclare și depozitare a deșeurilor prevăzute în Pachetul privind economia circulară și îndeplinirea angajamentelor luate privind închiderea depozitelor de deșeuri.

În ceea ce privește infrastructura verde, prin POR-uri se are în vedere finanțarea regenerării spațiilor urbane degradate, inclusiv prin promovarea investițiilor ce promovează infrastructura verde în zonele urbane, iar prin PODD finanțarea conservării biodiversității în ariile Natura 2000 și prin POTJ sunt vizate investiții în proiecte de

restaurare a terenurilor și de reconversie în măsura în care acestea vor fi identificate ca prioritare prin planurile de tranziție Justă. De menționat este faptul că pentru toate proiectele de infrastructură de transport din POT/POR-uri menținerea și refacerea infrastructurii verzi va reprezenta o preocupare majoră.

Referitor la siturile poluate, complementaritatea este asigurată între POR-uri, PODD și POTJ. Astfel, prin POR-uri se urmărește finanțarea reconversiei funcționale a terenurilor virane degradate/neutilizate/abandonate din zona urbană, în timp ce prin PODD este avută în vedere inventarierea și investigare preliminară și detaliată a siturilor potențial contaminate și remedierea acestora. Totodată, prin POTJ sunt avute în vedere investiții în regenerarea și decontaminarea siturilor poluate, în funcție de prioritățile identificate în planurile de tranziție Justă.

În ceea ce privește mobilitatea urbană, există complementaritate între POR-uri și POT, respectiv între finanțările urbane din POR privind creșterea utilizării transportului public și a altor forme de mobilitate urbană ecologică, dezvoltarea infrastructurii urbane curate și infrastructura pentru combustibili alternativi și cele din POT privind trenurile metropolitane, metroul și materialul rulant.

Complementaritatea între fonduri

La nivelul **OP 2 – o Europă mai verde**, referitor la eficiența energetică, fondurile vor avea o abordare complementară în ceea ce privește FEDR/FC și FTJ. Prin FEDR /FC se va finanța eficiența energetică în clădiri publice și locuințe, încălzirea centralizată și în mediul privat, în timp ce din FTJ, în teritoriul pre-identificat, se au în vedere finanțări ce vizează dezvoltarea de tehnologii și infrastructuri pentru o energie curată la prețuri accesibile și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și producerea energiei din surse regenerabile pentru mediul privat. De precizat este faptul că FC va finanța eficiența energetică în regiunea București-Ilfov.

Similar, în ceea ce privește apă/apă uzată se va asigura complementaritatea între FEDR și FC, din FC finanțându-se acest sector în regiunea București-Ilfov.

Referitor la economia circulară, se asigură complementaritatea între FEDR, FC și FTJ. Din FEDR se vor asigura investițiile în mediul privat care vizează măsurile pentru IMM-uri care prin activitatea loc contribuie la îndeplinirea obiectivelor de reciclare, în timp ce din FC se asigură finanțare pentru autoritățile locale pentru îndeplinirea obiectivelor de reciclare și depozitare a deșeurilor prevăzute în Pachetul privind economia circulară. De asemenea, din FTJ se are în vedere finanțarea acțiunilor IMM-urilor care contribuie la reducerea cantităților de deșeuri și consolidarea economiei circulare la nivel județean, funcție de prioritățile identificate în planurile de tranziție Justă.

În ceea ce privește biodiversitatea și infrastructura verde, complementaritatea este asigurată între FEDR și FC în sensul că FEDR vizează investiții în conservarea biodiversității în ariile Natura 2000, iar prin ambele se vor implementa proiecte care vor avea în vedere realizarea infrastructurii verzi. Totodată, prin FTJ vor fi investiții în proiecte de restaurare și de reconversie a terenurilor.

Referitor la domeniul mobilitate urbană, se va realiza complementaritatea între FEDR și FC, în sensul că din FC se va finanța dezvoltarea infrastructurii de metrou în regiunea București-Ilfov, iar din FEDR restul investițiilor care contribuie la îmbunătățirea mobilității urbane, respectiv a transportului public urban și a altor forme de mobilitate urbană ecologică, a infrastructurii urbane curate și pentru combustibili alternativi, precum și a trenurilor metropolitane și materialului rulant.

Complementarități și sinergii cu alte instrumente ale Uniunii Europene

Programul LIFE va contribui la: tranziția către o economie circulară, eficientă din punct de vedere al resurselor și al energiei, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și rezistentă la schimbările climatice, protecția și îmbunătățirea calității mediului și la conservarea naturii și oprirea și inversarea tendinței de declin al biodiversității. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor acționează în calitate de punct de contact pentru programul LIFE. Programul cuprinde două domenii de acțiune principale:

Mediu: natură și biodiversitate și economia circulară și calitatea vieții;

Politici climatice: atenuare și adaptare și tranziția către o energie curată. Componenta de granturi și achiziții publice din cadrul programului LIFE va fi în continuare gestionată direct de către Comisie, cu sprijinul unei agenții executive.

Se vor dezvolta sinergii în special cu FEDR, care în cadrul proiectelor demonstrative și de eficiență energetică în IMM-uri va finanța acțiuni de promovare a reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră. Totodată, FEDR va sprijini intervențiile vizând îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi, în special în mediul urban, și reducerea poluării și va realiza investiții în rețeaua Natura 2000.

În ceea ce privește complementaritatea cu FSE+, programul LIFE va asigura finanțare pentru acțiuni de inovare, adaptare socială și responsabilizare a întreprinderilor, lucrătorilor și cetățenilor, astfel încât aceștia să își dezvolte capacitățile și competențele de care au nevoie pentru a contribui la combaterea schimbărilor climatice.

În cadrul clusterului „Alimente, bioeconomie, resurse naturale, agricultură și mediu”, activitățile programului Orizont Europa vor permite crearea unei baze de cunoștințe și găsirea de soluții pentru: protecția, gestionarea și utilizarea durabilă a resurselor naturale terestre și marine, precum și consolidarea rolului sistemelor terestre și acvatice ca absorbanți de carbon; protecția biodiversității, securizarea serviciilor ecosistemice și garantarea securității alimentare și nutriționale, asigurând regimuri alimentare sigure, sănătoase și nutritive; accelerarea tranziției de la o economie liniară bazată pe combustibili fosili la o economie circulară eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, reziliență, cu emisii scăzute, inclusiv de carbon, precum și sprijinirea dezvoltării unei bioeconomii durabile și a economiei albastre și dezvoltarea unor zone rurale, montane, costiere și urbane reziliente și dinamice.

Aceste activități vor fi complementare intervențiilor finanțate din FEDR în ceea ce privește creșterea reutilizării și reciclării deșeurilor și promovarea tranziției către o economie circulară. În același timp, complementar acțiunii FEDR, Orizont Europa va sprijini cercetarea și inovația în cadrul diferitelor sectoare cu emisii reduse de carbon, în special în domenii precum: energie regenerabilă, sisteme energetice inteligente, eficiență energetică, soluții integrate de stocare a energiei etc.

Mecanismul pentru interconectarea Europei sprijină investițiile în infrastructurile transfrontaliere din sectorul energiei, fiind complementar acțiunilor întreprinse în domeniul energiei din cadrul PODD. MIE va completa investițiile realizate din FEDR în domeniul energetic prin dezvoltarea de proiecte având ca obiectiv o mai bună integrare a pieței interne a energiei, interoperabilitatea rețelelor transfrontaliere și transsectoriale, facilitarea decarbonizării și securitatea aprovizionării.

Obiectivul general al Mecanismului de protecție civilă al Uniunii Europene este consolidarea cooperării dintre statele membre ale UE în domeniul protecției civile, în vederea îmbunătățirii prevenirii, pregătirii și reacției la dezastre. Când scara de urgență copleșește capacitățile de răspuns ale unei țări, aceasta poate solicita asistență prin intermediul Mecanismului. În complementaritate cu FSE+, cu scopul de a consolida

prevenirea, pregătirea și răspunsul eficace la dezastre, Mecanismul de protecție civilă al UE va putea finanța acțiuni de informare, educare și sensibilizare a publicului, precum și acțiuni asociate de diseminare, în scopul implicării cetățenilor în prevenirea și reducerea la minimum a efectelor produse de dezastre în Uniune și pentru a ajuta cetățenii Uniunii să se protejeze ei înșiși cu mai multă eficacitate și în mod durabil.

o **O EUROPĂ CONECTATĂ**

O parte din finanțarea alocată României pentru această etapă (aprox. **30,6 mld. euro**), va fi destinată obiectivului **conectivitate**, adică acelor investiții prin care se va facilita dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală. Totodată, se vor avea în vedere și investițiile în infrastructură de bandă largă, de foarte mare capacitate, de tip **Broadband**.



Obiectivul politic 3 - O Europă mai conectată prin creșterea mobilității și conectivitatea TIC regională

O Europă mai interconectată poate fi realizată prin creșterea conectivității transportului, dezvoltarea rețelelor TEN-T durabile, inteligente, sigure și intermodale, rezistente la schimbările climatice, durabile, inteligente și intermodale la nivel național, regional și local inclusiv printr-un acces mai bun la rețeaua TEN-T și mobilitatea transfrontalieră.

Un transport sustenabil și eficient este important pentru a asigura legătura între regiuni și țări, conectând astfel piețe și persoane și contribuind la activitatea economică, la dezvoltare și la creștere. Pentru a asigura coeziunea și competitivitatea, sunt necesare, de asemenea, conexiuni fluide între toate statele membre ale UE.

În cadrul acestui obiectiv de politica, România își propune finalizarea unor tronsoane ale rețelei TEN-T principală și anumite părți ale rețelei TEN-T globale, transportul fiind un factor important al dezvoltării economiei.

Astfel, prioritatea pentru România rămâne dezvoltarea infrastructurii de transport în special pe rețeaua principală, precum și conexiunea regiunilor la rețeaua TEN-T prin realizarea variantelor ocolitoare și a racordurilor lipsa, care va permite o mai bună interconectare a regiunilor dar și a României cu alte state membre.

Pentru România rămân vitale investițiile în toate modurile de transport. Astfel, fondurile UE vor continua să se concentreze pe optimizarea conectivității atât pe plan intern, cât și internațional, și dezvoltarea unui transport durabil.

Sunt necesare investiții prioritare pentru continuarea dezvoltării rețelelor TEN-T, inclusiv pentru îmbunătățirea legăturilor la acestea, pentru creșterea mobilității naționale, regionale și transfrontaliere. Creșterea numărului de pasageri, optimizarea traficului, siguranța pasagerilor și a mărfurilor și calitatea în ansamblu a serviciului oferit sunt aspecte care vor face obiectul viitoarelor intervenții.

Atât Programul Operațional Transport cât și Programele Operaționale Regionale reprezintă instrumentele de finanțare care vin să servească obiectivului de politica 3 - O Europă mai conectată, să finanțeze intervențiile în infrastructuri de transport care urmăresc reducerea decalajelor de dezvoltare, reducerea blocajelor și a timpilor de călătorie, și creșterea competitivității regiunilor.

Drumurile joacă un rol semnificativ în acest sens, întrucât transportul rutier reprezintă soluția de transport cea mai utilizată în UE atât din punct de vedere al mărfurilor transportate cât și din punct de vedere al traficului de călători.

În ceea ce privește modul de transport rutier, va fi tratată cu prioritate rețeaua primară la nivelul României care este întinsă în preponderență pe aliniamentul rețelei TEN-T Centrale și TEN-T Globale. Rețeaua primară reflectă la nivel național conceptul politicii UE de focalizare a principalelor investiții pe o rețea compactă ce reprezintă coloana vertebrală a sistemului de transport. Rețeaua primară rutieră va reprezenta baza de la care România va aborda procesul investițional post 2020. Complementar rețelei primare sunt avute în vedere intervențiile la nivelul rețelei secundare de transport având rolul de a asigura accesibilitatea regională și urbană a rețelei primare de transport în mod eficient, sigur și cu impact redus asupra mediului. Fără o accesibilitate crescută a regiunilor și centrelor urbane la rețeaua primară vor fi afectate accesul la piața unică și locurile de muncă, se reduc oportunitățile de investiții și scade gradul de satisfacție socială.

În domeniul infrastructurii feroviare intervențiile se vor focaliza asupra continuării modernizării rețelei primare de cale ferată a României pentru secțiunile situate predominant pe rețeaua TEN-T Centrală. Acțiunile susținute au în vedere achiziții de mijloacele de lucru (trenuri de lucru și echipamente) pentru asigurarea proceselor de modernizare a infrastructurilor feroviare precum și conformarea cu parametrii tehnici, inclusiv în ceea ce privește sistemul ERTMS.

Pentru a asigura beneficiile economice, sociale și de mediu aduse de modernizarea rețelei feroviare de cale ferată este necesar ca serviciile de transport să fie la calitatea solicitată de utilizatori, completate și de măsurile de facilitare a eficienței transportului feroviar public de călători (optimizarea mersului trenurilor – graficului de călătorii, sistemele de ticketing, măsuri de creștere a accesibilității persoanelor cu deficiențe de deplasare și alte măsuri similare).

Un sistem de transport eficient trebuie să asigure traseul neîntrerupt al călătorilor și al mărfurilor la destinațiile solicitate. Un sistem de transport multimodal asigură acest deziderat prin utilizarea a mai mult de un mod de transport. În România în cadrul principalelor orașe este necesară asigurarea atât a terminalelor de transport intermodal, cât și a legăturilor acestora cu principalele huburi modale.

Transportul naval este considerat alături de transportul feroviar un mod de transport mai prietenos cu mediu și astfel participă la implementarea strategiei europene Green Deal și contribuie la obținerea dezideratului de neutralitate a emisiilor de carbon. Transportul naval este susținut în sinergie și de Mecanismul Interconectarea Europei 2021-2027 cu accent deosebit pe modernizarea căilor navigabile.

Având în vedere datele statistice referitoare la rata accidentelor rutiere în România, siguranța rutieră este printre cele mai scăzute dintre statele UE. Prioritățile propuse spre finanțare au în vedere operațiuni care să contribuie la îmbunătățirea siguranței circulației rutiere, reducerea numărului de accidente rutiere, în particular a accidentelor fatale în scopul contribuției la „Viziunea 0” a Comisiei Europene, precum și minimizarea efectelor economice cauzate de aceste accidente.

Astfel, sunt avute în vedere acțiuni referitoare la:

- creșterea accesibilității regiunilor și populației prin construcția/ modernizarea rețelei rutiere și feroviare, la standarde europene, în special la nivelul rețelei TEN-T;

- ✦ finalizarea tronsoanelor rutiere inițiate anterior și continuarea investițiilor în dezvoltarea rețelei TEN-T centrale și globale pentru asigurarea accesibilității la piețele internaționale;
- ✦ reabilitarea și modernizarea drumurilor naționale care asigură conectivitatea zonelor cu o accesibilitate redusă;
- ✦ realizarea de legături rutiere secundare reabilite și nou construite către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T (drumuri județene inclusiv de tip descărcări autostradă;
- ✦ îmbunătățirea sistemului de management al infrastructurii rutiere și a condițiilor de siguranță;
- ✦ finalizarea investițiilor inițiate pe tronsoanele feroviare care asigură conectivitatea cu piețele internaționale, în coordonare cu proiectele propuse spre finanțare în CEF, îmbunătățirea condițiilor de management și control al traficului feroviar; implementarea unui mixt de măsuri de reformă și optimizare a serviciilor;
- ✦ creșterea atractivității transportului naval prin îmbunătățirea condițiilor de navigație prin investiții în infrastructura portuară și prin investiții în căi navigabile;
- ✦ creșterea atractivității transportului intermodal pentru atragerea unui volum crescut de mărfuri manipulat în terminale intermodale (inclusiv în porturi);

Complementarități între programe

Complementaritățile între programe în cadrul OP 3 sunt asigurate între POR-uri și POT. Astfel, prin POR se va finanța creșterea gradului de accesibilitate prin investiții în legături rutiere secundare conectate cu infrastructura TEN-T și soluții pentru decongestionarea/fluidizarea traficului, iar prin POT se va finanța TEN-T rutier, infrastructura rutieră națională, TEN-T feroviar, infrastructura feroviară națională, îmbunătățirea mobilității naționale, transport multimodal, căi navigabile și porturi și siguranța rutieră.

Complementaritatea între fonduri

În cadrul **OP 3 – o Europă mai conectată**, complementaritatea va fi realizată în domeniul transporturi între FEDR și FC, ca și în cazul mobilității urbane. Din FEDR se vor finanța investițiile în legături rutiere secundare conectate cu infrastructura TEN-T, TEN-T rutier și feroviar, precum și infrastructura rutieră și feroviară națională și siguranța rutiera. Din FC se va finanța TEN-T rutier și feroviar, transportul multimodal, caile navigabile și porturile. Mecanismul de finanțare între FEDR și FC privind TEN-T rutier și feroviar urmează a fi stabilit la nivel de program.

Complementarități și sinergii cu alte instrumente ale Uniunii Europene

Proiectele de rețele de transport transeuropene vor continua să fie finanțate atât prin gestiune partajată, din Fondul de Coeziune, cât și prin gestiune directă, în cadrul Mecanismului pentru interconectarea Europei (MIE).

Ca în perioada 2014-2020, cea mai mare parte a alocării MIE va fi destinată finanțării rețelei de căi ferate și sectorului naval.

Astfel, MIE va finanța intervenții similare cu cele prevăzute în POT. Data fiind nevoie uriașă de investiții la nivelul sectorului rutier și feroviar, pentru dezvoltarea rețelei TEN-T, nu există elemente de suprapunere, ci din contra de complementaritate fiind avută în vedere următoarea abordare care creează un echilibru investițional la nivelul surselor/instrumentelor de finanțare, respectiv o puternică preferință pentru finanțarea

infrastructurii feroviare din CEF, în timp ce POT se va axa pe concentrarea investițiilor la nivelul sectorului rutier.

◦ O EUROPĂ MAI SOCIALĂ

Prin aceasta operațiune, se dorește să fie implementat *Pilonul european al drepturilor sociale*, adică se vor urmări investiții pentru a îmbunătăți *accesul la piața muncii* prin politici active în domeniul pieței forței de muncă (*ocupare*), prin anticiparea nevoilor în materie de competențe și prin sprijinirea tranzițiilor și a mobilității pe piața muncii. De asemenea, vor fi analizate



investițiile care vor îmbunătăți calitatea, eficacitatea și relevanța pieței forței de muncă, prin crearea unor sisteme de *educație și formare* performante. Și nu în ultimul rând, pentru realizarea acestui obiectiv, menționăm investițiile care vor favoriza *incluziunea activă*, pentru promovarea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, pentru consolidarea accesului la servicii de calitate, pentru abordarea problemei deprivării materiale și pentru a investi în locuințe, în *asistență medicală* și în infrastructura de îngrijire pe termen lung.

Obiectivul de Politică 4 – O Europă mai socială prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale

Prin intervențiile vizate la nivelul Obiectivului de Politică 4, România are în vedere crearea acelor pârghii fundamentale dezvoltării tuturor sectoarelor economice, respectiv investițiile în oameni. În acest context, intervențiile vizate au în vedere patru aspecte majore:

- A) asigurarea unei educații de calitate incluzive la toate nivelurile,
- B) adaptarea resursei umane la dinamica pieței muncii și a progresului tehnologic,
- C) combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale prin măsuri personalizate,
- D) asigurarea unor servicii de sănătate de calitate și accesibile tuturor.

În ceea ce privește educația, prin intervențiile avute în vedere, România își propune să adreseze cele mai stringente probleme cu care sistemul educațional se confruntă: reducerea părăsirii timpurii a școlii, un fenomen care a luat amploare în ultimii ani, prin măsuri atât la nivel de sistem educațional cât și prin măsuri centrate pe elev și familie; creșterea participării copiilor cu dizabilități/ cerințe educaționale speciale prin individualizarea învățării și adaptarea tehnicilor de predare la nevoile specifice acestor și accesibilizarea educației; încurajarea participării la educație de la cele mai fragede vârste până la învățământul terțiar, în special a copiilor/ tinerilor care provin din grupuri vulnerabile, inclusiv prin măsuri care se adresează părinților/ tutorilor; corelarea sistemului de educație cu cerințele/ competențele solicitate pe piața muncii.

În vederea soluționării deficitului de forță de muncă, sunt propuse o serie de măsuri prin care este vizată includerea pe piața muncii a unor grupuri cu o participare mai redusă,

precum femeile care au în îngrijire copii, dar și activarea unor grupuri dezavantajate, precum șomerii, șomerii de lungă durată, inactivii, NEETs etc. În acest sens au fost prevăzute pachete integrate care să răspundă nevoilor complexe cu care aceștia se confruntă. Se au în vedere de asemenea, măsuri în sfera antreprenoriatului prin care se încurajează deschiderea de noi afaceri, dar și dezvoltarea sectorului economiei sociale. În contextul schimbărilor structurale pe piața muncii determinate de progresul tehnologic sau fenomene atipice precum epidemiile, sunt necesare măsuri de adaptabilitate a lucrătorilor și a întreprinderilor precum reconversie/formare profesională, flexibilizarea formelor de muncă, asigurarea sănătății și securității la locul de muncă.

În vederea combaterii sărăciei, sprijinirii incluziunii și promovării dreptului la demnitate socială, România își propune următoarele obiective generale: creșterea accesului la servicii sociale pentru populația vulnerabilă, cu precădere din mediul rural prin înființarea și dezvoltarea de servicii sociale la nivel local, creșterea calității serviciilor sociale destinate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile prin asigurarea cu personal de specialitate bine pregătit la nivel local și infrastructura adecvată, reducerea gradului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile prin oferirea de suport și servicii accesibile pentru depășirea situațiilor de dificultate în care se afla, creșterea capacității sistemului național de asistență socială de a răspunde la nevoile populației vulnerabile prin dezvoltarea capacității furnizorilor de servicii sociale publice și privați la nivel local, creșterea capacității autorităților locale de a identifica și evalua nevoile sociale ale comunității într-un mod participativ și de a elabora planuri de acțiune adecvate.

Accelerarea remedierii principalelor probleme identificate în domeniul sănătății necesită o abordare integrată care să țină cont de: nevoia de a îmbunătăți serviciile de diagnostic și tratament necesar bolnavilor existenți concomitent cu nevoia de a investi în programe preventive de sănătate publică care să reducă în mod eficace povara bolilor în populație; necesitatea de a evita ca sectorul curativ al sistemului de sănătate să intre în competiție pentru resurse cu cel preventiv, precum și nevoia de a asigura intervențiile de sănătate de tip FSE (instruire resurse umane, dezvoltare de metodologii și proceduri, elaborare criterii de asigurare și control al calității serviciilor medicale, etc.) integrat și coordonat cu intervenții de tip FEDR (investiții în infrastructura fizică a unităților sanitare, aparatură, etc.).

Astfel, sunt avute în vedere acțiuni referitoare la:

- educație;
- investiții pentru îmbunătățirea accesibilității, calității și caracterului abordabil, din punctul de vedere al costurilor, ale educației și îngrijirii copiilor preșcolari, inclusiv ale infrastructurii aferente;
- investiții pentru a preveni abandonul școlar timpuriu, prin introducerea: unei abordări centrate pe elev, pentru copiii expuși acestui risc, a unor programe „A doua șansă”, flexibile, dar și a unor servicii relevante de consiliere și orientare profesională, concomitent cu îmbunătățirea competențelor cadrelor didactice, astfel încât să poată să acorde atenția necesară copiilor din grupurile vulnerabile/dezavantajate;
- investiții pentru a ameliora calitatea educației și formării profesionale, astfel încât să se adapteze evoluțiilor înregistrate pe piața forței de muncă, inclusiv formările necesare și furnizarea de echipamente specifice;
- investiții pentru a sprijini dezvoltarea unor metode și tehnici de predare inovatoare și eficace;

- infrastructura educațională;
- îmbunătățirea accesului la educație prin construire / reabilitare / modernizare / dotare pentru toate tipurile de instituții de educație (preșcolar, învățământ primar, secundar, terțiar centre de educație și formare profesională / învățământ dual, etc.);
- acces pe piața muncii;
- integrarea tinerilor pe piața muncii;
- asigurarea accesului la ocupare pentru categoriile vulnerabile, inclusiv creșterea ocupării femeilor;
- dezvoltarea culturii antreprenoriale, sprijinirea antreprenoriatului și a economiei sociale;
- dezvoltarea mecanismelor de anticipare a competențelor și de monitorizare a politicilor active de ocupare;
- dezvoltarea dialogului social și implicarea partenerilor sociali în implementarea politicilor de ocupare, inclusiv prin creșterea capacității acestora;
- asigurarea unui mediu de lucru sigur și sănătos și promovarea îmbătrânirii active;
- creșterea participării la învățarea pe parcursul întregii vieți pentru asigurarea tranzițiilor pe piața muncii și a mobilității profesionale a angajaților;
- sănătate;
- investiții pentru construirea spitalelor regionale și infrastructuri spitalicești noi cu impact teritorial, inclusiv: implementarea planului de tranziție, acțiuni de instituționalizare/ bugetare a spitalelor regionale, acțiuni de operaționalizare a spitalelor regionale, elaborarea și implementarea planului de formare a personalului;
- dotarea și/sau modernizarea infrastructurii: cabinetelor medicilor de familie, a centrelor/compartimentelor unde se furnizează servicii de asistență medicală comunitară, în care se furnizează servicii de asistență medicală școlară, inclusiv servicii de asistență stomatologică;
- dotarea/extinderea/ modernizarea / reabilitarea infrastructurii publice: a unităților sanitare/ altor structuri publice care desfășoară activități medicale de tip ambulatoriu, a centrelor regionale de screening;
- dezvoltarea de instrumente de suport care să faciliteze creșterea accesibilității și eficacității serviciilor de asistență medicală primară și integrarea cu serviciile de asistență medicală comunitară;
- servicii de reabilitare, paliativă și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității;
- investiții în infrastructură și servicii care vizează: unitățile sanitare dedicate serviciilor esențiale pentru afecțiuni complexe; structurile sanitare care au atribuții în prevenirea, controlul, diagnosticul și supravegherea bolilor transmisibile, inclusiv în epidemii, pandemii, controlul și supravegherea infecțiilor asociate actului medical și a celor implicate în sănătatea publică; Sistemul național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmelor.
- implementarea de programe de screening populațional/ diagnosticare și tratament al stadiilor incipiente în special pentru persoane aparținând grupurilor vulnerabile;
- măsuri privind diagnosticarea precoce și/ sau tratament, precum și creșterea capacității de îngrijire medicală a pacientului critic prenatal/ neonatal/ postneonatal;
- măsuri destinate controlului infecțiilor asociate actului medical;
- măsuri destinate creșterii eficacității serviciilor de laborator;
- sprijinirea incluziunii și promovarea dreptului la demnitate socială;

- acoperirea nevoii de servicii sociale primare în mediul rural (rețele de asistenți sociali, servicii sociale pentru îngrijirea persoanelor vârstnice, rețea de asistență medicală comunitară);
- extinderea rețelei de servicii de îngrijire de zi (inclusiv servicii de recuperare și respiro pentru copii cu dizabilități) pentru copiii aflați în risc de separare de familii și pentru persoanele adulte cu dizabilități;
- creșterea capacității serviciilor de îngrijire a persoanelor vârstnice la domiciliu pentru mediul urban, centrelor de găzduire și de integrare pentru migranți, serviciilor pentru victimele violentei domestice și ale traficului de persoane;
- dezvoltarea unei rețele de suport pentru persoanele vârstnice izolate/fără susținători legali și dezvoltarea de programe de voluntariat la nivel local;
- sprijinirea autorităților locale pentru clarificarea situației juridice a așezărilor informale, pentru diagnoza socială în cadrul comunității și pentru nevoia de locuire în cazul calamităților și pentru punerea în aplicare a strategiilor DLRC;
- dezvoltarea rețelei de servicii pentru persoanele cu adicții și persoanele fără adăpost, pentru sprijinirea persoanelor post-detenție, de suport pentru încadrarea persoanelor cu dizabilități, de servicii mobile de recuperare pentru persoanele cu dizabilități;
- crearea serviciilor de suport pentru asistarea deciziei pentru persoanele cu capacitate restrânsă de exercițiu;
- sprijinirea persoanelor cu dizabilități în accesarea echipamentelor și tehnologiilor asistive, a familiilor monoparentale, a participării copiilor școlari în tabere de creație/sportive;
- consilierea și orientarea tinerilor în proces de dezinstituționalizare și a copiilor cu probleme legate de comportament;
- asigurarea de ajutor material sub forma de alimente, produse igiena, pachet pentru copil și masă caldă pentru persoanele dezavantajate;
- creșterea calității serviciilor sociale prin asigurarea specializării/ perfecționării specialiștilor din domeniul social;
- dezvoltarea infrastructurii de locuințe sociale în mediul urban;
- dezvoltarea infrastructurii de servicii de recuperare pentru veterani;
- dezvoltarea unei infrastructuri specifice pentru protejarea memoriei victimelor Holocaustului și promovarea nondiscriminării.

Complementarități între programe

Referitor la complementaritățile în cadrul OP 4, acestea sunt asigurate în principal pentru domeniile capital uman pentru piața muncii, educație și sănătate.

Astfel, pentru viitoarele investiții în capital uman pentru piața muncii au fost stabilite complementarități numai între programele naționale, respectiv POEO, POIDS și POTJ. Astfel, din POEO va fi asigurat sprijin pentru valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii, creșterea accesului pe piața muncii pentru toți, antreprenoriat și economie socială și pentru susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii. Din POIDS se vor asigura finanțări atât din FEDR, cât și din FSE, prin DLRC pentru măsuri referitoare la piețele de muncă locale și sprijin pentru grupurile sociale vulnerabile, precum și pentru îmbătrânirea activă și facilitarea accesului vârstnicilor la servicii. Totodată, din POIDS sunt propuse măsuri din FSE pentru ajutorarea persoanelor dezavantajate. Din POTJ se va acorda sprijin conform planurilor de tranziție Justă pentru perfecționarea și recalificarea lucrătorilor, asistență pentru căutarea unui loc de muncă

acordată persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și incluziunea activă a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă în teritoriile vizate de program.

Referitor la educație, complementaritățile în acest domeniu sunt asigurate între POR-uri, POCIDIF, POEO și POIDS. Prin POR-uri se vor realiza investiții în infrastructuri specifice care vor asigura creșterea gradului de participare la nivelul educației timpurii și învățământului obligatoriu (învățământ antepreșcolar, preșcolar, primar), creșterea gradului de participare la învățământul profesional și tehnic și creșterea relevanței învățământului terțiar. Prin POEO se vor asigura finanțări din FSE în ceea ce privește prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională, creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională, adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic. Totodată, din POIDS sunt avute în vedere investiții prin DLRC în ceea ce privește infrastructura educațională și măsurile pentru combaterea abandonului școlar al elevilor. În același program, dar în afara DLRC sunt propuse măsuri tip FEDR și FSE+ pentru reducerea sărăciei copiilor și incluziunea socială a celor mai vulnerabili dintre ei, iar din FSE ajutorarea persoanelor dezavantajate.

În ceea ce privește domeniul sănătate, complementaritatea este avută în vedere între POS și POIDS. Astfel, complementar investițiilor în infrastructură (spitale regionale, județene, municipale, orășenești, alte infrastructuri, echipamente, e-sănătate, cercetare), servicii (de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu; de reabilitare, paliativă și îngrijiri pe termen lung) și alte măsuri FSE vizând utilizarea de metode moderne de investigare, intervenție, tratament, precum și de formare profesională din POS, prin POIDS se vor putea asigura finanțări tip FEDR și FSE+ în cadrul DLRC și vor viza integrat infrastructura de servicii socio-medice, precum și măsuri tip FSE+ de sprijin a rețelei de asistență medicală comunitară în mediul rural.

Complementaritatea între fonduri

În cadrul **OP 4 – o Europă mai socială**, în ceea ce privește capitalul uman pentru piața muncii, complementaritatea este avută în vedere pentru investițiile din FSE+ și FTJ. Astfel, investițiilor tip FSE în regiunile vizate de tranziția justă se adaugă cele din FTJ privind perfecționarea și recalificarea lucrătorilor, asistență pentru căutarea unui loc de muncă, incluziunea activă a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă.

În ceea ce privește domeniul educație, complementaritatea va fi asigurată între FSE și FEDR. Astfel, din FEDR se vor finanța investiții în e-educație, infrastructura școlară pentru învățământul ante-preșcolar, preșcolar, primar, profesional și tehnic și învățământul terțiar, inclusiv pentru combaterea abandonului școlar și reducerea sărăciei copiilor și incluziunea socială a celor mai vulnerabili dintre ei. Din FSE se vor realiza investiții pentru grupurile țintă care vor utiliza infrastructura realizată din FEDR.

De asemenea, complementaritatea între FSE+ și FEDR va fi asigurată și în ceea ce privește combaterea sărăciei în cadrul mecanismului DLRC.

În domeniul sănătate, complementaritățile sunt realizate între investițiile din FEDR, care vizează infrastructura de sănătate (spitale regionale, județene, municipale, orășenești, alte infrastructuri, echipamente, infrastructura sociomedicală), și FSE, care vizează în principal servicii (de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu; de reabilitare, paliativă și îngrijiri pe termen lung) și alte măsuri FSE

vizând utilizarea de metode moderne de investigare, intervenție, tratament, precum și de formare profesională.

Complementarități și sinergii cu alte instrumente ale Uniunii Europene

În timp ce Fondul pentru Azil și Migrație este conceput să se adreseze necesităților pe termen scurt privind integrarea migranților din state terțe, noua generație de fonduri ale Politicii de Coeziune (în special FSE+ și FEDR) asigură sprijin pentru integrarea pe termen mediu și lung a acestora, facilitând integrarea în piața muncii.

Programul Erasmus + va oferi oportunități de învățare și mobilitate pentru profesori, elevi, ucenici, tineri și studenți în vederea dobândirii de care aceștia din urmă a aptitudinilor și competențelor relevante, precum și a capacității de inserție profesională, care le pot facilita tranziția de la educație la piața muncii. Erasmus+ se va concentra puternic pe incluziune, scopul fiind acela de a permite ca tot mai mulți tineri provenind din medii defavorizate să aibă acces la acest program și va consolida oportunitățile de cooperare transnațională pentru universități, instituții de învățământ și de formare profesională.

În vederea sprijinirii mobilității internaționale de învățare și preluare de bune practici se are în vedere suplimentarea din buget FSE+ a mobilităților internaționale care, din constrângeri bugetare, nu pot fi acoperite din buget Erasmus+. Astfel, din FSE+ se va susține asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasmus+ pentru elevi / studenți / instituțiile cu acreditare, cu scopul satisfacerii cererii de mobilitate internațională, asigurându-se astfel sinergia Erasmus+/FSE+.

În domeniul competențelor digitale, FEDR va completa abordarea vastă a programului Erasmus+ în materie de competențe sprijinind dezvoltarea și dobândirea de competențe digitale avansate necesare pentru dezvoltarea de tehnologii de vârf, în cooperare cu industriile relevante.

În timp ce prin FSE+ se va urmări creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile, precum și îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung, activitățile de cercetare și inovare din cadrul programului Orizont Europa vor crea legături strânse între cercetarea bazată pe descoperire, cercetarea clinică, epidemiologică translațională, etică, ecologică și socioeconomică, precum și între acestea și științele reglementării. Acestea vor aborda domenii cu nevoi clinice nesatisfăcute, ca, de exemplu, bolile rare sau dificil de tratat (de ex. cancerul pediatric și cancerul pulmonar).

În complementaritate cu FSE+, programul Europa digitală va sprijini formarea competențelor digitale avansate atât pentru actuala și viitoarea forță de muncă, cât și pentru întreprinderile mici și mijlocii și administrația publică. Programul asigură tipurile de intervenții necesare pentru ca forța de muncă actuală și studenții să poată dobândi ușor competențe digitale avansate, în special în calculul de înaltă performanță, inteligența artificială și securitatea cibernetică, oferindu-le absolvenților și lucrătorilor existenți mijloacele necesare pentru a dobândi și de a-și dezvolta aceste competențe, indiferent de locul în care se află.

Programul EU4Health 2021-2027 este răspunsul pe care Uniunea Europeană l-a dat soluționării provocărilor legate de pandemia COVID-19, având ca obiective stimularea pregătirii UE pentru amenințările majore transfrontaliere pentru sănătate, precum și consolidarea sistemelor de sănătate, rezistente și capabile să se confrunte cu epidemii și provocări pe termen lung, cum ar fi îmbătrânirea populației și inegalitățile în

starea de sănătate. Programul, cu un buget de aprox. 9,4 mld. Euro, asigură acțiunea sinergică și complementaritatea în domeniul sănătății cu FSE+ (sprijinirea dezvoltării de competențe pentru personalul medical și a accesului îmbunătățit la asistență medicală), FEDR (modernizarea infrastructurii în sectoarele de sănătate publică și privată, investițiile în cercetare și inovare, în asimilarea de tehnologii avansate și soluții inovatoare), Orizont Europa (cercetarea și inovarea în domeniul sănătății), Europa Digitală (implementarea infrastructurii digitale în domeniul sănătății, inteligența artificială, valorificarea oportunităților pe care le oferă supercalculatoarele în ceea ce privește sănătatea), Mecanismul pentru Interconectarea Europei (finanțarea rețelor Gigabit cu grad ridicat de rezistență, pentru a conecta factorii socio-economici, inclusiv spitalele și centrele medicale, în domenii în care astfel de rețele nu există sau sunt prevăzute a fi realizate în viitorul apropiat), Mecanismul de Redresare și de Reziliență (sprijinirea creșterii rezilienței sistemelor de sănătate naționale) și Mecanismul de Protecție Civilă al Uniunii (sprijinirea eforturilor în situații de urgență, modernizarea capacităților resc-EU etc.).

Prin intervențiile pe care le susține, Programul de Sprijin pentru Reforme va fi coerent și complementar cu FSE+ care numără printre obiectivele sale contribuția la dezvoltarea capacității instituționale a tuturor instituțiilor și serviciilor pieței muncii, inclusiv a serviciilor publice de ocupare a forței de muncă, a instituțiilor de securitate socială, a instituțiilor de microfinanțare și a instituțiilor care oferă finanțare pentru întreprinderile sociale și pentru economia socială.

Programul de Sprijin pentru Reforme este așteptat, de asemenea, să aibă un efect pozitiv asupra ocupării forței de muncă prin susținerea reformelor pe piața muncii, în special a celor care sporesc competențele și calificările forței de muncă, și prin adaptarea competențelor la nevoile pieței.

Programul Corpul european de solidaritate își propune să stimuleze implicarea tinerilor și a organizațiilor în activități de solidaritate accesibile și de înaltă calitate, reprezentând o platformă unică, atât în interiorul, cât și în afara UE. Programul va dezvolta legături strânse și sinergii cu cadrele și cu sistemele naționale, precum programele de servicii civice.

Fondul pentru justiție, drepturi și valori asigură sinergii de politică cu Fondului Social European+, prin promovarea egalității de gen și a egalității de șanse, a valorilor UE și a respectării drepturilor fundamentale. FSE+ va oferi cetățenilor sprijin prin investiții în capitalul uman, ocuparea forței de muncă, inovarea socială, dobândirea de competențe digitale de bază, incluziunea socială a persoanelor celor mai defavorizate. În mod complementar, programele din cadrul Fondului pentru justiție, drepturi și valori vor promova ocuparea forței de muncă, politicile sociale și educaționale prin dezvoltarea de capacități eficiente în materie de justiție și asigurarea respectării legii.

o **O EUROPĂ MAI APROPIATĂ DE CETĂȚENII SĂI**

Vor fi sprijinite proiectele strategice de dezvoltare durabilă, care vor avea ca și scop investiții în **turism** (stațiuni turistice urbane de interes național), investiții în infrastructură din domeniul cultural, investiții în **patrimoniul cultural**, investiții pentru regenerarea urbană și **securitatea spațiilor publice**.

În viitoarea perioadă de programare, 2021-2027, se anunță o abordare personalizată a dezvoltării regionale. Astfel, vor fi păstrate o parte din metodele de alocare a fondurilor (ex: PIB-ul pe cap de locuitor) și vor fi introduse noi criterii de selecție (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migranților), pentru o adaptare reală a intervențiilor la nevoile și specificul regional, prin descentralizarea gestiunii și implementării la nivelul autorităților locale.



Obiectivul de Politică 5 – O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale

Alegerea Obiectivului de Politică 5 ca direcție de acțiune se datorează modului integrat de abordare a problemelor teritoriale si locale, care implică autoritățile locale si parteneriatele, abordare pe care Romania dorește sa o utilizeze pentru asigurarea coeziunii economice și sociale, redresării tendinței de adâncire a decalajelor între regiunile și zonele mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate, dar și pentru reducerea decalajelor față de alte țări din UE.

În scopul apropierii finanțărilor de realitățile locale, Romania a decis înființarea de programe operaționale regionale, care să permită dezvoltarea integrată a regiunilor, pe baza strategiilor regionale.

În acest sens, recunoscând rolul important al orașelor ca promotori de dezvoltare, va fi sprijinită în continuare dezvoltarea urbană, indiferent de dimensiune, pe baza priorităților identificate în Strategiile Integrate de Dezvoltare Urbană.

Este avută în vedere alocarea de sume dedicate (pe baza unor algoritmi clar stabiliți) pentru investiții în municipiile reședință de județ, inclusiv zonele funcționale, cu scopul de a consolida capacitatea de planificare și coordonare pentru gestionarea investițiilor urbane integrate, pentru a genera creștere economică, inovare și productivitate, precum și pentru a asigura accesul la noi locuri de muncă și servicii publice de bază la nivel local, în linie cu potențialul de creștere al acestora și în baza unei abordări personalizate.

Totodată, sunt avute în vedere investiții în zonele urbane de mici dimensiuni (municipii și orașe), inclusiv zonele funcționale, pentru asigurarea unui standard de viață minim acceptabil pentru toți cetățenii și creșterea rezilienței și potențialului de dezvoltare a acestora. În plus, sunt avute în vedere investiții în regenerarea fizică și securitatea spațiilor publice urbane.

Dezvoltare urbană va fi finanțată din toate obiectivele de politică, contribuind astfel la îndeplinirea cerințelor de concentrare tematică.

Romania are un potențial turistic insuficient valorificat, ca sursă de dezvoltare locală și națională. De aceea sunt avute în vedere investiții în infrastructura turistică, inclusiv în noi tehnologii, dezvoltarea unei rețele de destinații turistice competitive,

precum și creșterea calității serviciilor. Patrimoniul cultural și natural este un element important care contribuie în mod decisiv, atât la dezvoltarea turismului, cât și la dezvoltarea locală, dar care necesită ample investiții de conservare și restaurare și în aceste condiții intervențiile la nivel regional vor fi prioritizate în sensul concentrării către obiectivele cele mai reprezentative (cetăți medievale, mănăstiri și biserici, centre etnografice, monumente arheologice, case memoriale, alte măsuri de recunoaștere a valorilor naționale etc).

Intervențiile specifice OP 5 (investiții în patrimoniul cultural, natural și turism), conform proiectului de regulament general, acestea pot fi sprijinite doar prin instrumente / strategii ITI, DLRC sau alte strategii teritoriale (strategie regionala sau locală) care răspund cerințelor Regulamentului general.

În ceea ce privește implementarea dezvoltării teritoriale integrate, Romania va folosi ambele abordări, atât Investițiile Teritoriale Integrate, cât și Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității.

Astfel, se va continua utilizarea Investițiilor Teritoriale Integrate, cu finanțare din toate obiectivele de politică, atât pentru continuarea implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării, cât și pentru Valea Jiului. Pentru ITI Delta Dunării, vor fi continuate investițiile nefinalizate și intervențiile care contribuie la implementarea direcțiilor de acțiune identificate în Strategie. Pornind de la lecțiile învățate din actuala perioadă vor fi luate măsuri pentru îmbunătățirea implementării și a guvernantei. De asemenea, se va utiliza ITI în Valea Jiului, zonă minieră aflată în proces de trecere către utilizarea de energie curată. Strategia care va sta la baza înființării ITI este elaborată cu sprijinul unui proiect finanțat de DG Reform, care va furniza și propuneri de structuri de guvernantă.

Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității va fi finanțată din Programul Operațional Combaterea Sărăciei, pe baza nevoilor de investiții identificate de Strategiile de Dezvoltare Locale elaborate în cadrul Grupurilor de Acțiune Locale. Finanțarea acestor strategii se va putea face atât din FEDR cât și din FSE pentru comunitățile urbane mai mari de 20.000 locuitori, această opțiune fiind stabilită pentru a nu se suprapune intervenția DLRC cu cea LEADER, din cadrul viitorului Plan National Strategic 2021-2027, care se desfășoară în mediul rural și în mediul urban, dar doar în localitățile mai mici de 20.000 locuitori.

Utilizarea abordării integrate, bazată pe strategii teritoriale integrate, promovată prin OP 5 va contribui la asigurarea de condiții pentru o viață de calitate pentru toți cetățenii, valorificarea oportunităților de dezvoltare locală sustenabilă, asigurarea identității locale și consolidarea comunităților, precum și valorizarea patrimoniului și valorificarea oportunităților turistice. De asemenea, intervențiile în turism și în patrimoniul cultural și natural vor avea ca efect pe lângă consolidarea economiei locale și sprijinirea educației tinerei generații.

Sunt asigurate complementarități între POR-uri și POIDS în ceea ce privește investițiile în turism și cultură. Prin POR-uri este vizată creșterea utilizatorilor resurselor turistice, a securității spațiilor publice și a utilizatorilor infrastructurilor de cultură, în timp ce prin POIDS, prin DLRC este vizată reabilitarea unor obiective turistice/culturale.

În domeniul prezervării și dezvoltării patrimoniului cultural, intervențiile finanțate din FEDR în cadrul Programelor Operaționale Regionale vor fi complementare acțiunilor sprijinite prin programul Europa Creativă, în ceea ce privește atât patrimoniul construit (clădiri ori construcții valoroase prin unicitate, originalitate ori vechime), precum și patrimoniul mobil aflat în muzee.

Mecanismul de asigurare a complementarităților și sinergiilor între programe, fonduri și cu alte instrumente ale Uniunii Europene

Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene constituie baza de instituire a celor 8 fonduri reglementate de Regulamentul privind Dispozițiile Comune (RDC), respectiv: Fondul European de Dezvoltare Regional (FEDR), Fondul Social European+ (FSE+), Fondul de Coeziune (FC), FEPAM, Fondului pentru Azil și Migrație (FAMI), Fondul pentru Securitate Internă (FSI) și Fondul pentru Managementul Integrat al Frontierelor (IMFV), precum și noul Fond privind Tranziția Justă (FTJ).

Conform RDC, statele membre trebuie să asigure coordonarea, complementaritatea și coerența dintre fondurile europene și programele prin care acestea sunt implementate, fiind necesar să asigure mecanisme cheie de coordonare între entitățile competente, pentru a evita duplicarea finanțării pe parcursul programării și al implementării. Evitarea duplicării în implementare va fi asigurată prin comitetele de monitorizare pentru fiecare program operațional, care să asigure gestionarea și implementarea eficientă a programelor.

Totodată, pentru ca resursele să fie utilizate astfel încât să servească în cel mai bun mod intereselor României, principiul complementarității cere ca fondurile să nu fie utilizate izolat, ci ținând seama de alte instrumente de finanțare naționale sau europene.

Acest lucru înseamnă că pentru acțiunile înrudite sau consecutive se corelează fonduri din mai multe surse, cu evitarea dublei finanțări sau adoptării unor scheme de investiții în contradicție cu obiectivele fondurilor. Investițiile din fonduri și alte instrumente naționale sau europene pot susține direct atingerea obiectivelor stabilite în domeniile de interes.

Domeniile față de care există un puternic interes și în care se impune o abordare complementară atât a fondurilor europene, cât și a programelor naționale cu cele regionale acoperă toate obiectivele de politică și sunt legate de: cercetare/ dezvoltare/ inovare, digitalizare, competitivitate/ antreprenoriat, utilizarea eficientă a resurselor prin creșterea eficienței energetice și scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră, economie circulară, infrastructură verde, conectivitate, educație și aspecte sociale.

Astfel, pentru a veni în întâmpinarea prevederilor RDC privind complementaritatea și pentru a asigura o utilizare cât mai eficientă a fondurilor europene, România a propus în programe o serie de intervenții concepute în mod integrativ pentru a aborda aspectele identificare în Recomandările Specifice de Țară și a veni în întâmpinarea principalelor provocări și nevoi de dezvoltare identificate la nivel național.

În conformitate cu HG 145/25.02.2020, în vederea asigurării rolului Ministerului Fondurilor Europene de coordonare metodologică și monitorizare a participării României la programele și inițiativele europene gestionate centralizat de către Comisia Europeană și a analizării complementarității și a sinergiilor cu programele subsecvente Acordului de Parteneriat, a fost creat *Comitetul Interministerial pentru coordonarea și monitorizarea participării României la Programele și Inițiativele gestionate centralizat de către Comisia Europeană*.

Comitetul are rolul de a monitoriza participarea României la programele și inițiativele europene gestionate centralizat de către Comisia Europeană, de a analiza complementaritatea și sinergiile dintre acestea și programele finanțate din fondurile europene, precum și rolul de a formula propuneri și recomandări în scopul dezvoltării de

mecanisme de sprijin pentru îmbunătățirea accesării și creșterii participării la programele și inițiativele europene gestionate centralizat de către Comisia Europeană.

Comitetul este alcătuit din reprezentanți ai ministerelor la nivel de secretar de stat, iar în sprijinul acestuia sunt Grupuri tehnice de lucru pe domenii relevante pentru programele și inițiative gestionate direct de către Comisia Europeană, formate din reprezentanți/experti desemnați ai ministerelor, reprezentanți ai unor instituții sau organizații, reprezentanți ai societății civile, reprezentanți ai mediului economic, academic sau ai organizațiilor neguvernamentale, după caz, cu expertiză relevantă pentru subiectele în dezbatere.

Printre domeniile acoperite se regăsesc: mediu și politici climatice, cercetare, dezvoltare și inovare, digitalizare, transport și energie, fiscalitate și instrumente financiare, piață unică și IMM, educație, justiție, egalitate, drepturi și valori, securitate, spațiu, acțiune externă, cultură, tineret și sport.

Totodată, în vederea asigurării sinergiilor și complementarităților, Ministerul Fondurilor Europene își propune dezvoltarea unei platforme online cu rol de punct unic de acces. Platforma va integra informații privind fonduri din mai multe surse de finanțare și va facilita, într-un mod integrat și facil pentru utilizatori, conectarea cu portalul on-line administrat direct de către Comisia Europeană “Funding & Tenders portal”, precum și cu site-urile oficiale ale instituțiilor care gestionează fonduri europene și naționale.

În completarea informațiilor furnizate în cadrul fiecărui Obiectiv al Politicii de Coeziune privind complementaritatea dintre programe și fonduri, mai jos sunt detaliate modalitățile privind coordonarea, demarcarea și complementaritatea dintre fondurile europene dedicate Afacerilor Interne, respectiv Fondul Azil, Migrație și Integrare (FAMI), Fondul Securitate Internă (FSI) și Instrumentul pentru Managementul Frontierelor și Vize (IMFV).

Astfel, acestea vor fi asigurate în mod integrat de către o autoritate de management unică multi-fond din cadrul Ministerul Afacerilor Interne (AM AI), în cadrul a trei Programe Naționale distincte (PN FAMI, PN FSI, PN IMFV), în special prin corelarea și sincronizarea intervențiilor finanțate privind migrația legală, lupta împotriva traficului de droguri, platforme și sisteme care pot contribui la combaterea criminalității transfrontaliere și a terorismului. Autoritatea de Management pentru Afaceri interne, împreună cu celelalte Autorități de Management ale programelor operaționale din cadrul Acordului de Parteneriat vor avea în vedere acoperirea tuturor complementarităților dintre cele 8 fonduri.

Sinergiile dintre acțiunile finanțate din FAMI și programele Acordului de Parteneriat vor fi asigurate prin complementaritatea dintre acțiunile finanțate din FAMI și din FSE+, în special privind integrarea socio-economică a resortisanților țărilor terțe, asistență materială de bază și acces la educație primară și secundară, precum și din FEDR, în principal pentru infrastructura de recepție, locuințe sociale sau infrastructură socială pentru migranți care ar putea fi necesare în funcție de mărimea provocărilor legate de migrație.

Având în vedere nivelurile ridicate ale fluxurilor de migrație către UE în ultimii ani și importanța asigurării coeziunii societăților europene, este crucial să fie asigurată în continuare sprijinirea politicilor statelor membre pentru integrarea timpurie a resortisanților țărilor terțe cu statut legal. În acest context, FAMI va continua să sprijine măsurile necesare a fi implementate în primele faze ale integrării, adaptate la nevoile resortisanților din țările terțe. Acțiunile de integrare pe termen scurt vor include instruire de bază în limbaj, cursuri de orientare civică, îndrumare administrativă și legală, ghisee

unice pentru integrare, consultanță și asistență generală în domenii precum locuințe, mijloace de susținere, asistență psihologică și servicii de sănătate, precum și măsuri orizontale pentru dezvoltarea capacității administrative a autorităților naționale relevante, inclusiv pentru dezvoltarea de strategii de integrare, precum și pentru consolidarea schimbului, cooperării și promovării contactului, dialogului constructiv și acceptării dintre resortisanții țărilor terțe și societatea primitoare.

Pentru a utiliza eficient toate alocările financiare din FSE+, FEDR și FAMI care contribuie la integrarea migrantilor, autoritățile de management relevante vor crea și vor folosi în timpul fazelor de programare și implementare a fondurilor, mecanisme de coordonare interinstituțională capabile să asigure un răspuns adecvat la provocările comune și disponibilitatea resurselor necesare pentru obiectivele de politică prevăzute. Un prim pas în acest sens a fost făcut prin elaborarea ordinelor comune de constituire a echipelor de elaborare a programelor operaționale aferente politicii de coeziune.

Totodată, pentru a se debloca potențialul de multiplicare al impactului la nivel național, se vor crea posibile complementarități dintre acțiunile FSI și programele Acordului de Parteneriat, prin asigurarea sinergiilor, convergența și completarea finanțărilor din FSI cu intervenții din FSE+, în principal pentru acțiuni de prevenire a radicalizării prin incluziune socială, pentru protecția victimelor infracțiunilor și consumatorilor de droguri, precum și din FEDR, în principal pentru acțiuni legate de protecția spațiilor publice și a infrastructurilor critice și de securitatea cibernetică. FEDR ar putea aborda, de asemenea, problemele de securitate cibernetică atunci când promovează soluții TIC guvernamentale și servicii IT (amenințări cibernetice și criminalitate cibernetică). Amenințările cibernetice sunt în trend ascendent, putând perturba furnizarea de servicii esențiale către populație.

FSI va aborda în principal aspectele de securitate privind combaterea traficului de droguri și protecția victimelor infracțiunilor, iar FSE+ poate asigura resurse pentru aspectele privind sănătatea publică, inclusiv accesul la servicii de sănătate pentru consumatorii de droguri și victimelor infracțiunilor, reducerea daunelor, prevenirea deceselor cauzate de consumul de droguri și cercetarea aspectelor epidemiologice ale utilizării și abuzului de droguri.

FEDR ar putea finanța acțiuni legate de protecția spațiilor publice cu impact la nivel local, regional și național, întrucât FSI poate finanța doar proiecte la scară mică, cum ar fi integrarea inovatoare a securității în proiectarea de noi clădiri și spații publice, achiziționarea de sisteme de televiziune cu circuit închis și alte echipamente preventive, cum ar fi sisteme informatice de securitate și de comunicații, rezistente la atacuri cibernetice.

Sinergiile dintre IMFV și programele Acordului de parteneriat se vor asigura prin finanțarea din IMFV a operațiunilor maritime cu scopuri multiple când obiectivul principal este supravegherea frontierei, precum și prin completarea finanțărilor din IMFV cu intervenții din FEDR, prin programul Interreg, în special prin sprijinirea acțiunilor în domeniul mobilității și gestionării trecerii la frontieră și gestionării migrației, și din FSE+, care ar putea susține activități care vizează dezvoltarea abilităților digitale ale polițiștilor de frontieră.

Coordonarea, demarcarea și complementaritatea dintre fondurile europene dedicate pescuitului (FEPAM) și cele aferente politicii de coeziune (FEDR, FC, FSE+) se va realiza în domeniile cercetare/ dezvoltare/ inovare, digitalizare/ informatizare,

competitivitate, eficiență energetică, biodiversitate, capital uman pentru piața muncii, combaterea sărăciei.

Astfel, în domeniul cercetare/dezvoltare/inovare, complementar cu politica de coeziune, politica de pescuit va finanța susținerea parteneriatelor cu institutele de cercetare din domeniu. În ceea ce privește digitalizarea, politica de pescuit vizează investiții în digitalizarea activităților de control și inspecție, colectare și prelucrare de date privind sectorul pescăresc pentru aplicarea Politicii Comune de Pescuit în România.

Referitor la competitivitate, viitorul program privind implementarea politicii de pescuit va asigura sprijin pentru investițiile în dotarea ambarcațiunilor și navelor de pescuit pentru creșterea performanței economice, securitatea și siguranța la bord și scăderea impactului de mediu, înființarea, extinderea și modernizarea fermelor de acvacultură, precum și pentru înființarea, extinderea și modernizarea unităților de prelucrare și comercializare a peștelui și/sau produselor din pește, inclusiv sprijinirea lanțului scurt de comercializare și a infrastructurii necesare acestuia.

În ceea ce privește biodiversitatea, complementaritatea din partea FEPAM va fi asigurată prin sprijinirea sustenabilității economice a fermelor de acvacultură care furnizează servicii de mediu, iar în ceea ce privește capitalul uman prin sprijinirea formării profesionale a pescarilor și viitorilor pescari și sprijinirea formării profesionale a acvaculturilor și viitorilor acvacultori.

Referitor la combaterea sărăciei, prin FEPAM se va asigura complementaritatea cu politica de coeziune în funcție de abordările grupurilor locale de acțiune din zonele pescărești și strategiile de dezvoltare locală.

Parte dintre aceste domenii vor fi sprijinite și prin REACT-EU și Facilitatea pentru Relansare și Reziliență, respectiv: sănătate și, tranziția digitală și ecologică, menținerea și crearea de locuri de muncă, educație, pregătire profesională și dezvoltarea de competențe.

Facilitatea de Relansare și Reziliență, componentă a Pachetului de Redresare Economică Next Generation EU (NGEU) lansat de Comisia Europeană are în vedere sprijinirea investițiilor și reformelor esențiale pentru o relansare durabilă, îmbunătățirea rezilienței economice și sociale a statelor membre și sprijinirea tranziției către o economie verde și digitală. Astfel, prin intermediul Planului de Relansare și Reziliență care va fi elaborat la nivel național vor fi abordate dificultățile economice și sociale întâmpinate în urma crizei provocate de Coronavirus, în diverse domenii, precum ocuparea forței de muncă, social, educație, sănătate, financiar, mediul de afaceri, dar și pentru reformele și investițiile care contribuie la tranziția către o economie verde și digitală.

Pentru acțiunile înrudite sau consecutive se corelează fonduri din mai multe surse, cu evitarea dublei finanțări și adoptarea unor scheme de investiții care să corespundă nevoilor pe termen scurt (REACT-UE), mediu (facilitatea pentru relansare și reziliență - FRR) și lung (politica de coeziune) ale României.

Conform pachetului legislativ 2021-2027 propus de Comisia Europeană, alocările dedicate României din fondurile aferente Politicii de Coeziune însumează aprox. **31 miliarde euro** și sunt distribuite pe fonduri astfel:

✦ **Fondul European de Dezvoltare Regională - 17,715 miliarde euro**, inclusiv 392 milioane euro pentru Cooperare Teritorială Europeană,

✦ **Fondul Social European Plus - 8,385 miliarde euro**,

✎ **Fondul de Coeziune - 4,499 miliarde euro**, inclusiv alocarea de transferat către Mecanismul pentru Interconectarea Europei (Connecting Europe Facility - CEF) - 1,091 miliarde euro, din care doar 70% la dispoziția Statului Membru,

✎ **Fondul pentru o Tranziție Justă – 1,766 miliarde euro.**

Concentrarea tematică la nivel național, conform pachetului legislativ, presupune ca:

- ✓ **25% din total alocare FEDR este pentru Obiectivul de Politică 1** (*o Europă mai inteligentă*)
- ✓ **30% din total alocare FEDR este pentru Obiectivul de Politică 2** (*O Europă mai ecologică*)
- ✓ **30% din total alocare FEDR** este pentru intervenții care vor contribui la **îndeplinirea obiectivelor climatice**
- ✓ **37% din total alocare FC** este pentru intervenții care vor contribui la **îndeplinirea obiectivelor climatice**
- ✓ **6% din total alocare FEDR** este pentru intervenții care vor contribui la **dezvoltarea urbană durabilă**
- ✓ **25% din total alocare FSE+** este pentru obiectivele specifice privind incluziunea socială
- ✓ **2% din total alocare FSE+** este pentru obiectivele specifice privind ajutorarea celor mai defavorizate persoane
- ✓ **10% din total alocare FSE+** este pentru sprijinirea ocupării tinerilor care nu au un loc de muncă sau nu sunt integrați într-un program de educație sau formare (NEETs)

Conform propunerii pachetului legislativ care va guverna politica de coeziune în perioada de programare financiară 2021-2027, statele membre au la dispoziție o serie de prevederi care permit sau impun transferi între fonduri, astfel:

- statele membre pot solicita transferul de până la 20% din alocările financiare ale unui program, de la oricare fond către oricare alt fond aflat în gestiune partajată sau către orice instrument cu gestiune directă sau indirectă. Acest lucru a fost propus pentru a facilita, pe parcursul implementării programelor, atingerea obiectivelor stabilite pentru fonduri.

- transferuri obligatorii către Fondul pentru o Tranziție Justă (FTJ) din alocările naționale FEDR și FSE+, de minim 1,5 și maxim 3 ori mai mari decât suma alocată la nivel național pentru FTJ.

Pe lângă fondurile alocate/susținute de Uniunea Europeană, nu trebuie să neglijăm nici sursele de finanțare națională acordate prin Compania Națională de Investiții (CNI), prin Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL), și, mai recente și adaptate situației globale actuale, programele de sprijin pentru tineri, pentru diaspora, IMM Invest, sau programul Casa verde.

PROGRAMUL NAȚIONAL DE CONSTRUCȚII DE INTERES PUBLIC SAU SOCIAL, finanțat prin CNI

Compania Națională de Investiții S.A. (CNI) derulează Programul Național de Construcții de Interes Public sau Social (PNCIPS) prin care se pot realiza obiective de

investiții în conformitate cu prevederile Anexei 3 din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare așa cum sunt acestea definite în cadrul art. 1, alin (2), lit. a) – n), din Anexa 3 a actului normativ menționat anterior.

Subprogramele din cadrul PNCIPS sunt următoarele:

1. SUBPROGRAMUL "SĂLI DE SPORT"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. a) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **săli de sport** semnifică spații special amenajate în vederea desfășurării activităților sportive de orice fel.

2. SUBPROGRAMUL "BAZINE DE ÎNOT"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. b) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **bazine de înot** semnifică bazine pentru competiții naționale și internaționale, precum și bazine de înot didactic școlare.

3. SUBPROGRAMUL "COMPLEXURI SPORTIVE"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. c) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **complexuri sportive** semnifică spații și terenuri special amenajate pe care se pot desfășura activități sportive și de recreere, acoperite sau în aer liber, inclusiv activități conexe.

4. SUBPROGRAMUL "AȘEZĂMINTE CULTURALE"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. d) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **așezăminte culturale** semnifică imobile în care se desfășoară activități în domeniul cultural, de informare și de educație permanentă, precum: căminele culturale, casele de cultură, universitățile populare, școlile populare de arte și meserii, centrele culturale și alte asemenea.

5. SUBPROGRAMUL "UNITĂȚI ȘI INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT DE STAT"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. e) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **unități și instituții de învățământ de stat** semnifică imobile destinate procesului educațional și de cercetare, spații cu destinația de cămine și cantine, imobile destinate activităților cultural – sportive.

6. SUBPROGRAMUL "PATINOARE ARTIFICIALE"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. f) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **patinoare artificiale** semnifică patinoare artificiale pentru competiții naționale și internaționale, precum și patinoare artificiale de agrement.

7. SUBPROGRAMUL "UNITĂȚI SANITARE"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. g) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **unități sanitare** semnifică spitale / dispensare medicale și/sau alte unități sanitare în care funcționează cabinete medicale.

8. SUBPROGRAMUL "SĂLI DE CINEMA"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. h) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **săli de cinema** semnifică spații destinate proiecției cinematografice.

9. SUBPROGRAMUL "LUCRĂRI ÎN PRIMĂ URGENȚĂ"

a. Conform art. 3, alin. 2 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, în scopul prevenirii și atenuării efectelor riscurilor naturale cauzate de cutremure de pământ, inundații, alunecări de teren, tasări și/sau prăbușiri de teren se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică, proiectare, execuție de construcții noi, reconstrucția imobilelor afectate de cutremure de pământ, inundații, alunecări de teren, tasări și/sau prăbușiri de teren sau expertizare tehnică, proiectare și execuția lucrărilor care constau în consolidarea / repararea elementelor structurale și, după caz, a elementelor nestructurale ale construcției și/sau

introducerea unor elemente structurale suplimentare, demolări parțiale, lucrări de îmbunătățire a terenului de fundare, reabilitări la construcții și instalațiile aferente, reparații capitale;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. i) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **lucrări în primă urgență** semnifică lucrări executate în scopul prevenirii și atenuării efectelor riscurilor naturale cauzate de cutremure de pământ, inundații, alunecări de teren, tasări și/sau prăbușiri de teren

10. SUBPROGRAMUL "REABILITARE BLOCURI DE LOCUINȚE SITUATE ÎN LOCALITĂȚI DIN ZONE DEFAVORIZATE"

- Se finanțează exclusiv obiectivele de investiții preluate din Programul de reabilitare a unor blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate, pentru anul 2014, aprobat prin HG 343/2014, până la finalizarea acestora.

11. SUBPROGRAMUL "DRUMURI DE INTERES LOCAL ȘI DRUMURI DE INTERES JUDEȚEAN"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. o) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **drumuri de interes local și drumuri de interes județean** semnifică căi de comunicație terestră special amenajate pentru circulația vehiculelor și pietonilor, clasificate conform prevederilor OG 43/1997 privind regimul drumurilor, republicată cu modificările și completările ulterioare, prin acte ale autorităților publice.

12. SUBPROGRAMUL "FOSE SEPTICE, MICROSTAȚII DE EPURARE ȘI SISTEME DE ALIMENTARE CU APĂ"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. p) – r) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia:

i. **Fose septice** semnifică rezervoare etanșe subterane, în care se colectează apele menajere produse în gospodării, elimină în bună măsură materiile poluante concentrate în apele uzate și asigură reținerea materiilor solide și a deșeurilor plutitoare;

ii. **Microstații de epurare** semnifică ansamblul de construcții și instalații destinat epurării apelor uzate, prin metode mecanice, mecano-chimice, biologice și altele;

iii. **Sistem de alimentare cu apă** semnifică ansamblul construcțiilor și terenurilor, instalațiilor tehnologice, echipamentelor funcționale și dotărilor specifice, prin care se realizează serviciul public de alimentare cu apă și care cuprinde, de regulă, următoarele componente: captări, aducțiuni, stații de tratare, stații de pompare cu sau fără hidrofor, rezervoare de înmagazinare, rețele de transport și distribuție, bransamente, până la punctul de delimitare a proprietății.

13. SUBPROGRAMUL "ALTE OBIECTIVE DE INTERES PUBLIC SAU SOCIAL ÎN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. j) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **alte obiective de interes public sau social în domeniul construcțiilor** semnifică orice tip de construcții care se realizează pentru satisfacerea nevoilor materiale și spirituale ale comunităților locale, inclusiv la nivel național, care nu se încadrează în restul categoriilor de subprograme.

CINE POATE FI BENEFICIAR ÎN CADRUL PROGRAMULUI NAȚIONAL DE CONSTRUCȚII DE INTERES PUBLIC SAU SOCIAL

Conform Art. 1, alin. 2, lit. k din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare prin beneficiari se înțelege statul, prin autoritățile administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, precum și alte instituții publice și instituții de interes public și persoane juridice recunoscute ca fiind de utilitate publică în condițiile legii, precum și alte entități ce funcționează în baza unor legi speciale, inclusiv persoane fizice și juridice în cazul Subprogramului "Lucrări în primă urgență".

De asemenea, antreprenorii români vor avea la dispoziție 3 miliarde de euro, pentru a fi accesați în mod direct din fondurile de coeziune în viitoarea perioadă de programare 2021-2027, printre altele urmând să fie create și 4 linii de finanțare a startup-urilor, în mediul rural și urban, conform unui document de negociere, intrat în posesia StartupCafe.ro.

În perioada de programare 2014-2020, au fost doar 1,5 miliarde de euro pentru oamenii de afaceri (dintr-un total de 22,5 miliarde de euro, cât a însemnat alocarea de fonduri europene structurale și de investiții pentru România, de la UE).

În prezentare apar fonduri pentru startup-uri și alte firme mici și mijlocii (IMM) la 2 obiective majore de politică urmărite de UE și asumate de România pentru 2021-2027:

1. Obiectivul de Politică 4: Fonduri pentru startup-uri în 4 apeluri

Conform negocierilor România-Comisia Europeană din acest moment, la Obiectivul de Politică (OP) 4: O Europă mai socială, derulat prin Fondul Social European (FSE), vor fi 4 linii de finanțare pentru „Încurajarea antreprenoriatului”:

- **StartUp Student**
- **StartUp Diaspora**
- **StartUp Rural**
- **StartUp Restart.**

La acest obiectiv se vor mai alocă bani europeni și pentru:

- Instrumente financiare - Credite de lucru care ajută afacerile nou înființate să funcționeze, oferind dobânzi subvenționate.
- Un Program pilot în Valea Jiului, cu regătire profesională și antreprenorială. Persoanele disponibilizate care nu vor să devină antreprenori se pot recalifica.

- Calificarea angajaților - consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții și de reconversie profesională pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității de pe piața muncii.

2. Obiectivul de Politică 1: bani pentru IMM, startup-uri și scale-up pe tehnologie

Un alt punct relevant pentru oamenii de afaceri este Obiectivul de Politică 1: O Europă mai inteligentă. Aici se vor pune la bătaie **6 miliarde de euro** (adică 35% din toți banii care revin României din Fondul European de Dezvoltare Regională - FEDR). Evident, nu toți banii vor fi pentru antreprenori, cele mai mari sume ducându-se la beneficiari de stat.

Din acești bani se vor aloca resurse pentru:

⇒ **Consolidarea competitivității economiei românești:**

- investiții în noi tehnologii (Internetul lucrurilor - IoT, Automatizare, Robotică, Inteligență Artificială)

- investiții pentru adoptarea de către IMM-uri a tehnologiilor în domeniul tehnologia informației și a comunicațiilor (digitalizarea proceselor de producție)

- investiții pentru clustere în vederea integrării acestora în lanțurile de valoare europene

- Internaționalizare.

⇒ **Crearea de noi firme și creșterea ratei de supraviețuire a lor**

- crearea de noi întreprinderi

- sprijin pentru trecerea de la start-up la scale-up pentru întreprinderile cu potențial mare de creștere.

⇒ **Facilitarea accesului la finanțare pentru IMM-uri, inclusiv prin încurajarea finanțării inițiale și timpurii a startup-urilor. Aici vor fi instrumente financiare de tip:**

- credite,

- equity (fonduri de investiții care acordă finanțări în schimbul unor părți sociale),

- garanții publice la credite bancare în condiții avantajoase.

De aici vor fi finanțate și investiții de stat foarte utile, cum ar fi obținerea vaccinului tetravalent (cu patru tulpini) la Institutul Cantacuzino sau înființarea unui institut de cercetare în medicină genetică.

Dar vor fi „tocați” bani europeni cu crearea de institute de stat în domeniul tehnologiei, în condițiile în care firme private românești fac cercetare-dezvoltare de calitate în România și au nevoie de fonduri. Astfel, statul român propune:

- Înființarea unui Institut de Inteligență Artificială pentru zona de robotică, automatizări industriale și IT

- Institutul pentru Tehnologiile Viitorului (nanotehnologii, microelectronică, fonică, materiale și tehnologii de fabricație avansate).

Toți acești bani vor fi atrași de către beneficiarii din România în principal prin 2 tipuri de programe operaționale:

- **cele 8 Programe Operaționale Regionale.** Reamintim că Guvernul actual vrea să spargă Programul Operațional Regional (POR), gestionat acum de Ministerul Lucrurilor Publice, în 8 POR-uri mai mici, de sine stătătoare, câte unu pe fiecare regiune de dezvoltare, cu câte o autoritate de management.

Aici vor intra investiții în digitalizarea serviciilor publice locale, smart city; Smart specializare și transfer tehnologic, inovare, parcuri smart; IMM, robotică, digitalizare.

- **Programul Operațional Creștere inteligentă și digitalizare.** Aici se vor face proiecte de specializare inteligentă la nivel național, în sinergie cu programul UE

Horizon, care este accesat direct de la Comisia Europeană de către beneficiari din UE și din state partenere (cum este Israelul, de exemplu).

Tot la acest program operațional vor intra și proiecte de internaționalizare, tranziție industrială, nanotehnologii, robotică, infrastructură de cercetare-dezvoltare-inovare, precum și instrumente financiare pentru finanțarea firmelor.

ÎN VIITOAREA POLITICĂ AGRICOLĂ COMUNĂ 2012-2027 se va pune accent pe susținerea formelor asociative din sectorul agricol în principal organizațiile de producători.

Interesul României este ca PAC să continue să fie o politică puternică, bazată pe cei doi piloni, cu o alocare bugetară la fel de consistentă ca până în prezent, care să poată răspunde provocărilor economice, de mediu și sociale.

Alocări financiare pentru plăți directe și măsuri de piață – Pilonul I al PAC, finanțat din FEAGA

 **Plăți directe** - Conform anexei IV a proiectului de Regulament privind Planurile Strategice, România va avea în perioada 2021-2027 o alocare financiară totală pentru plățile directe de 13,5 miliarde euro, mai mare cu 1,252 miliarde euro față de perioada 2014-2020, reprezentând o creștere de 10,2%.

 **Sectorul vitivinicol** - Conform anexei V a proiectului de Regulament privind Planurile Strategice, România va avea, în perioada 2021-2027, o alocare financiară anuală de 45.844.000 euro pentru intervenții în sectorul vitivinicol. În perioada 2014-2020, România are o alocare financiară pentru intervenții în sectorul vitivinicol de 47.700.000 euro anual, potrivit anexei VI la Regulamentul UE 1308/2013.

 **Sectorul apiculturii** - Conform anexei V a proiectului de Regulament privind Planurile Strategice, România va avea în perioada 2021-2027 o alocare financiară anuală de 6.081.630 euro pentru intervenții în sectorul apiculturii.

Viitoarea Politică Agricolă Comună (PAC) va continua să asigure accesul la alimente de calitate superioară și un sprijin puternic pentru modelul european de agricultură, care este unic.

Cele 9 obiective ale viitoarei PAC sunt:

- să le asigure fermierilor un venit echitabil,
- să amelioreze competitivitatea,
- să restabilească echilibrul de putere în lanțul alimentar,
- să combată schimbările climatice,
- să protejeze mediul,
- să conserve peisajele și biodiversitatea,
- să sprijine reînnoirea generațională,
- să ajute la dinamizarea zonelor rurale,
- să protejeze calitatea alimentelor și sănătatea.

România pune în practică PAC post 2023 prin intermediul Planului Național Strategic (PNS) prin măsuri de dezvoltare a unui sector agricol rezilient și durabil, cu accent pe asigurarea veniturilor echitabile fermierilor, respectarea angajamentelor de mediu prin remunerarea fermierilor care contribuie la protejarea mediului peste cerințele nivelului de bază, pe dezvoltarea sectoarelor deficitare și o dezvoltare socioeconomică coerentă a mediului rural în baza unei strategii a intervenției fundamentată pe identificarea nevoilor.

PNS al României se va concentra pe atingerea următoarelor obiective:

I. Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care să asigure securitatea alimentară, creșterea viabilității fermelor prin stabilizarea veniturilor fermierilor și eliminarea discrepanțelor și disparităților între categorii de ferme

Sprijinul acordat sectorului agricol se concentrează pe abordarea și atenuarea dezavantajelor structurale, în vederea consolidării și restructurării, care să permită atingerea unui nivel optim de viabilitate al fermelor. Totodată, prin sprijinul acordat prin Pilonul I, se urmărește o revitalizare a sectorului de creșterea animalelor și prin stimularea utilizatorilor de suprafețe agricole să practice o agricultură durabilă în exploatarea suprafețelor prin pășunat. Fermierii vor avea acces la resurse financiare și un nivel echitabil al plăților directe asigurat și prin sprijinul redistributiv complementar pentru venit, dar și prin plățile cuplate de producție. Pentru a compensa decalajul valorii subvenției față de media europeană se vor acorda în continuare de Ajutoare Naționale Tranzitorii.

Intervențiile se vor concentra atât pe sprijinirea sectorului vegetal cât și zootehnic, pentru acoperirea deficitelor în anumite sectoare, fiind acordată o importanță deosebită sectorului de plante proteice. Sprijinul complementar pentru venit va fi de 15% din valoarea plăților directe.

II. Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității sectorului agro-alimentar prin intensificarea cooperării, încurajarea investițiilor colective, modernizarea, restructurarea fermelor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității concomitent cu dezvoltarea, modernizarea industriei alimentare

PNS urmărește stimularea cooperării și a consolidării formelor asociative în vederea orientării lor către performanță, obținerea unor produse mai competitive, aspect care va îmbunătăți poziția fermierilor în lanțul valoric, echilibrarea balanței comerciale și integrarea pe verticală a acestora în lanțul valoric (procesare, distribuție, comercializare).

III. Dezvoltarea socio-economică a spațiului rural prin atragerea și susținerea tinerilor și facilitarea dezvoltării afacerilor precum promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale

Agricultura României se confruntă cu un grad ridicat de îmbătrânire în rândul fermierilor și prin PNS propune o abordare integrată de sprijinire a reîntineririi generațiilor, ce vizează acordarea de plăți directe pentru tinerii fermieri, dar și intervenții dedicate instalării tinerilor și dezvoltării fermelor acestora.

PNS vizează crearea și dezvoltarea afacerilor neagricole la scară mică, ca sursă importantă de locuri de muncă și obținere de venituri, conducând la sporirea gradului de atractivitate al zonelor rurale, reducerea disparităților dintre urban și rural, precum și a fenomenului de migrație către urban manifestat în mod special în rândul tinerilor. Diversificarea economică prevede o creștere a ocupării forței de muncă și a veniturilor gospodăriilor agricole, contribuind la un mai bun echilibru teritorial socio-economic și la o dezvoltare durabilă în zonele rurale. Îmbunătățirea infrastructurii de bază la scară mică inclusiv infrastructura agricolă conduce la îmbunătățire a calității vieții în zonele rurale.

În cadrul PNS obiectivele de mediu sunt esențiale în implementarea PAC, acestea se vor axa pe contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale precum și pe contribuția la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor.

Alocările financiare pentru următoare perioadă de finanțare prin PNS, publicată la 14 februarie 2022, se prezintă astfel:

Intervenții Pilon II	Alocare FEADR	Alocare publică	Pondere după transfer
Bunăstarea animalelor (Porc/Pasare)	624,527,386	736,250,000	12.40%
Agro-mediu și climă (Pașiți cu înaltă valoare naturală/Culturi verzi/Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon)	418,486,014	492,336,486	8.31%
Agricultură ecologică (conversie/menințarea certificării)	330,752,000	389,120,000	6.57%
ANC ZM – Zona montană	136,000,000	160,000,000	2.70%
ANC SEMN - Zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative	419,260,350	500,000,000	8.33%
ANC SPEC - Zone care se confruntă cu constrângeri naturale specifice	21,377,500	25,150,000	0.42%
Impăduriri și crearea de suprafețe împădurite (tranzitie din PNDR 2014-2020)	2,550,000	3,000,000	0.05%
Plați pentru angajamente de silvo-mediu și climă	72,006,991	84,826,166	1.43%
Investiții în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere	60,894,964	71,641,134	1.21%
Investiții în exploatarea agricolă - Investiții în consolidarea exploatarea tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați	150,000,000	176,648,471	2.98%
Investiții în condiționarea, procesarea și marketingul – produselor agricole și pomicole în afara exploatarea	215,000,000	252,941,176	4.27%
Investiții în exploatarea agricolă - Investiții în exploatarea pomicole	127,500,000	151,383,529	2.53%
Investiții în exploatarea agricolă - Investiții în producție primară - sector legume și/sau cartofi	102,000,000	121,383,529	2.03%
Investiții în exploatarea agricolă - Investiții în producție primară în sectorul hamei, flori și struguri de masă	42,500,000	50,395,294	0.84%
Investiții în exploatarea agricolă - Investiții în producție primară - sector zootehnic	200,000,000	236,677,647	3.97%
Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene	170,000,000	202,075,294	3.38%
Modernizarea infrastructurii de irigații	340,000,000	400,973,412	6.75%
Infintarea sistemelor de irigații	85,000,000	102,421,176	1.69%
Crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă	170,000,000	200,494,118	3.38%
Crearea/modernizarea infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural	170,000,000	200,988,235	3.38%
Sprâjin pentru instalarea tinerilor fermieri (inclusiv transferul din Pilonul I)	242,421,824	250,691,764	4.81%
Contribuții financiare la plata primelor de asigurare	20,000,000	24,103,967	0.40%
Infintarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol	12,750,000	15,444,706	0.25%
Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI	34,000,000	40,082,353	0.68%
LEADER	424,750,000	500,000,000	8.44%
Contribuții financiare la instrumentul de gestionare a riscurilor fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole	62,367,574	73,803,619	1.24%
Investiții în crearea și dezvoltarea de activități nonagricole	178,673,707	212,180,832	3.55%
Transfer de cunoștințe	5,065,392	6,000,000	0.10%
Consiliere agricolă	3,434,608	4,040,715	0.07%
Asistență tehnică	193,409,978	193,409,978	3.84%
TOTAL FEADR fără transfer Pilon I	4,835,249,460	5,678,984,776	
TOTAL FEADR după transfer Pilon I	5,034,738,288	5,878,463,604	

regiunea București Ilfov implică o rată de cofinanțare FEADR de 43%, respectiv 80% în anumite cazuri. Rata de baza FEADR pentru restul țării este de 85%

Pe lângă PNS, **Programul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)** constituie o importantă sursă de fonduri și aplicare imediată în vederea finanțării prin cele 15 componente de finanțare:

COMPONENTA 1 – SISTEMUL DE MANAGEMENT AL APEI

Obiectiv: Asigurarea sustenabilă a apei pentru un viitor sigur al populației, mediului și economiei, defalcată în 3 categorii de investiții:

- **I.1** Extinderea sistemelor de apă și canal în localități aflate în aglomerări mai mari de 2000 de locuitori echivalenți, prioritizate prin Planul accelerat de conformare cu Directive europene, inclusiv distribuție de apă;

Investiții eligibile: Lucrări de construcții necesare pentru extinderea rețelelor de apă și canalizare în localități cuprinse în aglomerările mai mari de 2000 de locuitori echivalenți.

- **I.2** Colectarea apelor uzate în aglomerările mai mici de 2000 de locuitori echivalenți care împiedică atingerea unei stări bune a corpurilor de apă și/sau afectează arii naturale protejate;

Investiții eligibile: sisteme individuale de colectare și Epurare; sisteme publice inteligente (fose comune) pentru procesarea apelor uzate urbane sau, în situații excepționale și temeinic justificate, prin colectarea în sistem centralizat și epurarea în stații existente. Nu se va finanța construirea de stații de epurare.

- **I.3** Sprijinirea conectării populației cu venituri mici la rețelele de alimentare cu apă și canalizare existente

Investiții eligibile: Sprijinirea familiilor și persoanelor singure cu venituri reduse (care au media veniturilor bănești nete lunare sub salariul minim brut pe țară garantat la plată pe membru de familie) pentru plata cheltuielilor de branșare/racordare la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare.

COMPONENTA 2 – PĂDURI ȘI PROTECȚIA BIODIVERSITĂȚII

Obiectiv: Armonizarea practicilor de management forestier cu cele privind conservarea biodiversității și protejarea mediului în contextul generat de Pactul Verde European și asigurarea tranziției către o Europă neutră din punct de vedere climatic prin crearea de noi suprafețe acoperite cu păduri și refacerea habitatelor degradate, defalcată în 2 categorii de investiții:

- **I.1** Campania națională de împădurire și reîmpădurire, inclusiv păduri urbane

Investiții eligibile: Realizarea de noi păduri și suprafețe cu vegetație forestieră în zonele vulnerabile la schimbările climatice: identificarea și evaluarea terenurilor, finanțarea împăduririi și lucrărilor de îngrijire a plantațiilor și creșterea suprafeței cu vegetație forestieră în lungul căilor de comunicație, în interiorul aglomerărilor urbane (păduri urbane, inclusiv de tipul mini-pădurilor) în jurul localităților și între câmpurile cu culturi agricole, precum și alte categorii de perdele forestiere de protecție.

- **I.2** Dezvoltarea de capacități moderne de producere a materialului forestier de reproducere

Investiții eligibile: Obiectivul măsurii de investiții este de a dezvolta capacitățile de producție de material reproducător (specii de copaci și ecotipuri) care sunt adecvate pentru condițiile climatice viitoare modelate pentru România în cantități suficiente cu implicarea atât a Romsilva cât și a sectorului privat.

COMPONENTA 3 – MANAGEMENTUL DEȘEURILOR

Obiectiv: Accelerarea procesului de extindere și modernizare a sistemelor de gestionare a deșeurilor în România cu accent pe colectarea separată, măsuri de prevenție, reducere,

reutilizare și valorificare în vederea conformării cu directivele aplicabile și tranziției la economia circulară, defalcată în 2 categorii de investiții:

- **I.1** Dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor municipale la nivel de județ sau la nivel de oraș/comune

I.1.a – Înființarea de platforme de colectare cu aport voluntar și de pregătire pentru reutilizare pentru includerea în circuitul economic a materiilor prime secundare provenite din materiale recuperate de la populație sub formă de deșeuri;

I.1.b – Construirea de insule ecologice digitalizate pentru colectarea separată a deșeurilor la nivel local;

I.1.c – Centre integrate înființate și operaționale pentru aglomerări urbane privind colectarea separată, inclusiv a fluxurilor speciale de deșeuri, transportul și transferul deșeurilor, în corelare cu prevederile Planurilor Județene de Gestionare a Deșeurilor;

I.1 d – Construirea de instalații de tratare reciclare deșeuri colectate separat în vederea atingerii țintelor de reciclare din pachetul economiei circulare.

- **I.2** – Dezvoltarea infrastructurii pentru managementul gunoiului de grajd și a altor deșeuri agricole compostabile

Investiții eligibile: Măsura de investiții vizează în principal dezvoltarea de sisteme de colectare și valorificare a gunoiului de grajd după cum urmează: a. 150 de sisteme integrate comunale (platformă comună, platforme individuale pentru fermierii mici și mijlocii și echipamente pentru gestionarea compostului); b. 94 de sisteme comunale integrate pentru comunități cu platformă comună existentă (platforme individuale pentru fermieri mici și mijlocii și echipamente pentru gestionarea compostului); c. 5 sisteme de compostare pentru comunitățile cu ferme mari (stație de compostare și echipamente pentru gestionarea compostului); d. 5 sisteme debiogaz pentru comunități cu ferme foarte mari (cu capacități electrice de cel puțin 300 KWh și capacități de încălzire de cel puțin 300 kWth).

COMPONENTA 4 – TRANSPORT SUSTENABIL, defalcată în 4 categorii de investiții:

- **I.1** – Modernizarea și reînnoirea infrastructurii feroviare;
- **I.2** – Material rulant feroviar;
- **I.3** – Dezvoltarea infrastructurii rutier sustenabile pe rețeaua TEN-T, taxarea rutieră, managementul traficului și siguranța rutieră;
- **I.4** – Dezvoltarea rețelei de transport cu metroul în Municipiile București și Cluj-Napoca

Obiectivul acestei componente este de a spori sustenabilitatea sectorului transporturilor din România prin sprijinirea tranziției verzi și digitale a sectorului, respectiv de a dezvolta o infrastructură de transport durabilă și ecologică, cu standarde de siguranță adecvate, care să contribuie la finalizarea rețelelor transeuropene de transport (TEN-T) și la descongestionarea nodurilor urbane, stimulând în același timp tranziția către un transport sustenabil la nivel național, fiind vizate acțiuni orientate către dezvoltarea de măsuri „environmental friendly” pe noile sectoare de transport de mare viteză, asigurarea elementelor de protecție a mediului, precum și a sistemelor inteligente de transport (ITS) și a măsurilor de siguranță rutieră.

Sectorul transporturilor nu este doar un pilon de sprijin pentru alte sectoare, ci are o contribuție majoră la reziliența unei economii, oferind o bază solidă pentru o redresare accelerată în cazul unor crize prelungite cu impact negativ semnificativ asupra societății în ansamblul ei.

Pentru atingerea obiectivului propus și pentru generarea impactului preconizat, sunt necesare o serie de reforme și investiții:

Reforme:

Reforma 1 -Transport sustenabil, decarbonizare și siguranță rutieră;

Reforma 2 - Management performant pentru transport de calitate - Îmbunătățirea capacității instituționale de management și guvernanta corporativă

COMPONENTA 5 – FONDUL PENTRU VALUL RENOVĂRII

Obiectiv general: Tranziția către un fond construit rezilient și verde

Prin intermediul componentei C5 - *Valul Renovării* se va urmări îmbunătățirea fondului construit printr-o abordare integrată a eficienței energetice, a consolidării seismice, a reducerii riscului la incendiu și a tranziției către clădiri verzi și inteligente, conferind respectul cuvenit pentru estetică și calitatea arhitecturală a acestuia, dezvoltarea unor mecanisme adecvate de monitorizare a performanțelor fondului construit și asigurarea capacității tehnice pentru implementarea investițiilor.

Obiective specifice:

1. Asigurarea rezilienței și sustenabilității fondului construit prin abordarea integrată a eficienței energetice, a consolidării seismice, a reducerii riscului la incendiu, ameliorarea calității aerului interior și tranziția spre clădiri inteligente.

2. Asigurarea cadrului strategic și de reglementare tehnică, actualizat pentru proiectarea și realizarea de construcții verzi și reziliente.

3. Monitorizarea performanțelor fondului construit și fundamentarea politicilor pe evidențe prin realizarea registrului digital al clădirilor și implementarea treptată a pașaportului energetic al clădirilor.

4. Asigurarea forței de muncă specializată pentru clădiri verzi și inteligente.

5. Introducerea practicilor de economie circulară în construcții.

Componenta 2 este defalcată în 2 mai reforme de investiții:

Reforma 1 – Realizarea unui cadru normativ simplificat și actualizat care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi și reziliente

Reforma 2 – Cadru strategic, normativ și procedural care să sprijine reziliența seismică a fondului construit

Prin componenta 5 se pot realiza următoarele investiții:

- **I.1** – Instituirea unui fond pentru "Valul Renovării" care să finanțeze lucrări de îmbunătățire a eficienței energetice a fondului construit existent, printr-un program de investiții structurat în 2 axe:
 - **Axa 1** – Reziliența și eficiența energetică a clădirilor rezidențiale multifamiliale: renovarea energetică moderată sau aprofundată/renovare integrată a clădirilor rezidențiale multifamiliale – blocuri;
 - **Axa 2** – Schema de granturi pentru eficiență energetică și reziliență în clădiri publice.
- **I.2** – Realizarea Registrului Național al clădirilor, sistem informatic georeferențiat și implementarea treptată a pașaportului energetic al clădirilor;
- **I.3** – Consolidarea capacității profesionale a specialiștilor și lucrătorilor din domeniul construcțiilor prin dezvoltarea de cursuri de formare privind eficiența energetică a construcțiilor;
- **I.4** – Economie circulară și creșterea eficienței energetice a clădirilor istorice:
 - a.** Susținerea eficienței energetice prin dezvoltarea și testarea de materiale noi și soluții tehnologice a clădirilor istorice;
 - b.** Dezvoltarea aptitudinilor profesionale în vederea intervenției pe clădiri istorice;

- c. Susținerea economiei circulare prin crearea unui centru pilot pentru colectarea și reutilizarea materialelor de construcție istorice provenite din demolări legale;
- d. Susținerea economiei circulare prin asigurarea întreținerii regulate a clădirilor istorice.

COMPONENTA 6 – ENERGIE

Obiectiv: Obiectivul componentei este de a aborda principalele provocări ale sectorului energetic din România în ceea ce privește decarbonizarea și poluarea aerului, respectiv asigurarea tranziției verzi și a digitalizării sectorului energetic prin promovarea producției de energie electrică din surse regenerabile, a eficienței energetice și a tehnologiilor viitorului și este defalcată în 6 reforme de investiții:

Reforma 1 – Reforma pieței de energie electrică, prin înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și susținerea cadrului legislativ și de reglementare stimulat pentru investițiile private în producția de electricitate din surse regenerabile;

Reforma 2 – Îmbunătățirea guvernantei corporative a întreprinderilor de stat din sectorul energetic;

Reforma 3 – Bugetarea verde;

Reforma 4 – Dezvoltarea unui cadru legislativ și de reglementare favorabil tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare;

Reforma 5 – Reducerea intensității energetice a economiei prin dezvoltarea unui mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie și de creștere a rezilienței;

Reforma 6 – Creșterea competitivității și decarbonizarea sectorului de încălzire-răcire

Investiții:

- **I 1.** Noi capacități de producție de energie electrică din surse regenerabile ;
- **I 2.** Infrastructura de distribuție a gazelor regenerabile (utilizând gazele naturale în combinație cu hidrogenul verde ca măsură de tranzitorie), precum și capacitățile de producție a hidrogenului verde și/sau utilizarea acestuia pentru stocarea energiei electrice;
- **I 3.** Dezvoltarea de capacități de producție pe gaz, flexibile și de înaltă eficiență, pentru cogenerarea de energie electrică și termică (CHP) în sectorul încălzirii centralizate, în vederea atingerii unei decarbonizări adânci;
- **I 4.** Lanț industrial de producție și/sau asamblare și/sau reciclare a bateriilor, a celulelor și panourilor fotovoltaice (inclusiv echipamente auxiliare), precum și noi capacități de stocare a energiei electrice;
- **I 5.** Asigurarea eficienței energetice în sectorul industrial.

COMPONENTA 7 – TRANSFORMARE DIGITALĂ

Obiectiv: O infrastructură digitală coerentă și integrată la nivelul administrației publice din România care să ofere servicii digitale de înaltă calitate atât cetățenilor, cât și companiilor. Prin realizarea acestui obiectiv sunt create condițiile pentru adoptarea tehnologiilor digitale în toate sectoarele și domeniile de activitate ale instituțiilor statului și pentru creșterea numărului de cetățeni și companii care vor putea beneficia și fructifica oportunitățile oferite de digitalizare. Implementarea pe scară largă a soluțiilor digitale va contribui, la creșterea gradului de transparentizare a activității autorităților statului și la reducerea barierelor birocratice, contribuind, de asemenea, la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă.

Reforme și investiții:

A. Servicii publice digitale pentru cetățeni și firme

a) Reforma

Reforma 1 - Dezvoltarea unui cadru unitar pentru definirea arhitecturii unui sistem de tip cloud guvernamental

b) Investiții

- **I1.** Implementarea infrastructurii de cloud guvernamental
- **I2.** Investiții pentru dezvoltarea/migrarea în cloud
- **I3.** Realizarea sistemului de eHealth și telemedicină
- **I4.** Digitalizarea sistemului judiciar
- **I5.** Digitalizare în domeniul mediului
- **I6.** Digitalizare în domeniul muncii și protecției sociale
- **I7.** Implementarea formularelor electronice eForms în domeniul achizițiilor publice
- **I8.** Carte de identitate electronică și semnătura digitală calificată
- **I9.** Digitalizarea sectorului organizațiilor neguvernamentale
- **I10.** Transformarea digitală în managementul funcției publice
- I 10.1. Transformarea digitală și adoptarea tehnologiei de automatizare a proceselor de lucru în administrația publică

B. Conectivitate digitală

a) Reforma

Reforma 2 - Tranziția către atingerea obiectivelor de conectivitate UE-2025 și stimularea investițiilor private pentru dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate

b) Investiții

- **I11.** Implementarea unei scheme de sprijinire a utilizării serviciilor de comunicații prin diferite tipuri de instrumente pentru beneficiari, cu accent pe zonele albe

C. Securitate cibernetică

a) Reforma

Reforma 3 - Asigurarea securității cibernetice a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice

b) Investiții

- **I12.** Asigurarea protecției cibernetice atât pentru infrastructurile TIC publice, cât și pentru cele private cu valențe critice pentru securitatea națională, prin utilizarea tehnologiilor inteligente
- **I13.** Dezvoltarea sistemelor de securitate pentru protecția spectrului guvernamental
- **I14.** Creșterea rezilienței și a securității cibernetice a serviciilor de infrastructură ale furnizorilor de servicii de internet pentru autoritățile publice din România
- **I15.** Crearea de noi competențe de securitate cibernetică pentru societate și economie

D. Competențe digitale, Capital Uman și utilizarea Internetului

a) Reforma

Reforma 4 – Creșterea competențelor digitale pentru exercitarea funcției publice și educație digitală pe parcursul vieții pentru cetățeni

b) Investiții

- **I16.** Program de formare de competențe digitale avansate pentru funcționarii publici
- **I17.** Scheme de finanțare pentru biblioteci pentru a deveni hub-uri de dezvoltare a competențelor digitale
- **I19.** Scheme dedicate perfecționării/recalificării angajaților din firme

COMPONENTA 8 – REFORMA FISCALĂ ȘI REFORMA SISTEMULUI DE PENSII

Obiectivele generale:

⇒ O.1 Reforma administrației fiscale și revizuirea cadrului fiscal pentru consolidarea sistemului fiscal și pentru creșterea veniturilor colectate de administrația fiscală cu cel puțin 3 puncte procentuale din PIB (2,5 procente din reforma administrației fiscale și 0,5 procente din revizuirea cadrului fiscal) și reducerea decalajului de TVA cu cel puțin 5 puncte procentuale, ambele comparativ cu 2019.

⇒ O.2 Reforma sistemului de pensii printr-un nou cadru legislativ pentru a asigura sustenabilitatea fiscală în contextul procesului de îmbătrânire a populației, pentru a corecta inechitățile, pentru a asigura sustenabilitatea și predictibilitatea sistemului și pentru a respecta principiul contributiv în raport cu beneficiarii drepturilor la pensie. De asemenea, se vizează modernizarea sistemului de pensii prin aplicații și servicii digitale. Reforma pensiilor vizează abordarea Recomandărilor Specifice de Țară relevante (RST) 2019 și 2020 și în special asigurarea sustenabilității fiscale, egalizarea vârstei de pensionare și stabilitatea financiară a pilonului II de pensii.

⇒ O.3 Îmbunătățirea eficienței cheltuielilor publice, prin creșterea transparenței procesului de bugetare, îmbunătățirea sistemului de monitorizare și raportare a programelor bugetare, prioritizarea proiectelor mari de investiții, efectuarea analizei cheltuielilor în toate sectoarele publice și consolidarea rolului Consiliului fiscal, cu sprijinul digitalizării procedurilor bugetare.

⇒ O.4 Consolidarea capacității instituționale de prognozare a cheltuielilor cu pensiile, prin utilizarea instrumentelor complexe de modelare economică. Scopul principal al reformei este de a dezvolta capacitatea de a estima impactul reformelor structurale ale sistemului de pensii pe termen mediu și lung, prin îmbunătățirea semnificativă a preciziei proiecțiilor și prin evaluarea implicațiilor pentru sustenabilitatea sistemului de pensii.

⇒ O5. Creșterea competitivității, a capacității de inovare, a productivității și internaționalizării afacerilor (în special a IMM-urilor), prin furnizarea de surse alternative de finanțare ca urmare a înființării unei Bănci Naționale de Dezvoltare.

Reforme

Reforma 1 - Reforma Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF) prin digitalizare.

Reforma 2 - Modernizarea sistemului vamal și implementarea vămii electronice.

Reforma 3 - Îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară.

Reforma 4 - Revizuirea cadrului fiscal.

Reforma 5 - Crearea și operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare.

Reforma 6 - Reforma sistemului public de pensii.

Investiții

- **I1.** Creșterea conformării voluntare a contribuabililor prin dezvoltarea serviciilor digitale.
- **I2.** Îmbunătățirea proceselor de administrare a impozitelor și taxelor, inclusiv prin implementarea managementului integrat al riscurilor.
- **I3.** Asigurarea capacității de răspuns la provocările informaționale actuale și viitoare, inclusiv în contextul pandemiei, prin transformarea digitală a Ministerului Finanțelor / Agenției Naționale de Administrare Fiscală.
- **I4.** Implementarea vămii electronice.
- **I5.** Îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară.
- **I6.** Instrument de modelare economică (set de instrumente de simulare privind opțiunile de reformă a pensiilor) pentru îmbunătățirea capacității instituționale de a prognoza cheltuielile cu pensiile.
- **I7.** Asistență tehnică pentru revizuirea cadrului fiscal.

- **I8.** Operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare.
- **I9.** Susținerea procesului de evaluare a dosarelor de pensii aflate în plată.
- **I10.** Eficiență operațională și servicii electronice avansate pentru sistemul național de pensii prin digitalizare

COMPONENTA 9 – SUPTOR PENTRU SETORUL PRIVAT, CERCETARE, DEZVOLTARE ȘI INOVARE

Obiectiv: Principalul obiectiv al componentei îl reprezintă crearea unui mediu sustenabil, predictiv și simplificat pentru derularea activității mediului de afaceri, creșterea accesului la finanțare, prin dezvoltarea de instrumente adaptate nevoilor întreprinderilor, cu accent inclusiv pe contribuția la schimbările climatice și tranziția digitală, creșterea capacității de inovare a sistemului CDI pentru crearea de sinergii cercetare–mediu de afaceri, precum și dezvoltarea premiselor necesare pentru reformarea sustenabilă a companiilor de stat;

Reforme:

Reforma 1 - Transparentizare legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală destinate mediului de afaceri

Reforma 2 - Eficientizarea guvernantei în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării

Reforma 3 - Reforma carierei de cercetător

Reforma 4 - Consolidarea cooperării dintre mediul de afaceri și cel de cercetare

Reforma 5 - Sprijin pentru integrarea organizațiilor de cercetare, dezvoltare și inovare din România în Spațiul european de cercetare

Investiții:

- **I11.** Platforme digitale privind transparentizarea legislativă, debirocratizarea și simplificarea procedurală destinate mediului de afaceri
- **I12.** Instrumente financiare pentru sectorul privat

Măsura 1. Garanția de portofoliu pentru reziliență

Măsura 2. Garanția de portofoliu pentru acțiune climatică

Măsura 3. Fondul de fonduri de capital de risc pentru redresare

Măsura 4. Fond de fonduri pentru digitalizare, acțiune climatică și alte domenii de interes

Măsura 5. Instrumentul financiar pentru investiții în eficiență energetică în sectorul rezidențial și al clădirilor

- **I13.** Scheme de ajutor pentru sectorul privat

Măsura 1. Schemă de minimis și schemă de ajutor de stat în contextul digitalizării IMM-urilor

Măsura 2. Schemă de minimis pentru ajutarea firmelor din România în procesul de listare la bursa

- **I14.** Proiecte transfrontaliere și multinaționale – Procesoare cu consum redus de energie și cipuri semiconductoare
- **I15.** Înființarea și operaționalizarea centrelor de competență
- **I16.** Programul de mentorat Orizont Europa
- **I17.** Consolidarea excelenței și susținerea participării României la parteneriatele și misiunile din cadrul programului Orizont Europa
- **I18.** Dezvoltarea unui program pentru atragerea resurselor umane înalt specializate din străinătate pentru activități de cercetare, dezvoltare, inovare
- **I19.** Program de sprijin pentru posesorii de certificate de excelență primite la competiția pentru burse individuale Marie Skłodowska Curie
- **I110.** Înființarea și susținerea financiară a unei rețele naționale de opt centre regionale de orientare în carieră ca parte a ERA TALENT PLATFORM

COMPONENTA 10 – FONDUL LOCAL

Obiective:

○ O1. Asigurarea cadrului necesar pentru dezvoltarea durabilă a localităților din România prin investiții în infrastructura locală care vor susține reziliența și tranziția verde a zonelor urbane și rurale, precum și reducerea disparităților teritoriale la nivel regional, intra-regional și intra-județean.

○ O2. Asigurarea cadrului pentru reformarea și digitalizarea instrumentelor de planificare teritorială și urbană la nivelul autorităților publice locale.

Reforme:

Reforma 1 - Crearea cadrului pentru mobilitate urbană durabilă

- *Aprobarea și intrarea în vigoare a legislației în domeniul mobilității urbane durabile*

- *Crearea structurii pentru acordarea de asistență tehnică pentru elaborarea PMUD*

Reforma 2 - Crearea cadrului de politică pentru o transformare urbană durabilă

- *Aprobarea și intrarea în vigoare Legii zonelor metropolitane*

- *Aprobarea și intrarea în vigoare a Politicii urbane a României (PUR)*

Reforma 3 - Crearea cadrului de politică pentru o transformare rurală durabilă: instituirea de consorții administrative în zonele rurale funcționale

- *Aprobarea și intrarea în vigoare a actului legislativ de modificare a Codului administrativ pentru stabilirea unor consorții administrative în zonele rurale funcționale*

Reforma 4 - Îmbunătățirea calității locuirii

- *Aprobarea și intrarea în vigoare a Strategiei naționale a locuirii (SNL) și a planului de acțiune pentru a reduce lipsa severă de locuințe*

Reforma 5 - Dezvoltarea sistemului de planificare - Codul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Construcțiilor

- *Aprobarea și intrarea în vigoare a Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor*

- *Crearea platformei digitale urbane de date interoperabile*

Investiții

- **I1.** Mobilitate urbană durabilă (intervenție susținută de reforma R1. Crearea cadrului pentru mobilitate urbană durabilă)

I1.1. Înnoirea parcului de vehicule destinate transportului public (achiziția de vehicule nepoluante);

I1.2. Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde – ITS/alte infrastructuri TIC;

I1.3. Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde – puncte de reîncărcare vehicule electrice;

I1.4. Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde – infrastructurii pentru biciclete la nivel local/metropolitan.

- **I2.** Construirea de locuințe pentru tineri și pentru specialiști din sănătate și învățământ (intervenție susținută de reforma R4. Îmbunătățirea calității locuirii)

- **I3.** Reabilitare moderată a clădirilor publice pentru a îmbunătăți furnizarea de servicii publice de către unitățile administrativ-teritoriale, intervenție susținută de reformele R2. Crearea cadrului de politici pentru o transformare urbană durabilă și de R3. Crearea cadrului de politici pentru o transformare rurală durabilă: instituirea consorțiilor administrative în zone rurale funcționale

- **I4.** Elaborarea / actualizarea în format GIS a documentelor de amenajare a teritoriului și de urbanism (intervenție susținută de reforma R5. Dezvoltarea sistemului de planificare - Codul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Construcțiilor)

COMPONENTA 11 – TURISM ȘI CULTURĂ

Obiectiv: Creșterea coeziunii sociale, economice și teritoriale și crearea de noi locuri de muncă în special în mediul rural, respectiv:

(1) promovarea transformării socio-economice durabile în zonele rurale și defavorizate prin dezvoltarea unei rețele de Organizații Regionale de Management al Destinațiilor și sprijinirea investițiilor locale în turism;

(2) sprijinirea mobilității durabile prin crearea unei rețele naționale Velo, inclusiv rute Eurovelo și

(3) reducerea decalajului de acces la cultură între zonele rurale și cele urbane mari.

Investiții

- **I1.** Promovarea celor 12 rute turistice/culturale
- **I2.** Modernizarea/crearea de muzee și memoriale
- **I3.** Instituirea Centrului Național de Coordonare Velo care:
 - a) va elabora studiul privind traseele cicloturistice la nivel național;
 - b) va asigura digitalizarea pistelor și traseelor velo prin dezvoltarea unei Platforme Naționale eVelo ce cuprinde o aplicație digitală integrată pentru toate traseele cicloturistice și un site dedicat;
- **I4.** Implementarea a 3000 km de piste pentru biciclete
- **I5.** Creșterea accesului la cultură în zonele defavorizate din punct de vedere cultural
- **I6.** Dezvoltarea unui sistem digital pentru procesele de finanțare a culturii
- **I7.** Accelerarea digitalizării producției și distribuției de filme

COMPONENTA 12 – SĂNĂTATE

Obiectiv: Consolidarea rezilienței sistemului de sănătate din România prin creșterea nivelului de acces, siguranță, calitate și funcționalitate a serviciilor medicale și a infrastructurii sanitare

Reforme:

Reforma 1 - Dezvoltarea capacității pentru gestionarea fondurilor publice din sănătate

Reforma 2 - Dezvoltarea capacității de investiții în infrastructura sanitară

Reforma 3 - Dezvoltarea capacității pentru managementul serviciilor de sănătate și managementul resurselor umane din sănătate

Investiții:

- **I1.** Dezvoltarea infrastructurii medicale prespitalicești
- **I2.** Dezvoltarea infrastructurii spitalicești publice

COMPONENTA 13 – REFORME SOCIALE

Reforme:

Reforma 1 - Crearea unui nou cadru legal pentru a preveni separarea copiilor de familie

Reforma 2 - Reforma sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități

Reforma 3 - Implementarea Venitului Minim de Incluziune (VMI)

Reforma 4 - Introducerea tichetelor de muncă și formalizarea muncii pentru lucrătorii casnici

Reforma 5 - Asigurarea cadrului legal pentru stabilirea salariului minim

Reforma 6 - Îmbunătățirea legislației privind economia socială

Reforma 7 - Reforma serviciilor de îngrijire de lungă durată pentru persoanele vârstnice

Investiții:

- **I1.** Crearea unei rețele de centre de zi pentru copiii expuși riscului de a fi separați de familie
- **I2.** Reabilitarea, renovarea și dezvoltarea infrastructurii sociale pentru persoanele cu dizabilități
- **I3.** Operaționalizarea introducerii tichetelor de muncă pentru lucrătorii casnici
- **I4.** Dezvoltarea unei rețele de centre de îngrijire de zi și de reabilitare pentru persoane vârstnice

COMPONENTA 14 – BUNA GUVERNANȚĂ

Obiective: Prin intermediul unui set de reforme și investiții pe scară largă, obiectivul național este de a îmbunătăți guvernanta în condițiile unui sistem de luare a deciziei previzibil, fundamentat și participativ, de a asigura furnizarea de servicii publice de calitate, de către un corp de funcționari publici profesioniști și bine pregătiți, care să răspundă adecvat provocărilor, nevoilor și așteptărilor cetățenilor și mediului de afaceri. Astfel se va consolida reziliența și capacitatea de adaptare la tranziția verde și digitală.

Obiective specifice:

- o O mai bună coordonare, elaborare și implementare a politicilor guvernamentale, transparență sporită și încredere în sectorul public.
- o Management performant al resurselor umane în sectorul public.
- o O politică de salarizare în sectorul public coerentă, corelată cu performanța obținută și sustenabilă pe termen lung (remunerare unitară echitabilă).
- o Consolidarea independenței sistemului judiciar prin îmbunătățirea accesului la justiție și creșterea eficienței la nivelul sistemului judiciar.
- o Un sistem național de achiziții publice mai eficient, inclusiv prin consolidarea capacității administrative a autorităților/entităților contractante, într-un cadru legal flexibil și coerent.
- o Îmbunătățirea proceselor de formulare a politicilor publice / deciziilor publice prin consultarea părților interesate.
- o Creșterea rezilienței companiilor de stat ca urmare a operaționalizării principiilor guvernantei corporative.

Reforme:

Reforma 1 - Îmbunătățirea predictibilității și a eficienței proceselor decizionale prin întărirea capacității de coordonare a politicilor și analiză de impact la nivelul Guvernului și al ministerelor coordonatoare, precum și prin consolidarea instrumentelor în vederea creșterii calității consultărilor publice la toate palierele administrației.

Reforma 2 - Întărirea coordonării la Centrul Guvernului (CoG) printr-o abordare integrată și coerentă a inițiativelor în domeniul schimbărilor climatice și al dezvoltării durabile

Reforma 3 - Management performant al resurselor umane în sectorul public.

Reforma 4 - Dezvoltarea unui sistem de salarizare echitabil și unitar în sectorul public

Reforma 5 - Garantarea independenței justiției, creșterea calității și eficienței acesteia

Reforma 6 - Intensificarea luptei împotriva corupției

Reforma 7 - Evaluarea și actualizarea legislației privind cadrul de integritate

Reforma 8 - Reformarea sistemului național de achiziții publice

Reforma 9 - Îmbunătățirea cadrului procedural de implementare a principiilor guvernantei corporative în cadrul întreprinderilor de stat

Investiții:

- **I1.** Optimizarea infrastructurii judiciare pentru a garanta accesul la justiție și calitatea serviciilor

- **I2.** Dezvoltarea infrastructurii logistice (non-IT) necesare luptei împotriva corupției și recuperării bunurilor și prejudiciilor generate de infracțiuni, inclusiv a formării profesionale în aceste domenii
- **I3.** Crearea de structuri parteneriale între administrația publică locală și societatea civilă
- **I4.** Creșterea capacității organizațiilor societății civile de stimulare a cetățeniei active, de implicare profesionistă în planificarea și implementarea politicilor publice privind drepturile sociale vizate prin Planul Național de Redresare și Reziliență și monitorizarea reformelor asociate
- **I5.** Monitorizarea și implementarea Planului Național de Redresare și Reziliență

COMPONENTA 15 – EDUCAȚIE

Obiectiv general: Creșterea capacității de reziliență a sistemului educațional prin modernizarea infrastructurii educaționale și a dotării aferente, în corelare cu nevoile prezente și viitoare ale pieței forței de muncă, în vederea asigurării participării la un proces educațional de calitate, modern și incluziv.

Reforme și investiții:

Reforma 1 - Elaborarea și adoptarea pachetului legislativ pentru implementarea proiectului "România Educată"

Reforma 2 - Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie unitar, incluziv și de calitate

- **I1.** Construirea, echiparea și operaționalizarea a 110 creșe .
- **I2.** Înființarea, echiparea și operaționalizarea a 412 servicii complementare pentru grupurile defavorizate
- **I3.** Dezvoltarea programului-cadru pentru formarea continuă a profesioniștilor care lucrează în servicii de educație timpurie

Reforma 3 - Reforma sistemului de învățământ obligatoriu pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii

- **I4.** Sprijinirea unităților de învățământ cu risc ridicat de abandon școlar.
- **I5.** Cursuri de formare a utilizatorilor Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIIR) și ai instrumentului informatic al mecanismului de avertizare timpurie (MATE) și intervenții sistematice pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii

Reforma 4. Crearea unei rute profesionale complete pentru învățământul tehnic superior

- **I6.** Dezvoltarea a 10 consorții regionale și dezvoltarea și dotarea a 10 campusuri profesionale integrate
- **I13.** Echiparea laboratoarelor de informatică din unitățile de învățământ profesional și tehnic (ÎPT)
- **I14.** Echiparea atelierelor de practică din unitățile de învățământ profesional și tehnic (ÎPT)
- **I7.** Transformarea liceelor agricole în centre de profesionalizare

Reforma 5 - Adoptarea cadrului legislativ pentru digitalizarea educației

- **I8.** Program de formare la locul de muncă pentru personalul didactic
- **I9.** Asigurarea echipamentelor și a resurselor tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ
- **I15.** Școala online: Dezvoltarea platformei de evaluare și realizarea de conținut
- **I16.** Digitalizarea universităților și pregătirea acestora pentru profesiile digitale ale viitorului

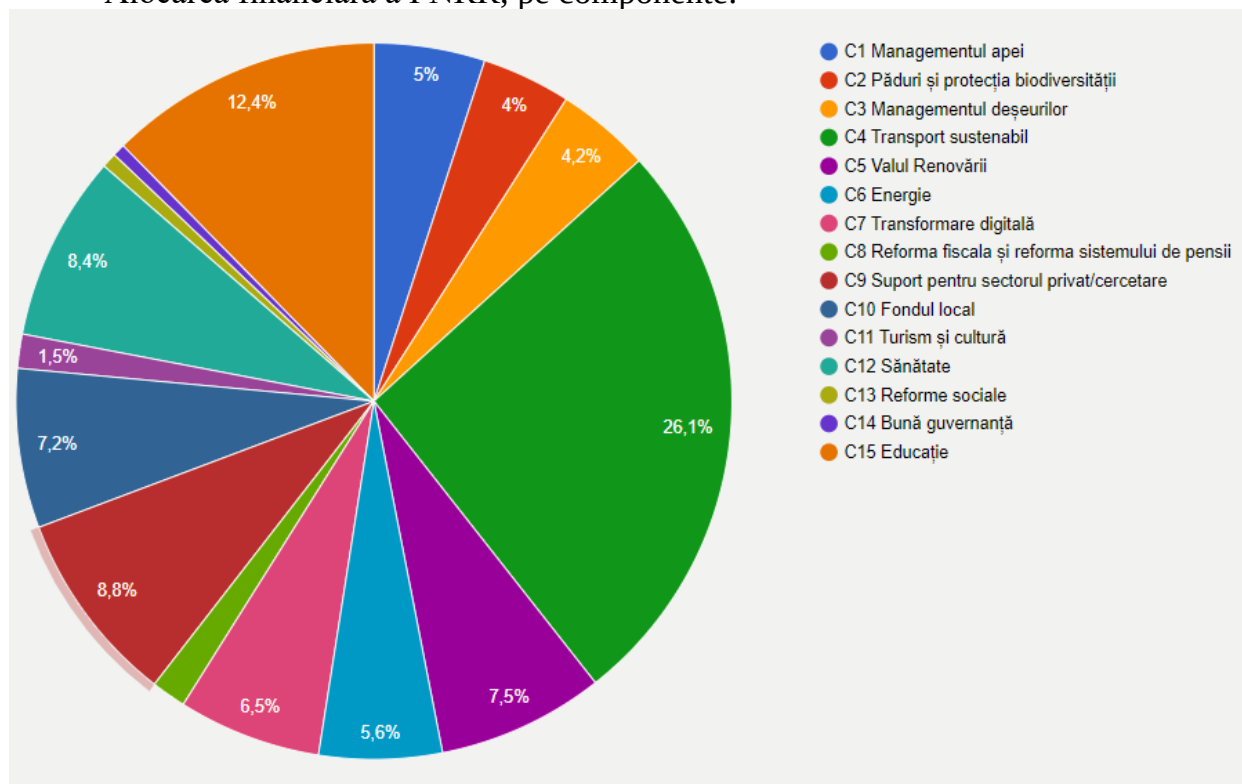
Reforma 6 - Actualizarea cadrului legislativ pentru a asigura standarde ecologice de proiectare, construcție și dotare în sistemul de învățământ preuniversitar

- **I17.** Asigurarea infrastructurii universitare (cămine, cantine, spații de recreere)
- **I10.** Dezvoltarea rețelei de școli verzi și achiziționarea de microbuze verzi
- **I11.** Asigurarea dotărilor pentru sălile de clasă preuniversitare și laboratoarele/atelierele școlare
- **I12.** Schema de granturi pentru consorții școlare rurale

Reforma 7 - Reforma guvernantei sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului

- **I18.** Programul de formare și îndrumare pentru managerii și inspectorii școlari.

Alocarea financiară a PNRR, pe componente:



În noua variantă transmisă spre analiză Comisiei Europene, **PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL NORD-EST 2021-2027** este structurat pe 8 priorități, cu alocări orientative, după cum urmează:

1. Nord-Est -o regiune mai competitivă, mai inovativă- 427.28 mil euro
2. Nord-Est – o regiune mai digitalizată- 101.11 mil euro
3. Nord-Est – o regiune durabilă, mai prietenoasă cu mediul – 341,98 mil euro
4. Nord-Est – O regiune cu o mobilitate urbană mai durabilă – 327,31 mil euro
5. Nord-Est – o regiune mai accesibilă- 183,606 mil euro
6. Nord-Est – o regiune educată- 183,76 mil euro
7. Nord-Est – o regiune mai atractivă- 120,41 mil euro
8. Asistență tehnică -75,84 mil euro

Prioritatea 1. Nord-Est - O regiune mai competitivă, mai inovativă					
Obiectiv Specific FEDR	Operațiuni (orientativ)	Grup țintă	Alocare financiară orientativă (mil EUR)	Indicatori	Țintă 2029
a(i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	1. integrarea organizațiilor CDI în structuri, parteneriate și proiecte de cooperare interregionale și internaționale, aliniate domeniilor RIS3. 2. Consolidarea ecosistemului de CDI regional 3. Dezvoltarea capacității de inovare a întreprinderilor 4. Dezvoltarea inovativă a clusterelor	- antreprenori - cercetători - angajați cu studii superioare din cadrul companiilor, entități CDI, ITT, entități de management ale clusterelor, entități de administrare a unor incubatoare, acceleratoare, parcuri științifice și tehnologice, microîntreprinderi, IMM-uri, întreprinderi mari - universități, instituții de învățământ superior	138,7	RCO 01 Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, medii, mari)	363
				RCO 02 Întreprinderi care primesc sprijin financiar sub forma de grant	363
				RCO 06 Cercetători care lucrează în centre de cercetare care beneficiază de sprijin	78
				RCO 07 Instituții de cercetare care participa la proiecte de cercetare comune	14
				RCR 03 IMM-uri care introduc inovații în materie de produse sau procese	273
				RCR 06 Aplicații pentru brevet depuse	7
				RCR 08 Publicații din proiectele sprijinite	43
				RCR 19 Întreprinderi cu cifra de afaceri mărită	90
a (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor	1. Investiții pentru facilitarea creșterii și dezvoltării tehnologice a companiilor. 2. Dezvoltarea capacității ecosistemului antreprenorial de inovare pentru crearea și maturizarea start-up/spin-off în domenii de specializare inteligentă prin investiții în crearea, dezvoltarea de	-IMM-uri non-agricole localizate în mediul urban și rural - Microîntreprinderi non-agricole, localizate în mediul urban -Start-up-uri localizate în	277,25	RCO 01 Întreprinderi care beneficiaza de sprijin (din care: micro, medii, mari)	815
				RCO 15 Capacități create pentru pepinierele de afaceri	68
				RCR 02 Investițiile private generate de măsurile de sprijin	144,92 mil eur

	incubatoare si acceleratoare de afaceri, pentru promovarea serviciilor si beneficiilor oferite de aceste	mediul urban si rural		RCR 18 IMM-uri care utilizeaza servicii de incubare anual dupa crearea acestuia	49
				RCR 19 Intreprinderi cu cifra de afaceri marita	570
a (iv) dezvoltarea competențelor pentru specializarea inteligentă, tranziție industrială și antreprenori at	1. Dezvoltarea competențelor IMM-urilor pentru inovare, modernizare tehnologica si economie circulară, pentru a asigura sustenabilitatea investițiilor în IMM prevăzute la OS(i) si OS(iii) 2. Dezvoltarea competențelor antreprenoriale pentru a asigura sustenabilitatea investițiilor prevăzute la OS(iii) pentru incubatoarele și acceleratoarele de afaceri 3. Dezvoltarea competențelor la nivelul entităților implicate în procesul de descoperire antreprenorială, adecvate susținerii specializării inteligente 4. Crearea unei platforme de management a competențelor regionale pentru specializare inteligentă	-antreprenori -angajați din companii -cercetători -angajați din organizații CDI, universități, centre de transfer tehnologic -angajați din administrație publică locală și servicii subordonate aparatului central de stat -ONG care sprijină dezvoltarea comunităților locale -organizații suport pentru dezvoltarea mediului de afaceri -entități care colectează, gestionează, procesează date statistice economice, legate de ecosistemul CDI național si regional, - reprezentanți cvadruplu helix inovare regional	3,375	RCO 16 Participanti actori institutionali care participa la EDP RCO 101 IMM care investesc in competente specializare inteligenta, tranzitie industrială si antreprenoriat RCO 04 Intreprinderi care beneficiaza de sprijin non-financiar RCO 7S1 Institutii publice sprijinite sa dezvolte servicii digitale, produse sau procese RCR 98 Nr angajati IMM care finalizeaza cursuri pentru specializare inteligenta, tranzitie industrială si antreprenoriat RCR 11 Utilizatori de servicii, produse sau procese digitale noi sau imbunatatite RCR 7S2 Nr persoane care finalizeaza cursuri pentru specializare inteligenta, tranzitie industrială si antreprenoriat	12 915 68 1 1149 225 36
Prioritatea 2. Nord-Est - o regiune mai digitalizată					
Obiectiv Specific FEDR	Operațiuni (orientativ)	Grup țintă	Alocare financiară orientativă (mil EUR)	Indicatori	Țintă 2029
a(ii) Fructificarea avantajelor	1. Transformarea digitală a IMM-urilor	-IMM-uri din mediul urban și rural	101,11	RCO 01 Intreprinderi care beneficiaza de	1057

digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	orientată către creșterea intensității digitale 2. Crearea de servicii publice digitale noi, orientate către mediul privat și cetățeni:	- Administrație publică locală din localități urbane si/sau, după caz, comunele aflate în componenta zonei urbane funcționale		sprijin (din care: micro, medii, mari)	
				RCO 01 Intreprinderi care primesc sprijin financiar sub forma de grant	1057
				RCO 13 Servicii si produse digitale dezvoltate pentru intreprinderi	57,11 mil eue
				RCO 14 Institutii publice care beneficiaza de sprijin pentru a dezvolta servicii si aplicatii digitale	82
				RCR 11 Utilizatori de servicii si aplicatii digitale publice	1.224.795
				RCR 13 Intreprinderi care ating un nivel ridicat de intensitate digitala	1057
Prioritatea 3. Nord-Est - o regiune durabilă, mai prietenoasă cu mediul					
Obiectiv Specific FEDR	Operațiuni (orientativ)	Grup țintă	Alocare financiară orientativă (mil EUR)	Indicatori	Țintă 2029
b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	1. Investiții în clădirile rezidențiale in vederea creșterii eficienței energetice, inclusiv măsuri de consolidare structurala, în funcție de nivelul de expunere și vulnerabilitate la riscurile identificate 2. Investiții în clădirile publice in vederea asigurării/creșterii eficienței energetice, inclusiv măsuri de consolidare structurală, în funcție de nivelul de expunere și vulnerabilitate la riscurile identificate	UAT din mediul urban și din zone funcționale urbane	273,58	RCO 18 Gospodarii care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea performantei energetice a locuinței	14.471
				RCO 19 Clădiri publice care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea performantei energetice	465.028
				RCR 26 Consum final anual de energie	124.495,5 MWh
				RCR 29 Emisii de gaze cu efect de sera estimate	25.261,9 Tone echiv CO2/an

b (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării	Investiții care promovează infrastructura verde în zonele urbane, modernizarea și extinderea spațiilor verzi, inclusiv prin reconversia funcțională a spațiilor urbane degradate, a terenurilor virane degradate/neutilizate/abandonate și transformarea în spații verzi, Exemple de acțiuni:	UAT din mediul urban și din zone funcționale urbane	68,39	RCO 36 Suprafața infrastructurii verzi care beneficiază de sprijin în zonele urbane	87 ha
				RCR 95 Populația care are acces la infrastructuri verzi noi sau modernizate în zonele urbane	527.784

Prioritatea 4. Nord-Est - O regiune cu o mobilitate urbană mai durabilă

Obiectiv Specific FEDR	Operațiuni (orientativ)	Grup țintă	Alocare financiară orientativă (mil EUR)	Indicatori	Țintă 2029
b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile	1. Implementarea mobilității urbane durabile prin crearea, dezvoltarea transportului public în comun nepoluant 2. Implementarea mobilității urbane durabile prin crearea, dezvoltarea de moduri alternative de transport nepoluant	UAT din mediul urban și din zone funcționale urbane, în baza Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă	327,31	RCO 55 Lungimea liniilor de tramvai și metrou – noi	12,66 km
				RCO 56 Lungimea liniilor de tramvai și metrou – reconstruite/modernizate	4 km
				RCO 57 Capacitate material rulant ecologic pentru transportul public	22.831 persoane
				RCO 58 Piste ciclabile care beneficiază de sprijin	71 km
				RCO 60 Orașe și localități cu sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate	80
				RCR 50 Populația care beneficiază de măsuri privind calitatea aerului	1.277.161
				RCR 62 Număr anual de pasageri ai transporturilor publice	86.831.791
				RCR 63 Numărul anual de utilizatori ai liniilor de tramvai și de metrou noi/modernizate	104.828.000

				RCR 64 Numarul anual de utilizatori ai pistelor ciclabile	17.890
Prioritatea 5. Nord-Est - o regiune mai accesibilă					
Obiectiv Specific FEDR	Operațiuni (orientativ)	Grup țintă	Alocare financiar ă orientati vă (mil EUR)	Indicatori	Țintă 2029
c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale si locale durabile, reziliente in fata schimbărilor climatice, inteligente si intermodale, inclusiv îmbunătățire a accesului la TEN-T si a mobilității transfrontali ere	1. Modernizarea, construirea de legături rutiere secundare către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T 2. Dezvoltarea de soluții pentru descongestionarea/fluidi zarea traficului (variante ocolitoare, etc.).	-UAT la nivel județean și urban -parteneriate între UAT	183,60	RCO 44 Lungimea drumurilor noi care beneficiaza de sprijin – altele	73 km
				RCO 46 Lungimea drumurilor reconstruite sau modernizate – altele	336 km
				RCR 55 Utilizatori de drumuri nou construite, reconstruite sau modernizate	12.473.70 0
Prioritatea 6. Nord-Est - o regiune educată					
Obiectiv Specific FEDR	Operațiuni (orientativ)	Grup țintă	Alocare financiar ă orientati vă (mil EUR)	Indicatori	Țintă 2029
d (ii) îmbunătățire a accesului la servicii de calitate si favorabile incluziunii in educație, formare si învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructur ii;	1. Dezvoltarea infrastructurii educaționale pentru învățământ timpuriu (antepreșcolar și preșcolar), învățământ primar și gimnazial 2. Dezvoltarea infrastructurii educaționale pentru învățământ secundar superior, filiera vocațională si tehnologica si învățământ profesional, inclusiv cel dual;	UAT din mediul urban și rural Universități	183,76	RCO 66 Capacitatea claselor din cadrul infrastructurilor pentru îngrijirea copiilor care beneficiaza de sprijin (noi sau modernizate)	2.420
				RCO 67 Capacitatea claselor din cadrul infrastructurilor din domeniul invatamantului care beneficiaza de sprijin (noi sau modernizate)	29.691

	3. Dezvoltarea infrastructurii de învățământ universitar.			RCR 70 Numarul anual al copiilor care utilizeaza infrastructurile pentru ingrijirea copiilor ce beneficiaza de sprijin	2.420
Prioritatea 7. Nord-Est - o regiune mai atractivă					
Obiectiv Specific FEDR	Operațiuni (orientativ)	Grup țintă	Alocare financiară orientativă (mil EUR)	Indicatori	Țintă 2029
e (i) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice si de mediu la nivel local si a patrimoniul ui cultural, turismului si securității in <u>zonele urbane</u> ;	1. Revitalizarea și regenerarea urbană fizică, cu acțiuni orientate către: 2. Fructificarea potențialului economic local, cultural, balnear, turistic, creativ, cu acțiuni orientate către: <u>Sprijinirea industriilor cultural - creative care pun în valoare specificul cultural local, prin susținerea întreprinzătorilor care activează in meșteșuguri, artizanat, arte vizuale, inclusiv acțiuni de promovare a acestora.</u>	-UAT din mediul urban și din zone funcționale urbane, în baza Strategiilor Integrate de Dezvoltare Urbană - întreprinzători care activează în meșteșuguri, artizanat, arte vizuale	120,41	RCO 01 Intreprinderi care beneficiaza de sprijin (din care: micro, medii, mari)	188
				RCO 02 Intreprinderi care beneficiaza de sprijin prin granturi	188
				RCO 74 Populația din zonele acoperite de strategiile de dezvoltare teritoriala	1.051.019
				RCO 75 Strategii pentru dezvoltare teritoriala integrata sprijinite	8
				RCO 77 Situri turistice si culturale sprijinite	23
				RCO 114 Spatii deschise create sau reabilitate in zone urbane	38
				RCR 77 Vizitatori in siturile care beneficiaza de sprijin	939.995
				RCR 19 Intreprinderi cu cifra de afaceri crescuta	188
Prioritatea 8. Asistență Tehnică					
Obiectiv Specific FEDR	Operațiuni (orientativ)	Grup țintă	Alocare financiară orientativă (mil EUR)	Indicatori	Țintă 2029
	1. Operatiuni dedicate constructiei si dezvoltarii capacitatii administrative a AM	-Personalul AM POR Nord-Est, structuri parteneriale	75,83	RCO 7S3 Personal finanțat din FEDR	170

	POR Nord-Est, potențialilor beneficiari si beneficiari: 2. Operațiuni dedicate construcției si dezvoltării capacității administrative a partenerilor locali si regionali implicați in implementarea, monitorizarea si evaluarea POR Nord-Est	(CDR Nord-Est, CRP Nord-Est, CM POR Nord-Est, RIS3 Nord-Est, -potențiali beneficiari, - beneficiari			
--	--	---	--	--	--

CAPITOLUL 7: BIBLIOGRAFIE

1. <http://www.comunagarleni.ro>
2. <http://statistici.insse.ro/shop/>
3. <http://www.bacau.insse.ro/main.php?id=453>
4. <http://www.fonduri-structurale.ro/>
5. <http://www.anpm.ro/strategia-nationala-pentru-dezvoltare-durabila>
6. www.afir.info
7. www.cni.ro
8. www.monitorpnrr.eu
9. Strategia de dezvoltare a județului Bacău
10. Etapele de elaborare a strategiilor de dezvoltare locală – Balogh Marton
11. Strategia Națională a locuirii 2017-2030
12. Planul de dezvoltare Regională Nord-Est 2021 – 2027, versiunea consolidată decembrie 2020
13. Agenda 2030
14. Planul Național Strategic 2021-2027 – versiunea PNS 2021-2027 extrasă din sistemul de schimb electronic dintre statele membre UE și Comisie (SFC2021)
15. Anuarul statistic al Județului Bacău, Ediția 2021
16. Programul Național de Redresare și Reziliență
17. Lista Monumentelor Istorice 2010 pentru județul Bacău – Monitorul Oficial nr. 670 bis/2010.
18. [DECRET-LEGE nr. 38 din 22 ianuarie 1990 privind abrogarea Legii nr. 2/1989 referitoare la organizarea administrativa a teritoriului tarii](#)”. Monitoruljuridic.ro.



Date generale primarie

LOCALITATE: <u>GÂRLENI</u>	 Cod poștal: 607201
JUDEȚ: BACĂU	 Telefon: 0234/269263
ȚARĂ: ROMÂNIA	 Fax: 0234/268985
E-MAIL: primaria.girleni@yahoo.com	